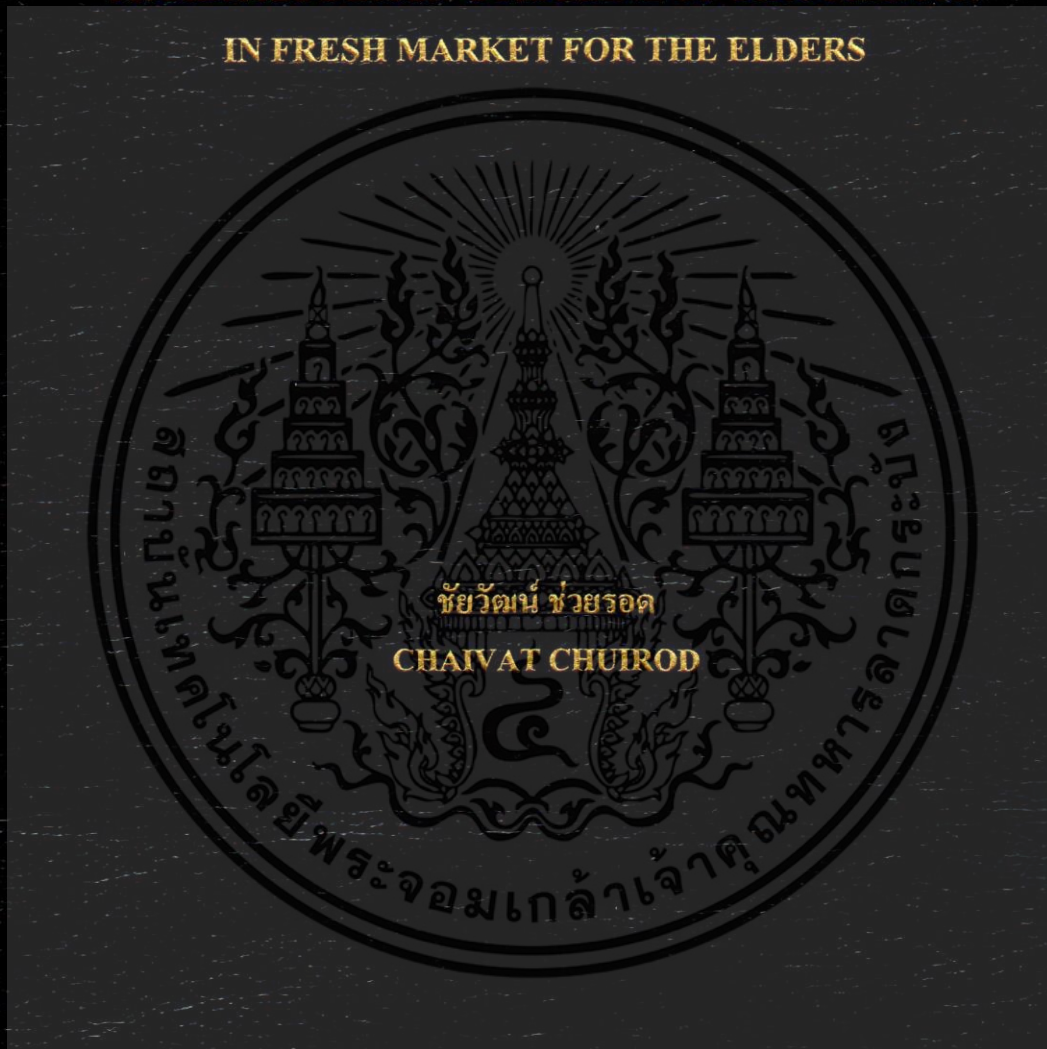

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร
ในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

FACILITIES DESIGN GUIDELINE OF CIRCULATION
IN FRESH MARKET FOR THE ELDERLY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

KMITL-2017-AR-M-003-035

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร
ในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

FACILITIES DESIGN GUIDELINE OF CIRCULATION
IN FRESH MARKET FOR THE ELDERS

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2560

KMITL-2017-AR-M-003-035

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FACILITIES DESIGN GUIDELINE OF CIRCULATION
IN FRESH MARKET FOR THE ELDERS

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2017

KMITL-2017-AR-M-003-035

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2017

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ
FACILITIES DESIGN GUIDELINE OF CIRCULATION IN FRESH MARKET FOR THE
ELDERS

นักศึกษา

นายชัยวัฒน์ ช่วยรอด

รหัสประจำตัว

55620215

ปริญญา

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

-

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รักรวงศ์วาน	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาทฤดมิก	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 26 กรกฎาคม 2560

สถานที่สอบ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชฐ โสวิทยสกุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรใน ตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ
นักศึกษา	นายชัยวัฒน์ ช่วยรอด
รหัสประจำตัว	55620215
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2560
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.จันทน์ เพชรานนท์

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพของผู้สูงอายุ ถือได้ว่าเป็นความสำคัญต่อการพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยสถานที่ที่ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิต คือ ตลาดสด เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายในผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเสื่อมสภาพทางร่างกาย ประกอบกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่างๆภายในตลาดสด จึงควรมีการดูแลและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการใช้งานของผู้สูงอายุในตลาดสด โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของตลาดสด ศึกษากิจกรรมและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดและเสนอแนะแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ ที่มีความสอดคล้องกับการใช้งานของผู้สูงอายุ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสำรวจและสังเกตตลาดสดกรณีศึกษาจำนวน 5 แห่ง คือ ตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ตลาดสดอ่อนนุช ตลาดสดแฮปปี้แลนด์และตลาดสดใหม่ทุ่งครุ โดยใช้วิธีการสำรวจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของตลาดที่มีอยู่เดิม คือ บริเวณทางเดินและทางเชื่อม ทางลาด ที่จอดรถ บันไดและพื้นที่บริเวณอื่นๆ ร่วมกับการสังเกตกิจกรรมการใช้งานบริการภายในตลาดสดทั้ง 5 แห่งของผู้สูงอายุจำนวน 11 คนและการสัมภาษณ์ด้านปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ จำนวน 50 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสำรวจ สังเกต และแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร

ของตลาดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบตลาดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่งและวิเคราะห์
เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดที่มีอยู่ยังไม่ได้ตาม
มาตรฐานและไม่สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมการใช้บริการของผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหา
ตามมาในหลายๆด้าน อาทิ ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินที่เปียกชื้น ปัญหาระดับฝาดปิดท่อระบายน้ำไม่
เรียบเสมอกับระดับพื้น ปัญหาทางลาดที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีอุปกรณ์ราวจับบริเวณทางลาด
ปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ปัญหาบันไดที่ไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาไม่มีห้องน้ำ
สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ปัญหาการจัดแผงสินค้าของตลาดที่ไม่เป็นหมวดหมู่ ปัญหา
ระดับแผงสินค้าที่สูงเกินไปและปัญหาเรื่องความสะดวกของตลาด และจากปัญหาดังกล่าวนี้
สะท้อนไปยังความต้องการของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ทั้งความต้องการให้พื้นบริเวณทางเดินภายใน
ตลาดปูด้วยวัสดุกันลื่น ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร ทั้งฝาดปิดท่อระบาย
น้ำ ทางลาด บันไดที่ได้มาตรฐาน ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีความ
ต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทาง จุดจอดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุ จุดบริการรถเข็นสินค้า การจัดแบ่งโซน
สินค้าตามประเภทสินค้า และการควบคุมระดับความสูงของแผงสินค้าภายในตลาดสดด้วย

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร
นำไปสู่แนวทางในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้ เส้นทาง
สัญจรบริเวณทางเดิน พื้นผิวทางเดินและฝาดปิดท่อระบายน้ำที่เหมาะสม ทางสัญจรบริเวณทางลาด
พื้นผิวทางลาด และบริเวณบันไดที่ได้มาตรฐาน ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ที่นั่งพักระหว่างเส้นทาง
สัญจร การจัดแบ่งโซนสินค้าตามประเภทของสินค้า การเพิ่มจุดบริการรถเข็นสินค้าและจุดรับส่ง
ผู้สูงอายุภายในตลาดสด ซึ่งแนวทางจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก
สำหรับการสัญจรสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดอื่นๆได้ เพียงแต่ต้องประยุกต์ให้เหมาะสม
กับตลาดนั้นๆ รวมถึงบริบทอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ ตลาดสด ทางสัญจร

Thesis Title	Facilities Design Guideline of Circulation in Fresh Market for the Elders.
Student	Mr. Chaivai Chuirod
Student ID.	55620215
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2017
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Jantanee Bejrananda

ABSTRACT

Nowadays, Thailand has an aging population and the number is likely to be increasing, therefore, the preparation for the physical facilities for the elderly is considered to be an important issue for the social development and quality of life for the elderly. Since the fresh market is one of the vital components for communities, it's also a public area with a high risk of accidents among the elderly due to their physical conditions as well as the environmental factors within the fresh market. Therefore, the adjustment of the fresh market's environment and facilities must be done to facilitate activities of the elderly in the fresh market. The purpose of this research is to study the environmental factors and the facilities that affect the circulation within of the bazaar and to study the activities and needs of elderly traveling in the market as well as providing guidance on the facility designs of circulation in the fresh market for the elders.

This research is a qualitative research conducted through the surveys and observation on the bazaars, namely Ying-Chaleon Market, Aiam-Sombat Market, Onnut Market, Happyland Market, and Thung Khru New Market. The observation is toward the activities together with existing facilities within the fresh markets such as walkways and ramps, parking lots, stairs, and other areas around the fresh markets. Also the interview is conducted with the sample group of 50 elderly to identify the problems and the improvement needed in the market. The finding from the five cases will be analyzed into qualitative data by analyzing market mobility facilitators, five case studies, market comparative analysis, five case studies, and content analysis from the interviews.

The research found that the facilities available in the fresh market are not up to standards and do not suitable to the characteristics of the elderly and caused many problems such as the problem of wet and slippery floor, the drainage cap are not closed properly, ramp that don't meet the standard and have no handrails, no parking space for the elderly, stairways are not properly built, no public toilet for the elderly. The issues also included the unorganized market stands, the height of the stands, and cleanliness issues as well. And this problem reflects the needs of the elderly in various ways including their need for the floor within the fresh market corridor to be paved with slip proof material, Facilities such as the drainage and hose cover, the standard stairway and ramp, Parking space for seniors. In addition, the elderly also need space for sitting between the parking spots for elderly, shopping cart service point, the zoning of market according to product type, and height control of the stands within the fresh market.

Based on the analysis of problems and needs for mobility facilities, the guidelines for the design of mobility facilities for the elderly are as follows; Proper drainage and drainage surfaces, Passageway, ramp surface and the stairway area that are up to the standard for elderly, parking space for the elderly with seat provided between the route, the distribution of product zones by type of product, adding of service points, shopping carts and delivery points to the elderly within the fresh market. The guidelines from this study can be used for the further design of convenience facilities for elderly in other markets by based only on the relevant contexts and the adaptation of each market.

Keywords : The elders , Fresh Market , Circulation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.จันทน์ เพชรานนท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้คำปรึกษาโดยตลอด รวมถึงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาสถาปัตยกรรมภายในทุกท่าน ที่ทุ่มเทถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณผู้สูงอายุทุกท่านให้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ สมาคมตลาดสดไทยและสำนักงานตลาดสดทั้ง 5 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการขอข้อมูลและเอกสารประกอบการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นสำหรับกำลังใจในการทำงาน และความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน และคอยเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาตลอดมา

ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่คอยสนับสนุน ห่วงใย เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาตลอดมา สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดามารดา ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ามาจนตลอดจนถึงทุกวันนี้

ชัยวัฒน์ ช้วยรอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญรูป.....	XI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 จุดมุ่งหมายในการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
1.6 ขั้นตอนของการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.8 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความหมายและประเภทผู้สูงอายุ	6
2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ.....	7
2.1.1.1 เกณฑ์การแบ่งประเภทของผู้สูงอายุ.....	7
2.2 แนวคิดและกฎหมายข้อกำหนดที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	8
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบเพื่อคนทุกคน.....	8
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการออกแบบสำหรับผู้สูงอายุ.....	10
2.3 ความหมายและประเภทตลาดสด	18
2.3.1 ความหมายของตลาดสด.....	18
2.3.2 ประเภทและลักษณะของตลาดสด	18
2.3.3 เกณฑ์การแบ่งประเภทของตลาดสด.....	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 แนวคิดและกฎหมายข้อกำหนดที่เกี่ยวกับตลาดสด.....	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบตลาดสด.....	24
2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบเพื่อผู้สูงอายุ.....	25
2.5.3 การเลือกเครื่องมือวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
3.1 วิธีการวิจัย	28
3.2 ขอบเขตของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	30
3.4 วิธีการเก็บข้อมูล.....	30
3.5 เครื่องมือในการวิจัยแต่ละประเภท.....	33
3.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
4.1 ตลาดสดยิ่งเจริญ.....	36
4.1.1 ลักษณะของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	36
4.1.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	36
4.1.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	52
4.2 ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	56
4.2.1 ลักษณะของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	56
4.2.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	57
4.2.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	67
4.3 ตลาดสดอ่อนนุช.....	71
4.3.1 ลักษณะของตลาดสดอ่อนนุช.....	71
4.3.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของตลาดสดอ่อนนุช.....	72
4.3.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดอ่อนนุช.....	82
4.4 ตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	86

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4.1 ลักษณะของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	86
4.4.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	87
4.4.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	99
4.5 ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	102
4.5.1 ลักษณะของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	102
4.5.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	104
4.5.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	113
4.6 สรุปวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านต่างๆ.....	116
4.6.1 ผลการวิเคราะห์ด้านข้อมูลทั่วไป.....	116
4.6.2 ผลการวิเคราะห์ด้านปัญหา.....	118
4.6.3 ผลการวิเคราะห์ด้านความต้องการ.....	125
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	131
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	131
5.1.1 ผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไป.....	132
5.1.2 ผลการวิจัยสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสด.....	133
5.1.3 ผลการวิจัยกิจกรรมการใช้ทางสัญจรของผู้สูงอายุ.....	135
5.1.4 ผลการวิจัยปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจร.....	136
5.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	138
5.3 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป.....	143
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก	148
ภาคผนวก ข	151
ภาคผนวก ค	158
ภาคผนวก ง	170

ประวัติผู้เขียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการฝ่าฝืน
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ประเด็นการศึกษาตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ	26
2.3 การศึกษาเครื่องมือการวิจัยและการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	27
3.1 รายชื่อตลาดในสมาคมตลาดสดไทย.....	29
3.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล	30
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตลาดสดยิ่งเจริญ.....	52
4.2 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	53
4.3 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	54
4.4 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	55
4.5 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	55
4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	67
4.7 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	69
4.8 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	69
4.9 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	70
4.10 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	71
4.11 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตลาดสดอ่อนนุช.....	82
4.12 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดอ่อนนุช.....	83
4.13 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดอ่อนนุช.....	84
4.14 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดอ่อนนุช.....	85
4.15 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดอ่อนนุช.....	85
4.16 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	99
4.17 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	100
4.18 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	101
4.19 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	102
4.20 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	102
4.21 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	113
4.22 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	114
4.23 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	115

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	115
4.25 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	116
4.26 ข้อมูลส่วนตัวจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง.....	117
4.27 ปัญหาจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง.....	124
4.28 ความต้องการจากการสัมภาษณ์ของตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง.....	130
5.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สูงอายุของตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง.....	132

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กราฟแสดงข้อมูลประชากรผู้สูงอายุปี พ.ศ. 2558	2
2.1 หลักการของ Universal Design (Mr.Lifehouse.2012. Universal Design.....	9
3.1 ลักษณะทางเข้าและพื้นที่ค้ำในตลาดสดกรณีตัวอย่าง ตลาดสดย่านบางเขน.....	31
3.2 ภาพจากการสังเกตกิจกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	31
3.3 ภาพแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	32
3.4 ภาพจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษา.....	32
4.1 แผนที่ตลาดสดยิ่งเจริญ.....	35
4.2 แผนที่ปัจจุบันของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	36
4.3 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	36
4.4 ลานจอดรถของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	37
4.5 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	37
4.6 ลักษณะทางลาดของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	38
4.7 ลักษณะท่อระบายน้ำของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	38
4.8 ลักษณะบันไดภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	38
4.9 ลักษณะแผงสินค้าตั้งโชว์สินค้าสูงของตลาดสดยิ่งเจริญ.....	39
4.10 การวางของถาดนอกพื้นที่ของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	39
4.11 การขนสินค้าบนทางสัญจรของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	39
4.12 ภาพแสดงที่จอดรถและห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	40
4.13 ภาพแสดงบริเวณทางเดินและฝาปิดท่อระบายน้ำภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	41
4.14 ภาพแสดงบริเวณทางลาดและบันไดภายในตลาดสดยิ่งเจริญ.....	42
4.15 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	43
4.16 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	44
4.17 ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 1.....	45
4.18 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	46
4.19 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	47
4.20 ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 2.....	48
4.21 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 3.....	49
4.22 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 3.....	50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางผู้จัดทำ

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า	
4.23	ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 3.....	51
4.24	แผนที่ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	56
4.25	แผนผังปัจจุบันของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	56
4.26	สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	58
4.27	ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	58
4.28	ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	58
4.29	ลักษณะบันไดบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	58
4.30	ลักษณะทางลาดของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	58
4.31	ลักษณะทางลาดบริเวณลานพื้นของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	59
4.32	ลักษณะฝาปิดท่อระบายน้ำของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	59
4.33	ลักษณะการวางแผงสินค้าของร้านค้าและอาหารแห้งของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	59
4.34	ลักษณะการวางสินค้าด้านนอกเขตพื้นที่บริเวณทางเดินสัญจรของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ....	59
4.35	ภาพแสดงบริเวณทางลาดและบันไดภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ.....	60
4.36	ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำ ที่จอดรถและห้องน้ำภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ	61
4.37	ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	62
4.38	ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	63
4.39	ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 1.....	64
4.40	ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	65
4.41	ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	65
4.42	ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 2.....	66
4.43	แผนที่ตลาดสดอ่อนนุชเฟรชมาร์ท.....	71
4.44	แผนผังปัจจุบันของตลาดสดอ่อนนุช.....	72
4.45	สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดอ่อนนุช.....	72
4.46	ลักษณะที่จอดรถของตลาดสดอ่อนนุช.....	73
4.47	ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดอ่อนนุช.....	73
4.48	ลักษณะทางลาดของตลาดสดอ่อนนุช.....	73
4.49	ลักษณะทางลาดของตลาดสดอ่อนนุช.....	74
4.50	ลักษณะฝาปิดท่อระบายน้ำของตลาดสดอ่อนนุช.....	74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เปิดเผยประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.51 ลักษณะบันไดของตลาดสดอ่อนนุช.....	74
4.52 ลักษณะสินค้าที่วางกีดขวางบริเวณทางเดินของตลาดสดอ่อนนุช.....	74
4.53 ภาพแสดงบริเวณทางลาด บันได และห้องน้ำภายในตลาดสดอ่อนนุช.....	75
4.54 ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำ และที่จอดรถภายในตลาดสดอ่อนนุช.....	76
4.55 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	77
4.56 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	77
4.57 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 1.....	78
4.58 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	79
4.59 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	80
4.60 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 2.....	81
4.61 แผนที่ตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	86
4.62 แผนที่ปัจจุบันของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	86
4.63 สักส่วนร้านค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	87
4.64 ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์ทั้งสองด้าน.....	88
4.65 การเดินข้ามถนนของผู้สูงอายุเพื่อไปยังที่จอดรถของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	88
4.66 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	88
4.67 ลักษณะทางลาดของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	88
4.68 ลักษณะฝาปิดช่องระบายน้ำและท่อระบายน้ำของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	89
4.69 ลักษณะบันไดบริเวณทางเข้าออกของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	89
4.70 ลักษณะการจัดวางสินค้าที่สูงเกินไปของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	89
4.71 ลักษณะการวางสินค้าด้านนอกพื้นที่แผงสินค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	89
4.72 จุดบริการรถเข็นสินค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	90
4.73 ปัญหารถเข็นสินค้าที่ทิ้งระหว่างทางภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	90
4.74 บริเวณลานเอนกประสงค์ภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	90
4.75 ลักษณะของห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	90
4.76 ภาพแสดงบริเวณบันไดและที่จอดรถภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	91
4.77 ภาพแสดงบริเวณพื้นทางเดินและฝาปิดท่อระบายน้ำภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	92
4.78 ภาพแสดงบริเวณทางลาดภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์.....	93

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.79 ภาพแสดงบริเวณแผงสินค้า จุดบริการต่างๆ ห้องน้ำและลานอเนกประสงค์ภายในตลาด	94
4.80 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	95
4.81 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	95
4.82 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 1.....	96
4.83 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	97
4.84 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	97
4.85 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 2.....	98
4.86 แผนที่ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	103
4.87 แผนที่ปัจจุบันของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	103
4.88 ตัดส่วนร้านค้าของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	103
4.89 ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านข้างของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	104
4.90 ลักษณะพื้นบริเวณทางเดินของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	104
4.91 ลักษณะทางลาดของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	105
4.92 ลักษณะฝาปิดช่องระบายน้ำของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	105
4.93 ลักษณะแผงสินค้าที่วางสินค้าสูงเกินภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	105
4.94 การวางสินค้าถ้าออกนอกบริเวณแผงสินค้าภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	105
4.95 ภาพแสดงบริเวณทางลาดและที่จอดรถภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	106
4.96 ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำและห้องน้ำภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ.....	107
4.97 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	108
4.98 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 1.....	108
4.99 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 1.....	109
4.100 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	110
4.101 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 2.....	111
4.102 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 2.....	112
4.103. ลักษณะพื้นที่ลิ้นและเปียกแฉะภายในตลาดสดกรณีศึกษา.....	119
4.104 การวางของล้านนอกพื้นที่ของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสด.....	119
4.105 ฝาท่อระบายน้ำที่ไม่เรียบเสมอกับระดับพื้นภายในตลาดสดกรณีศึกษา.....	119
4.106 ลักษณะทางลาดที่ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตกภายในตลาดสด.....	120

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.107 พื้นทางลาดบริเวณทางเดิน จากปัญหาคานพื้นโผล่ตลอดแนวเสาภายในตลาดสด.....	121
4.108 ลักษณะพื้นทางลาดที่ชำรุด จากการใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด.....	121
4.109 ลักษณะพื้นที่จอดรถภายในตลาดสด.....	121
4.110 ลักษณะบันไดภายในตลาดสด.....	122
4.111 ลักษณะห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสด.....	123
4.112 ลักษณะการจัดวางสินค้าภายในตลาดสด.....	123
4.113 ลักษณะการจัดผังสินค้าภายในตลาดสด.....	124
4.114 การสังเกตพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ที่มีสภาพเปียกแฉะ.....	126
4.115 ปัญหาทางสัญจรบริเวณทางเดินที่ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุง.....	126
4.116 การสังเกตพฤติกรรมในการนั่งพักและจัดสิ่งของระหว่างทางเดิน.....	126
4.117 ภาพแสดงการนั่งคอยรถมารับส่งของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	127
4.118 ภาพแสดงการใช้พื้นที่ทางลาดของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	127
4.119 ภาพแสดงการใช้รถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	128
4.120 ภาพแสดงการใช้ห้องน้ำสาธารณะของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	128
4.121 ภาพแสดงการใช้ทางสัญจรบริเวณบันไดของผู้สูงอายุภายในตลาดสด.....	129
4.122 ตลาดสดไม่มีการแสดงสัญลักษณ์และป้ายสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด.....	129
4.123 แผงสินค้าภายในตลาดสดที่มีระดับแผงสินค้าที่สูงเกินไป.....	130
5.1 ภาพแสดงวิธีการทำงานวิจัย.....	131
5.2 ภาพแสดงที่มาของแนวทางการออกแบบ.....	138

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

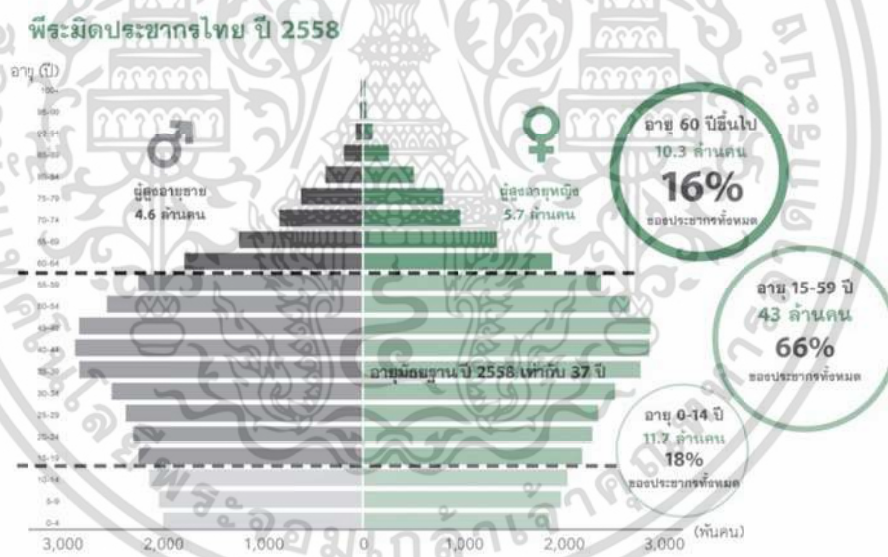
ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจากข้อมูลทางสถิติพบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุร้อยละ 16 และมีดัชนีการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ประจำปี 2558) (รูปที่ 1.1) โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย พบว่าในปี 2559 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุประมาณ 800,000 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด จึงถือได้ว่ากรุงเทพมหานครได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้ว

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศไทย ย่อมได้รับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของจำนวน และสัดส่วนผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเพราะปัญหาผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ไม่เพียงแต่จะสะท้อนให้เห็นปัญหาของกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังสะท้อนไปถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำกันในสังคมไทย สังเกตได้จากผลการสำรวจสถานที่ใน 4 เขตของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่สาธารณะ อาทิ สำนักงานเขต โรงพยาบาล สถานิชนสงต่างๆ สถานีตำรวจ ห้างสรรพสินค้า ตลาดสด พบว่า มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไม่ถึง 30% (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) สะท้อนให้เห็นได้ว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครยังถูกจำกัดสิทธิในการเข้าถึงสถานที่สาธารณะอย่างเหมาะสม และขาดการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงและความเท่าเทียมในสังคม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากสัดส่วนของผู้สูงอายุในปัจจุบันและในอนาคตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จึงมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะความพร้อมด้านสถานที่อยู่อาศัย พื้นที่สาธารณะ สถานที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการดำรงชีวิต ให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงทางสังคม จึงควรมีการจัดสรรพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้กระจายทุกพื้นที่ สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่ว่าด้วยเรื่อง การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา ที่กำหนดให้อาคารที่มีลักษณะตามข้อกำหนดและอาคารที่มีพื้นที่ส่วนที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป

ต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา โดยแบ่ง

ออกเป็น 6 ส่วนหลักคือ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาดและลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคารและห้องส้วม เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548) และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2557-2560) ว่าด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ได้จริงในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดินสาธารณะในเขตชุมชนให้สะดวกเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุและคนพิการของสถานที่สาธารณะในกรุงเทพมหานคร อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ใช้ได้จริง ได้แก่ ทางเดินบันได ทางลาด จุดประชาสัมพันธ์ ที่จอดรถ ป้าย สัญลักษณ์ และห้องสุขาในสถานที่สาธารณะ อาทิ โรงพยาบาลในสังกัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขต ห้างสรรพสินค้าศูนย์การค้า สวนสาธารณะ สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ศาสนสถาน ตลาดสด ห้องสมุด เป็นการช่วยให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงสถานที่และสวัสดิการที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าตลาดสดก็เป็นสถานที่หนึ่งที่ควรให้ความสำคัญในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสม

รูปที่ 1.1 กราฟแสดงข้อมูลพีระมิดประชากรไทย ปี 2558 รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ประจำปี 2558

แหล่งข้อมูล: การคาดประมาณประชากรไทย พ.ศ. 2553 - 2583, สศช.

“ตลาดสด” ถือเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ตลาดสดยังเป็นองค์ประกอบสำคัญขั้นพื้นฐานในโครงสร้างการจัดหาบริการให้กับชุมชนเมือง ตลาดสดกับชุมชนเมืองจึงเกิดขึ้นและพัฒนาควบคู่กันไป (เกียรติ จิวะกุล. 2525) นอกจากนี้ตลาดยังเป็นตัวสะท้อนถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย โดยในแต่ละวันมีผู้คนเข้ามาใช้บริการจับจ่ายซื้อสินค้าภายในบริเวณตลาดสดเป็นจำนวนมาก และเมื่อมีผู้เข้ามาใช้พื้นที่เป็นจำนวนมากจึงเอื้ออำนวยเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้เกิดปัญหาตามมาจากบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสรรพื้นที่ต่างๆภายในตลาดสดให้มีความเหมาะสมกับทุกคนในสังคม ถือเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุถือเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาดสดเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูง เนื่องจากผู้สูงอายุมีความเสื่อมและถดถอยทางร่างกายร่วมกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ พื้นไม่เรียบ เปียก เป็นต้น (วีรศักดิ์ เมืองไพศาล, 2557) โดยอุบัติเหตุที่พบมากในผู้สูงอายุเป็นอุบัติเหตุพลัดตกหกล้มมากที่สุด ร้อยละ 35.4 และผลของอุบัติเหตุยังนำไปสู่ความพิการทางร่างกายและผลเสียทางด้านจิตใจ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง (กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ 2541) ดังนั้นจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในตลาดสด ที่เป็นพื้นที่จุดเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุมากที่สุดในตลาด แม้ว่าจะมีทั้งกฎหมายข้อบังคับและแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุออกมา แต่พบว่าตลาดสดส่วนใหญ่ยังคงไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ และปล่อยปละละเลย ส่งผลให้สิ่งอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในตลาดสดที่มีอยู่ไม่ได้มาตรฐานและผู้สูงอายุยังคงต้องคอยช่วยเหลือป้องกันด้วยตนเอง และเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการใช้พื้นที่สัญจรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ได้มาตรฐานภายในตลาด จากปัญหาดังกล่าวนี้จึงเป็นที่มาของงานวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

1.2 จุดมุ่งหมายในการวิจัย

ในการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงและใช้บริการได้สะดวกและปลอดภัยภายในตลาดสด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษากิจกรรมและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับการใช้งานของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลภายในตลาดสดกรณีศึกษาเท่านั้น คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุถูกคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเป็นคนที่เข้าใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในวันที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล
3. การศึกษามุ่งเน้นแต่เพียงการสำรวจภายในตลาดสำหรับผู้สูงอายุ ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดเท่านั้น
4. ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของตลาดสดกรณีศึกษาโดยเปรียบเทียบตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 เพื่อนำมาเป็นแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

1.5 ข้อยกเว้นในการวิจัย

1. การวิจัยนี้ดำเนินงานภายใต้เวลาที่กำหนด จึงไม่ได้ทำการศึกษาส่วนของด้านการออกแบบทั่วไปของตลาดสด
2. ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ได้นาน และขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลของผู้สูงอายุได้ทั้งหมดภายในระยะเวลาที่จำกัด
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีปัญหาทางร่างกายและสายตา จึงไม่สะดวกให้ทำแบบสอบถามและทำความเข้าใจกับแบบทางสถาปัตยกรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยตนเองได้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องอธิบายทุกรายละเอียดและใช้รูปภาพประกอบให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงประเด็นมากที่สุด
4. สถานที่ในการเก็บข้อมูลเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้คนเข้าใช้ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สะดวกการเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่บางจุด

1.6 ขั้นตอนของการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากวารสารวิชาการ หนังสือ และจากเว็บไซต์
2. ศึกษาและทำการวิจัยเบื้องต้นตลาดสดกรณีศึกษาย่านสะพานใหม่ เป็นตัวอย่างนำร่องใน

การศึกษางานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นำเสนอบทความที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในงานประชุมวิชาการ
4. สำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของตลาดสดกรณีศึกษาเพิ่มเติม ตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง
5. สังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมการใช้บริการของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง
6. สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง
7. วิเคราะห์ผลการวิจัย และนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบเพื่อหาปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุในตลาดสด
8. รวบรวมผลการวิจัย สรุปเป็นข้อมูลในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ
9. เขียนรายงานการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสด
2. ทราบถึงกิจกรรมและความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ
3. ได้แนวทางที่สามารถนำไปออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับการใช้งานของผู้สูงอายุ ซึ่งทางตลาดสดหรือหน่วยงานที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตลาดสดหรือพื้นที่สาธารณะของแต่ละสถานที่ได้

1.8 นิยามศัพท์

1. ตลาดสด หมายถึง สถานที่เพื่อซื้อและขายสินค้าประเภทอาหาร ทั้งในรูปของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป เป็นตลาดประเภทที่ 1 ที่มีโครงสร้างอาคาร มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 2500 ตารางเมตรขึ้นไป (กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551)
2. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามอายุในปีปฏิทิน (องค์การสหประชาชาติ)
3. ทางสัญจร หมายถึง เส้นทางในการเดิน ประกอบกิจกรรมต่างๆภายในตลาดสด ทั้งทางเดินทางลาด บันได ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร
4. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาด หมายถึง ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาด บันได ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารไปเผยแพร่หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและประเภทของผู้สูงอายุ

2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หรือบางคนเรียกว่า ผู้สูงวัย เป็นคำที่บ่งบอกถึงตัวเลขของอายุว่า มีอายุมาก โดยนิยามนับตามอายุตั้งแต่แรกเกิด (Chronological age) หรือทั่วไปเรียกว่า คนแก่ หรือคนชรา โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า คนแก่ คือ มีอายุมาก หรืออยู่ในวัยชรา และให้ความหมายของคำว่า ชรา คือ แก่ด้วยอายุ ชาญทรุดโทรม นอกจากนั้นยังมีการเรียกผู้สูงอายุว่า ราษฎรอาวุโส (Senior citizen) ส่วนองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) ใช้คำในภาษาอังกฤษของผู้สูงอายุว่า Older person or elderly person

ประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้การรับรองสิทธิของผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะซึ่งมีชื่อว่าพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 สาระของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของผู้สูงอายุว่า หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

องค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดสมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุเมื่อปี พ.ศ.2525 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้ให้นิยามว่า "ผู้สูงอายุ" คือ ประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการนิยามนับตั้งแต่อายุเกิด ส่วนองค์การอนามัยโลก ยังไม่มีการให้นิยามผู้สูงอายุ โดยมีเหตุผลว่าประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีการนิยามผู้สูงอายุต่างกัน ทั้งนิยาม ตามอายุเกิด ตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional markers) เช่น ในประเทศที่เจริญแล้วมักจัดผู้สูงอายุ นับจากอายุ 65 ปีขึ้นไป หรือบางประเทศอาจนิยามผู้สูงอายุ ตามอายุกำหนดให้เกษียณงาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพของร่างกาย

ผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามอายุในปีปฏิทิน เป็นบุคคลที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์อายุเมื่อมีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่มีความเสื่อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งแต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกันออกไป

2.1.2 เกณฑ์การแบ่งประเภทของผู้สูงอายุ

ส่วนคำว่า "สังคมผู้สูงอายุ" องค์การสหประชาชาติแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing society หรือ Aging society) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) และระดับ Super - aged society โดยให้นิยามของระดับต่างๆ ซึ่งทั้งประเทศไทย และรวมทั้งประเทศต่างๆ ทั่วโลก ใช้ความหมายเดียวกันในนิยามของทุกระดับของสังคมผู้สูงอายุดังนี้

1 การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปรวมทั้งเพศชาย และเพศหญิงมากกว่า 10% ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีเกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ

2 สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% หรือประชากรอายุ 65 ปีเพิ่มเป็น 14% ของประชากรโดยรวมทั้งหมดของทั้งประเทศ

3 Super - aged society คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% ของประชากรทั้งประเทศอย่างไรก็ตาม ทุกประเทศทั่วโลกมีการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาแตกต่างกันตามความเจริญ มั่งคั่ง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและการมีอายุยืนของประชาชน

ส่วนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ (Gerontologists) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ประเภทคือ (Hall, 1976; กชกร สังขชาติ, 2538)

1. การสูงอายุตามวัย (Chronological aging) หมายถึง การนับจำนวนอายุจริงตามปีปฏิทิน โดยนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไป

2. การสูงอายุตามสภาพร่างกาย (Biological aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้นทั้งด้านสภาพ เช่น ผิวหนังเหี่ยวย่น ผมหงอก เป็นต้น และกระบวนการหน้าที่ที่ปรากฏขณะที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น

3. การสูงอายุตามสภาพจิตใจ (Psychological aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในหน้าที่ของการรับรู้แนวความคิด ความจำ การเรียนรู้ เชาวปัญญาและลักษณะบุคลิกภาพที่ปรากฏในระยะต่างๆ ของชีวิตแต่ละคน เช่น เกิดความกลัวในการถูกทอดทิ้ง ความจำเสื่อมใจน้อย เป็นต้น

4. การสูงอายุตามสภาพสังคม (Sociological aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ สถานภาพของบุคคลในระบบสังคม เช่น ครอบครัว หน่วยงานของราชการสโมสร และอื่นๆ เป็นต้น

จะเห็นว่า ความหมายของผู้สูงอายุและเกณฑ์ในการกำหนดความเป็นผู้สูงอายุมีอยู่มากมายแตกต่างกันไปตามสังคมและระยะเวลาของผู้สูงอายุ ในอดีตสังคมมักใช้บทบาทที่ผู้สูงอายุมีต่อสังคมเป็นเกณฑ์ บทบาทต่าง ๆ นี้มักจะเป็นบทบาทที่แสดงถึงความเป็นผู้นำ และมีความรับผิดชอบสูง ส่วนในสังคมสมัยใหม่มักจะใช้อายุตามปฏิทินเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความเป็นผู้สูงอายุ จากความหมายของผู้สูงอายุดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามอายุในปีปฏิทิน เป็นบุคคลที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์อายุเมื่อมีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่มีความเสื่อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม แต่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีคุณค่า และได้ทำประโยชน์ต่อสังคมมาเป็นระยะเวลายาวนาน การกำหนดให้บุคคลเป็นผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมแต่ละสังคม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้และไม่มีภาวะสุขภาพที่เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรงหรือทุพพลภาพที่ต้องให้การดูแลเป็นพิเศษทั้งที่บ้านหรือที่สถานพยาบาลเป็นผู้สูงอายุ

2.2 แนวคิดและกฎหมายข้อกำหนดที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบเพื่อผู้สูงอายุตามแนวทางการออกแบบเพื่อคนทุกคน

การออกแบบเพื่อคนทุกคน (Universal Design) เป็นแนวคิดในการออกแบบสภาพสิ่งแวดล้อม สถาปัตยกรรมที่ สถานที่และสิ่งของต่างๆ ให้คนทุกกลุ่ม ทุกสถานะสามารถใช้งานได้ โดยเกิดขึ้นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีจำนวนของคนพิการมากขึ้นและสิ่งของเครื่องใช้เป็นอุปสรรคในการทำงานสำหรับคนเหล่านั้น สมาคมมาตรฐานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาจึงได้ออกกฎหมายคนพิการ (the american with Disabilities Act) ขึ้นเพื่อกำจัดอุปสรรคต่อผู้พิการ โดยรับรองสิทธิของคนพิการให้ทัดเทียมกับคนทั่วไป แต่กฎหมายนี้ยังไม่ได้กับสินค้าและบริการทุกอย่าง ดังนั้น Ronald L.Mace (2013) จึงได้เสนอแนวความคิด Universal design ขึ้นมาซึ่งเป็นแนวคิดเพื่อความเท่าเทียมเป็นการออกแบบเพื่อมุ่งใช้ได้ด้วยบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทั้งที่เป็นบุคคลปกติและบุคคลทุพพลภาพ เป็นการขจัดความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการออกแบบเพื่อคนทุกคน ในมุมมองของผู้สูงอายุ จึงควรมีออกแบบที่มีลักษณะเป็นสากล และใช้งานได้ทั่วไปอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในสังคม โดยไม่ได้ออกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การออกแบบเพื่อคนทุกคนเป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการใช้งานอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและครอบคลุมสำหรับทุกคน ทุกสถานะ ทำให้ผู้สูงอายุและผู้ที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลทั่วไปได้อย่างเท่าเทียมตามหลักการในการออกแบบเพื่อมวลชน (Universal Design) มี 7 หลักการ ดังต่อไปนี้

1. มีความเสมอภาค (Fairness) เป็นการออกแบบที่มีความเสมอภาค สามารถใช้งานได้ทุกคน ทุกสถานะในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกและข้อจำกัดในการใช้สอยแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นการออกแบบที่มีลักษณะกว้างๆ สามารถปรับเปลี่ยนการใช้สอยได้ เช่น สามารถใช้งานได้ทั้งคนที่ถนัดซ้ายและขวา หรือปรับความสูงต่ำขึ้นลงได้ตามความสูงของผู้ใช้ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

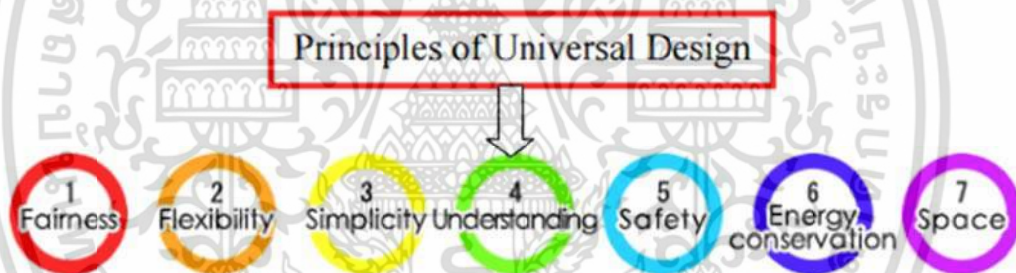
3. เรียบง่ายและเข้าใจได้ง่าย (Simplicity) เป็นการออกแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจ อาจมีภาพหรือคำอธิบายที่เรียบง่าย และมีความเป็นสากล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีระดับใด ความรู้แค่ไหน อ่านหนังสือออกหรือไม่ออก อ่านภาษาต่างประเทศได้หรือไม่ ก็สามารถเข้าใจได้ง่าย

4. เป็นข้อมูลพอเพียงที่เข้าใจได้ง่าย (Understanding) เป็นการออกแบบข้อมูลที่เหมาะสำหรับการใช้งานและสามารถสื่อสารที่สำคัญให้เข้าใจได้ง่ายแก่คนทุกวัย ทุกสถานะ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะพิการหรือไม่ก็ตาม

5. ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาด (Safety) มีระบบป้องกันอันตรายต่อความผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งานให้น้อยที่สุด และทนทานต่อการใช้งาน

6. ความสะดวกและใช้แรงน้อย (Energy Conservation) เป็นการออกแบบที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานได้มากที่สุด สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกสบายในการใช้งาน และ ไม่ต้องแรงมาก

7. ขนาดและพื้นที่ที่เหมาะสม (Space) เป็นการออกแบบที่คำนึงสัดส่วนของผู้ใช้ทั้งขนาด และพื้นที่ให้มีความเหมาะสม

รูปที่ 2.1 หลักการของ Universal Design (Mr.Lifehouse.2012. Universal Design.

[Online]. Available : www.healthyability.com/download_file.php?content_id=587&down_id=405

ดังนั้นการนำแนวคิดในการออกแบบเพื่อคนทุกคน มาเป็นแนวทางในการออกแบบตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ เพื่อเกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงในพื้นที่ต่างๆ และใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่จำกัดสภาพขีดความสามารถเฉพาะบุคคล เฉพาะวัย เป็นการออกแบบที่คนทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกสถานะ สามารถใช้งานร่วมกันและยอมรับซึ่งกันและกัน ทุกคนได้มีส่วนร่วมกัน ในสังคม

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการออกแบบสำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ ควรมีความปลอดภัย เป็นมิตรกับผู้ใช้งาน และยังสามารถอำนวยความสะดวกในการใช้งานในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับแนวคิดด้านการออกแบบเพื่อคนทุกคนนั้น เป็นการออกแบบที่ต้องรองรับสภาพความบกพร่องของมนุษย์ในทุกสถานภาพ ให้สามารถใช้งานร่วมกับกลุ่มคนอื่นๆ ได้อย่างเท่าเทียม จึงนับว่าเป็นการออกแบบเพื่อคนทุกคนที่แท้จริง

มาตรฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทางสัญจรสำหรับผู้สูงอายุ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 ; สุรชาติ สินวรรณ์ , 2558) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 ป้ายและสัญลักษณ์แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก

1.1 สัญลักษณ์รูปผู้พิการ เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ และสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้สัญลักษณ์เป็นสีขาวโดยพื้นหลังเป็นสีน้ำเงิน หรือ สัญลักษณ์เป็นสีน้ำเงินพื้นหลังเป็นสีขาว

1.2 ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ต้องมีความชัดเจน สามารถมองเห็นได้ง่าย ติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน และต้องมีแสงส่องสว่างให้มองเห็นได้ชัดเจน ทั้งกลางวันและกลางคืน

1.3 ควรใช้เครื่องหมายและสัญลักษณ์ควบคู่กับข้อความประกอบเพื่อง่ายต่อการสังเกตและสื่อสาร

1.4 สัญลักษณ์ที่ใช้แสดง ควรเป็นสัญลักษณ์รูปผู้พิการสากลหรือผู้สูงอายุ ประกอบด้วยคนบนเก้าอี้ล้อ และ พื้นหลังหรือกรอบเป็นสีเหลี่ยม โดยรูปบุคคลบนเก้าอี้ล้อ ในสัญลักษณ์ให้หันไปด้านขวาของผู้มองเห็น

1.5 ตำแหน่งและการติดตั้งของป้าย ควรติดตั้งในตำแหน่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน ไม่อยู่ในตำแหน่งที่กีดขวางทางสัญจร ขณะที่มีผู้หยุดอ่าน

1.6 ขนาดและรูปร่างของแผ่นป้าย ขนาดของป้ายสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดอย่างน้อย 300 x 300 มม. ป้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดอย่างน้อย 200 x 600 มม. แผ่นป้ายแจ้งข้อมูลควรมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยม ป้ายที่ระบุค่าเตือนต่างๆ ควรมีรูปร่างเป็นสามเหลี่ยมและ ป้ายห้ามต่างๆ ควรเป็นวงกลม

1.7 สีและตัวอักษร ควรใช้สีที่เด่น มองเห็น ได้ชัดเจน อาทิ สีขาว ดำ เหลือง แดง น้ำเงิน และรูปแบบตัวอักษร ขนาดตัวหนังสือ และสีที่เข้าใจ และ มองเห็น ได้ชัดเจน

2 ทางสัญจร ทางเท้า (PATHWAYS)

2.1 ทั่วไป

1 ในกรณีที่มีอาคารหลายอาคารอยู่ภายในบริเวณเดียวกันและมีการใช้งานร่วมกัน จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ต้องจัดให้มีทางสัญจรระหว่างอาคาร และจากอาคารแต่ละอาคารไปยังลานจอดรถ

2 ทางสัญจรควรอยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอกอาคารหรือพื้นลานจอดรถ ในกรณีที่อยู่ต่างระดับต้องมีทางลาดขึ้นลง ได้สะดวก โดยทางลาดนี้ให้อยู่ใกล้ที่จอดรถ

3 ไม่มีสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อผู้พิการและผู้สูงอายุ หรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมา เป็นอุปสรรค หรือทำให้เกิดอันตรายต่อผู้พิการและผู้สูงอายุ ทางสัญจรสำหรับผู้ที่ใช้เก้าอี้ล้อ ควรมีที่แหวะพักระหว่างทางสัญจรที่ สามารถจอดรถเงินสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุได้อย่างปลอดภัยข้างทางด้วย

4 ทางสัญจรภายนอกอาคารควรมีหลังคาคลุม หรือ ใ้ร่มกันแดด ฝน

5 ควรมีอุปกรณ์กันตก สำหรับทางสัญจรที่ตัดผ่านพื้นที่อันตรายหรือมีการยกระดับ

6 อุปกรณ์และป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ จะต้องตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่ขวางทางสัญจร

7 การปูแผ่นทางเท้าควรใช้วิธีที่พื้นทรุดตัวได้ยาก เช่น บดอัดพื้นดินให้แน่นก่อน เท คอนกรีตหยาบรองพื้น แล้วลงทรายปรับระดับก่อนปูแผ่นทางเท้าโดยให้เสมอกับฝาท่อและคันหิน

2.2 ขนาด

1 ทางสัญจรต้องกว้างเพียงพอสำหรับการใช้เก้าอี้ล้อ ได้สะดวก

2 ทางสัญจรสำหรับผู้ที่ใช้เก้าอี้ล้อควรมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มม. โดย ไม่มีสิ่งล้ำเขตทาง ถ้าเป็นระบบการสัญจรทางเดียว ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มม.

3 ระยะเว้นว่างในแนวตั้ง (Vertical clearance) ไม่ต่ำกว่า 2,000 มม.

2.3 พื้นและพื้นผิว

1 เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น

2 การปูแผ่นพื้นต้องให้ขอบแผ่นชิดกันหรือมีรอยต่อจะต้องไม่เกิน 13 มม. มีระยะห่างระหว่างแผ่น 100 มม. และ ใช้แผ่นพื้นขนาด 300 มม. เพื่อให้ตรงกับแผ่นพื้นต่างสัมพัทธ์ขนาดมาตรฐาน

3 กรณีที่เป็นทางเดินสำเร็จรูปควรมีคุณสมบัติดังนี้

- ผิวเรียบแต่ไม่ลื่น (โดยเฉพาะเมื่อเปียกน้ำ) ไม่เป็นเงามัน

- มีร่องและรอยต่อเล็ก

- ใช้วัสดุสึกยากเช่น หินแกรนิต หินล้าง เป็นต้น

- ขนาดไม่ต่ำกว่า 300 มม. เพื่อให้สอดคล้องกับแผ่นพื้นต่างสัมพัทธ์ขนาดมาตรฐาน หากเพิ่มขนาดให้ใหญ่ขึ้นควรใช้สัดส่วนที่ลงตัว เช่น 600 มม. หรือ 900 มม.

2.4 การเปลี่ยนระดับและความชัน

1 ควรมีการเปลี่ยนระดับน้อยที่สุด ในกรณีที่เปลี่ยนระดับมาก ต้องมีการจัดทางลาด

2 ในกรณีที่พื้นทางสัญจรกับถนนมีระดับต่างกันให้มีทางลาดที่มีความชันไม่เกิน 1:10

3 พื้นต่างระดับระหว่าง 6-13 มม. ให้ลาดขอบ ความชัน 1:2

4 ในกรณีที่ทางสัญจรตัดหรือเชื่อมต่อกับถนน ทางเท้าสาธารณะ หรือพื้นที่จอดรถ โดยที่พื้นทางสัญจรกับพื้นถนนมีระดับต่างกัน ทางลาดต้องไม่ยื่นออกไปนอกถนน มีการแสดงด้วยสีที่ชัดเจน เช่น สีส้ม

5 ในกรณีทางลาดตัดขอบทาง ควรใช้ผลิตภัณฑ์ที่หล่อสำเร็จรูปจากโรงงาน (Prefabrication) เพื่อรักษาสัดส่วนทางลาดและระดับความสูงของกันหิน

3. ที่จอดรถ (Parking)

3.1 ตำแหน่ง

1 ให้จัดไว้ใกล้ทางเข้าออกอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางสัญจรของรถ

2 มีพื้นผิวเรียบ มีระดับเสมอกัน

3 ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้อบนพื้นที่จอดรถด้านที่ติดกับทางสัญจรรถ มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 900 มม. และยาวไม่น้อยกว่า 900 มม. และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 300 มม. และยาวไม่น้อยกว่า 300 มม. ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2,000 มม. ในตำแหน่งที่ชัดเจน ในกรณีที่ติดตั้งบนผนังอาจมีความสูงน้อยกว่าที่แนะนำ

4 ที่จอดรถสำหรับผู้พิการควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้ตัวอาคารมากที่สุด ในระยะไม่เกิน 50,000 มม. และอยู่ฝั่งเดียวกับทางเข้าอาคาร ผู้ขับขีจะได้ไม่ต้องข้ามฝั่งมายังตัวอาคาร

5 ที่จอดรถสำหรับผู้พิการควรอยู่ในลำดับแรก

6 เส้นทางจากลานจอดรถที่สำรองไว้สำหรับผู้พิการถึงตัวอาคาร ควรอยู่ในแนวราบ หรือ อัตราความลาดเอียงไม่เกิน 1 : 20

7 เส้นทางจากช่องจอดรถสำหรับผู้พิการมาถึงตัวอาคารควรมีหลังคาคลุม

8 ช่องจอดรถที่สำรองไว้สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุควรทำเครื่องหมายให้ชัดเจนด้วยสี เหลือง และมีเครื่องหมายให้ชัดเจนที่ผนัง หรือ ทำป้ายซึ่งระบุไว้ชัดเจนว่าสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุเท่านั้น

9 ในกรณีที่ทางอาคารต้องการสำรองที่จอดรถไว้ให้ผู้พิการมากกว่าหนึ่งช่อง ทางผู้เกี่ยวข้องควรที่จะสำรวจให้แน่ใจว่า ที่จอดรถนั้นอยู่ในสถานที่ที่ผู้พิการสามารถเข้าถึงอาคารได้โดยสะดวก และ ที่จอดรถควรอยู่ในช่วงตรง มิใช่ทางโค้งของถนน

3.2 สัดส่วน จำนวนที่จอดรถสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ

- 1 จำนวนที่จอดรถ 10 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ให้มีที่จอดรถผู้พิการอย่างน้อย 1 คัน
- 2 จำนวนที่จอดรถ 51 คัน แต่ไม่เกิน 100 คัน ให้มีที่จอดรถผู้พิการอย่างน้อย 2 คัน
- 3 ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 101 คัน ขึ้นไป ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการอย่างน้อย 2 คันและเพิ่มขึ้นอีก 1 คัน สำหรับทุกๆ จำนวนรถ 100 คันที่เพิ่มขึ้นเศษของ 100 คัน ถ้าเกิน กว่า 50 คัน ให้คิดเป็น 100 คัน

3.3 ขนาดของที่จอดรถ

1 ที่จอดรถผู้พิการ ต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2,400 มม. และยาวไม่น้อยกว่า 6,000 มม.

2 จัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1,000 มม. ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ เพื่อการเคลื่อนย้ายผู้พิการระหว่างเก้าอี้ล้อและตัวรถยนต์ และเพียงพอในการเปิดประตูรถได้อย่างเต็มที่

3 ในกรณีที่มีที่จอดรถผู้พิการหลายช่องจอด และมีทางลาดตัดขอบทางเพียงจุดเดียว ควรจัดให้มีพื้นที่ว่างด้านตั้งฉากระหว่างที่จอดรถกับทางสัญจรกว้าง อย่างน้อย 900 มม.

4 สำหรับอาคารสาธารณะ เช่น สนามกีฬา และ ศูนย์สันทนาการของชุมชน ควรจัดเตรียมสถานที่จอดรถประจำทาง โดยมีขนาดอย่างน้อยที่สุดสำหรับพื้นที่จอด คือ 6,000 มม. X 11,000 มม.

4. ทางลาดภายนอกอาคาร (Outdoor ramp)

4.1 ทั่วไป

- 1 มีความคงทน แข็งแรงและสมบูรณ์ สามารถรับน้ำหนักได้อย่างน้อย 300 กิโลกรัม องศาความลาดชันควรค่อยเป็นค่อยไป และราบเรียบที่สุดเท่าที่สภาพแวดล้อมอำนวย
- 2 ทางลาดที่ไม่มีผู้คุมหรือผู้ดูแล ควรมีการก่อสร้างอย่างปลอดภัยและมั่นคงที่สุด ทางลาดชันควรมีสื่อที่เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง ระหว่างทางลาดและสภาพแวดล้อม ดังนั้น การก่อสร้างควรทำตามกฎเกณฑ์ในการออกแบบทางลาดภายนอก
- 3 ทางลาดต้องจัดให้มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่งหรือหมายเลขชั้นของอาคารที่ผู้ที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นและสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของทางลาดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร
- 4 จัดให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการและผู้สูงอายุ ติดไว้ในบริเวณทางลาดที่จัดไว้ให้แก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ
- 5 บริเวณที่ต้องใช้ทางลาดยาวกว่า 9,000 มม. ควรจัดให้มีบันไดควบคู่กันไป
- 6 ทางลาดแบบชั่วคราว/ทางลาดแบบไม่ถาวร จัดเป็นทางเลือก และ ความจำเป็นอย่างหนึ่งในบางสถานการณ์ เช่น ทางลาดเข้าและออกสถานที่จัดงาน อาคารจัดงานแบบชั่วคราว หรือ เพื่อเป็นทางเลือกของคนเดินเท้าสำหรับทางที่มีการซ่อมและเป็นทางเข้า / ออกสู่ตัวยานพาหนะ หรือรถประจำทางสำหรับผู้พิการและบุคคลทั่วไป เป็นต้น

4.2 พื้นผิว

- 1 พื้นผิวทางลาดต้องเป็นลักษณะที่ไม่ลื่น ไม่มีความมัน
- 2 พื้นผิวของจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นกับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด

4.3 ความลาดชัน

- 1 ทางลาดต้องมีความลาดชันไม่เกิน 1 : 12 และมีความยาวช่วงละไม่เกิน 6,000 มม.
- 2 ความลาดชันที่เหมาะสมอยู่ที่ 1:20

4.4 ขนาด

- 1 ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มม. ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ 6,000 มม. ขึ้นไป ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มม.
- 2 ความกว้างที่เหมาะสมสำหรับการสัญจรทางเดียว คือ 1,500 มม.
- 3 ความกว้างที่เหมาะสมสำหรับการสัญจรสองทาง คือ 1,800 มม.

4.5 ราวจับและขอบกั้นตก (Handrail and Curb)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1 ทางลาดที่ยาวตั้งแต่ 2,500 มม.ขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้าน มีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีลักษณะกลม วัสดุเรียบ มันคงแข็งแรง ไม่เป็นอันตรายในการจับและไม่ลื่น
- มีเส้นผ่านศูนย์กลางระหว่าง 30 -40 มม.
- สูงจากพื้นระหว่าง 800 -900 มม.

2 ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 50 มม. มีความสูงจากจุดยึดไม่น้อยกว่า 120 มม. และผนังบริเวณราวจับต้องเป็นผนังเรียบ

3 ราวจับต้องยาวต่อเนื่อง และส่วนที่ยึดติดกับผนังจะต้องไม่กีดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้ของผู้ที่มีความผิดปกติทางการมองเห็น

4 ปลายราวจับให้ยื่นเลยจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาดไม่น้อยกว่า 300 มม.

- ราวจับทั้งสองฝั่งควรเป็นแบบ 2 ชั้นต่อเนื่องตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดที่สิ้นสุดทางลาด (สำหรับทางลาดที่มีความยาวมากกว่า 2,000 มม.) ราวจับชั้นบนควรอยู่เหนือจากพื้นทางลาดชั้น 900 มม. และ 1,000 มม. ของจุดหยุดพักและสิ้นสุดทางลาด ส่วนราวจับชั้นที่สองควรอยู่เหนือพื้น ทางลาดชั้น 650 มม. และ 700 มม. ของพื้นที่หยุดพักและสิ้นสุดทางลาด ทางลาดชั้นควรมีราวจับ ยื่นออกมา 450 มม. (300 มม. เป็นอย่างน้อย) ที่จุดสิ้นสุดทางลาด

- ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวทางลาดไม่น้อยกว่า 50 มม. และมีราวกันตก

5 บันได

5.1 ภายในอาคารต้องจัดให้มีบันไดที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้สูงอายุใช้ได้อย่างน้อยชั้นละ 1 แห่ง

5.2 ลักษณะของบันได

- 1 มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1500 มม.
- 2 มีชานพักทุกระยะในแนวตั้งไม่เกิน 2000 มม.
- 3 มีราวบันไดทั้งสองข้าง
- 4 ลูกตั้งสูงไม่เกิน 150 มม. ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 280 มม. และมีขนาดสม่ำเสมอตลอดช่วงบันได ในกรณีที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันหรือมีลูกบันไดให้มีระยะเหลื่อมกันได้ไม่เกิน 20 มม.

5 พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น

6 ลูกตั้งบันไดห้ามเปิดเป็นช่องโถง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7 มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของอาคารที่คนพิการทางการมองเห็นและผู้สูงอายุสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

6 ห้องน้ำ

6.1 ทั่วไป

1 ภายในอาคารจะต้องจัดให้มีห้องน้ำสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้องในห้องน้ำนั้นหรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องน้ำสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้

2 สถานที่จัดสร้างห้องน้ำ ต้องสะดวกในการเข้าถึงได้ง่าย และผู้ที่ใช้เก้าอี้ล้อสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

3 กรณีที่ห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ภายในห้องน้ำที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป และมีทางเข้าก่อนถึงตัวห้องน้ำต้องจัดให้ห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

6.2 ลักษณะของห้องน้ำ

1 มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1500 มม.

2 ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องส้วม ประตูมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ช่องประตูต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มม.
- ประตูเป็นแบบบานเปิดผลักเข้าออก เมื่อเปิดออกต้องมีพื้นที่ว่างขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 1500 มม. และยาวไม่น้อยกว่า 1500 มม.
- ประตูบานเปิดออกให้มีราวจับตามแนวอนด้านในประตู ราวจับดังกล่าวให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มม. แต่ไม่เกิน 900 มม. ยาวไปตามความกว้างของประตู
- อุปกรณ์เปิดปิดประตูต้องเป็นชนิดก้านบิดหรือแกนผลัก อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1000 มม. แต่ไม่เกิน 1200 มม.

3 พื้นห้องส้วมต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นต่างระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาด และวัสดุปูพื้นห้องส้วมต้องไม่ลื่น

4 พื้นห้องส้วมต้องมีความลาดเอียงเพียงพอไปยังช่องระบายน้ำทิ้งเพื่อที่จะไม่ให้น้ำขังบนพื้น

5 มีโถส้วมชนิดนั่งราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โถส้วมมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 450 มม. แต่ไม่เกิน 500 มม.
- มีพนักพิงหลังที่ให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้สูงอายุที่ไม่สามารถนั่งทรงตัวได้เองใช้พิงได้

- ที่ปล่อยน้ำเป็นชนิดคันโยก ปุ่มกดขนาดใหญ่หรือชนิดอื่นที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้สูงอายุสามารถใช้ได้อย่างสะดวก

6 โถปัสสาวะชาย

- ในกรณีที่เป็นห้องน้ำสำหรับผู้ชายที่มีใช้ห้องน้ำสำหรับผู้พิการและคนชรา ให้มีที่ถ่ายปัสสาวะที่มีระดับเสมอพื้นอย่างน้อย 1 ที่

- มีราวจับในแนวนอนอยู่ด้านบนของที่ถ่ายปัสสาวะยาวไม่น้อยกว่า 500 มม. แต่ไม่เกิน 600 มม. มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1200 มม. แต่ไม่เกิน 1300 มม.

- มีราวจับด้านข้างของที่ถ่ายปัสสาวะทั้งสองข้าง มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 1000 มม. ซึ่งยื่นออกมาจากผนังไม่น้อยกว่า 550 มม. แต่ไม่เกิน 600 มม.

7 ราวจับ

- ราวจับในแนวนอนมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 650 มม. แต่ไม่เกิน 700 มม. และให้ยื่นล้าออกมาจากด้านหน้าโถส้วมอีกไม่น้อยกว่า 250 มม. แต่ไม่เกิน 300 มม.

- ราวจับในแนวตั้งต่อจากปลายของราวจับในแนวนอนด้านหน้าโถส้วมมีความยาววัดจากปลายของราวจับในแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 600 มม.

- ด้านข้างโถส้วมด้านที่ไม่จัดผนังให้มีราวจับติดผนังแบบพับเก็บได้ในแนวราบ เมื่อกางออกให้มีระบบล็อกที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้สูงอายุสามารถปลดล็อกได้ง่าย มีระยะห่างจากขอบของโถส้วมไม่น้อยกว่า 150 มม. แต่ไม่เกิน 200 มม. และมีความยาวไม่น้อยกว่า 550 มม.

- ต้องมีราวจับเพื่อนำไปสู่สุขภัณฑ์อื่นๆ ภายในห้องส้วม มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80 มม. แต่ไม่เกิน 900 มม.

8 ติดตั้งระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้ที่อยู่ภายนอกแจ้งภัยแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ คนชราสามารถแจ้งเหตุหรือเรียกหาผู้ช่วยในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินไว้ในห้องส้วม โดยมีปุ่มกดหรือปุ่มสัมผัส ให้สัญญาณทำงานซึ่งติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้งานได้สะดวก

9 อ่างล้างมือ

- ใต้อ่างล้างมือด้านที่ติดผนังไปจนถึงขอบอ่างเป็นที่ว่าง เพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถสอดเข้าไปได้ โดยขอบอ่างอยู่ห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 450 มม.

- มีความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า 750 มม. แต่ไม่เกิน 800 มม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ความหมายและประเภทของผู้สูงอายุ

2.3.1 ความหมายของตลาดสด

ตลาดสด แหล่งซื้อขายสินค้าทั้งของสด ทั้งเนื้อสด ปลา ผัก ผลไม้ และอาหารแห้งต่างๆ โดยปรากฏทั่วไป ทั้งในรูปแบบตลาดน้ำและตลาดบก ตลาดสดโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดสร้างเป็นโรงอาคารถาวรยกพื้นสูงแบ่งเป็นช่องสำหรับจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารสด แห้ง ผักและผลไม้ (เกียรติ จิวะกุล, 2525)

2.3.2 ประเภทและลักษณะของตลาดสด

กฎหมายได้มีการแบ่งตลาดออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ และควบคุมตลาดแต่ละประเภทตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้จำแนกตลาดออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1 ตลาดประเภทที่ 1 ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

2 ตลาดประเภทที่ 2 ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

3 ตลาดประเภทที่ 3 ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

โดยตลาดในแต่ละประเภทจะมีรายละเอียดที่กำหนดหลักเกณฑ์และสัญลักษณ์แตกต่างกันไปในแต่ละประเภท

2.3.3 เกณฑ์การแบ่งประเภทตลาดสด

1 การแบ่งประเภทตลาดสดตามขนาดและจำนวนประชากร

ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง จากอาคารบางประเภทและบางขนาด (ลงราชกิจจานุเบกษาเล่ม 111 ตอนพิเศษ 99 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2537) ได้แบ่งเกณฑ์ตลาดสด ตามขนาดและจำนวนประชากร ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1.1 ตลาดสดเข้าข่ายอาคารประเภท ก. (2500 ตารางเมตรขึ้นไป) ส่วนใหญ่จะเป็นตลาดสดของนครเทศบาลที่มีประชากรตั้งแต่ 50000 คนขึ้นไป มีสภาพเศรษฐกิจการแข่งขันสูง โดยทั่วไปจะมีจำนวนแผงประมาณ 350 ถึง 400 พื้นทีประมาณ 2500 ถึง 4,000 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดได้เห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ตลาดสดเข้าข่ายอาคารประเภท ข. (ระหว่าง 1500-2500 ตารางเมตร) ส่วนใหญ่จะเป็นตลาดสดของเทศบาลเมืองมีประชากรไม่เกิน 10000 คน จำนวนแผงอยู่ที่ประมาณ 200-250 แผง

1.3 ตลาดสดเข้าข่ายอาคารประเภทของ ค. (ระหว่าง 1000-1500 ตารางเมตร) ส่วนใหญ่จะเป็นตลาดสดของเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล มีประชากรไม่เกิน 10000 คนมีจำนวนแผงประมาณ 100-200 แผง

1.4 ตลาดสดเข้าข่ายอาคารประเภท ง (ระหว่าง 500-1000 ตารางเมตร) โดยทั่วไปจะเป็นตลาดสดระดับเทศบาลตำบลมีจำนวนแผงประมาณ 50 ถึง 100 แผง

2 การแบ่งประเภทตลาดสดตามขนาดของตลาดสด

เกียรติ จิวะกุล (2525, น.41-50) ได้คิดเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของตลาดสดโดยใช้ขนาดได้ออกเป็น 3 ระดับคือ

1.1 ตลาดสดระดับชุมชน ขนาดไม่ใหญ่มากหรือตลาดสดหน้าปากซอย ซึ่งอาจจะยังไม่ได้เป็นตัวตลาดสดแต่อย่างใดเป็นเพียงบริเวณที่มีร้านค้าเล็กๆขายสินค้าอุปโภคบริโภค มีหลากหลายชนิด แต่ละชนิดมีปริมาณไม่มากเป็นสินค้าที่ต้องใกล้บ้าน เหมาะกับการมาซื้อที่ละเล็กละน้อยๆ

1.2 ตลาดระดับชุมชนตลาดระดับชุมชน เป็นตลาดที่เป็นกิจจะลักษณะ มีลักษณะเป็นอาคารตลาดสด ตึกแถว อาคารพาณิชย์ หาบเร่แผงลอย สินค้าจะเริ่มมีความหลากหลายและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ส่วนใหญ่มักเป็นสินค้าเกี่ยวกับบ้านกับชีวิตประจำวัน เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

1.3 ตลาดสดระดับ 4 มุมเมือง เมื่อกรุงเทพมหานครมีการขยายตัวออกชานเมือง ทำให้เกิดศูนย์การค้าขนาดใหญ่ขึ้นบริเวณรอบๆกรุงเทพฯ เป็นตลาดที่รับหน้าที่เป็นศูนย์กลางของพื้นที่เมืองใหญ่ๆ โดยตลาดระดับนี้จะประกอบด้วยตลาดสดหลายๆตลาด ตึกแถว อาคารพาณิชย์เป็นร้อยละ ห้าง ทำให้มีการจราจรคับคั่งตลอดวัน

2.4 แนวคิดและกฎหมายข้อกำหนดที่เกี่ยวกับตลาดสด

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การออกแบบตลาดสด

ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดลักษณะและมาตรฐานของตลาดประเภทที่ 1 ดังนี้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.1 พื้นที่ตลาด ต้องมีเนื้อที่ตามความเหมาะสม โดยมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คือ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ส้วมและที่ถ่ายปัสสาวะที่รวบรวมมูลฝอยและที่จอดรถ

2.4.1.2 อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

1 มีถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มาใช้บริการในตลาดและผู้ขายของในการขนส่งสินค้า การรักษาความสะอาด และเก็บขนขยะออกจากตลาด รวมถึงประโยชน์ที่จะทำให้รถดับเพลิงสามารถเข้าไปดับเพลิงกรณีเกิดอัคคีภัย

2 ตัวอาคารทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง แข็งแรง เพื่อความปลอดภัยในการใช้สอย ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

3 หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้นๆ เพราะจะเป็นการช่วยระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ สำหรับอาคาร ตลาดที่มีการระบายอากาศโดยใช้พัดลมดูดอากาศ หรือกรณีเป็นอาคารปิดติดตั้งเครื่องปรับอากาศ หลังคาตลาดไม่จำเป็นต้องสูงมาก

4 พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง เรียบ ทำความสะอาดง่าย และไม่มีน้ำขัง เพราะหากพื้นตลาดไม่เรียบหรือชำรุดเป็นหลุมบ่อ จะทำให้มีน้ำขัง เป็นแหล่งสะสมความสกปรก ทำให้ทำความสะอาดได้ยาก

5 ฝาผนังทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง เรียบ และทำความสะอาดง่าย ฝาผนังที่มีสีอ่อนๆ จะช่วยให้มองเห็นความสกปรกได้ง่าย และช่วยให้ตลาดดูสว่างขึ้น

6 ประตูมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร ทั้งนี้เพื่อให้สามารถป้องกันสัตว์ต่างๆ เข้าไปพุกพ่วนในตลาด การกำหนดความกว้างของประตูก็เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยของประชาชนและผู้ขายของ ทำให้การขนส่งสินค้าเข้าออกตลาดเป็นไปโดยสะดวก และประตูตลาดควรจะปิดเป็นประจำหลังจากตลาดปิดบริการ

7 ทางเดินภายในอาคารสำหรับผู้ซื้อที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตรเพื่อประโยชน์ ในการสัญจรของประชาชนที่เข้ามาซื้อสินค้าในตลาด รวมถึงใช้ในการขนส่งสินค้าเข้าออกไปตามแผงจำหน่ายสินค้าต่างๆ ได้โดยสะดวกและช่วยให้แผงจำหน่ายสินค้าไม่แออัดจนเกินไป

8 มีการระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ ไม่ให้เกิดกลิ่นเหม็นอับ กรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ในการก่อสร้างตลาดต้องคำนึงถึงทิศทางลม การระบายอากาศภายในตลาดควรมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่อาคารตลาด แผงจำหน่ายสินค้าที่มีการใช้เตาไฟในการปรุงอาหารควรตั้งอยู่ในที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี ในกรณีที่ไม่มีอาจ

จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยใช้อุปกรณ์ช่วยในการระบายอากาศ เช่น พัดลมดูดอากาศ โดยอุปกรณ์ระบายอากาศต้องทำงานตลอดเวลาในระหว่างที่ตลาดเปิดบริการ การนำอากาศภายนอกเข้า และการระบายอากาศทิ้งดังกล่าว ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

9 ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์ เว้นแต่ที่แผงขายสินค้าหรือเชิงจำหน่ายเนื้อสัตว์ ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์ ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นที่ทำให้สีของสินค้าเปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติ การใช้แสงหรือวัสดุอื่นที่ทำให้สีของสินค้าเปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติ ทำให้ผู้ซื้อไม่สามารถพิจารณาสินค้าที่จะซื้อได้ตามสภาพที่เป็นจริง เช่น การใช้ไฟสีแดงที่แผงจำหน่ายเนื้อสัตว์เพื่อให้เนื้อมีสีแดงมากขึ้น เป็นต้น ในการตรวจสอบความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดว่าเพียงพอหรือไม่ ทำได้โดยใช้เครื่องมือวัดความเข้มแสงสว่าง ถ้าไม่มีเครื่องมือวัดความเข้มแสงสว่างให้พิจารณาว่าสามารถมองเห็นตัวหนังสือตรงบริเวณนั้นหรือไม่ ถ้ามองเห็นได้ชัดเจนก็ถือว่าความเข้มของแสงสว่างเพียงพอสำหรับตลาดที่เปิดให้บริการเวลากลางคืนควรจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง สำหรับกรณีฉุกเฉิน แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติและสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

10 แผงขายสินค้าเป็นแบบปิดทึบ ทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียงและทำความสะอาดง่าย มีพื้นที่แผงไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร และมีทางเข้าแผงของผู้ขายของ กว้างไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร มีที่นั่งสำหรับผู้ขายของไว้โดยเฉพาะอย่างเหมาะสมแยกต่างหากจากแผงและสะดวกต่อการเข้าออก การที่กำหนดให้ด้านบนของแผงขายสินค้าต้องมีความลาดเอียงเพื่อป้องกันน้ำขังอยู่บนแผง และการกำหนดความสูงของแผงเพื่อป้องกันสิ่งสกปรกจากพื้นกระเด็นขึ้นมาปนเปื้อนกับสินค้าบนแผง

11 จัดให้มีน้ำประปาอย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้างมือโดยระบบท่อสำหรับแผงขายอาหารสดต้องมีก๊อกน้ำไม่น้อยกว่า 1 ก๊อกน้ำต่อ 2 แผง และมีการวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่ออุจจาระ และต้องจัดให้มีที่เก็บสำรองน้ำให้มีปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้

12 มีทางระบายน้ำทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ ทางระบายน้ำภายในตลาดต้องเป็นแบบเปิด ส่วนทางระบายน้ำรอบตลาดต้องเป็นแบบรูปตัวยูและมีตะแกรงปิดที่สามารถเปิดทำความสะอาดได้ง่ายมีความลาดเอียงระบายน้ำได้สะดวก มีบ่อดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน และระบบบำบัดน้ำเสีย โดยน้ำทิ้งต้องได้มาตรฐานน้ำทิ้งตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เว้นแต่จะได้อัดส่งน้ำเสียไปบำบัดในระบบบำบัดน้ำเสียรวมของราชการส่วนท้องถิ่น โดยได้เสียค่าบริการตามอัตราของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ในการก่อสร้างทางระบายน้ำควรวางตามแนวตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดย

ต้องมีส่วนลาดเอียงไม่ต่ำกว่า 1 ใน 200 หรือต้องมีส่วนลาดเอียงเพียงพอให้น้ำไหลเร็วไม่ต่ำกว่า 60
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เซนติเมตรต่อวินาที ขนาดของทางระบายน้ำต้องมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำเสียของตลาด แต่ต้องมีความกว้างภายในโดยวัดที่ขอบบนสุดไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร

13 ต้องจัดให้มีเครื่องดับเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ติดตั้งไว้ในบริเวณที่เห็นได้ง่าย ซึ่งตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้อาคารตลาดต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งได้แก่

- โฟมเคมี ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า 10 ลิตร
- ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า 4 กิโลกรัม
- ผงเคมีแห้ง ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า 4 กิโลกรัม
- ฮาลอน (HALON 1211) ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า 4 กิโลกรัม

โดยเลือกติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้นของอาคารตลาดและให้ติดตั้งจำนวน 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุกระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ต้องไม่น้อยกว่าชั้นละ 1 เครื่อง และต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน 1.50 เมตร ในที่มองเห็นสามารถอ่านคำแนะนำการใช้ได้ สามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก และต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

2.4.1.3 ที่ขนถ่ายสินค้า ต้องจัดให้มีและอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาดที่ขนถ่ายสินค้าควรอยู่ใกล้กับตัวอาคารตลาดเพื่อสะดวกในการขนส่งสินค้าเข้าตลาด และไม่ควรให้มีการตั้งแผงขายสินค้ากีดขวางการขนถ่ายสินค้า พื้นที่บริเวณที่ขนถ่ายสินค้า ควรทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง เรียบ เพื่อสะดวกในการทำ ความสะอาด

2.4.1.4 ส้วมและที่ถ่ายปัสสาวะ ต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- 1 ตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด
- 2 มีระบบการขับเคลื่อนอุจจาระและปัสสาวะลงสู่ที่เก็บกัก ซึ่งจะต้องป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ และไม่ปนเปื้อนแหล่งน้ำธรรมชาติและน้ำใต้ดินทุกชั้นตอน
- 3 ห้องส้วมต้องสร้างด้วยวัสดุทนทานและทำความสะอาดง่ายมีขนาดเนื้อที่ภายในไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตรต่อหนึ่งที่นั่ง และมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร ประตูเป็นชนิดเปิดออกและมีผนังกัน เพื่อมิให้ประตูเปิดสู่ตลาดโดยตรง
- 4 ระยะตั้งระหว่างพื้นถึงส่วนต่ำสุดของคาน หรือเพดาน หรือสิ่งอื่นที่ติดกับคานหรือเพดานต้องไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร และมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้องหรือมีพัดลมระบายอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5 พื้นห้องส้วมต้องมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า 1:100 และมีจุดระบายน้ำทิ้งในตำแหน่งต่ำสุดของพื้นห้อง

6 กรณีเป็นโถส้วมชนิดคอห่านต้องสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 0.20 เมตร

7 มีท่อระบายอุจจาระลงสู่ถังเก็บกัก ซึ่งต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร มีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า 1:10

8 มีท่อระบายก๊าซขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 2.50 เซนติเมตร สูงเหนือหลังคาส้วมหรือสูงจนกลิ่นเหม็นของก๊าซไม่รบกวนผู้อื่น

9 ความเข้มของแสงสว่างในห้องส้วมไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

10 จัดให้มีกระดาษชำระ หรือน้ำสำหรับชำระให้เพียงพอสำหรับห้องส้วมทุกห้อง

2.4.1.5 จำนวนส้วมและที่ถ่ายปัสสาวะ ต้องจัดให้มีอย่างเพียงพอและเหมาะสม ดังนี้

1 ส้วมต้องมีไม่น้อยกว่า 6 ที่ ต่อจำนวนแขกไม่เกิน 40 แขก โดยแยกเป็น ส้วมชาย 2 ที่ ส้วมหญิง 4 ที่ และให้เพิ่มทั้งส้วมชายและส้วมหญิงอีก 1 ที่ และ 2 ที่ ตามลำดับต่อจำนวนแขกที่เพิ่มขึ้นทุก 25 แขก

2 ที่ถ่ายปัสสาวะชายต้องจัดให้มีไม่น้อยกว่าจำนวนส้วมชายและอยู่ในบริเวณเดียวกัน

3 อ่างล้างมือต้องจัดให้มีไม่น้อยกว่า 1 ที่ ต่อส้วม 2 ที่ และที่ถ่ายปัสสาวะ 2 ที่ ฉะนั้น โดยสรุป อย่างน้อยที่สุด ตลาดที่มีแขกชายสินค้าไม่เกิน 40 แขก ต้องจัดให้มีส้วมชาย 2 ที่ พร้อมทั้งถ่ายปัสสาวะ 2 ที่ มีส้วมหญิง 4 ที่ และมีอ่างล้างมือ 2 ที่ ในส้วมชายและอีก 2 ที่ ในส้วมหญิง และเพื่อให้ถูกสุขอนามัยบริเวณอ่างล้างมือควรจัดหาสบู่สำหรับล้างมือไว้บริการด้วย

2.4.1.6 ที่รวบรวมมูลฝอย ต้องมีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร หรือเป็นที่พักมูลฝอยที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหมาะสมกับตลาดนั้นๆ มีขนาดเพียงพอที่จะรองรับปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน มีการปกปิดสามารถป้องกันสัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ยได้ ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเข้าออกได้สะดวก โดยกำหนดให้ตลาดมีที่รองรับมูลฝอยโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1 ผนังต้องทำด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ
- 2 พื้นผิวภายในต้องเรียบและกันน้ำซึม
- 3 ต้องมีการป้องกันกลิ่นและน้ำฝน
- 4 ต้องมีการระบายน้ำเสียจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
- 5 ต้องมีการระบายอากาศและป้องกันน้ำเข้า
- 6 ต้องมีความจุไม่น้อยกว่า 1.2 ลิตรต่อพื้นที่ของอาคารหนึ่งตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7 ต้องจัดไว้ในที่ที่สามารถขนย้ายขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้โดยสะดวกและต้อง มีระยะห่างจากสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่เก็บอาหารไม่น้อยกว่า 4 เมตร แต่ถ้าที่รองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีขนาดความจุเกินกว่า 3 ลูกบาศก์เมตร ต้องมีระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 10 เมตร

2.4.1.7 ที่จอดรถ ต้องจัดให้มีตามความเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาใช้บริการในตลาด และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย บริเวณรอบตลาดป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านการจราจร ส่วนในการกำหนดลักษณะและขนาดของที่จอดรถนั้นกฎกระทรวงได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการกำหนดตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสภาพพื้นที่ของตลาด จำนวนรถที่เข้ามาใช้บริการ ในตลาด ซึ่งถ้าตลาดมีพื้นที่จำกัด ก็อาจกำหนดให้สร้างเป็นอาคารที่จอดรถ หรือถ้าตลาดมีพื้นที่มากก็สามารถสร้างเป็นลานที่จอดรถได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผ่านมา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ในการออกแบบตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ มีหัวข้อนี้ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1.การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด 2.การออกแบบเพื่อผู้สูงอายุ รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบตลาดสด

ไกรยศ พรหมชาติ 2553 ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการออกแบบพื้นที่และรูปแบบร้านค้าของตลาดสดชุมชนในกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้การสังเกตตัวอย่างศึกษา การสัมภาษณ์และการทำแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็นกลุ่มเจ้าของและผู้บริหารตลาดสด กลุ่มผู้ขายภายในตลาดสด กลุ่มผู้ซื้อ จำนวน 200 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการบริหารตลาดให้ประสบความสำเร็จ ต้องคำนึงถึงปัจจัยในการบริหาร 5 ปัจจัยเรียงลำดับตามความสำคัญ ได้แก่ ด้านสถานที่และการออกแบบ ด้านสินค้า ด้านการเพิ่มคุณค่า ด้านบุคลากรและด้านการสื่อสารกับลูกค้า ปัจจัยด้านข้อดีของตลาดที่ต้องมีการแก้ไข อันดับแรกคือด้านสถานที่ โดยเฉพาะในเรื่องความสะดวกสำหรับต่อมากคือ ด้านการออกแบบโดยตลาดที่ต้องออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานและนำใช้งานมากขึ้น ปัจจัยต่อมากคือปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ลูกค้าเชื่อมั่นมากขึ้นและความพร้อมในเรื่องปริมาณสินค้า ปรับปรุงด้านการเพิ่มคุณค่า เช่นการปรับปรุงด้านการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า การมีบริการตะกร้าหรือรถเข็นสินค้า เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ สิ่งที่น่าสนใจเป็นแนวทาง คือ แม้ว่าวัตถุประสงค์และกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจะมีความแตกต่างกันกับของผู้วิจัย แต่สามารถนำข้อมูลการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยและผลการวิจัยข้อมูลด้านการออกแบบของตลาดมาประยุกต์และต่อยอดในการทำงานวิจัยให้ตรงวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

สมลักษณ์ หมูสวัสดิ์ 2545 ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มการออกแบบตลาดสดระดับชุมชนในเขตบางกะปิ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มาซื้อของในตลาดสดเขตบางกะปิจำนวน 90 คน และผู้ขายของในตลาดสดเขตบางกะปิจำนวน 73 คน การเก็บข้อมูลประกอบด้วย การสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือแบบสอบถาม ที่ใช้สอบถามผู้ซื้อของในตลาดสดเขตบางกะปิ และ แบบสัมภาษณ์ผู้ขายของในตลาดสดเขตบางกะปิ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในตลาดสด มีปัญหาด้านแสงสว่าง กลิ่น ความชื้น ฝนสาด การระบายน้ำ การกำจัดขยะและการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ที่จอดรถ สภาพพื้นที่เปียกแฉะ จำนวนห้องน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านลักษณะของตลาดสดที่ผู้ใช้ต้องการพบว่า ต้องการตลาดสดที่สะอาดถูกสุขลักษณะ เดินทางและเข้าถึงสะดวก มีที่จอดรถเพียงพอ สินค้ามีหลากหลาย การรักษาความปลอดภัย โทรศัพท์ ห้องน้ำ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น รถเข็นสำหรับใส่สินค้า เครื่องคิดเลข ล็อกเกอร์ใส่ของ ตาชั่งกลาง

จากการทบทวนงานวิจัยเรื่องนี้ สิ่งที่น่าสนใจเป็นแนวทาง คือ ประเด็นในการวิจัยด้านสภาพปัญหาที่พบภายในตลาดและความต้องการเพิ่มเติมในการปรับปรุงตลาด และเครื่องมือในการวิจัยมีคล้ายคลึงกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาสามารถนำข้อมูลมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบสำหรับผู้สูงอายุ

สุรชาติ สนิวรรณ และ ณัฐบดี วิริยาวัฒน์ 2558 , ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุและพิการตลาดน้ำตลิ่งชัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 507 รายแบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 350 รายและชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 157 ราย การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดย โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวและชุมชนมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือควรมีการออกแบบและเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและพิการ โดยเฉพาะการออกแบบเส้นทางสัญจรสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและคนพิการ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันสูงและรองลงมาเป็นเส้นทางลาดชันนอกอาคาร ผลการวิเคราะห์นำไปสู่การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพสำหรับผู้ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและคนพิการ ดังนี้ เส้นทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัญจรสำหรับผู้สูงอายุและพิการ ป้ายและสัญลักษณ์สำหรับผู้พิการได้นำทางแผนที่อุปกรณประกอบ ตู้โทรศัพท์สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุและพิการมานั่งพักผ่อนที่จอดรถ สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการทางลาดภายนอกอาคารและพื้นผิวทางลาด

สุรชาติ สินวรรณและชมเขต แสงเจริญ 2557 ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวทางน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวและ ชุมชนในพื้นที่ที่ลาดน้ำตลิ่งชันกรุงเทพฯจำนวน 507 คน การเก็บข้อมูลประกอบด้วย การศึกษาจากเอกสาร การสำรวจ การสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุด คือ ม้านั่งพักผ่อน รองลงมาคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและสถานที่พักนักท่องเที่ยว ส่วนสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่สูงอายุและผู้พิการสูงสุด คือ เส้นทางสัญจร รองลงมา ทางลาดภายนอก ป้ายและสัญลักษณ์ อุปกรณ์ประกอบ เช่น เสาไฟฟ้า ดังขยะ เสากั้นทางเท้า ตู้โทรศัพท์ ม้านั่ง ส่วนที่จอด และภูมิทัศน์ พืชพรรณ นอกจากนี้ควรจะมีการกระจายม้านั่งพักผ่อนให้เหมาะสมและเพียงพอ

จากการทบทวนงานวิจัยนี้ สิ่งที่น่า มาเป็นแนวทาง คือ งานวิจัยนี้มีการศึกษาในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว แตกต่างกับของผู้วิจัยในบริบทของสถานที่และวัตถุประสงค์เพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะ จึงสามารถนำข้อมูลในหลายด้านมาประกอบในการศึกษา อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล เป็นต้น

จากการทบทวนงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการออกแบบตลาดสดและการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด ดังกล่าวผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างและประเด็นในการศึกษาสามารถนำไปต่อยอดได้ภายใต้บริบทตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลและบริบทโดยรอบในงานของผู้วิจัยมีทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างไปจากงานวิจัย จึงต้องมีการเลือกใช้และนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานวิจัย มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อดังนี้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประเด็นการศึกษาตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยของ	เรื่องที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่างผู้ชาย สินค้าภายในตลาดสด	กลุ่มตัวอย่างผู้ซื้อ สินค้าภายในตลาดสด	ปัญหาและ ความต้องการ	สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับผู้สูงอายุ
ไกรยศ พรหมชาติ		✓	✓	●	
สมลักษณ์ หมูสวัสดิ์		✓	✓	●	
สุรชาติ สินวรรณ		✓	✓	●	✓

หมายเหตุ : ● คือ ศึกษาต่างกัน และ ✓ คือ ศึกษาเหมือนกัน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3 การเลือกเครื่องมือวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือวิจัยและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามี 3 เรื่อง ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการการออกแบบพื้นที่และรูปแบบร้านค้าของตลาดสดชุมชนในกรุงเทพฯ โดย ไกรยศ พรหมชาติ (2553) , แนวโน้มการออกแบบตลาดสดระดับชุมชนในเขตบางกะปิ โดย สมลักษณ์ หมูสวัสดิ์ (2545) , แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวทางน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร โดย สุรชาติ สินวรรณ และชุมเขต แสงเจริญ (2557) ซึ่งประเภทของเครื่องมือที่นำมาปรับใช้ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ทัศนียภาพและ และการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การศึกษาเครื่องมือการวิจัยและการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เรื่องที่ศึกษา งานวิจัยของ	แบบสังเกต กรณีศึกษา	แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง	แบบสัมภาษณ์	การคัดเลือก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบบเจาะจง
ไกรยศ พรหมชาติ	●	●	●	✓
สมลักษณ์ หมูสวัสดิ์	●	●	●	✓
สุรชาติ สินวรรณ	✓	●	✓	✓

หมายเหตุ : ● คือ ศึกษาต่างกัน และ ✓ คือ ศึกษาเหมือนกัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

บทนี้กล่าวถึงวิธีการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือในการทำวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการค้นคว้าวิจัยเพื่อหาความเข้าใจบนพื้นฐานของระเบียบวิธีอันมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งค้นหาประเด็นปัญหาทางสังคม หรือปัญหาของมนุษย์ (John W. Cresweel ,1998) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการสัญจรภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ โดยศึกษาข้อมูลของตลาดสดซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะในกรณีตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเว็บไซต์ สืบค้น และสังเกตสภาพปัจจุบันของกรณีศึกษาต่างๆ สังเกตกิจกรรมการใช้พื้นที่ตลาดสดของผู้สูงอายุ สัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เสนอแนวทางการออกแบบและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการสัญจรภายในตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ

3.2 ขอบเขตของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษานี้จะศึกษาเพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครชั้นกลางในปัจจุบัน และเป็นตลาดประเภทที่ 1 โดยคัดเลือกตามเกณฑ์ของผู้วิจัย

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง คือ ตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดเอี่ยมสมบัติ ตลาดอ่อนนุช ตลาดสดกลางแฮปปี้แลนด์ และตลาดใหม่ทุ่งครุ

3.2.3 วิธีการเลือกตลาดสดในการศึกษา

การเลือกตลาดสดในการศึกษาทั้งกลุ่มผู้ซื้อและผู้ขายที่เป็นผู้สูงอายุจาก 5 ตลาด โดยเลือกจากตลาดสดที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง และ อยู่ในสมาคมตลาดสดไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ตลาด ขั้นตอนต่อมา เลือกตลาดสดที่มีขนาด 2500 ตารางเมตรขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.2548 จากรายชื่อสมาคมตลาดสดที่มีขนาดอยู่ในเกณฑ์นี้มี 5 ตลาด คือ ตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดเอี่ยมสมบัติ ตลาดอ่อนนุช ตลาดสดกลางแฮปปี้แลนด์ และ ตลาดใหม่ทุ่งครุ

3.2.4 เลือกการสังเกตและสัมภาษณ์โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

การสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดที่กำหนด 5 ตลาด โดยแบ่งออกเป็น ตลาดยิ่งเจริญ จำนวน 3 คน และตลาดอื่นๆอีก 4 ตลาด จำนวนตลาดละ 2 คน รวมทั้งหมดเป็น 11 คน และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดที่กำหนด 5 ตลาด จำนวนตลาดละ 10 คน รวมทั้งหมด 50 คน

ตารางที่ 3.1 รายชื่อตลาดในสมาคมตลาดสดไทย

ลำดับที่	ชื่อตลาดสด	ลำดับที่	ชื่อตลาดสด	ลำดับที่	ชื่อตลาดสด
1	ตลาดยิ่งเจริญ	17	ตลาดท่าพระ	33	ตลาดกลางผักและผลไม้
2	ตลาดบางขุนศรี	18	ตลาดไท	34	ราชบุรี
3	ตลาดเงินวิจิตร	19	ตลาดสดศิริชัย	35	ตลาดสดลีลา
4	ตลาดเอี่ยมสมบัติ	20	ตลาดนครหลวง	36	ตลาดจตุจักร ลำพูน
5	ตลาดกลางแฮปปี้แลนด์	21	ตลาดกรุงธน	37	ตลาดใหม่สำโรง
6	ตลาดคลองขวาง	22	ตลาดท่าดินแดง	38	ตลาดกำแพงเพชร
7	ตลาดวิมานันท์	23	ตลาดอ่อนนุช(เหนือ)	39	ตลาดถนนมิมิตร
8	ตลาดเสริมเพิ่มพูน	24	ตลาดอ่อนนุช(ใต้)	40	ตลาดบุญญิตร์ทรัพย์
9	ตลาด อ.ต.ก.	25	ตลาดพัฒนาการ	41	ตลาดภิบาลพัฒนา
10	ตลาดสามย่าน	26	ตลาดนครไทย	42	ตลาดเสรี
11	ตลาดสดพรานนก	27	ตลาดใหม่ทุ่งครุ	43	ตลาดสาขลา
12	ตลาดศูนย์การค้ามีนบุรี	28	ตลาดบวรร่วมเกล้า	44	ตลาดสวนพลู
13	ตลาดรัชดาภิเษก	29	ตลาดสดกม.9 พญาสุเรนทร์	45	ตลาดเขสบางพลี
14	ตลาดอมรพันธุ์	30	ตลาดศรีตากำ(สายหยุด)	46	สำโรงเซ็นเตอร์
15	ตลาดพยับเพชร	31	ตลาดรังสิตร่วมพัฒนา	47	ตลาดท่าวังทอง
16	ตลาดท่าพระ	32	บ.เจ้าพระยาเครื่องเย็น จก	48	องค์การตลาดหนองม่วง
					ตลาดยอดพิมาน

ที่มา : สมาคมตลาดสดไทย, 2560 (Online).

Available: http://www.thaifreshmarket.net/about_us.htm#member

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบสำรวจ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรที่มีอยู่ในตลาดสด โดยยึดหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.2548 โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ ทางลาดบันได ที่จอดรถ ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร

3.3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุ โดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจากการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุ และปัญหาจากการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ

3.3.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เนื่องจากผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาด ไม่สามารถใช้เวลาในการให้สัมภาษณ์ จึงเลือกสัมภาษณ์ในด้านข้อมูลส่วนตัว ปัญหาที่พบต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรเวลาเข้ามาใช้บริการ และ ความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสด

3.4 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. สำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของตลาดสด 2. สังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุ 3. สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีตัวอย่าง การเก็บข้อมูลแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล	กรณีตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือวิจัยและอุปกรณ์
1. สำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของตลาดสดกรณีศึกษา	ตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่งคือ ตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดเอี่ยมสมบัติ ตลาดอ่อนนุช ตลาดสดกลางแฮปปี้แลนด์ และตลาดใหม่ทุ่งครุ	แบบสำรวจและสังเกต กล้องถ่ายภาพ ตลับเมตร สมุดจดบันทึก
2. สังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการตลาดสดกรณีตัวอย่าง	กล้องถ่ายภาพ สมุดบันทึก
3. สัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษา	ผู้สูงอายุที่เป็นผู้เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษา	แบบสัมภาษณ์ สมุดบันทึก รูปภาพแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.1 ตำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของตลาดสดกรณีศึกษา

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดกรณีตัวอย่างทั้ง 5 แห่ง คือ ตลาดสดเชียงใหม่ ตลาดเอี่ยมสมบัติ ตลาดอ่อนนุช ตลาดสดกลางแฮปปี้แลนด์ และตลาดใหม่ทุ่งครุ โดยใช้แบบสำรวจและสังเกต (ภาคผนวก ก) เพื่อสังเกตถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสถาปัตยกรรมภายในกรณีตัวอย่างทั้ง 5 แห่ง ในวันช่วงวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560 (รูปที่ 3.1)

รูปที่ 3.1 ลักษณะทางเข้าและพื้นที่ด้านในตลาดสดกรณีตัวอย่าง ตลาดสดย่านบางเขน

3.4.2 สังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตกิจกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่งคือ ตลาดสดเชียงใหม่ ตลาดเอี่ยมสมบัติ ตลาดอ่อนนุช ตลาดสดกลางแฮปปี้แลนด์ และตลาดใหม่ทุ่งครุ โดยผู้วิจัยสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยไม่ได้ร่วมกิจกรรมเป็นเพียงผู้ดูอยู่ห่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมธรรมชาติของผู้สูงอายุ (ประวิต เอราวรรณ) โดยใช้กล้องถ่ายรูปและสมุดบันทึกในการสังเกต เพื่อนำมาเป็นข้อมูลด้านกิจกรรมในตลาดสด ลักษณะพฤติกรรมของผู้สูงอายุ และสิ่งที่ควรปรับปรุงที่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้บริการภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ ในวันช่วงวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2560 (รูปที่ 3.2) โดยวันที่ผู้วิจัยเลือกสังเกตจะเลือกไปทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด โดยเลือกช่วงเวลาที่มีความแตกต่างกันออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น

รูปที่ 3.2 ภาพจากการสังเกตกิจกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสิ้น 3 ชนิด ได้แก่ 1. แบบสำรวจและสังเกตตลาดสด 2. แบบสังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุ 3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้ใช้บริการภายในตลาดสด โดยมีรายละเอียดแต่ละเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.5.1 แบบสำรวจและสังเกตตลาดสด

ผู้วิจัยออกแบบแบบสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 2 หน้า โดยพัฒนามาจากแบบสำรวจและสังเกตของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) และ สมลักษณ์ หมุสวดี (2545) ใช้ในการสังเกตตลาดสดและบันทึกเกี่ยวกับตลาดสดโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานที่ ประกอบด้วย ชื่อสถานที่ สถานที่ตั้ง วันและเวลาทำการ วันและเวลาที่สังเกต

ส่วนที่ 2 บันทึกลักษณะพื้นที่แต่ละส่วนภายในตลาดสด ประกอบด้วย ทางลาด บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร และพื้นที่ส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทางสัญจร เพื่อให้ทราบถึงข้อดีและปัญหา ของพื้นที่แต่ละส่วน

ส่วนที่ 3 ผังพื้นที่

3.5.2 แบบสังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยออกแบบแบบสังเกตกิจกรรมการใช้บริการตลาดสดของผู้สูงอายุมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 หน้า โดยพัฒนามาจากแบบสำรวจและสังเกตของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) ใช้ในการสังเกตเพื่อบันทึกลักษณะพฤติกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสด และการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาด โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บันทึกลักษณะพฤติกรรมในการจับจ่ายใช้สอยภายในตลาด ประกอบด้วย ลักษณะกิจกรรมที่ทำ เส้นทางในการเดิน อุปสรรคในการใช้งานพื้นที่ส่วนอื่นๆ

ส่วนที่ 2 บันทึกพฤติกรรมของผู้สูงอายุต่อการใช้งานพื้นที่แต่ละส่วนภายในตลาดสด ประกอบด้วย ทางลาด บันได ที่จอดรถ ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร และพื้นที่ส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทางสัญจร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของพื้นที่แต่ละส่วนภายในตลาดสด

ส่วนที่ 3 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ

3.5.3 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้ใช้บริการภายในตลาดสด

ผู้วิจัยออกแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้ใช้บริการภายในตลาดสด มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 หน้า โดยพัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) และแบบสอบถามของ สุรชาติ สินวรรณและชุมเขต แสงเจริญ (2557) ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การเดินทาง อุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวก

ส่วนที่ 2 กิจกรรมการใช้งานและปัญหาในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสด ประกอบด้วย ลักษณะกิจกรรมที่ทำ พื้นที่ในการใช้งาน ปัญหาที่พบในการใช้งานพื้นที่ต่างๆประกอบด้วย ทางลาด บันได ที่จอดรถ ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร และพื้นที่ส่วนอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ความต้องการต่อการใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสด ประกอบด้วย ความต้องการในสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ความต้องการต่อการปรับปรุงตลาดสด

3.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารนำ มาสรุปเรียบเรียงเป็นประเด็น ได้แก่ การวิเคราะห์จากการสำรวจ สังเกต และถ่ายภาพ เป็นการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับกฎกระทรวงที่ว่าด้วยเรื่อง การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา มาสรุปจัดกลุ่มข้อมูลแล้วนำมาเรียบเรียงประเด็น ได้แก่ ทางลาด บันได ที่จอดรถ ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร และส่วนอื่นๆภายในตลาดสด การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด โดยผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและเปรียบเทียบข้อมูลกับตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่งแล้วนำมาเรียบเรียงประเด็น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล กิจกรรมของผู้สูงอายุในการเข้าถึงและการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสด ปัญหาของผู้สูงอายุจากการใช้บริการภายในตลาดสด ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุและความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้การนับความถี่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

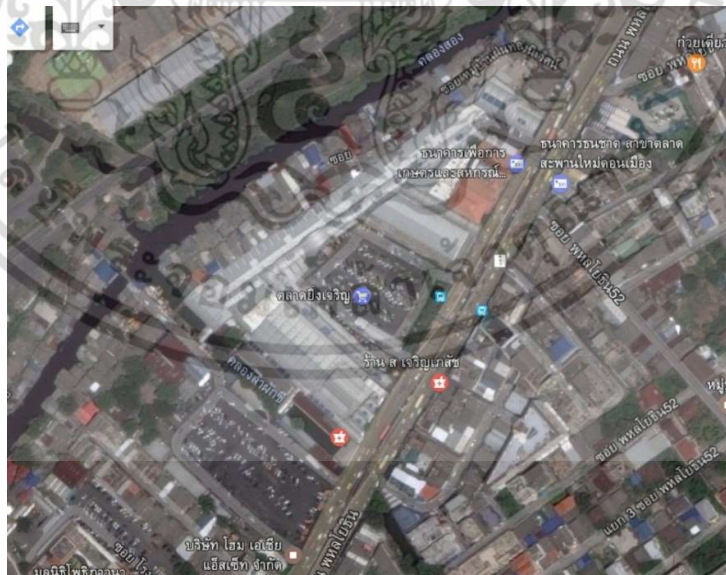
หัวข้อนี้ประกอบด้วย ผลการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรสำหรับการสัญจร และสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุในตลาดสดกรณีศึกษา โดยนำมาจัดเรียงเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1 ตลาดสดยิ่งเจริญ ย่านบางเขน

4.1.1 ลักษณะของตลาดสดยิ่งเจริญ ย่านบางเขน

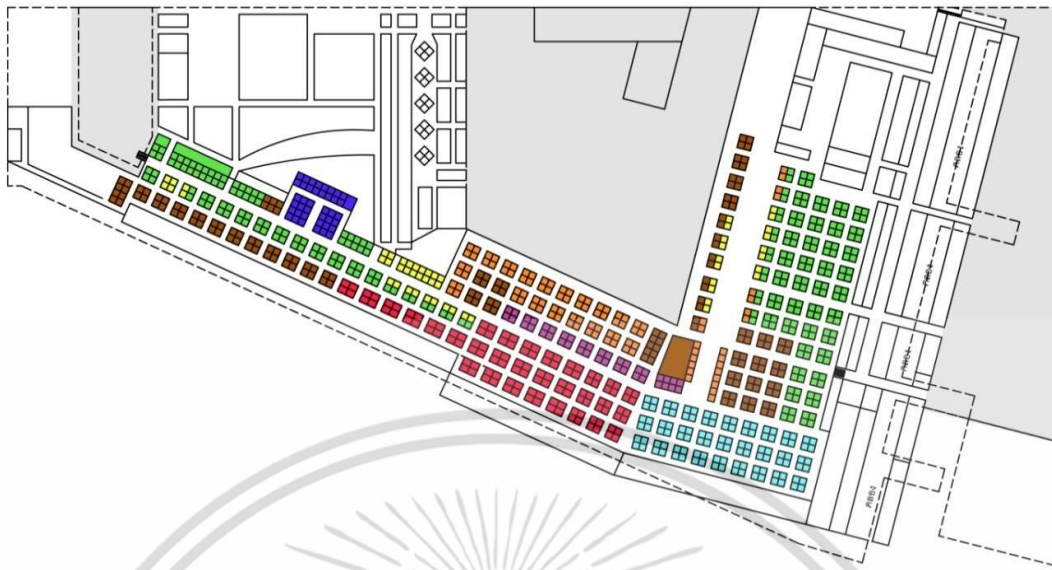
ตลาดสดยิ่งเจริญ ก่อตั้งโดย นางสุวพีร์ ธรรมวิวัฒนะ ตลาดเปิดให้บริการเมื่อ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2498 มีเนื้อที่ 30 ไร่ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 651 ถนน พหลโยธิน แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220 เปิดให้บริการทุกวัน

ผู้วิจัยได้สำรวจ สังเกต ถ่ายภาพ และจดบันทึก โดยใช้แบบสำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเข้าใช้พื้นที่ทางสัญจรของผู้สูงอายุ ที่ตลาดสดยิ่งเจริญ ย่านบางเขน ในวันศุกร์ที่ 28 เมษายน พ.ศ.2560 เวลา 09.30 – 12.40 น. โดยมีผลการสำรวจและสังเกตดังนี้

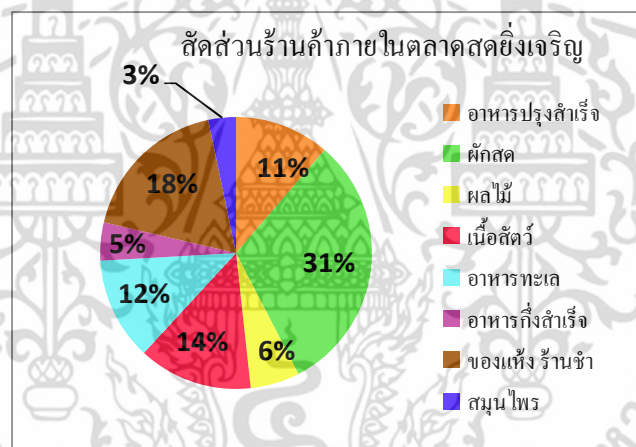

รูปที่ 4.1 แผนที่ตลาดสดยิ่งเจริญ [Online]. Available : <https://www.google.co.th/search?q=ตลาดยิ่งเจริญ> (วันที่ค้นข้อมูล : 18 มีนาคม 2560).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.2 แผนที่ปัจจุบันของตลาดสดเชียงใหม่

รูปที่ 4.3 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดเชียงใหม่

4.1.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุในตลาดสดเชียงใหม่

4.1.2.1 ผลจากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสัญจรภายในตลาดสดเชียงใหม่

1. ลานจอดรถของตลาด ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้เลย ทำให้บางครั้งผู้สูงอายุต้องจอดในพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณทางเข้าออกของตลาดสด (รูปที่ 4.4)
2. วัสดุปูพื้นภายในตลาดสดเชียงใหม่เป็นพื้นปูนขัดมัน และ พื้นกระเบื้องผิวค้ำน เมื่อพื้นเปียกน้ำ ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกชื้นได้ง่าย เสี่ยงต่อการลื่นหกล้มของผู้สูงอายุได้ (รูปที่ 4.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ทางลาดภายในตลาดสด บางจุดมีความลาดชันเกิน 1:12 ตามที่กำหนดไว้ และไม่มี การแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและการติดตั้งราวจับหรือขอบกันตก (รูปที่ 4.6)
4. ท่อระบายน้ำภายในตลาดสด มีหลายจุดที่ชำรุด และบางจุดไม่มีการปิดฝาค้านบน เสี่ยงต่อการเดินตกหลุมหรือการเข็นรถเข็นตกลงไปได้ (รูปที่ 4.7)
5. บันไดภายในตลาด มีระยะลูกตั้งและลูกนอนแต่ละขั้น ไม่สม่ำเสมอ และราวบันไดมีความยาวไม่สุดตั้งแต่จุดเริ่มต้น อีกทั้งบริเวณด้านข้างบันไดมีการตั้งร้านค้ากีดขวางเส้นทางสัญจร (รูปที่ 4.8)
6. แผงขายสินค้ามีลักษณะการตั้งสินค้าที่สูงเกิน ระยะมือเอื้อมถึง ทำให้ยากต่อการหยิบคูสินค้าของผู้สูงอายุ (รูปที่ 4.9)
7. การจัดวางสินค้าล้นนอกเขตพื้นที่ของร้านค้า และการนำสิ่งของมาวางกีดขวางทางเดินของร้านค้า ทำให้ทางเดินมีขนาดพื้นที่แคบลง และอาจสะดุดสิ่งของดังกล่าวได้ (รูปที่ 4.10)
8. เส้นทางในการสัญจรของผู้เข้ามาใช้บริการตลาด มีการเข็นสินค้าของรถเข็นสินค้าของผู้ขายสินค้าภายในตลาด ทำให้การสัญจรของผู้สูงอายุเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ต้องคอยหลบรถเข็นสินค้าด้วย (รูปที่ 4.11)
9. บริเวณสะพานข้ามทางเข้าจากลานจอดรถ เป็นสะพานไม้ ด้านข้างสะพานทั้งสองข้าง ไม่มีการติดตั้งราวกันตกหรือขอบกันตก

รูปที่ 4.4 ลานจอดรถของตลาดสดยิ่งเจริญ

รูปที่ 4.5 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดยิ่งเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.6 ลักษณะทางลาดของตลาดสดขี้เจี๊ยง

รูปที่ 4.7 ลักษณะท่อระบายน้ำของตลาดสดขี้เจี๊ยง

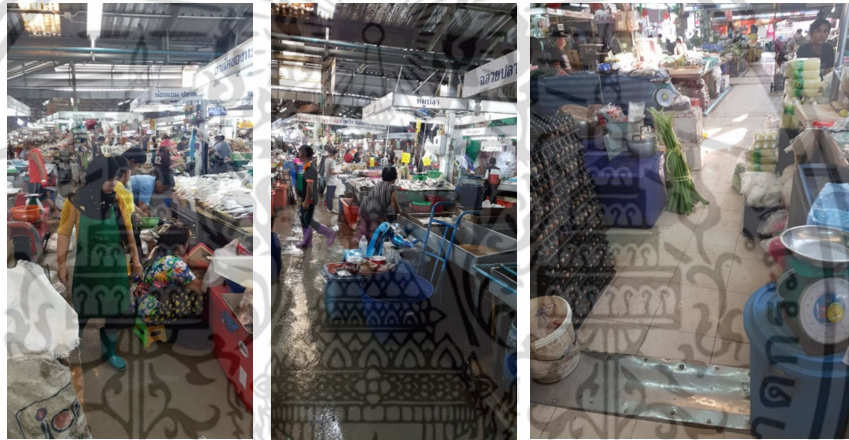

รูปที่ 4.8 ลักษณะบันไดภายในตลาดสดขี้เจี๊ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.9 ลักษณะแผงสินค้าตั้งโชว์สินค้าสูงของตลาดสดยิ่งเจริญ

รูปที่ 4.10 การวางของถ้ำนอกพื้นที่ของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

รูปที่ 4.11 การขนสินค้าบนทางสัญจรของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

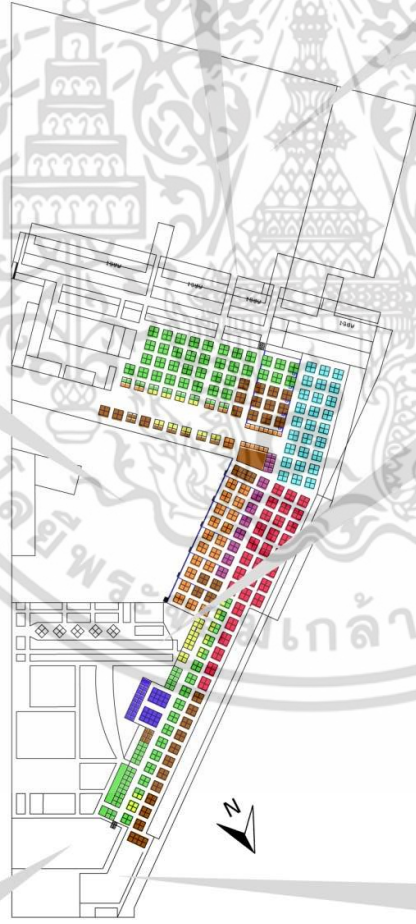

ที่จอดรถด้านข้างของตลาดยิ่งเจริญ

ที่จอดรถโซนกลางของตลาดยิ่งเจริญ

ภาพแสดงที่จอดรถและห้องน้ำ
ภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

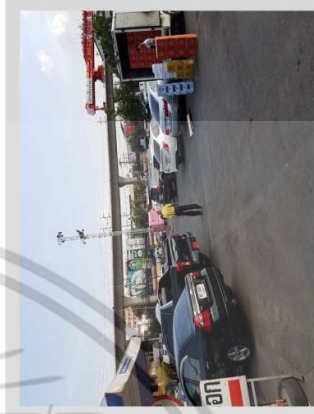
ห้องน้ำภายนอกบริเวณทางเข้าออกที่จอดรถ

ที่จอดรถจักรยานยนต์

ห้องน้ำภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

ที่จอดรถด้านข้างของตลาดสดยิ่งเจริญ

รูปที่ 4.12 ภาพแสดงที่จอดรถและห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงบริเวณทางเดิน และฝาปิด ท่อระบายน้ำภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

รูปที่ 4.13 ภาพแสดงบริเวณทางเดินและฝาปิดท่อระบายน้ำภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

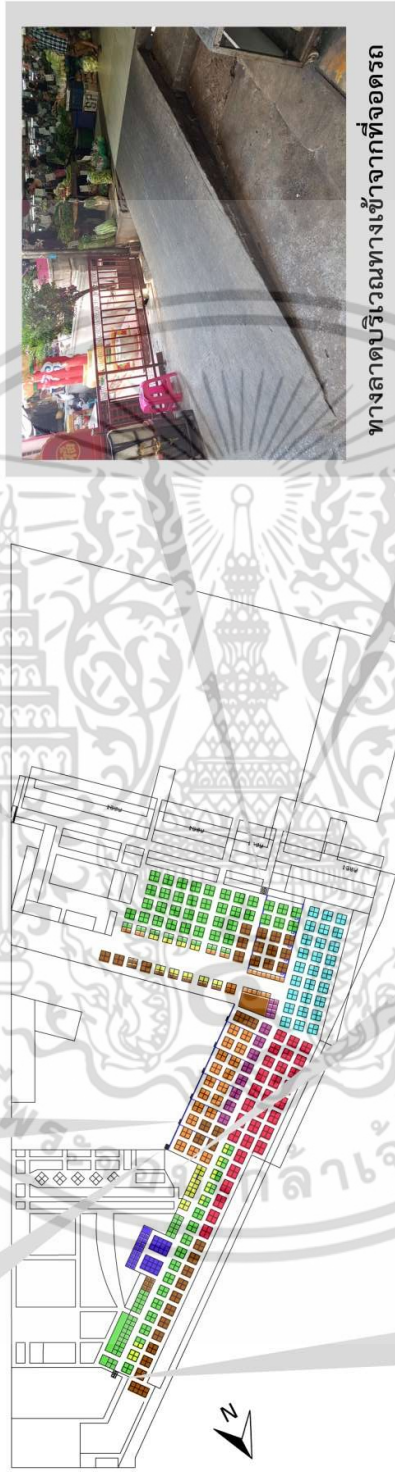
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงทางลาดและบันได ภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

บันไดภายในตลาดยิ่งเจริญ

ทางลาดบริเวณตรงกลางเชื่อมกับบริเวณที่จอดรถ

ทางลาดบริเวณทางเข้าจากที่จอดรถ

สะพานบริเวณทางเข้าจากที่จอดรถ

ทางลาดทางเชื่อมต่อกับโซนพลาซ่า

ทางลาดบริเวณทางออกด้านข้าง
ของตลาดยิ่งเจริญ

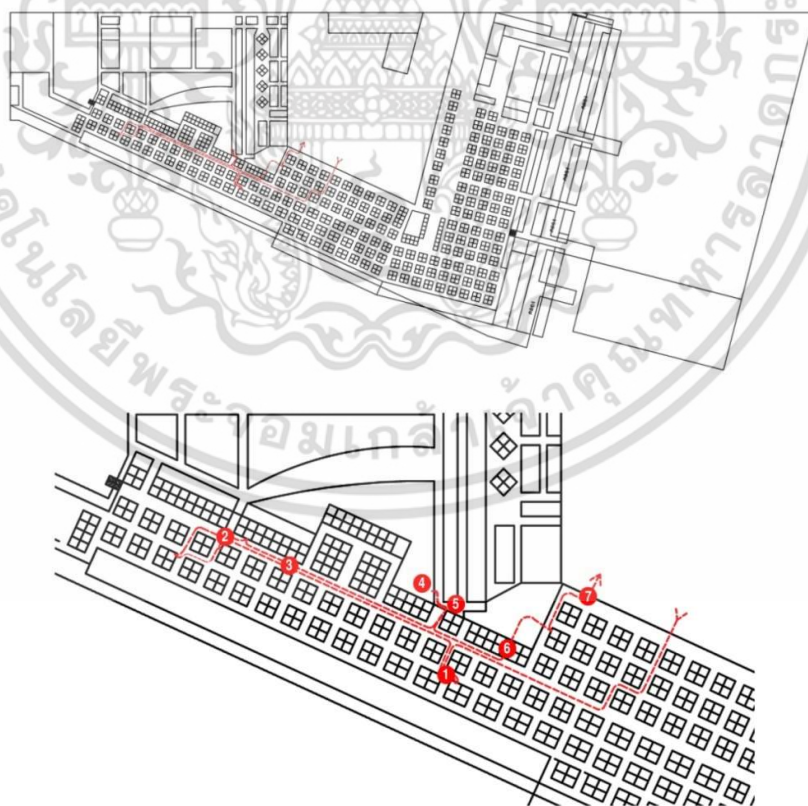
รูปที่ 4.14 ภาพแสดงบริเวณทางลาดและบันไดภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2.2 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

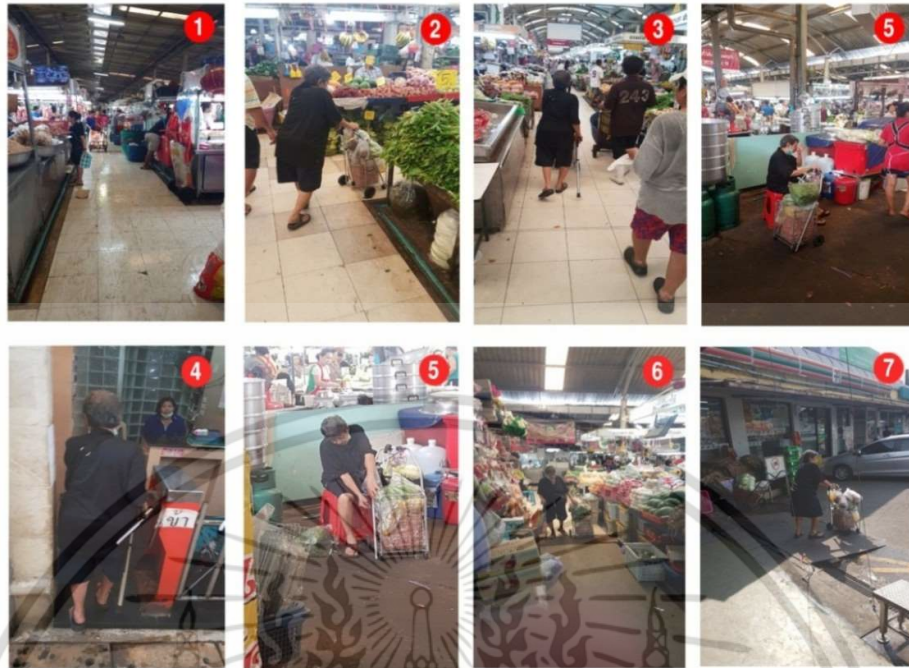
ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวและรถประจำทาง จอดรถในพื้นที่ส่วนจอร์จโซนกลางตลาด เพื่อเข้าถึงตลาดได้ทั้งสองโซน โดยพื้นที่ในส่วนนี้ ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะนำอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วย อาทิ รถเข็นและไม้เท้า และเดินขึ้นพร้อมยกรถเข็นขึ้นในทางที่ใกล้ในส่วนที่ต้องการไปเลือกซื้อสินค้า เนื่องจากบางส่วนไม่มีการจัดสร้างทางลาดไว้ให้ ลักษณะการเลือกซื้อสินค้าผู้สูงอายุจะเลือกไปซื้อสินค้าที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเลือกซื้อเป็นระยะเวลานานก่อน สังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้สูงอายุตัวอย่างทั้ง 3 คน ที่เข้าไปเลือกซื้อสินค้าประเภทอาหารสดก่อน และจะขึ้นรถดูแม่ค้าทำสินค้าให้จนเสร็จ ระยะเวลาในช่วงนี้ประมาณ 15-20 นาที โดยผู้สูงอายุจะขึ้นและจับบริเวณแผงสินค้าเพื่อพยุงตัว และหากร้านค้าที่เก้าอี้ก็นั่งรอบริเวณร้านค้า เมื่อได้สินค้าแล้วจึงนำสินค้าใส่ในรถเข็น แล้วไปเลือกซื้อสินค้าประเภทอื่นๆ ในระหว่างทางกลับ อาทิ ผักสด ผลไม้ และอาหารแห้ง

4.1.2.3 การสังเกตพฤติกรรมสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญ คนที่ 1

รูปที่ 4.15 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.16 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 1

4.1.2.4 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 1

1. พื้นบริเวณทางเดินของโซนอาหารสด มีลักษณะเป็นพื้นกระเบื้องผิวเรียบลื่น เมื่อเปียกทำให้พื้นมีความลื่น ส่งผลเสี่ยงต่อการเดินสัญจรในพื้นที่บริเวณดังกล่าว
2. ท่อระบายน้ำบริเวณรอบๆแผงสินค้า ไม่มีการปิดฝาหรือขอบกั้น ทำให้เมื่อผู้สูงอายุใช้รถเข็นสินค้าประกอกับสภาพร่างกายเสื่อม ส่งผลให้มีโอกาสเข็นสินค้าแล้วล้อรถเข็นตกลงไปในช่องท่อระบายน้ำได้
3. ระหว่างทางสัญจร รถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุเข็นกีดขวางทางสัญจรของผู้อื่น เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเคลื่อนไหวได้ช้า และมีรถเข็นสินค้าภายในตลาดสดอยู่เป็นระยะ
4. บริเวณทางเข้าห้องน้ำมีเครื่องกั้นสามขา เพื่อเช็กจำนวนคนเข้าออก ทำให้ผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็นไม่สามารถเข้าไปใช้บริการภายในห้องน้ำส่วนนี้ได้
5. จากการสังเกตพฤติกรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการนั่งพักและจัดสินค้าที่ซื้อมาระหว่างการเดินซื้อสินค้าภายในตลาดสด
6. เส้นทางสัญจรที่มีพื้นที่ต่างระดับ เป็นอุปสรรคในการสัญจรผู้สูงอายุ ประกอบกับรถเข็นที่มีสินค้าที่มีน้ำหนัก ทำให้ยากต่อการเข็นผ่านพื้นที่ต่างระดับ
7. พื้นบริเวณทางลาดไม่ควรมีพื้นที่ขรุขระ เพราะทำให้การเข็นรถเข็นขึ้นลงเป็นไปด้วยความลำบาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. รถประจำทางจอดภายในตลาด ไม่มีการแสดงจุดจอดรถประจำทาง ทำให้รถประจำทางจอดบริเวณกลางถนน ทางลาดบริเวณทางเข้า-ออก พื้นผิวไม่เรียบเสมอกัน ส่วนหนึ่งใช้แผนผังบริเวณวางเป็นพื้นที่ทางลาด อีกทั้งยังมีระบายน้ำและช่องวาง ไม่มีฝาปิดท่อระบายน้ำ

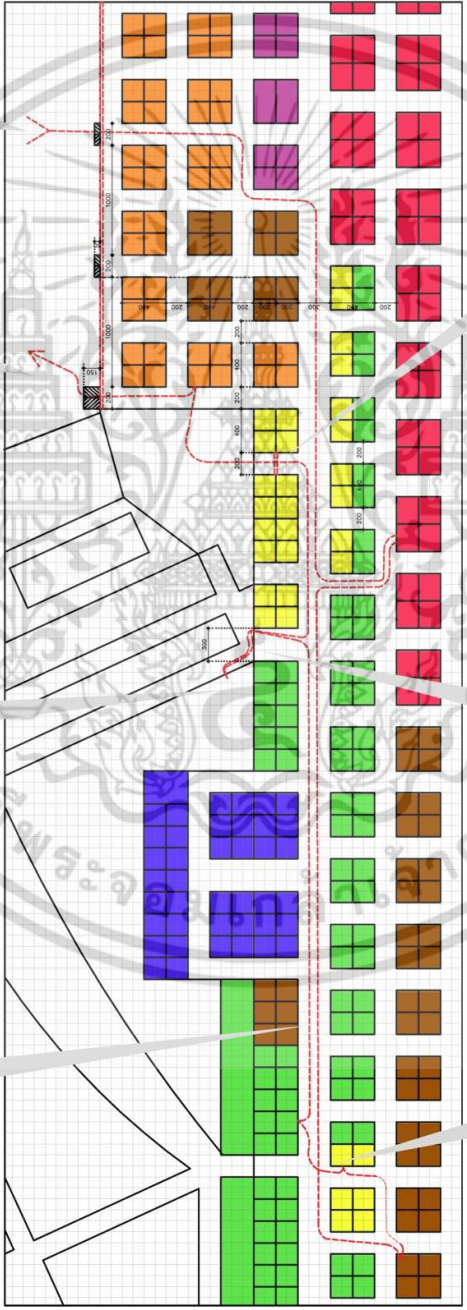
2. พื้นที่บริเวณทางเดินมีการสัญจรร่วมกับรถเข็นสินค้าภายในตลาด ทำให้ผู้สูงอายุต้องคอยหลบรถเข็นสินค้า บางจุดมีการจอดรถเข็นสินค้า ทำให้พื้นที่ทางเดินเลี้ยวไปกลับด้วย

3. บริเวณรอบๆ แผงสินค้ามีช่องระบายน้ำ แต่ไม่มีการปิดฝาช่องระบายน้ำ ทำให้เมื่อเลี้ยวบริเวณเลี้ยวขึ้นของผู้สูงอายุอาจตกลงบริเวณช่องท่อระบายน้ำ จึงควรมีการปิดฝาท่อระบายน้ำหรือทำท่อบนตมกับบริเวณดังกล่าว

4. ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่สำหรับนั่งพักระหว่างการเดินทาง เลือกซื้อสินค้าภายในตลาดสะดวก โดยใช้เวลาในการนั่งพักเป็นเวลาประมาณ 15 นาที จากการสังเกตผู้สูงอายุจะมาเป็นประจำและสนทนากับแม่ค้าบริเวณดังกล่าว

5. ห้องน้ำสาธารณะภายในตลาด ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ บริเวณหน้าห้องน้ำมีเครื่องกันสากขา และพื้นต่างระดับ ทำให้การสัญจรของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความลำบากต้องคอยจับและเกาะบริเวณผนังเดิน

6. พื้นที่บริเวณนี้ จะมีท่าอู่ระบายน้ำระหว่างทางเดิน แม้พื้นจะตบระดับเพียงเล็กน้อย ประกอบกับบันไดขั้นการขึ้นที่มีลิ้นค้ำเต็มรถ ทำให้ผู้สูงอายุต้องใช้การเข็นมาส่วนหนึ่งก่อนแล้วอ้อมมาข้างหน้าเพื่อตียงรถขึ้นอีกครั้ง จึงสามารถผ่านจุดนี้ได้

แบบสังเกตพฤติกรรม
ผู้สูงอายุคนที่ 1
 ผู้สูงอายุเดินทางมาด้วยรถประจำทาง เดินทางมาเพียงลำพัง ช่วงเวลา 9.30 - 11.30 น. โดยนำรถเข็นสำหรับใส่สินค้าและไม่เข้ามาด้วย ผู้สูงอายุมีปัญหาทางร่างกายเกี่ยวกับขา ทำให้การเดินทางภายในตลาดค่อนข้างลำบากและใช้เวลาค่อนข้างนาน

3. บริเวณรอบๆ แผงสินค้ามีช่องระบายน้ำ แต่ไม่มีการปิดฝาช่องระบายน้ำ ทำให้เมื่อเลี้ยวบริเวณเลี้ยวขึ้นของผู้สูงอายุอาจตกลงบริเวณช่องท่อระบายน้ำ จึงควรมีการปิดฝาท่อระบายน้ำหรือทำท่อบนตมกับบริเวณดังกล่าว

4. ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่สำหรับนั่งพักระหว่างการเดินทาง เลือกซื้อสินค้าภายในตลาดสะดวก โดยใช้เวลาในการนั่งพักเป็นเวลาประมาณ 15 นาที จากการสังเกตผู้สูงอายุจะมาเป็นประจำและสนทนากับแม่ค้าบริเวณดังกล่าว

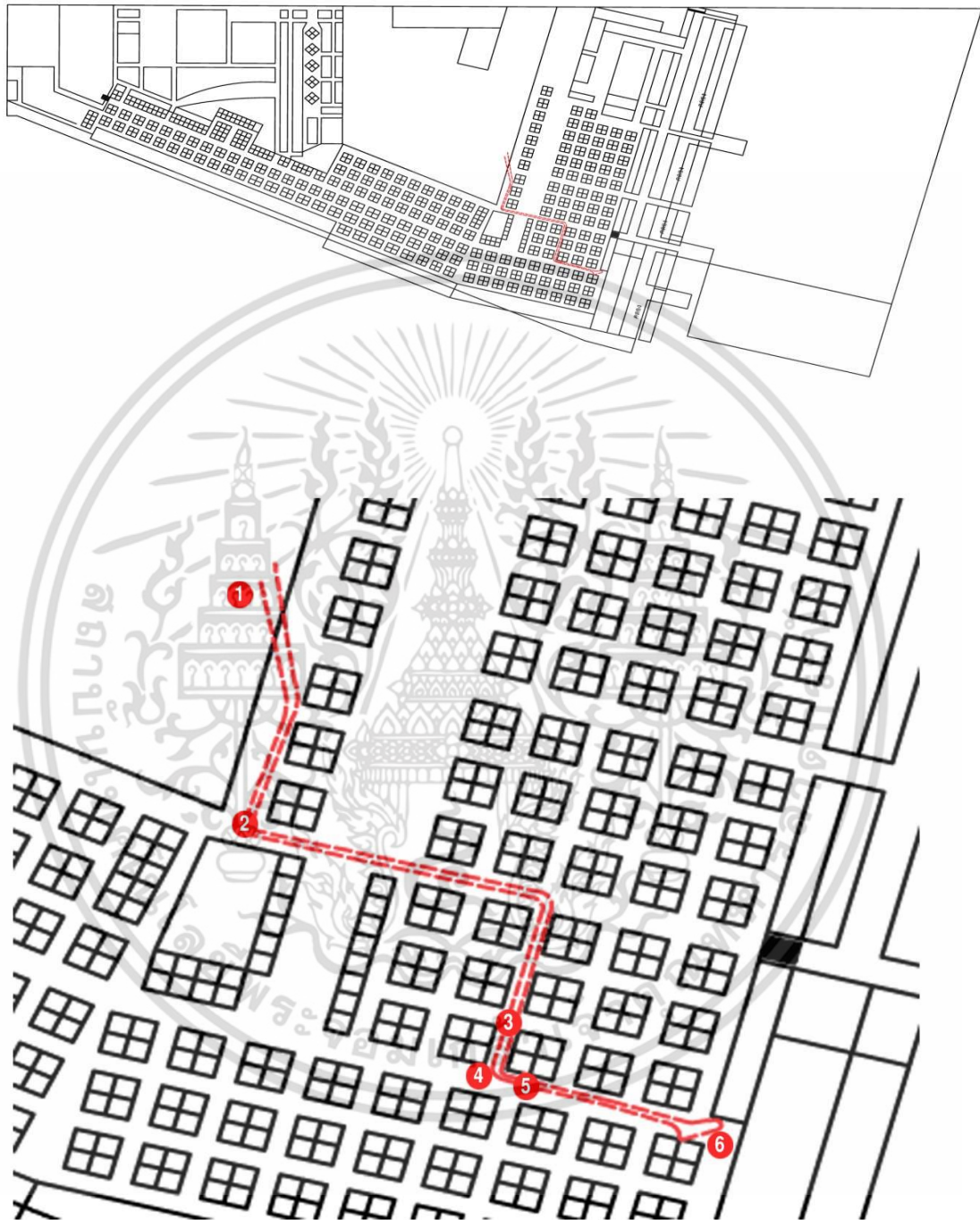
5. ห้องน้ำสาธารณะภายในตลาด ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ บริเวณหน้าห้องน้ำมีเครื่องกันสากขา และพื้นต่างระดับ ทำให้การสัญจรของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความลำบากต้องคอยจับและเกาะบริเวณผนังเดิน

6. พื้นที่บริเวณนี้ จะมีท่าอู่ระบายน้ำระหว่างทางเดิน แม้พื้นจะตบระดับเพียงเล็กน้อย ประกอบกับบันไดขั้นการขึ้นที่มีลิ้นค้ำเต็มรถ ทำให้ผู้สูงอายุต้องใช้การเข็นมาส่วนหนึ่งก่อนแล้วอ้อมมาข้างหน้าเพื่อตียงรถขึ้นอีกครั้ง จึงสามารถผ่านจุดนี้ได้

รูปที่ 4.17 ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสตยิ่งเจริญคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2.5 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 2

รูปที่ 4.18 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

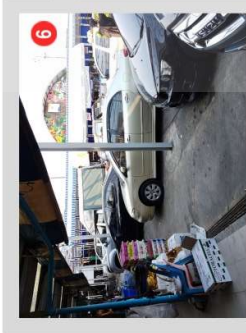
รูปที่ 4.19 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 2

4.1.2.6 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 2

1. ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ใกล้ทางเข้าออก ทำให้ผู้สูงอายุต้องเข็นรถเข็นในตลาดจอร์รถเป็นระยะทางที่ค่อนข้างไกล
2. ฝาท่อระบายน้ำระหว่างทางเดิน แม้จะต่างระดับเพียงเล็กน้อย ก็เป็นอุปสรรคในการสัญจรของผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็น
3. ระหว่างทางสัญจรทั้งขาไปและกลับ รถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุเข็นตกบริเวณฝาท่อระบายน้ำที่ต่างระดับในบริเวณเดิม เนื่องจากอีกด้านมีการนำกะละมังของร้านค้ามาตั้งกีดขวางทางเดิน ผู้สูงอายุต้องใช้เท้าในการดันรถเข็นขึ้นจากบริเวณฝาท่อระบายน้ำ
4. ฝาท่อระบายน้ำระหว่างทางเดิน เป็นอุปสรรคในการสัญจร
5. จากการสังเกตพฤติกรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการนั่งพักและรอสินค้าระหว่างการเดินทางซื้อสินค้าภายในตลาดสด
6. ผู้สูงอายุพุงตัวด้วยการจับขอบแผงตลอดเวลาในการเลือกซื้อสินค้าและรอทำปลา โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 2 (ตลาดสดยิ่งเจริญ)

5. ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถให้สำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ใกล้ทางเข้าออก ทำให้ผู้สูงอายุ ต้องเข็นรถเข็นในตลาด จอดรถเป็นระยะทางที่ค่อนข้างไกล

ผู้สูงอายุเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว เดินทางมาเพียงลำพัง ช่วงเวลา 14.50 - 15.30 น. โดยนำรถเข็นสำหรับใส่สินค้ามาด้วย ผู้สูงอายุมีปัญหาทางร่างกายเกี่ยวกับหลัง ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเลือกซื้อเครื่องแกงอาหารสดเป็นเวลานาน และค่อนข้างคุ้นเคยในการเดินภายในตลาดสดแห่งนี้

4. ระหว่างการเลือกรถเข็นและทำปลา ผู้สูงอายุจะคอยจับ ยึดเกาะบริเวณขอบของแผงสินค้าตลอดเวลา เพื่อช่วยในการพยุงตัวและป้องกันการล้มล้มล้ม จากพื้นที่เปียกชื้น ระยะเวลารอคอย 12 นาที

1. ระหว่างทางสัญจรรถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุเข็นรถเข็นบริเวณแผงพ่อค้าขายน้ำที่ต่างระดับ ผู้สูงอายุต้องใช้เท้าในการดันรถเข็นขึ้นจากบริเวณแผงพ่อค้าขายน้ำ อีกทั้งยังมีรถเข็นและสิ่งของกีดขวางทางเดิน

2. ระหว่างทางเดิน ตามแนวท่อน้ำระบาย สิ่งกีดขวางระดับพื้นและแผงระบายน้ำไม่เรียบสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความลำบากต่อการเข็นรถเข็นของผู้สูงอายุ ประกอบกับพื้นที่บริเวณดังกล่าวมีลักษณะเปียกชื้น

3. ผู้สูงอายุมีความคุ้นเคยสถานที่ เมื่อมาถึงที่ร้านขายเครื่องแกง ก็นั่งรอบริเวณที่มีเก้าอี้ตัวข้างร้าน บริเวณทางเดิน ก่อนที่จะสั่งซื้อและรอรับสินค้า

(เก็บข้อมูลในวันศุกร์ที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2560)

รูปที่ 4.20 ฝั่งแสดงเส้นทางกิจกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.22 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญของผู้สูงอายุคนที่ 3

4.1.2.8 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 3

1. พื้นบริเวณทางเดินของโซนอาหารสด มีลักษณะเป็นพื้นกระเบื้องผิวเรียบลื่น เมื่อเปียกทำให้พื้นมีความลื่น ส่งผลเสียต่อการเดินสัญจรในพื้นที่บริเวณดังกล่าว
2. แผงสินค้ามีระดับสูง ทั้งจากตัวแผงและการจัดวางสินค้า ทำให้ผู้สูงอายุต้องเอื้อมหยิบและค่อยๆ พงตัวด้วยการจับขอบแผงตลอดเวลาในการเลือกซื้อสินค้าและรอท่าปลา โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที
3. ระหว่างทางสัญจร รถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุเงินตกบริเวณฝาท่อระบายน้ำที่ต่างระดับ ผู้สูงอายุต้องใช้เท้าในการดันรถเข็นขึ้นจากบริเวณฝาท่อระบายน้ำ
4. ฝาท่อระบายน้ำระหว่างทางเดิน แม้จะต่างระดับเพียงเล็กน้อย ก็เป็นอุปสรรคในการสัญจรของผู้สูงอายุ
5. บริเวณทางลงไปที่จอดรถ ไม่มีทางลาดให้บริการ ทำให้ต้องยกรถเข็นลงไปเพื่อไปยังที่จอดรถ
6. ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ใกล้ทางเข้าออก ทำให้ผู้สูงอายุต้องเข็นรถเข็นในตลาดจอดรถเป็นระยะทางที่ค่อนข้างไกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

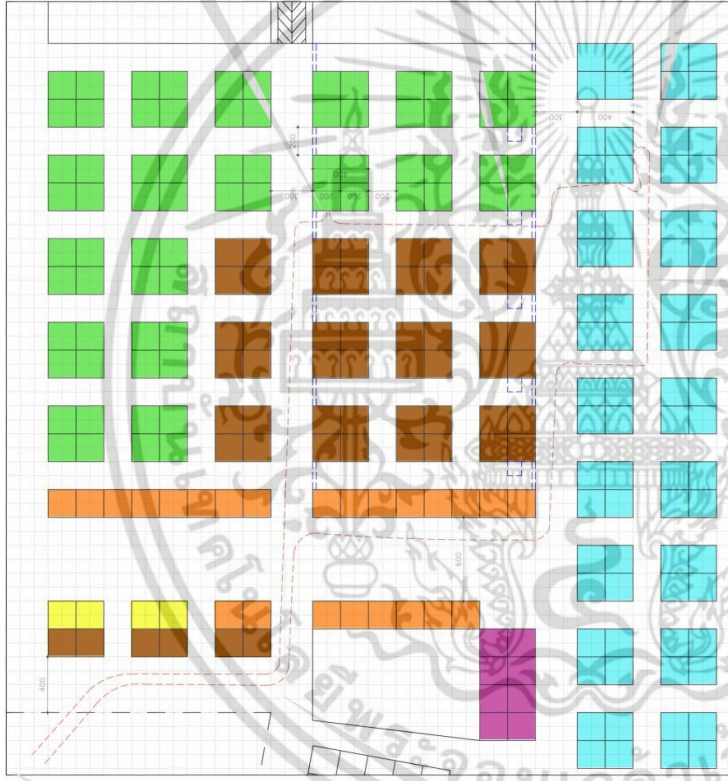
4. ผาที่ระบายน้ำ
ระหว่างทางเดิน แม้
จะต่างระดับเพียงเล็กน้อย ก็เป็นอุปสรรค
ในการสัญจรของผู้สูงอายุ

3. ระหว่างทางสัญจร
เขียนสินค้าของผู้สูงอายุ
เขียนตกลงบริเวณผาที่
ระบายน้ำที่ต่างระดับ
ผู้สูงอายุต้องใช้เท้าใน
การเดินรถเข็นขึ้นจาก
บริเวณผาที่ระบายน้ำ
อีกทั้งยังมีรถเข็นและสิ่ง
ของกีดขวางทางเดิน

2. แผงสินค้ามีระดับสูง
ทั้งจากตัวแผงและการจัด
วางสินค้า ทำให้ผู้สูงอายุ
ต้องเอื้อมหยิบและค่อย
พยุงตัวด้วยการจับขอบ
แผงตลอดเวลาในการ
เลือกสินค้าและรอท่าปลา
โดยใช้เวลาระมาณ
20 นาที

6. ไม่มีการจัดพื้นที่
จอดรถให้สำหรับผู้
สูงอายุในบริเวณที่
ใกล้ทางเข้าออก
ทำให้ผู้สูงอายุ ต้อง
เข็นรถเข็นในตลาด
จอดรถเป็นระยะ
ทางที่ค่อนข้างไกล

5. บริเวณทางลงไป
ที่จอดรถในส่วนนี้
ไม่มีทางลาดให้ใช้
ทำให้ผู้สูงอายุต้อง
ยกรถเข็นลงไปใน
ลาดจอดรถ

1. พื้นบริเวณทางเดิน
ของโซนอาหารสด มี
ลักษณะเป็นพื้นผิว
เรียบลื่น เมื่อเปียกน้ำ
ทำให้พื้นมีความลื่น
ส่งผลเสียต่อการเดิน
สัญจรในพื้นที่บริเวณนี้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 3 (ตลาดสดยิ่งเจริญ)

ผู้สูงอายุเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว เดินทางมากันสองคน
โดยคนหนึ่งนั่งรถที่จอด ช่วงเวลา 15.20 - 16.30 น. โดยนำรถ
เข็นสำหรับใส่สินค้ามาด้วย ผู้สูงอายุมีปัญหาทางการขายภายใน
การเดิน ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเลือกซื้ออาหารสดเป็นเวลายาวนาน
และค่อนข้างคุ้นเคยในการเดินภายในตลาดสดแห่งนี้

(เก็บข้อมูลในวันศุกร์ที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2560)

รูปที่ 4.23 ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญคนที่ 3

4.1.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดยิ่งเจริญ

4.1.3.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญจำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 70 เพศชายร้อยละ 30 และ ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดสดกว่าครึ่งผู้สูงอายุเดินทางโดยรถสาธารณะและรถประจำทางร้อยละ 50 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาเพียงคนเดียวร้อยละ 70 ผู้สูงอายุจะนำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วยร้อยละ 80 ส่วนใหญ่เป็นไม้เท้าร้อยละ 60 รองลงมาเป็นรถเข็นร้อยละ 40 และจากการสัมภาษณ์การเกิดอุบัติเหตุภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด มีเพียงร้อยละ 20 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ เป็นการลื่นล้มระหว่างทางเดิน กลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณโซนอาหารสดมากที่สุด ร้อยละ 90 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดยิ่งเจริญ (n=10)

	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	7	70
	ชาย	3	30
อายุ	อายุ 66-70ปี	6	60
	อายุ 71-75ปี	2	20
	อายุ 60-65ปี	1	10
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	1	10
การเดินทาง	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	5	50
	รถยนต์ส่วนตัว	3	30
	รถจักรยานยนต์	1	10
	เดินเท้า	1	10
เดินทางมาด้วยคัน	มาคนเดียว	7	70
	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	3	30
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	6	60
	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3	30
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	1	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ใช่	8	80
	ไม่ใช่	2	20
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม้เท้า	6	60
	รถเข็น	4	40
	อื่นๆ	-	-
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	8	80
	เคย	2	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	ลื่นล้ม	2	20
	สะดุด	-	-
	อื่นๆ	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนอาหารสด	9	90
	พื้นที่โซนผักและผลไม้	7	70
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	4	40
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	3	30
	พื้นที่โซนปลาซา	1	10
	อื่นๆ	-	-

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.1.3.2 ข้อมูลด้านปัญหาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดยิ่งเจริญ

ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาเป็นปัญหาทางลาด ร้อยละ 80 ปัญหาด้านที่จอดรถ ร้อยละ 60 ปัญหาบริเวณบันได ร้อยละ 50 และปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 30 โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินพบปัญหาพื้นลื่นมากที่สุดร้อยละ 100 รองลงมาเป็นสิ่งของกีดขวางทางเดินและระดับฝาปิดท่อระบายน้ำร้อยละ 70 ส่วนปัญหาทางลาดพบว่าปัญหาทางลาดไม่มีราวจับและขอบกันตก ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นปัญหาการใช้ทางลาดร่วมกับรถเข็นของตลาดร้อยละ 40 ปัญหาที่จอดรถพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการร้อยละ 60 ปัญหาบันไดพบว่าระดับลูกตั้งลูกนอนของบันไดไม่สม่ำเสมอร้อยละ 50 และ ปัญหาไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 30 (ตารางที่ 4.2) (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.2 ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดยิ่งเจริญ (n=10)

ปัญหาที่พบ		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางเดิน	10	100
	บริเวณทางลาด	8	80
	บริเวณที่จอดรถ	6	60
	บริเวณบันได	5	50
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	3	30
	อื่นๆ	-	-

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัญหาที่พบ		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาบริเวณทางลาด	ไม่มีราวจับและขอบกันตก	8	80
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางลาด	4	40
	ไม่มีสัญลักษณ์สำหรับทางลาด	2	20
	วัสดุพื้นทางลาด	1	10
	ตำแหน่งของทางลาด	1	10
ปัญหาบริเวณทางเดิน	วัสดุปูพื้นลื่น	10	100
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	7	70
	ระดับฝาปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	7	70
	ฝาปิดช่องระบายน้ำชำรุด	4	40
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางเดิน	3	30
	ขนาดพื้นที่ช่องทางเดิน	1	10
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	สัญลักษณ์พื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	2	20
ปัญหาบริเวณบันได	ระยะของลูกตั้งบันไดไม่สม่ำเสมอ	5	50
	พื้นบันไดชำรุด ไม่มีมุกบันได	2	20
	แผงสินค้าบริเวณพื้นที่บันได	2	20
	สัญลักษณ์บริเวณบันได (แถบสี)	1	10
ด้านอื่นๆ	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	การจัดวางสินค้าสูงเกินไป	2	20
	ความสะอาดของตลาดสด	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

ตารางที่ 4.3 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 10)

ปัญหาที่พบ	พื้นบริเวณทางเดิน	ทางลาด	ที่จอดรถ	บันได	ห้องน้ำสาธารณะ
รูปภาพ					
ร้อยละความถี่	100 %	80 %	60 %	50 %	30 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.1.3.3 ข้อมูลด้านความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดที่ยังเจริญ

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้พื้นตลาดปูด้วยวัสดุกันลื่นและไม่เปียกและ และจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักบริเวณจุดต่างๆภายในตลาดสด

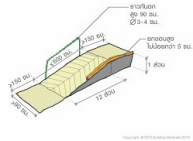

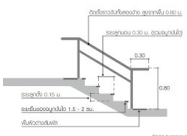

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นระยะ ตลาดควรมีการจัดพื้นที่สำหรับจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะให้มีความเพียงพอ และควรติดตั้งราวจับและขอบกันตกบริเวณทางลาด รวมทั้งควรแยกทางลาดสำหรับผู้ให้บริการในตลาดและผู้ขายสินค้าในตลาดด้วย นอกจากนี้ควรมีจุดบริการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสดบริเวณจุดเข้าออกของตลาด และควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะภายในตลาดสด (ตารางที่ 4.4) (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเชิงเจริญ (n=10)

ด้านความต้องการ	ความถี่	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านต้องการ		
พื้นวัสดุกันลื่น	10	100
พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	9	90
ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	8	80
ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	6	60
รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	6	60
ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	5	50
บันไดที่ได้มาตรฐาน	4	40
ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก	2	20
การปรับปรุงตลาดสด		
วัสดุปูพื้นกันลื่น	10	100
สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	8	80
ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	7	70
ระคับฝาปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	5	50
จุดบริการรถเข็นสินค้าภายในตลาด	3	30
ไม่ใช่ทางเดินร่วมกับรถเข็นสินค้า	2	20

ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเชิงเจริญ (n = 10)

ความต้องการ	วัสดุปูพื้นกันลื่น	พื้นที่สำหรับนั่งพัก	ลานจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	100 %	90 %	80 %	60 %
ความต้องการ	รถเข็นภายในตลาดสด	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	บันไดสำหรับผู้สูงอายุ	ป้ายสิ่งอำนวยความสะดวก
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	60 %	50 %	40 %	20 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ย่านสวนหลวง

4.2.1 ลักษณะของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ย่านสวนหลวง

ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ตั้งอยู่ที่ซอย ตลาดเอี่ยมสมบัติ ถนน สุขุมวิท 77 แขวง สวนหลวง เขต สวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250 เปิดให้บริการทุกวัน

ผู้วิจัยได้สำรวจ สังกัด ถ่ายภาพ และจดบันทึก โดยใช้แบบสำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเข้าใช้พื้นที่ทางสัญจรของผู้สูงอายุ ที่ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ย่านสวนหลวง ในวันที่เสาร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ.2560 เวลา 10.30 – 14.00 น. โดยมีผลการสำรวจและสังเกตดังนี้

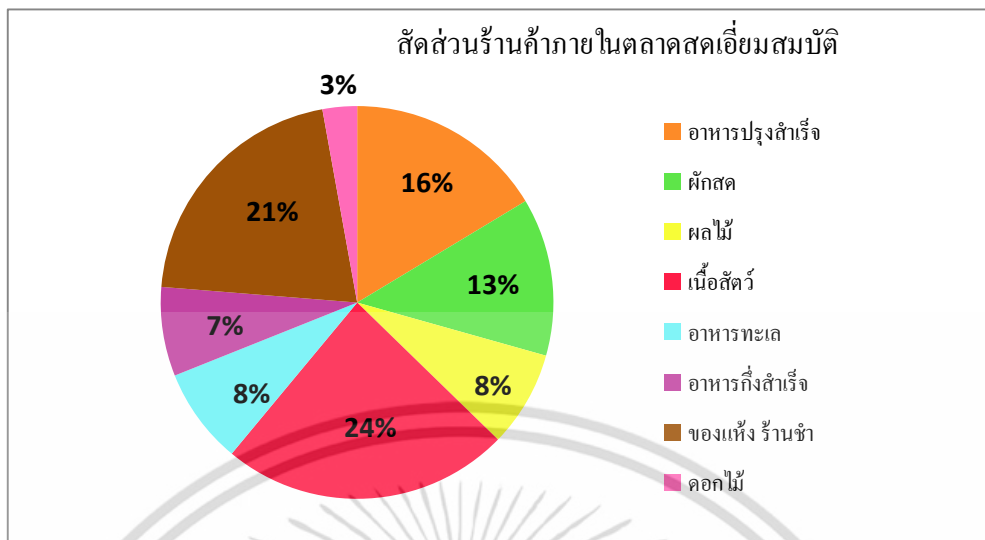

รูปที่ 4.24 แผนที่ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ [Online]. Available : <https://www.google.co.th/search?q=ตลาดเอี่ยมสมบัติ> (วันที่ค้นข้อมูล : 18 มีนาคม 2560).

รูปที่ 4.25 แผนผังปัจจุบันของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.26 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

4.2.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

4.2.2.1 ผลจากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

1. ลานจอดรถของตลาด ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้เลย ทำให้บางครั้งผู้สูงอายุต้องจอดในพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณทางเข้าออกของตลาดสด (รูปที่ 4.27)
2. วัสดุปูพื้นภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติเป็นพื้นปูนฉาบหยาบสลับกับกระเบื้อง เมื่อพื้นเปียกน้ำ ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกชื้นได้ง่าย แต่ส่วนที่เป็นปูนฉาบหยาบช่วยให้ลดความเสี่ยงต่อการลื่นหกล้มได้ (รูปที่ 4.28)
3. บันไดภายในบริเวณหน้าทางเข้าตลาด ไม่มีการติดตั้งราวบันได อีกทั้งบริเวณด้านข้างบันไดมีการตั้งสิ่งขวางกีดขวางเส้นทางสัญจร (รูปที่ 4.29)
4. ทางลาดภายในตลาดสด บางจุดมีความลาดชันเกิน 1:12 ตามที่กำหนดไว้และไม่มีการแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและการติดตั้งราวจับหรือขอบกันตก (รูปที่ 4.30)
5. ท่อระบายน้ำภายในตลาดสด เป็นฝาปูนปิดตลอดแนว เมื่อเหยียบบริเวณดังกล่าวฝาท่อจะมีการเคลื่อนที่ได้ (รูปที่ 4.32)
6. แผงขายสินค้าประเภทผักสดและอาหารแห้ง มีลักษณะการตั้งสินค้าที่สูงเกินระยะมือเอื้อมถึง ทำให้ยากต่อการหยิบดูสินค้าของผู้สูงอายุ (รูปที่ 4.33)
7. การจัดวางสินค้าด้านนอกเขตพื้นที่ของร้านค้า และการนำสิ่งของมาวางกีดขวางทางเดินของร้านค้า ทำให้ทางเดินมีขนาดพื้นที่แคบลง และอาจสะดุดสิ่งของดังกล่าวได้ (รูปที่ 4.34)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.27 ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.28 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.29 ลักษณะบันไดบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.30 ลักษณะทางลาดของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.31 ลักษณะทางลาดบริเวณกานพื้นของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.32 ลักษณะฝาปิดท่อระบายน้ำของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.33 ลักษณะการวางแผงสินค้าของร้านผักและอาหารแห้งของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.34 ลักษณะการวางสินค้าล้ำนอกเขตพื้นที่บริเวณทางเดินสัญจรของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

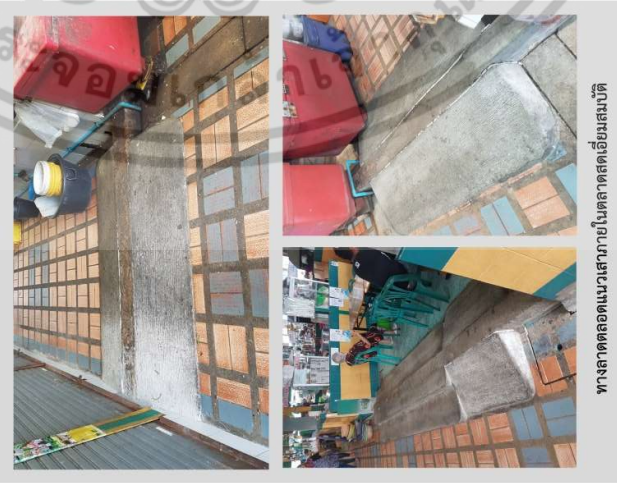
ภาพแสดงทางลาด และบันได ภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางลาดและบันไดด้านข้างตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางลาดภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางลาดตลอดแนวภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางลาดภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

บันไดบริเวณด้านข้างตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

บันไดบริเวณด้านหน้าตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางลาดภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

รูปที่ 4.35 ภาพแสดงบริเวณทางลาดและบันไดภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

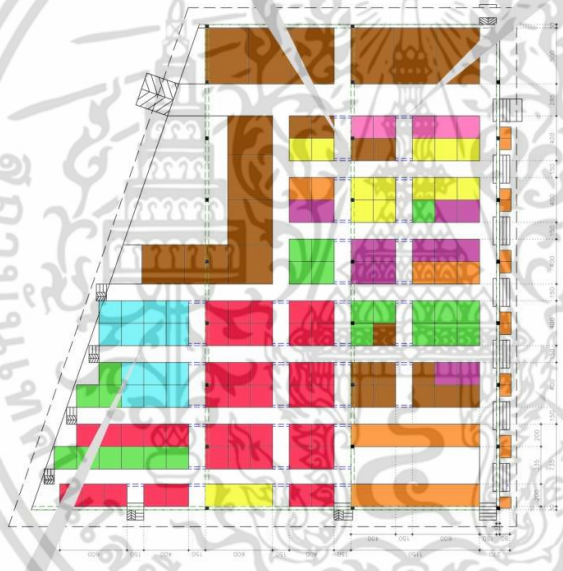
ภาพแสดงทางเดิน ท่อระบายน้ำ ที่จอดรถ และห้องนำภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางเดินบริเวณโซนอาหารทะเลภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ทางเดินภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ห้องน้ำสาธารณะบริเวณด้านข้างตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ที่จอดรถบริเวณด้านหน้าตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

น้ำท่อระบายน้ำภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ที่จอดรถบริเวณด้านข้างตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

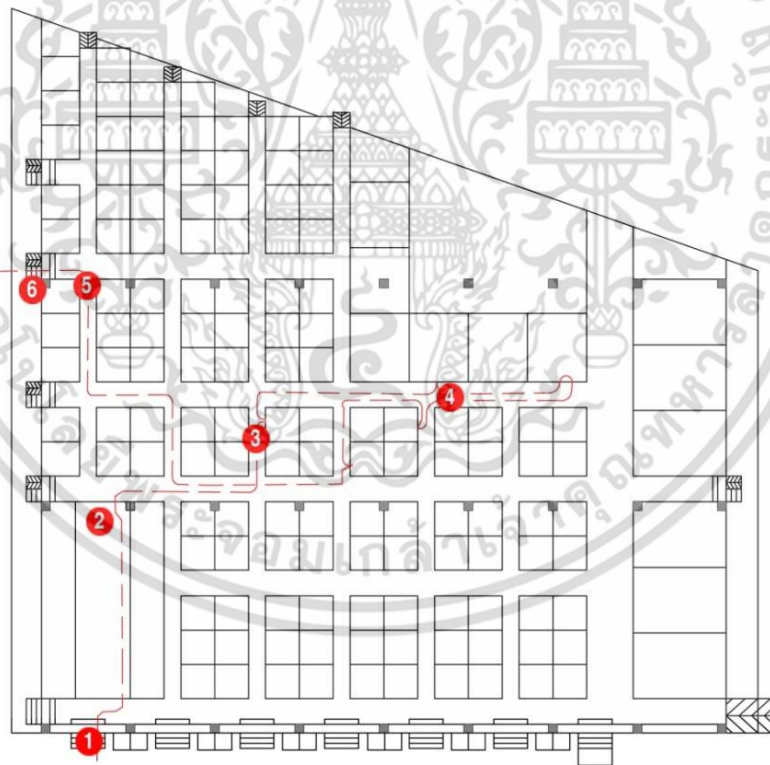
รูปที่ 4.3.6 ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำ ที่จอดรถและห้องนำภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.2 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เดินทางมารถยนต์ส่วนตัว โดยจะมากับบุคคลภายในครอบครัว ซึ่งจะจอดรถให้ผู้สูงอายุลงบริเวณด้านหน้าของตลาดสด แล้วผู้สูงอายุจึงรอในบริเวณศูนย์อาหารภายในตลาดสด เนื่องจากไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะนำอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วย ส่วนใหญ่เป็นไม้เท้า โดยการเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุจะเลือกไปซื้อสินค้าโดยเดินดูให้ทั่วๆ และสั่งสินค้าที่ตนเองต้องการไว้ก่อนแล้วจึงค่อยเดินกลับมารับสินค้าก่อนจะกลับบ้าน สินค้าที่ผู้สูงอายุใช้ระยะเวลาในการเลือกซื้อเป็นระยะเวลานานเป็นสินค้าประเภทอาหารสด ใช้ระยะเวลาประมาณ 15-20 นาที โดยผู้สูงอายุจะขึ้นและจับบริเวณแผงสินค้าเพื่อพุงตัว และหากร้านค้าที่เก้าอี้จะนั่งรอบริเวณร้านค้า ก่อนที่จะมารับสินค้าที่ได้สั่งไว้แล้วจึงกลับบ้าน

4.2.2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรมสัญจรผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 1

รูปที่ 4.37 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.38 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 1

4.2.2.4 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 1

1. บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด เป็นบันได ไม่มีการติดตั้งราวจับ ทำให้ระหว่างการขึ้นลงบันได ผู้สูงอายุต้องคอยจับแผงสินค้าบริเวณด้านข้าง
2. ผู้สูงอายุนั่งพักรอภายในศูนย์อาหาร ระหว่างรอหาที่จอดรถ เนื่องจากภายในตลาด ไม่มีการจัดที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
3. ในระหว่างการเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุต้องคอยพยุงตัวและจับบริเวณแผงสินค้า โดยใช้เวลาในการเลือกประมาณ 15 นาที
4. ระหว่างการเลือกสินค้า ผู้สูงอายุนั่งเก้าอี้ของแม่ค้า เพื่อเลือกสินค้า เนื่องจากสภาพร่างกายเสื่อมโทรม
5. บริเวณแนวเสาของอาคาร จะสังเกตว่ามีคานพื้นสูงประมาณ 30 ซม. ตลอดแนวเสาภายในตลาด ทำให้ทางตลาดทำเป็นทางลาด แต่ทางลาดมีความชันค่อนข้างสูง ทำให้การเดินทางสัญจรบริเวณดังกล่าวของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความลำบาก
6. บริเวณทางลาดและบันได โดยรอบตลาดไม่มีราวจับ (ยกเว้นบริเวณใกล้ทางเข้าห้องน้ำ) ทำให้การเดินทางขึ้นลงของผู้สูงอายุต้องคอยมีคนพยุง และยึดเกาะสิ่งรอบข้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 1 (ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ)

ผู้สูงอายุเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางมาพร้อมกับสมาชิก 2 คนเป็นคุณตา และลูกสาว ช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่ติดตัวมาด้วย เป็นไม้เท้า โดยระหว่างการเดินทาง ลูกสาวเป็นคนที่คอยประคองผู้สูงอายุตลอดเวลา ผู้สูงอายุมีปัญหาทางร่างกายเกี่ยวกับขา ทำให้การเดินทางในตลาดค่อนข้างลำบาก

6. บริเวณทางลาดและบันได โดยรอบตลาดไม่มีราวจับบันได (ยกเว้นบริเวณใกล้ทางเข้าห้องน้ำ) ทำให้การเดินทางขึ้นลงของผู้สูงอายุต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ผู้สูงอายุใช้ทางลงตรงจุดนี้ เนื่องจากใกล้กับรถยนต์

5. บริเวณแผงเสานองอาคาร จะสังเกตเห็นคานพื้นสูงประมาณ 30 ซม. ตลอดแนวเสานองในในตลาด ทำให้ทางลาดทำเป็นทางลาด แต่ทางลาดมีความชันค่อนข้างสูง ทำให้การเดินทางขึ้นลงของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความลำบาก

2. บริเวณศูนย์อาหารในตลาด เป็นจุดนั่งพักรอ คุณตาที่กำลังขับรถไปหาที่จอดรถ เพราะภายในตลาดสดไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุไว้ ทำให้ต้องแสวงหาผู้สูงอายุบริเวณหน้าตลาดก่อนจะขับรถไปหาที่จอดรถ

4. ระหว่างการเลือกสินค้า ผู้สูงอายุนั่งเก้าอี้ของแม่ค้าเพื่อเลือกสินค้า เนื่องจากสภาพร่างกายเสื่อมโทรม และความอ่อนแอจากการเดินซื้อของภายในตลาดสด

3. ในระหว่างทางเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุต้องคอยพยุงตัวและจับบริเวณแผงสินค้า โดยใช้เวลาในการเลือกประมาณ 15 นาที อีกทั้งมีลมเพื่อล้างเมือจาก การเลือกอาหารสด

1. บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด เป็นบันได ไม่มีการติดตั้งราวจับ ทำให้ระหว่างการเดินทางขึ้นบันได ผู้สูงอายุต้องคอยจับแผงสินค้าบริเวณด้านข้าง เพื่อพยุงตัวขึ้นบันได อีกทั้งยังได้มีหลายชิ้น เนื่องจาก ปัญหาคนพื้นถิ่นไม่ภายใน ตลาดสด ทำให้ต้องทำเป็นบันได เพื่อขึ้นไปยังตัวตลาดสด

(เก็บข้อมูลในวันเสาร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2560)

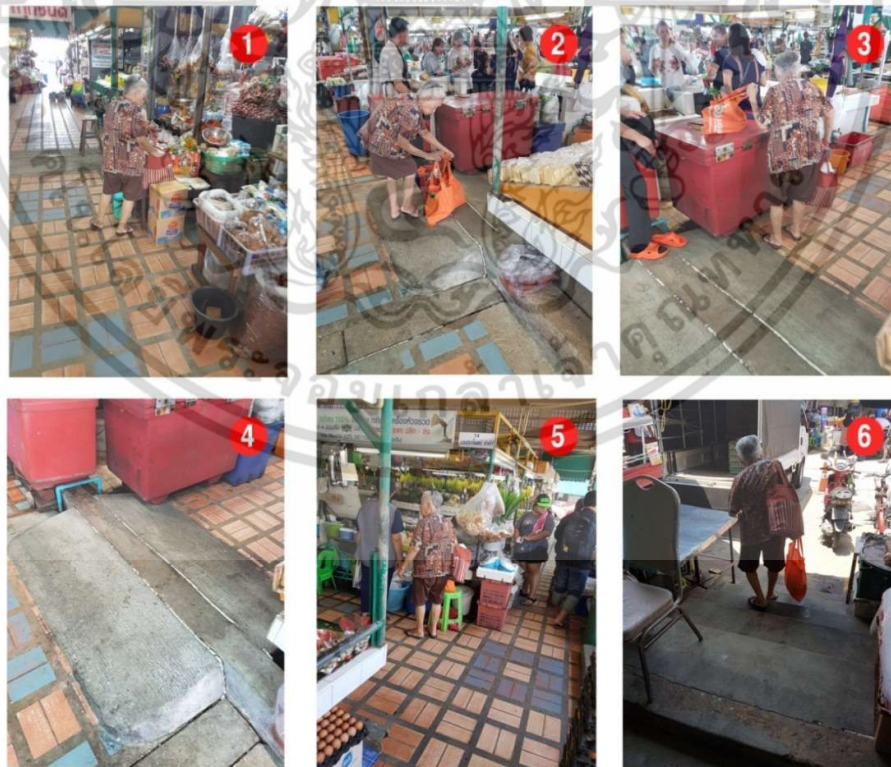
รูปที่ 4.39 พังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.5 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 2

รูปที่ 4.40 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 2

รูปที่ 4.41 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติของผู้สูงอายุคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบผังเขตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 2 (ตลาดตดเยี่ยมมบัติ)

ผู้สูงอายุเดินทางมาด้วยรถประจำทาง โดยเดินทางมาเพียงลำพัง ช่วงเวลา 10.20 - 11.00 น. ไม่มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกติดตัวมา ผู้สูงอายุค่อนข้างแข็งแรง และคุ้นเคยกับเส้นทางภายในตลาดสด การเลือกซื้อสินค้า ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อที่ร้านที่คุ้นเคย และซื้อเป็นประจำ หากสินค้าที่ซื้อมีจำนวนมากมักจะซื้อและฝากไว้ที่ร้านค้าก่อนเดินทางกลับบ้านเอาสินค้าก่อนกลับบ้าน

3. บริเวณแนวเสาของอาคาร จะสังเกตเห็นคานพื้นสูงประมาณ 30 ซม. ตลอดแนวเสาภายในตลาด ทำให้ทางลาดทำเป็นทางลาด แต่ทางลาดมีความชันค่อนข้างสูง ทำให้การเดินสัญจรบริเวณดังกล่าวของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความลำบาก

4. ผู้สูงอายุหยุดระหว่างทาง เพื่อจัดสิ่งของที่ซื้อมาบริเวณด้านข้างร้านค้า

1. บริเวณหน้าร้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่ในการจัดสินค้าและตั้งวางของขณะเลือกซื้อสินค้า

1. บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด เป็นบันได ไม่มีการติดตั้งราวจับ ทำให้ระหว่างทางขึ้นลงบันได ผู้สูงอายุต้องคอยจับแฉงสินค้าบริเวณด้านข้างเพื่อพยุงตัวขึ้นลงบันได

5. จากการสังเกตพฤติกรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการนั่งพัก และรอสินค้าระหว่างการเดินทางซื้อสินค้าภายในตลาดสด เนื่องจากสินค้าบางประเภทต้องใช้เวลานานในการรอทำเป็นตลาดประมาณ 10-15 นาที

4. ผู้สูงอายุต้องคอยหลบทางเดินบริเวณนี้ เนื่องจากมีการตั้งสินค้าเกินพื้นที่ของแผงสินค้า ทำให้ทางเดินบริเวณนี้มีพื้นที่ค่อนข้างแคบ

(เก็บข้อมูลในวันเสาร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2560)

รูปที่ 4.42 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดตดเยี่ยมมบัติคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2.6 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรในตลาดสดเอี่ยมสมบัติคนที่ 2

1. บริเวณหน้าร้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่ในการจัดสินค้าและตั้งวางของ ขณะเลือกซื้อสินค้า
2. บริเวณแนวเสาของอาคาร จะสังเกตว่ามีคานพื้นสูงประมาณ 30 ซม. ตลอดแนวเสาภายในตลาด ทำให้ทางตลาดทำเป็นทางลาด แต่ทางลาดมีความชันค่อนข้างสูง ทำให้การเดินสัญจรบริเวณดังกล่าวของผู้สูงอายุเป็นไปได้ด้วยความลำบาก
3. ผู้สูงอายุหยุดพักระหว่างทาง เพื่อจัดสิ่งของที่ซื้อ
4. ทางลาดบริเวณคานพื้นตรงแนวเสาของอาคารที่มีความชันมากเกินไป
5. จากการสังเกตพฤติกรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการนั่งพักและรอสินค้าระหว่างการเดินซื้อสินค้าภายในตลาดสด
6. บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด เป็นบันไดสูง 4 ชั้น ไม่มีการติดตั้งราวจับ ทำให้ระหว่างการขึ้นลงบันได ผู้สูงอายุต้องคอยจับแผงสินค้าบริเวณด้านข้าง

4.2.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

4.2.3.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ จำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 80 เพศชายร้อยละ 20 และ ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดสดกว่าครึ่งผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 60 โดยส่วนใหญ่เดินทางมา กับเพื่อนและครอบครัวร้อยละ 60 ผู้สูงอายุจะนำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกคิดตัวมาด้วยร้อยละ 70 ส่วนใหญ่เป็นไม้เท้าร้อยละ 60 รองลงมาเป็นอุปกรณ์อื่นๆ อาทิ ร่ม ร้อยละ 20 และจากการสัมภาษณ์การเกิดอุบัติเหตุภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด มีเพียงร้อยละ 10 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ เป็นการสะดุดพื้นที่ต่างระดับระหว่างทางเดิน กลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณโซนอาหารสดและพื้นที่โซนผักและผลไม้มากที่สุด ร้อยละ 80 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ (n=10)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	8	80
	ชาย	2	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
อายุ	อายุ 66-70ปี	7	70
	อายุ 71-75ปี	2	20
	อายุ 60-65ปี	1	10
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	-	-
การเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	6	60
	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	3	30
	รถจักรยานยนต์	1	10
	เดินเท้า	-	-
เดินทางมาด้วยกัน	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	6	60
	มาคนเดียว	4	40
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	6	60
	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3	30
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	1	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ใช่	7	70
	ไม่ใช่	3	30
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม่ทำ	6	60
	อื่นๆ	2	20
	รถเข็น	-	-
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	9	90
	เคย	1	10
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	สะดุด	1	10
	ลื่นล้ม	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนอาหารสด	8	80
	พื้นที่โซนผักและผลไม้	8	80
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	5	50
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	2	20

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.2.3.2 ข้อมูลด้านปัญหาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาทางลาดมากที่สุด ร้อยละ 90 รองลงมาเป็นปัญหาบันได ร้อยละ 70 ปัญหาด้านที่จอดรถ ร้อยละ 50 ปัญหาบริเวณทางเดิน ร้อยละ 40 และปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 10 โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ในส่วนบริเวณทางลาดพบปัญหาทางลาดชันมากบริเวณทางเดินมากที่สุดร้อยละ 90 รองลงมาเป็นทางลาดไม่มีอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตกร้อยละ 50 ส่วนปัญหาบริเวณบันไดพบว่าปัญหาบันไดไม่มีการอุปกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 60 รองลงมาเป็นปัญหาจำนวนขั้นบันไดที่มากเกินไปของตลาดร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ละ 40 ด้านปัญหาที่เจอตรงพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการร้อยละ 40 ด้านปัญหาบริเวณทางเดินพบว่าปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน ร้อยละ 30 รองลงมาเป็นปัญหาระดับฝ่าปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบเสมอและพื้นเปียกแฉะ ร้อยละ 20 (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด เอี่ยมสมบัติ (n=10)

ด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางลาด	9	90
	บริเวณบันได	7	70
	บริเวณที่จอดรถ	5	50
	บริเวณทางเดิน	4	40
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	1	10
	อื่นๆ	-	-
ปัญหาบริเวณทางลาด	ทางลาดชันบริเวณทางเดิน	9	90
	ไม่มีราวจับและขอบกันตก	5	50
	ไม่มีสัญลักษณ์สำหรับทางลาด	1	10
	วัสดุพื้นทางลาด	1	10
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางลาด	1	10
ปัญหาบริเวณบันได	ไม่ราวจับบริเวณบันได	6	60
	จำนวนขั้นบันไดมากเกินไป	4	40
	วัสดุพื้นบันได ไม่มีมุมกันไถ	1	10
	สัญลักษณ์บริเวณบันได (แถบสี)	1	10
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	5	50
	สัญลักษณ์พื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	1	10
ปัญหาบริเวณทางเดิน	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	3	30
	ระดับฝ่าปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	2	20
	พื้นเปียกแฉะ	2	20
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางเดิน	1	10
ด้านอื่นๆ	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุอยู่ภายนอกอาคาร	1	10
	การจัดวางสินค้าสูงเกินไป	2	20

ตารางที่ 4.8 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 10)

ปัญหาที่พบ	ทางลาด	บันได	ที่จอดรถ	ทางเดิน	ห้องน้ำสาธารณะ
รูปภาพ					
ร้อยละความถี่	100 %	70 %	50 %	40 %	10 %

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3.3 ข้อมูลด้านความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่ทางลาดที่ได้มาตรฐานมากที่สุด ร้อยละ 80 เพราะทางลาดดังกล่าวตลอดแนวเสาของตลาดสด ทำให้ลำบากในการสัญจรผ่านจุดบริเวณดังกล่าว รองลงมาต้องการให้ตลาดจัดพื้นที่สำหรับนั่งพัก จัดสิ่งของสัมภาระระหว่างทางเดิน ร้อยละ 70 จัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุบริเวณด้านหน้าตลาดสด ร้อยละ 50 และปรับปรุงติดตั้งราวจับและวัสดุกันลื่นบริเวณพื้นบันไดร้อยละ 50 ด้านฝาท่อระบายน้ำที่ทรุดตัวลงเวลาเหยียบควรมีการปรับให้ระดับสม่ำเสมอ ร้อยละ 30 และวัสดุกันลื่นในโซนอาหารสด ที่มีน้ำเปียกชื้น ร้อยละ 20 และความต้องการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสด ร้อยละ 10 ด้านการปรับปรุงตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุงพื้นที่ทางลาดบริเวณทางเดินมากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นการติดตั้งราวจับของบันได ร้อยละ 50 (ตารางที่ 4.9) (ตารางที่ 4.10)

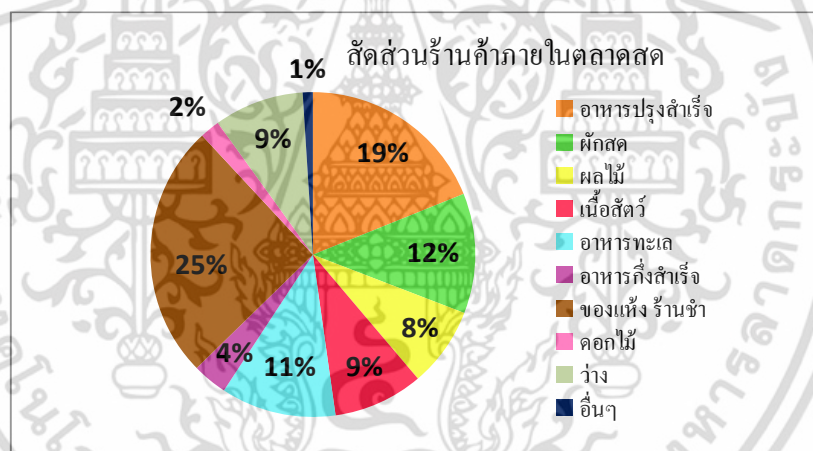
ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเอี่ยมสมบัติ (n=10)

ด้านความต้องการ	ความถี่	ร้อยละ	
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ ท่านต้องการ	ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	8	80
	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	7	70
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	5	50
	บันไดที่ได้มาตรฐาน	5	50
	ฝาท่อระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน	3	30
	พื้นวัสดุกันลื่น	2	20
	รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	1	10
การปรับปรุงตลาดสด	ทางลาดบริเวณทางเดิน	8	80
	ราวจับบริเวณบันได	5	50
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	4	40
	ระดับฝาท่อระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	3	30
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	3	30
	ไม่ใช่ทางเดินร่วมกับรถเข็นสินค้า	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

รูปที่ 4.44 แผนผังปัจจุบันของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.45 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดอ่อนนุช

4.3.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของผู้สูงอายุในตลาดสดอ่อนนุช

4.3.2.1 ผลจากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดอ่อนนุช

1. ลานจอดรถของตลาด ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้เลย ทำให้บางครั้งผู้สูงอายุต้องจอดในพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณทางเข้าออกของตลาดสด (รูปที่ 4.46)
2. วัสดุปูพื้นภายในตลาดสดอ่อนนุชเป็นพื้นปูนฉาบหยาบสลับกับกระเบื้อง เมื่อพื้นเปียกน้ำ ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกชื้นได้ง่าย แต่ส่วนที่เป็นปูนฉาบหยาบช่วยให้ลดความเสี่ยงต่อการลื่นหกล้มได้ (รูปที่ 4.47)

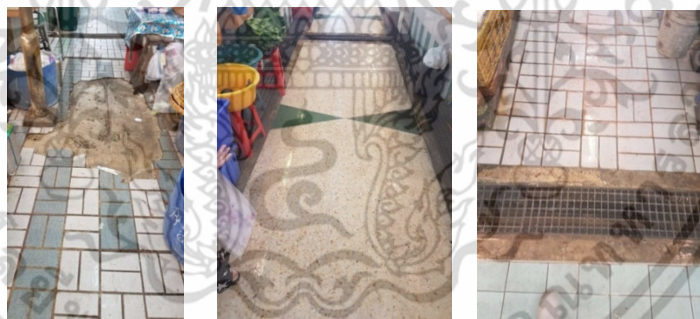
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ทางลาดภายในตลาดสด บางจุดมีความลาดชันเกิน 1:12 ตามที่กำหนดไว้ และ ไม่มีการแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและการติดตั้งราวจับหรือขอบกันตก (รูปที่ 4.48)

ต่อระบายน้ำภายในตลาดสด เป็นฝาทูนปิดตลอดแนว เมื่อเหยียบบริเวณดังกล่าวฝาทูนจะมีการ เคลื่อนที่ได้ (รูปที่ 4.50)
4. บันไดภายในบริเวณหน้าทางเข้าตลาด ไม่มีการติดตั้งราวบันได อีกทั้งบริเวณ ด้านข้างบันไดมีการตั้งสิ่งขวางกีดขวางเส้นทางสัญจร (รูปที่ 4.51)
5. แผงขายสินค้าประเภทผักสดและอาหารแห้ง มีลักษณะการตั้งสินค้าที่สูงเกิน ระยะเวลาเอื้อมถึง ทำให้ยากต่อการหยิบดูสินค้าของผู้สูงอายุ
6. การจัดวางสินค้าด้านนอกเขตพื้นที่ของร้านค้า และการนำสิ่งของมาวางกีดขวาง ทางเดินของร้านค้า ทำให้ทางเดินมีขนาดพื้นที่แคบลง และอาจสะดุดสิ่งของดังกล่าวได้ (รูปที่ 4.52)

รูปที่ 4.46 ลักษณะที่จอดรถของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.47 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.48 ลักษณะทางลาดของตลาดสดอ่อนนุช

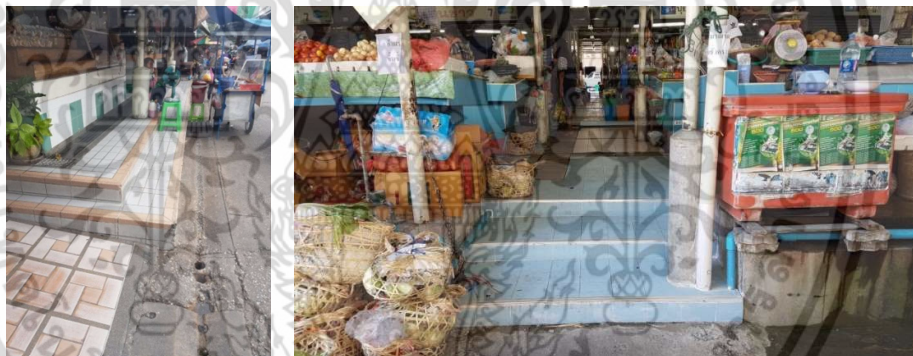
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

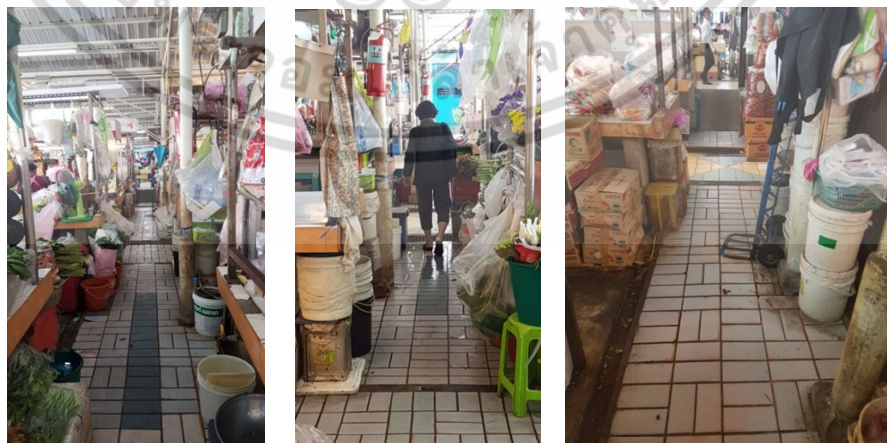
รูปที่ 4.49 ลักษณะทางลาดของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.50 ลักษณะฝาปิดท่อระบายน้ำของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.51 ลักษณะบันไดของตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.52 ลักษณะสินค้าที่วางกีดขวางบริเวณทางเดินของตลาดสดอ่อนนุช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางลาดบริเวณด้านหน้าศูนย์อาหาร
ฝั่งลานจอดรถ ซอยอ่อนนุช 1

บันไดบริเวณด้านหน้าฝั่งลานจอดรถ ซอยอ่อนนุช 1

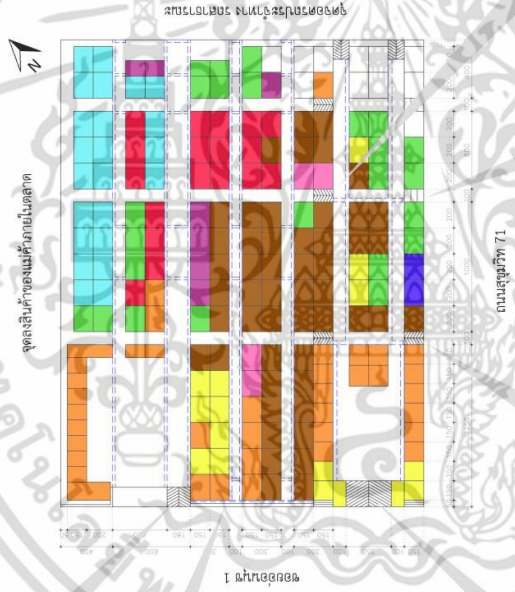

ทางลาดบริเวณด้านหน้าทางเข้าฝั่งลานจอดรถ ซอยอ่อนนุช 1

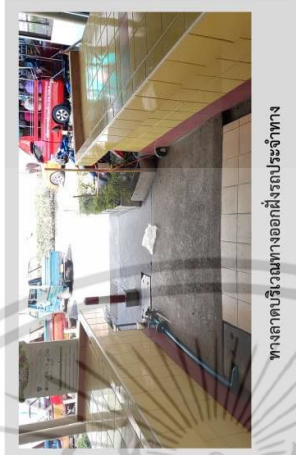
ภาพแสดงทางลาด บันได และห้องน้ำ
ภายในตลาดสดอ่อนนุช

ห้องน้ำตั้งภายนอกอาคารของตลาดสดอ่อนนุช

ลักษณะบริเวณแสดงจุดต่อ

ทางลาดบริเวณทางออกฝั่งรถประจำทาง

บันไดภายในตลาดสดอ่อนนุช

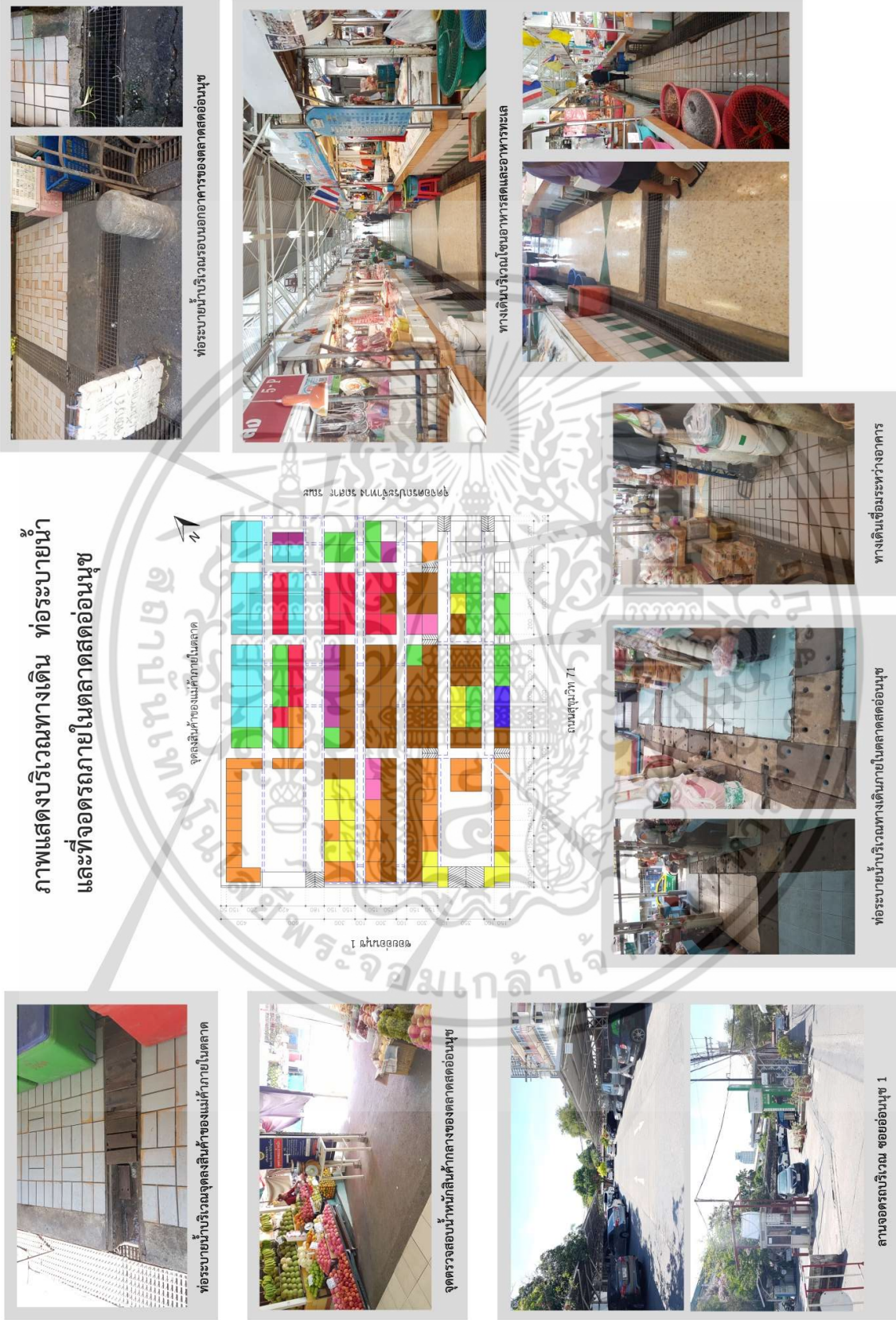
บันไดภายในตลาดสดอ่อนนุช

ทางลาดภายในตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.53 ภาพแสดงบริเวณทางลาด บันได และห้องน้ำภายในตลาดสดอ่อนนุช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

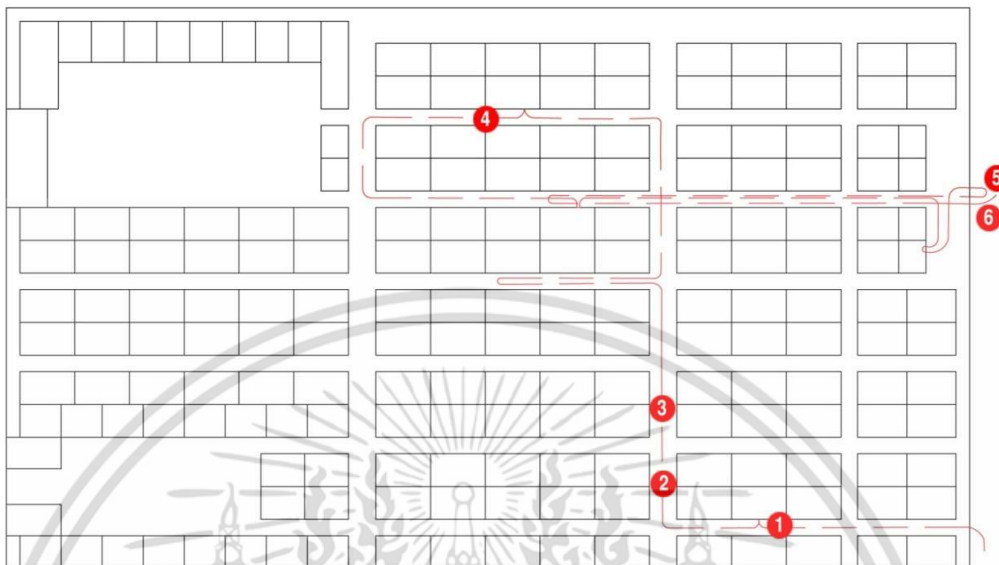

ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำ และที่จอดรถภายในตลาดสดอ่อนนุช

รูปที่ 4.54 ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ท่อระบายน้ำ และที่จอดรถภายในตลาดสดอ่อนนุช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.2 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 1

รูปที่ 4.55 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 1

รูปที่ 4.56 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 1 (ตลาดสดอ่อนนุช)

ผู้สูงอายุเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ โดยเดินทางมากับสมาชิกอีก 3 คน ช่วงเวลา 13.40 - 14.30 น. ไม่มี การอุปการะสิ่งอำนวยความสะดวก ติดตัวมา จากการสังเกตผู้สูงอายุ น่า จะมีปัญหาเกี่ยวกับขา การเดินคุด-เคยเส้นทางการไปตลาด การเลือกซื้อสินค้า ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อเพียงเล็กน้อย

4. พื้นที่บริเวณอาหารทะเลและอาหารสด เป็นพื้นที่ที่เข้าน้ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการลื่นล้มของผู้สูงอายุ ทำให้ต้องคอยเกาะแผงสินค้าระหว่างทางเดิน

5. เมื่อซื้อของไปสักพัก ผู้สูงอายุจะนำสินค้าที่ซื้อบางส่วนกลับมาเก็บไว้ที่รถก่อน จึงกลับไปเลือกซื้อของเพิ่มเติม

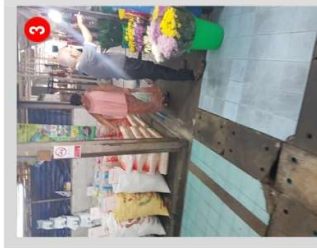
6. ระหว่างการรอสมาชิกคนอื่นเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุมีความต้องการที่นั่งพักคอย บริเวณใกล้กับลานจอดรถ จึงนั่งลงบริเวณแท่นปูน ใกล้กับรถจักรยานยนต์

1. แผงสินค้ามีลักษณะค่อนข้างสูง ประกอบกับการจัดวางสินค้าต้องร้านค้าที่ต้องการใช้รถเข็น ทำให้เมื่อผู้สูงอายุต้องการหยิบสินค้าต้องเอื้อม

2. ฝ่ายระบายน้ำระหว่างทางสัญจรมีลักษณะพื้นผิวไม่เท่ากัน ทำให้เมื่อผู้สูงอายุเหยียบลงบริเวณฝ่าเท้าระบายน้ำกระดกขึ้น เสียงต่อการทักได้

3. บริเวณทางลาดเชื่อมระหว่างสองโซน ไม่มีราวจับ ทำให้ระหว่างการเดินทางตลาด ผู้สูงอายุต้องคอยยึดเกาะสิ่งของข้างตัวเพื่อป้องกันการล้ม

(เก็บข้อมูลในวันพฤหัสบดีที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2560)

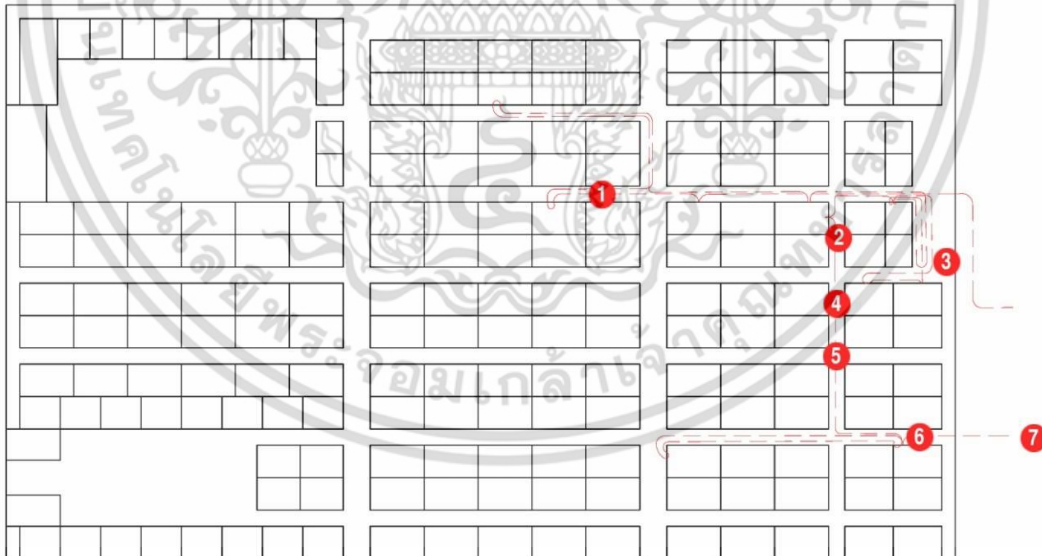
รูปที่ 4.57 ผังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.3 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 1

1. แผงสินค้ามีลักษณะค่อนข้างสูง ประกอบกับการจัดวางสินค้า ทำให้เมื่อผู้สูงอายุต้องการหยิบสินค้าต้องเอื้อมหยิบสินค้า
2. ฝาที่ระบายน้ำระหว่างทางสัญจร มีลักษณะระดับพื้นไม่เรียบสม่ำเสมอ ทำให้เมื่อผู้สูงอายุเหยียบบริเวณฝาที่ระบายน้ำกระโดดขึ้น เสี่ยงต่อการหกล้มได้
3. บริเวณทางลาดเชื่อมระหว่างสองโซน ไม่มีราวจับ ทำให้ระหว่างการเดินทางขึ้นลง ทางลาด ผู้สูงอายุต้องคอยยึดเกาะสิ่งของข้างๆตัว เพื่อป้องกันการลื่นล้ม
4. พื้นในบริเวณ โซนอาหารทะเลและอาหารสด เป็นพื้นกระเบื้องหินขัดมัน เมื่อเปียกน้ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการลื่นล้มของผู้สูงอายุ ทำให้ต้องคอยเกาะแผงสินค้าระหว่างทางเดิน
5. เมื่อซื้อของไปซักพัก ผู้สูงอายุจะนำสินค้าที่ซื้อบางส่วนกลับมาเก็บไว้ที่รถก่อน จึงกลับไปเลือกซื้อของเพิ่มเติม
6. ระหว่างการรอสมาชิกคนอื่นเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุมีความต้องการที่นั่งพักคอย บริเวณใกล้กับลานจอดรถ

4.3.2.4 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 2

รูปที่ 4.58 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.59 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชของผู้สูงอายุคนที่ 2

4.3.2.5 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดอ่อนนุชคนที่ 2

1. พื้นที่บริเวณ โซนอาหารทะเลและอาหารสด เป็นพื้นที่กระเบื้องหินขัดมัน เมื่อเปียกน้ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการลื่นล้มของผู้สูงอายุ ทำให้ต้องคอยเกาะแผงสินค้าระหว่างทางเดิน
2. บริเวณทางเดินค้ำข้าง มีขนาดค่อนข้างเล็กและมีการวางสินค้าของร้านค้าออกมา เมื่อผู้สูงอายุเข้ามาหยิบเลือกซื้อสินค้า บริเวณดังกล่าว ทำให้เกิดขวางทางสัญจรของผู้อื่น
3. ในระหว่างการเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุมีความต้องการ ราวหรือวัสดุที่มั่นคงในการยึดเกาะและพยุงตัว
4. การวางสิ่งของและสินค้าออกมาจากพื้นที่ร้านค้า ทำให้เส้นทางสัญจรบริเวณดังกล่าวมีขนาดเล็กลง และมีปัญหาต่อการสัญจรไปมา
5. บริเวณทางลาดเชื่อมระหว่างสองโซน ไม่มีราวจับ ทำให้ระหว่างการเดินขึ้นลงทางลาด ผู้สูงอายุต้องคอยยึดเกาะสิ่งของข้างๆตัว เพื่อป้องกันการลื่นล้ม
6. จากการสังเกตพฤติกรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการนั่งพักระหว่างการเดินซื้อสินค้าภายในตลาดสด เพื่อวางสิ่งของที่ซื้อมาและจัดสิ่งของให้เป็นระเบียบ
7. พื้นที่จอดรถโดยสาร ต้องข้ามถนนไปอีกด้าน ผู้สูงอายุที่ซื้อของจำนวนมากต้องขนของข้ามถนนไปค่อนข้างลำบาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดอ่อนนุช

4.3.3.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุช

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุชจำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 70 เพศชายร้อยละ 30 และ ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดสดส่วนใหญ่ผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวและรถสาธารณะ รถประจำทางร้อยละ 40 โดยการเดินทางมาเพียงลำพังร้อยละ 60 ผู้สูงอายุไม่ได้นำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วยร้อยละ 60 และจากการสัมภาษณ์การเกิดอุบัติเหตุภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด มีเพียงร้อยละ 20 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ เป็นการลื่นล้มบริเวณทางเดิน โชนอาหารทะเล กลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณ โชนอาหารสดมากที่สุด ร้อยละ 70 และ โชนผักและผลไม้ ร้อยละ 60 (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดอ่อนนุช (n=10)

	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	7	70
	ชาย	3	30
อายุ	อายุ 66-70ปี	7	70
	อายุ 60-65ปี	1	10
	อายุ 71-75ปี	1	10
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	1	10
การเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	4	40
	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	4	40
	รถจักรยานยนต์	1	10
	เดินเท้า	1	10
เดินทางมาด้วยคัน	มากคนเดียว	6	60
	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	4	40
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	7	60
	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3	30
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	-	-
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ไม่ใช่	6	60
	ใช่	4	40
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม่ทำ	4	40
	รถเข็น	1	10
	อื่นๆ	1	10
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	8	80
	เคย	2	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	ลื่นล้ม	2	20
	สะดุด	-	-
	อื่นๆ	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนอาหารสด	7	70
	พื้นที่โซนผักและผลไม้	6	60
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	3	30
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	1	10
	อื่นๆ	-	-

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.3.3.2 ข้อมูลด้านปัญหาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุช

ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินมากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นปัญหาทางลาด ร้อยละ 60 ปัญหาด้านที่จอดรถ ร้อยละ 30 และปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 20 โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินพบปัญหาพื้นทางเดินที่เปียกชื้นมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาเป็นสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน ร้อยละ 30 ส่วนปัญหาบริเวณทางลาดพบว่าปัญหาทางลาดไม่มีอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตกมากที่สุด ร้อยละ 70 รองลงมาเป็นปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาดร้อยละ 30 ด้านปัญหาที่จอดรถพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 30 และปัญหาพื้นที่จอดรถยนต์ระยะทางห่างจากตัวตลาด ร้อยละ 10 และด้านปัญหาด้านอื่นๆ พบว่า ปัญหาไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ และห้องน้ำอยู่ภายนอกอาคาร ร้อยละ 20 การจัดวางโซนสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ ร้อยละ 20 และปัญหาเรื่องความสะดวกของตลาดสด ร้อยละ 10 (ตารางที่ 4.12) (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดอ่อนนุช (n=10)

ด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางเดิน	8	80
	บริเวณทางลาด	6	60
	บริเวณที่จอดรถ	3	30
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	2	20
ปัญหาบริเวณทางเดิน	พื้นทางเดินเปียกชื้นได้ง่าย	7	70
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	3	30
	ฝาปิดช่องระบายน้ำทรุดตัวเมื่อเหยียบ	1	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาบริเวณทางลาด	ทางลาดไม่มีอุปกรณ์ราวจับ	7	70
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาด	3	30
	ทางลาดบางจุดมีขนาดแคบเกินไป	1	10
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	พื้นที่จอดรถชนระยะทางห่างจากตลาดสด	1	10
ด้านอื่นๆ	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	2	20
	การจัดวางโซนสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่	2	20
	ความสะอาดของตลาดสด	1	10
	การจัดวางสินค้าสูงเกินไป	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

ตารางที่ 4.13 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 10)

ปัญหาที่พบ	ทางเดิน	ทางลาด	ที่จอดรถ	ห้องน้ำสาธารณะ
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	80 %	60 %	30 %	20 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.3.3.3 ข้อมูลด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดอ่อนนุช

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการลักษณะพื้นบริเวณทางเดินมีลักษณะเรียบ ปูด้วยวัสดุกันลื่น ร้อยละ 80 รองลงมาความต้องการทางลาดที่ได้มาตรฐานและมีอุปกรณ์ทั้งราวจับและขอบกันตก ร้อยละ 60 ความต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทางเดินภายในตลาดสดร้อยละ 40 เพื่อใช้ในการจัดสินค้าที่ซื้อมา ความต้องการพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุบริเวณทางเข้าออกหลัก ร้อยละ 30 และความต้องการห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 20

ด้านการปรับปรุงตลาดสดอ่อนนุช ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุงพื้นบริเวณทางเดินที่เปียกลื่น ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นการปรับปรุงพื้นที่ทางลาดให้ได้ตามมาตรฐาน ร้อยละ 60 การวางสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดินของร้านค้า ร้อยละ 30 การจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและปรับปรุงฝาปิดท่อระบายน้ำ ร้อยละ 20 (ตารางที่ 4.14) (ตารางที่ 4.15)

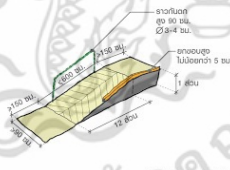

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดอ่อนนุช (n=10)

ด้านความต้องการ		ความถี่	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการ	พื้นทางเดินที่ปูด้วยวัสดุกันลื่น	8	80
	ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	6	60
	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	5	40
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	2	20
	รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	1	10
การปรับปรุงตลาดสด	พื้นทางเดินที่เปียกลื่น	8	80
	ติดตั้งราวจับบริเวณทางลาด	6	60
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	3	30
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	2	20
	ฝาปิดช่องระบายน้ำที่ทรุดตัวเมื่อเหยียบ	2	20

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

ตารางที่ 4.15 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดอ่อนนุช (n = 10)

ความต้องการ	พื้นที่ภายในตลาดสด	ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	80 %	60 %	40 %
ความต้องการ	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	รถเข็นสินค้าภายในตลาด
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	30 %	20 %	10 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

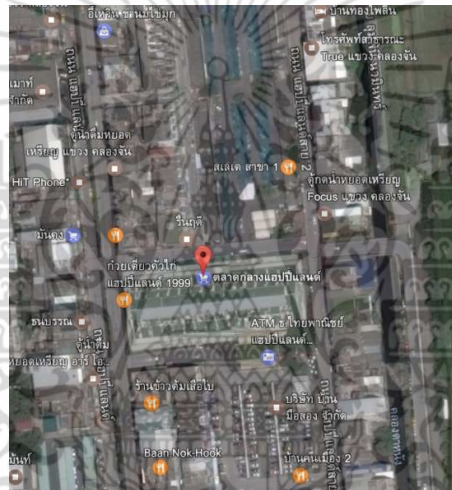
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ตลาดสดแฮปปี้แลนด์

4.4.1 ลักษณะของตลาดแฮปปี้แลนด์

ตลาดสดแฮปปี้แลนด์ ตั้งอยู่ที่ 212/2 ซอย แฮปปี้แลนด์ สาย 1 ถนน แฮปปี้แลนด์ แขวง คลองจั่น เขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 05:00-19:00 น.

ผู้วิจัยได้สำรวจ สังเกต ถ่ายภาพ และจดบันทึก โดยใช้แบบสำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุ ที่ตลาดสดแฮปปี้แลนด์ ในวันศุกร์ที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13.00 – 16.30 น. โดยมีผลการสำรวจและสังเกตดังนี้

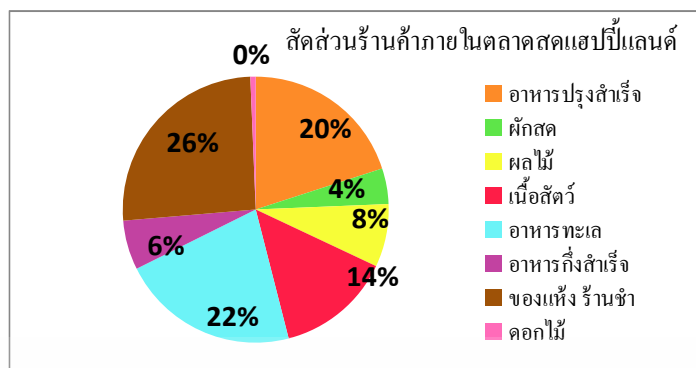
รูปที่ 4.61 แผนที่ตลาดสดแฮปปี้แลนด์ [Online]. Available :

<https://www.google.co.th/search?q=แฮปปี้แลนด์>) (วันที่ค้นข้อมูล : 18 มีนาคม 2560).

รูปที่ 4.62 แผนผังปัจจุบันของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.63 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

4.4.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของผู้สูงอายุในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

4.4.2.1 ผลจากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

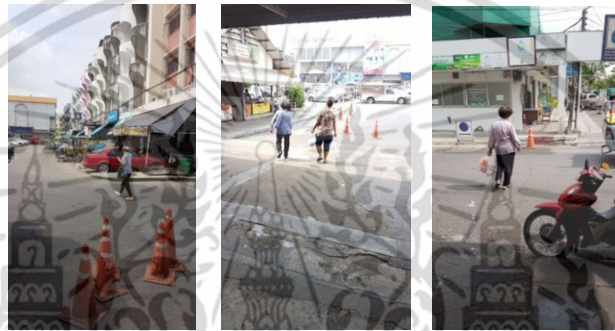
1. ลานจอดรถของตลาด ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้เลย ทำให้บางครั้งผู้สูงอายุต้องจอดในพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณทางเข้าออกของตลาดสดและต้องเดินข้ามถนนมายังตลาดสด (รูปที่ 4.64)
2. วัสดุปูพื้นภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์เป็นพื้นปูนฉาบหยาบสลับกับกระเบื้องเมื่อพื้นเปียกน้ำ ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกชื้นได้ง่าย แต่ส่วนที่เป็นปูนฉาบหยาบช่วยให้ลดความเสี่ยงต่อการลื่นหกล้มได้ แต่ลักษณะภายในตลาดมีการชำระดินในแต่ละจุด เนื่องจากการใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด (รูปที่ 4.66)
3. ทางลาดภายในตลาดสด มีลักษณะที่ชัน รวด พื้นปูนกะเทาะ จากการใช้รถเข็นสินค้า และไม่มีการแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและการติดตั้งราวจับหรือขอบกันตก (รูปที่ 4.67)
4. ท่อระบายน้ำภายในตลาดสด เป็นฝาพลาสติกปิดตลอดแนว เมื่อเหยียบบริเวณดังกล่าวฝาท่อจะทรุดตัวลงตามแรงเหยียบ เนื่องจากวัสดุฝาปิดเป็นพลาสติก (รูปที่ 4.68)
5. บันไดภายในบริเวณหน้าทางเข้าตลาดทั้งสองด้าน ไม่ค่อยมีคนใช้ทางเข้าออกบริเวณดังกล่าว ไม่มีการติดตั้งราวบันได (รูปที่ 4.69)
6. แผงขายสินค้าประเภทผักสดและอาหารแห้ง มีลักษณะการตั้งสินค้าที่สูงเกินระยะมือเอื้อมถึง ทำให้ยากต่อการหยิบคู่สินค้าของผู้สูงอายุ (รูปที่ 4.70)
7. การจัดวางสินค้าด้านนอกเขตพื้นที่ของร้านค้า และการนำสิ่งของและการวางรถเข็นทิ้งไว้ตามจุดต่างๆ ทำให้ทางเดินมีขนาดพื้นที่แคบลง และกีดขวางทางสัญจร (รูปที่ 4.71)
8. จุดบริการรถเข็นสินค้า ไม่มีการแลกเปลี่ยนเพื่อใช้บริการรถเข็น ทำให้มีรถเข็นทิ้งบริเวณทางเดิน และทางลาด กีดขวางทางสัญจร อีกทั้งสภาพของรถเข็นที่มีลักษณะที่ชัน รวด ส้อมมีขนาดเล็กจึงทำให้ยากต่อการเข็นภายในตลาดที่มีลักษณะพื้นชัน (รูปที่ 4.72) (รูปที่ 4.73)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ห้องน้ำสาธารณะ ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุให้บริการ (รูปที่ 4.75)

รูปที่ 4.64 ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านหน้าทางเข้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์ทั้งสองด้าน

รูปที่ 4.65 การเดินข้ามถนนของผู้สูงอายุเพื่อไปยังที่จอดรถของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.66 ลักษณะพื้นขณะเปียกน้ำของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.67 ลักษณะทางลาดของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.68 ลักษณะฝาปิดช่องระบายน้ำและท่อระบายน้ำของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.69 ลักษณะบันไดบริเวณทางเข้าออกของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

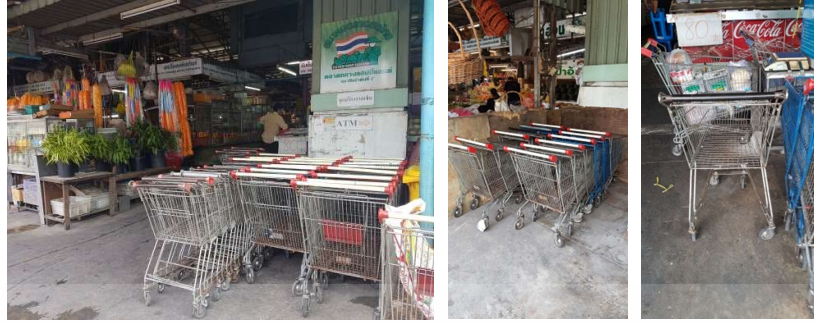

รูปที่ 4.70 ลักษณะการจัดวางสินค้าที่สูงเกินไปของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

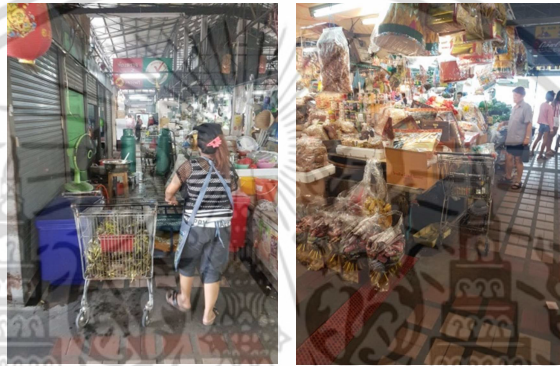

รูปที่ 4.71 ลักษณะการวางสินค้าล้ำนอกพื้นที่แผงสินค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.72 จุดบริการรถเข็นสินค้าของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.73 ปัญหารถเข็นสินค้าที่ทิ้งระหว่างทางภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.74 บริเวณลานเอนกประสงค์ภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

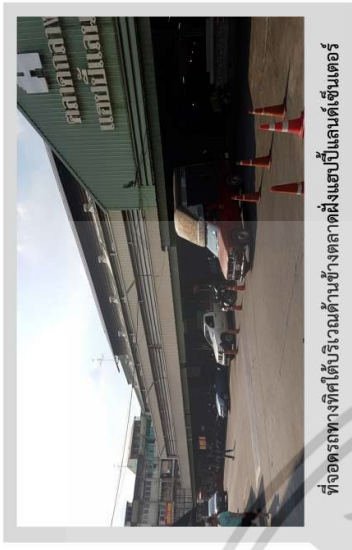

รูปที่ 4.75 ลักษณะของห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

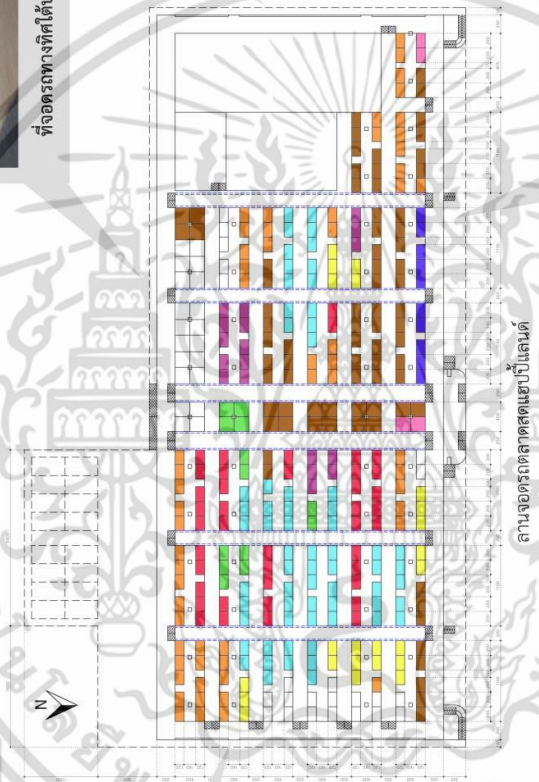

ทางทิศใต้บริเวณที่จอดรถของแฮปปี้แลนด์เซ็นเตอร์

ที่จอดรถทางทิศใต้บริเวณด้านข้างตลาดฝั่งแฮปปี้แลนด์เซ็นเตอร์

ภาพแสดงบริเวณบันไดและที่จอดรถ
ภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

บันไดทางเข้าออกด้านฝั่งทิศตะวันออก

ชั้นยกปูคอนกรีต

บันไดทางเข้าออกด้านฝั่งทางทิศตะวันตก

ที่จอดรถทางทิศใต้บริเวณด้านข้างของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

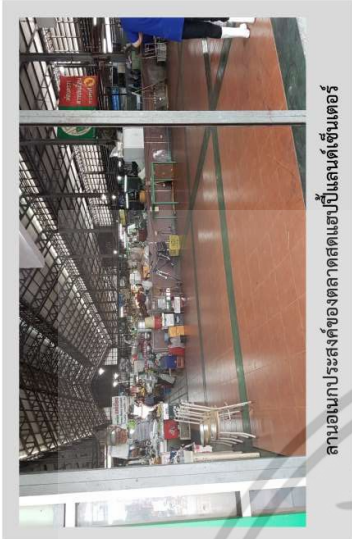
ทางทิศใต้บริเวณที่จอดรถของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.76 ภาพแสดงบริเวณบันไดและที่จอดรถภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

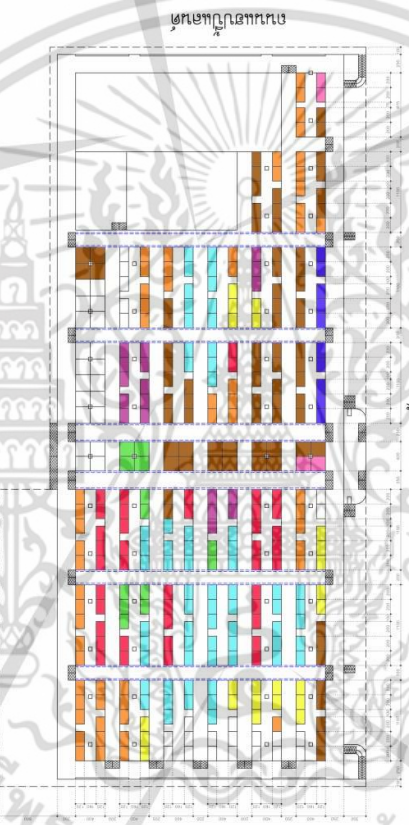
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงบริเวณพื้นทางเดินและฝาปิด
ท่อระบายน้ำภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

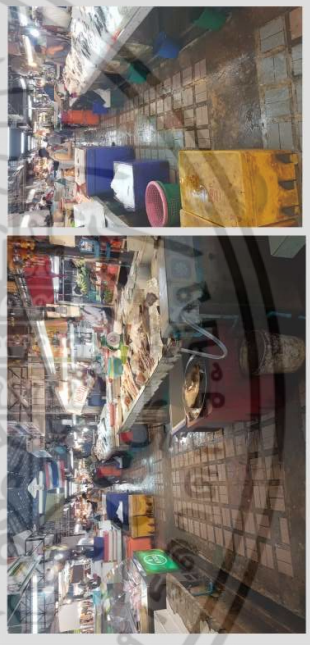
ลานอเนกประสงค์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์เซ็นเตอร์

แผนสถาปัตย์

บริเวณทางเดิน โซนอาหารสด

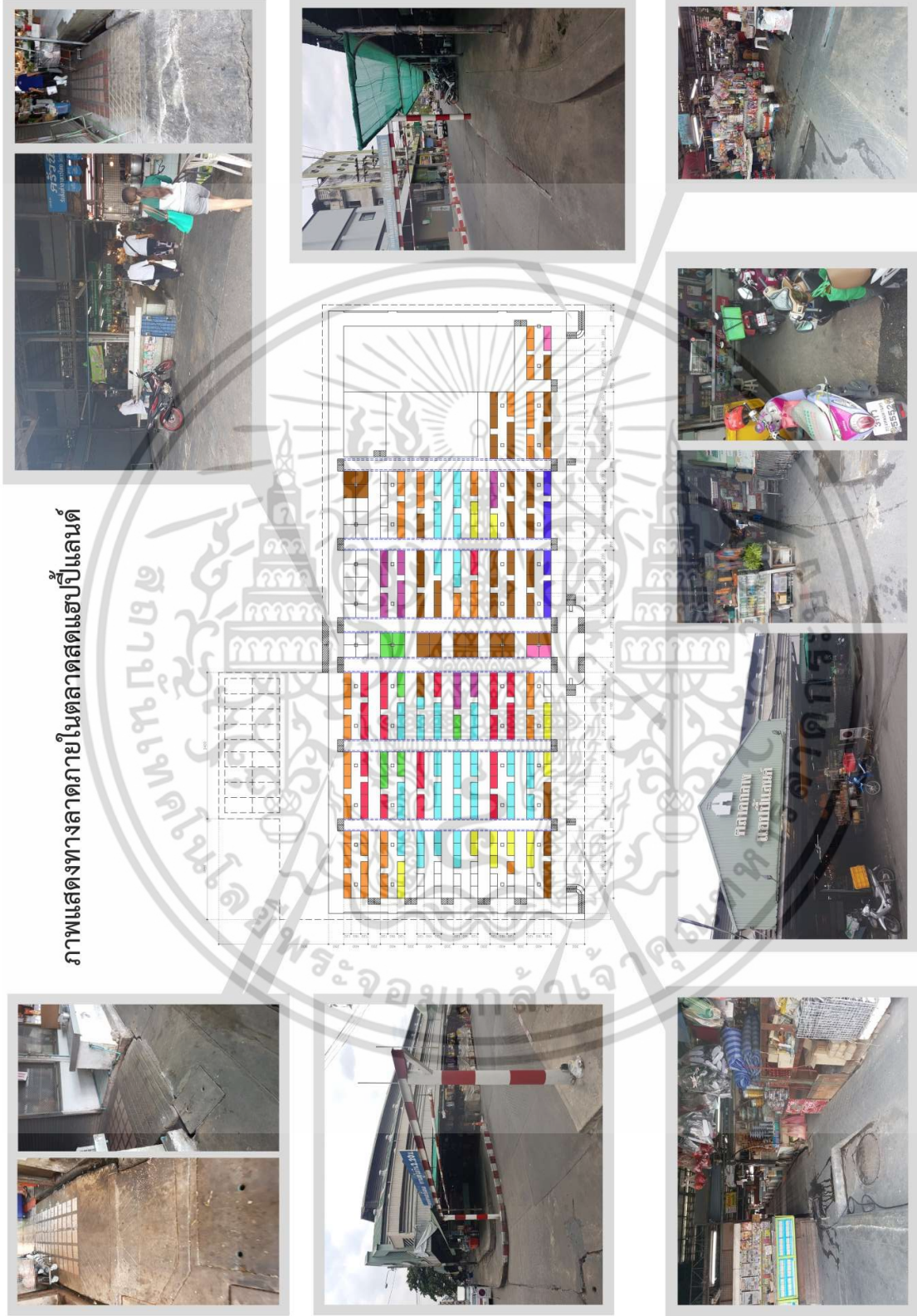

บริเวณทางเดิน โซนอาหารสด

รูปที่ 4.77 ภาพแสดงบริเวณพื้นทางเดินและฝาปิดท่อระบายน้ำภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงทางลาดภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

รูปที่ 4.78 ภาพแสดงบริเวณทางลาดภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ด้านหลังลานอเนกประสงค์ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

แผงสินค้าอาหารแห้งบริเวณทางเดินตรงกลาง

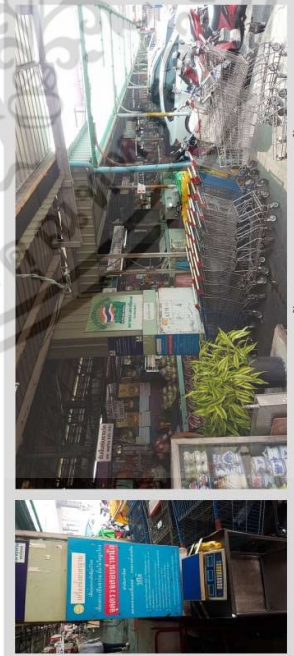
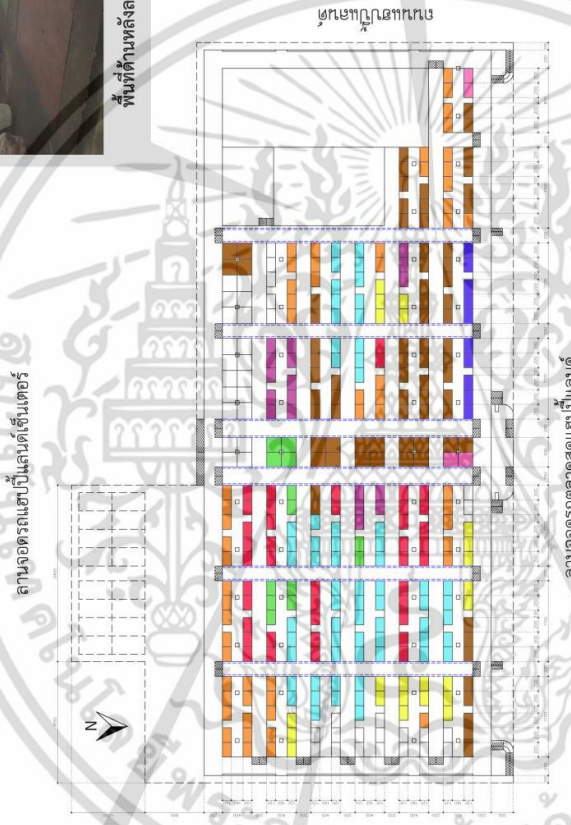

แผงสินค้าอาหารสด

แผงสินค้าอาหารแห้ง

ภาพแสดงบริเวณแผงสินค้า จุดบริการต่างๆ ห้องน้ำ และลานอเนกประสงค์ภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

จุดบริการเช็คอินและจุดตรวจสอบน้ำหนักของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

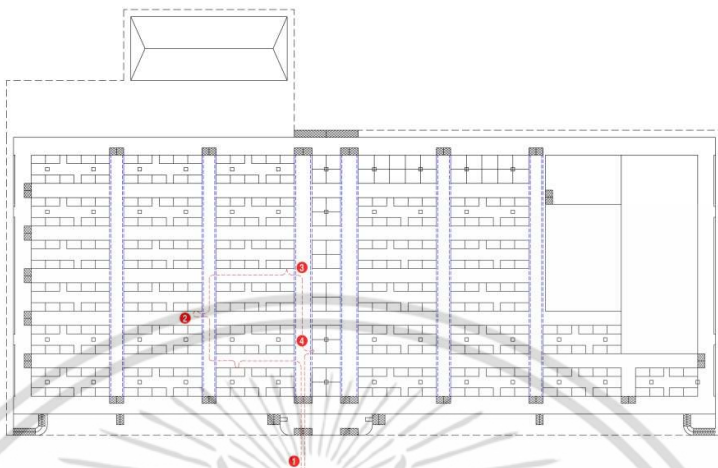

ห้องน้ำสาธารณะภายนอกอาคาร ของตลาดสดแฮปปี้แลนด์

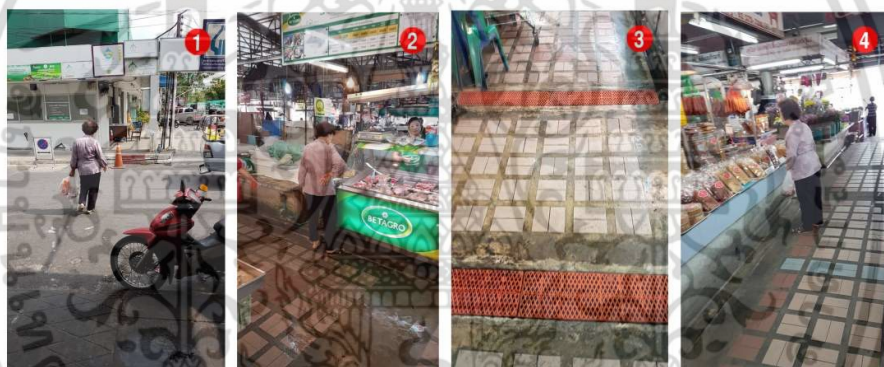
รูปที่ 4.79 ภาพแสดงบริเวณแผงสินค้า จุดบริการต่างๆ ห้องน้ำและลานอเนกประสงค์ภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 1

รูปที่ 4.80 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 1

รูปที่ 4.81 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 1

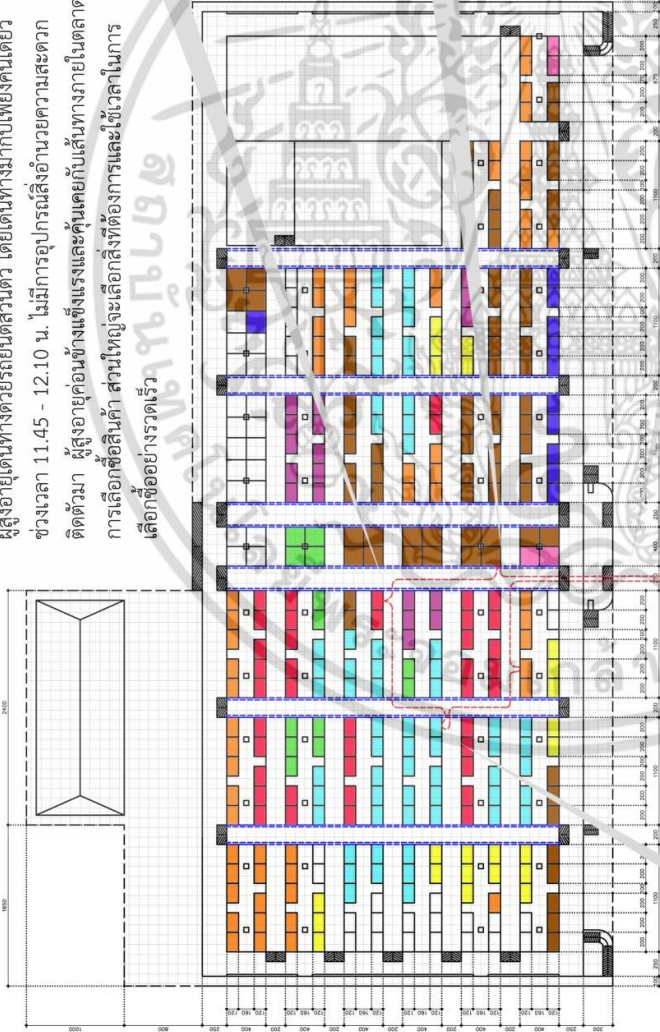
4.4.2.3 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 1

1. พื้นที่จอดรถอยู่ฝั่งตรงข้ามกับตลาด ผู้สูงอายุต้องเดินข้ามถนน ไปมา เพื่อมายังบริเวณทางเข้าออกของตลาดสด
2. พื้นที่บริเวณทางเดินโซนอาหารทะเลและเนื้อสัตว์ มีลักษณะที่เปียกชื้นอีกทั้งยังมีสิ่งของวางกีดขวางทางสัญจรของผู้สูงอายุ
3. ฝาปิดช่องระบายน้ำของตลาดสด เป็นตะแกรงพลาสติก เมื่อผู้สูงอายุเหยียบลงบริเวณดังกล่าว ฝาปิดจะทรุดตัวลงตามน้ำหนัก
4. ขณะที่ผู้สูงอายุแวะซื้อสินค้าในร้านที่คุ้นเคย จึงหยุดพูดคุยและจัดสิ่งของที่ตนเองซื้อมาบริเวณหน้าร้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 1 (ตลาดสดแฮปปี้แลนด์)

ผู้สูงอายุเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางมากับเพียงคนเดียว ช่วงเวลา 11.45 - 12.10 น. ไม่มีการอุปกรณสิ่งอำนวยความสะดวกติดตัวมา ผู้สูงอายุค่อนข้างแข็งแรงและคุ้นเคยกับเส้นทางภายในตลาด การเลือกซื้อสินค้า ส่วนใหญ่จะเลือกสิ่งที่ต้องการและใช้เวลาในการเลือกซื้ออย่างรวดเร็ว

3. สภาพที่ออร์บะบายภายในตลาดสด เป็นแผงตะแกรงพลาสติก ทำให้เมื่อเหยียบลงไปจะยุบตัวลงไปเล็กน้อย ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกตกใจเมื่อเหยียบลงไปให้บริเวณดังกล่าว เกรงว่าแผงตะแกรงจะหลุดลงไป

4. การเลือกซื้อสินค้าภายในตลาดสด ผู้สูงอายุจะเลือกซื้อสินค้าประเภทอาหารสดก่อน และก่อนจะกลับจึงแวะซื้ออาหารแห้งหรืออาหารปรุงสุก โดยจะเวือ่กซื้อจากร้านที่จัดสินค้าเป็นระเบียบและเป็นร้านที่มีความคุ้นเคย โดยใช้เวลาในการพูดคุย ประมาณ 10 นาที

1. พื้นที่จอดรถนอกอาคาร เนื่องจากไม่มีการจัดพื้นที่ลานจอดรถสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ทำให้ผู้สูงอายุจอดรถห่างไกลจากบริเวณทางเข้าออกตลาด ต้องเดินข้ามถนนไปอีกด้านหนึ่ง บริเวณด้านหน้าทางเข้าออกมีการจัดรถเข็นให้บริการแต่จะการสั่งเกิดผู้สูงอายุไม่คอยใช้บริการรถเข็น เนื่องจากรถเข็นมีสภาพที่ชำรุด ล้อมมีขนาดเล็กลงจากการบังคับรถเข็น อีกทั้งทางเดินที่พื้นชำรุดหลายจุดและมีสิ่งของกีดขวางทางเดิน

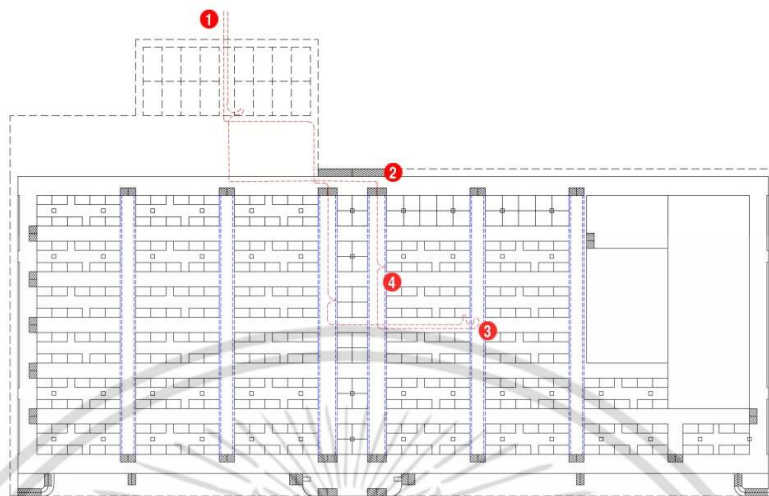

2. พื้นที่บริเวณโซนอาหารสด โดยตรงเวลา โดยเฉพาะในจุดที่พื้นชำรุดจากการใช้รถเข็นมาก ในตลาดสด นอกจากนั้นร้านค้ามีการนำถังน้ำแข็งขนาดใหญ่ตั้งบริเวณทางเดินแบบตลอดเส้นทาง ทำให้เกิดขวางเส้นทางสัญจร และพื้นที่ทางสัญจรแคบลง

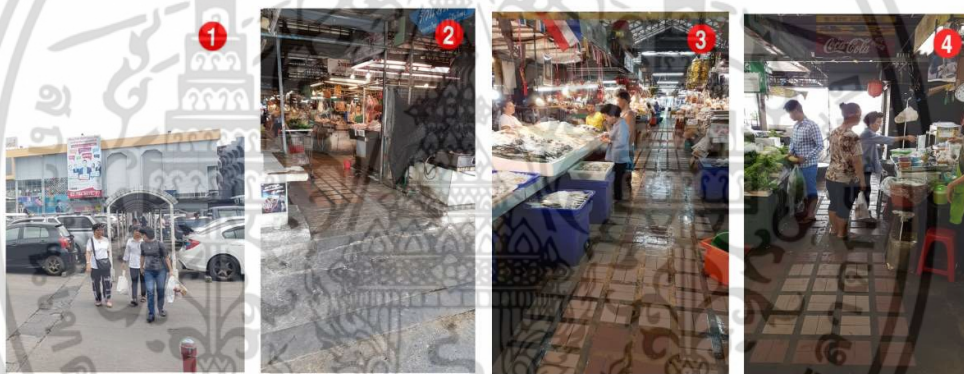
รูปที่ 4.82 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2.4 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดแอปเปิ้ลแลนด์คนที่ 2

รูปที่ 4.83 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดแอปเปิ้ลแลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 2

รูปที่ 4.84 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดแอปเปิ้ลแลนด์ของผู้สูงอายุคนที่ 2

4.4.2.5 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจร ในตลาดสดแอปเปิ้ลแลนด์คนที่ 2

1. พื้นที่จอดรถอยู่ฝั่งตรงข้ามกับตลาดและมีระยะทางค่อนข้างไกล ผู้สูงอายุต้องเดินข้ามถนน เพื่อมายังบริเวณทางเข้าของตลาดสด
2. ผู้สูงอายุเลือกที่จะไปใช้รถเข็นสินค้าในบริเวณดังกล่าวนี้ เนื่องจากพื้นทางลาดในบริเวณทางเข้าออกและรถเข็นสินค้ามีสภาพที่ชำรุด ประกอบกับลูกค้ายามาซื้อของจำนวนไม่มากนัก
3. ทางสัญจรบริเวณทางเดินของตลาดสด โดยเฉพาะในโซนอาหารทะเลและเนื้อสัตว์ ที่พื้นมีลักษณะเปียกชื้น ผู้สูงอายุต้องคอยระมัดระวังในการเดินบริเวณดังกล่าว
4. สิ่งของที่ซื้อมา ผู้สูงอายุจะให้บุคคลมาด้วยกันเป็นคนช่วยถือ และนำไปเก็บที่รถก่อน และจึงไปซื้อสินค้าอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 2 (ตลาดสดแฮปปี้แลนด์)

ผู้สูงอายุเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางมากับแม่บ้าน ช่วงเวลา 14.30 - 15.00 น. ไม่มีการอุปการณสิ่งอำนวยความสะดวก
ติดตัวมา ผู้สูงอายุค่อนข้างแข็งแรงและคุ้นเคยกับเส้นทางภายในตลาดการเลือกซื้อสินค้า การเลือกซื้อสินค้าค่อนข้างรวดเร็วและซื้อ
สินค้าเพียงไม่กี่อย่าง เวลาที่ใช้ยาวนาน ในส่วนของโซนอาหารทะเล ระหว่างการรอทำปลา

1

1. พื้นที่จอดรถนอกอาคาร ด้านที่จอดรถของแฮปปี้แลนด์เซ็นเตอร์ เนื่องจากไม่มีการจัดพื้นที่ลานจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุจอดรถห่างไกลจากบริเวณทางเข้าตลาดสด

5

3. ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะซื้อสินค้าประเภทอาหารสำเร็จรูปในลำดับสุดท้าย แม้ว่าจะเดินผ่านจุดดังกล่าวแล้ว เพราะจะไม่ต้องถือสิ่งของหนัก และเป็นทางผ่านในตอนเดินกลับรถ

2

2. พื้นที่บริเวณทางลาดเข้าออกตลาด สิ่งกีดขวางผู้สูงอายุไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากพื้นทางสัญจรไม่เรียบสม่ำเสมอ และมีส่วนที่ขรุขระในหลายจุดภายในตลาดสด

4

4. สินค้าที่ซื้อของผู้สูงอายุจะให้แม่บ้านเป็นคนช่วยถือ ก่อนจะให้แม่บ้านนำสิ่งของไปเก็บไว้ในรถก่อนส่วนหนึ่ง แล้วจึงกลับมาซื้อสินค้าต่อ

3

3. พื้นที่บริเวณโซนอาหารสด พื้นมีลักษณะเปียก และน้ำขังตลอดเวลา เนื่องจากน้ำจากสินค้าบนลังน้ำแข็งที่ละลาย และแสงสินค้า โดยเฉพาะในจุดที่พื้นขรุขระจากการใช้รถเข็นภายในตลาดสด นอกจากนี้ร้านค้ามีการนำลังน้ำแข็งขนาดใหญ่ ตั้งบริเวณทางเดินแบบตลอดเส้นทาง ทำให้เกิดขวางเส้นทางสัญจร และพื้นที่ทางสัญจรแคบลง โดยระยะเวลาในการยืนรอแม่ค้าทำปลา ใช้ระยะเวลาประมาณ 10 นาที

รูปที่ 4.85 ฟังแสดงเส้นทางของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์คนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

4.4.3.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ จำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 70 เพศชายร้อยละ 30 และ ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุ ในช่วง 60-65 ปี การเดินทางมาที่ตลาดสดส่วนใหญ่ผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 90 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาเพียงลำพังร้อยละ 70 ผู้สูงอายุไม่ได้นำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกคิดตัวมาด้วยร้อยละ 70 และจากการสัมภาษณ์การเกิดอุบัติเหตุภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด มีเพียงร้อยละ 20 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ เป็นการสะดุดพื้นที่ ขำรุกระหว่างทางเดิน และลื่นล้มบริเวณทางเดิน โชนอาหารทะเล กลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่ บริเวณโชนอาหารสดมากที่สุด ร้อยละ 80 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ (n=10)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	7	70
	ชาย	3	30
อายุ	อายุ 60-65ปี	6	60
	อายุ 71-75ปี	2	20
	อายุ 66-70ปี	1	10
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	1	10
การเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	9	90
	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	1	10
	รถจักรยานยนต์	-	-
	เดินเท้า	-	-
เดินทางมาด้วยกัน	มากคนเดียว	7	70
	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	3	30
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	5	50
	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	4	40
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	1	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ไม่ใช้	7	70
	ใช้	3	30
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม่ทำ	3	30
	รถเข็น	-	-
	อื่นๆ	-	-
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	8	80
	เคย	2	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	ลื่นล้ม	1	10
	สะดุด	1	10
	อื่นๆ	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนอาหารสด	8	80
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	7	70
	พื้นที่โซนผักและผลไม้	4	40
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	2	20
	อื่นๆ	-	-

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.4.3.2 ข้อมูลด้านปัญหาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางลาดมากที่สุด ร้อยละ 90 รองลงมาเป็นปัญหาทางเดิน ร้อยละ 50 ปัญหาด้านที่จอดรถ ร้อยละ 40 และปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 20 โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางลาด พบปัญหาพื้นผิวทางลาดชันมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาเป็นสิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาด ร้อยละ 30 ส่วนปัญหาบริเวณทางเดินพบว่าปัญหาพื้นทางเดินชันมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาเป็นปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน ร้อยละ 40 ด้านปัญหาที่จอดรถพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 40 และปัญหาพื้นที่จอดรถยนต์ระยะทางห่างจากตัวตลาด ร้อยละ 30 และด้านปัญหาด้านอื่นๆ พบว่า การจัดวางโซนสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ ร้อยละ 60 ปัญหาไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุและห้องน้ำอยู่ภายนอกอาคาร ร้อยละ 30 ปัญหาเรื่องความสะดวกของตลาดสด ร้อยละ 30 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ (n=10)

ด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางลาด	8	80
	บริเวณทางเดิน	5	50
	บริเวณที่จอดรถ	4	40
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	2	20
ปัญหาบริเวณทางลาด	พื้นผิวทางลาดชัน	7	70
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาด	3	30
	จุดจบทางลาดไม่เรียบเสมอกับพื้น	2	20
	ไม่มีสัญลักษณ์สำหรับทางลาด	1	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาบริเวณทางเดิน	พื้นทางเดินชำรุด น้ำขัง เปียกและ	5	50
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	4	40
	ฝาปิดช่องระบายน้ำทรุดตัวเมื่อเหยียบ	1	10
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	4	40
	พื้นที่จอดรถชนระยะห่างจากตลาดสด	3	30
ด้านอื่นๆ	การจัดวางโซนสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่	6	60
	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	ความสะอาดของตลาดสด	2	20
	รถเข็นสินค้าที่ชำรุด	2	20
	การจัดวางสินค้าสูงเกินไป	1	10
	ห้องน้ำตั้งอยู่ภายนอกอาคาร	1	10

ตารางที่ 4.18 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 10)

ปัญหาที่พบ	ทางลาด	ทางเดิน	ที่จอดรถ	ห้องน้ำสาธารณะ
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	90 %	50 %	40 %	20 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.4.3.3 ข้อมูลด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดแฮปปี้แลนด์

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นบริเวณทางเดินมีลักษณะเรียบ ไม่สะดุด ในขณะที่รถเข็นภายในตลาดสดมากที่สุด ร้อยละ 80 เพราะทางตลาดมีจุดบริการรถเข็นไว้ให้ แต่สภาพของพื้นไม่เหมาะสมในการเข็นรถภายในตลาด รองลงมาความต้องการทางลาดที่ได้มาตรฐานและมีอุปกณ์ทั้งราวจับและขอบกันตก ร้อยละ 60 ความต้องการให้ตลาดจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ร้อยละ 40 และความต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทางเดินและฝาปิดช่องระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 20

ด้านการปรับปรุงตลาดสดแฮปปี้แลนด์ ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุงพื้นบริเวณทางเดินที่ชำรุดมากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นการปรับปรุงพื้นที่ทางลาดบริเวณทางเข้าออกให้ได้ตามมาตรฐาน พร้อมดูแลเรื่องการจอดรถกีดขวางบริเวณทางลาด ร้อยละ 60 และการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 40 (ตารางที่ 4.19) (ตารางที่ 4.20)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาด
สดแฮปปี้แลนด์ (n=10)

ข้อมูลด้านความต้องการ		ความถี่	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ ท่านต้องการ	พื้นทางเดินที่เรียบ สามารถเข็นรถเข็น สินค้าได้	8	80
	ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	6	60
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	4	40
	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	2	20
	ฝาปิดช่องระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน	2	20
	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	1	10
การปรับปรุงตลาดสด	พื้นทางเดินที่ชำรุด	8	80
	ทางลาดบริเวณทางเข้าออก	6	60
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	4	40
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	2	20
	ฝาปิดช่องระบายน้ำที่ทรุดตัวเมื่อเหยียบ	2	20

ตารางที่ 4.20 ความต้องการด้านสภาพแวดล้อมและเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด
แฮปปี้แลนด์ (n = 10)

ความต้องการ	พื้นที่ภายในตลาดสด	ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	80 %	60 %	40 %
ความต้องการ	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	ฝาปิดท่อระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	20 %	20 %	10 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

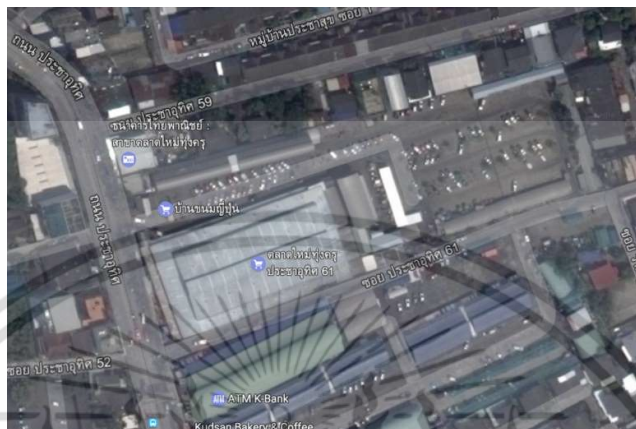
4.5 ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

4.5.1 ลักษณะของตลาดใหม่ทุ่งครุ

ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ เป็นตลาดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนเนื้อที่กว่า 13 ไร่ ถนนประชาอุทิศ
แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140 เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 05:00-20:00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

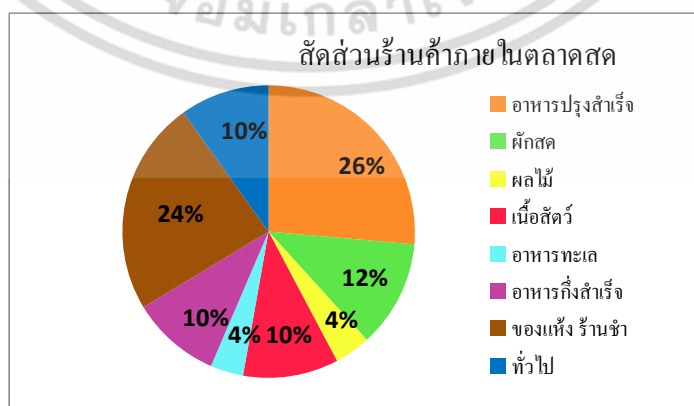
ผู้วิจัยได้สำรวจ สังเกต ถ่ายภาพ และจดบันทึก โดยใช้แบบสำรวจและสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุ ภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ ในวันศุกร์ที่ 21 เมษายน พ.ศ.2560 เวลา 08.30 – 13.20 น. โดยมีผลการสำรวจและสังเกตดังนี้

รูปที่ 4.86 แผนที่ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ [Online]. Available : <https://www.google.co.th/search?q=ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ> (วันที่ค้นข้อมูล : 18 มีนาคม 2560).

รูปที่ 4.87 แผนผังปัจจุบันของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

รูปที่ 4.88 สัดส่วนร้านค้าของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 การสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมของผู้สูงอายุในตลาดสดใหม่ทุ้งครุ

4.5.2.1 ผลจากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดใหม่ทุ้งครุ

1. ลานจอดรถของตลาด ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการไว้เลย โดยพื้นที่จอดรถบริเวณใกล้ทางเข้าออกเป็นที่จอดรถกลางแจ้งทั้งหมด (รูปที่ 4.89)
2. วัสดุปูพื้นภายในตลาดสดใหม่ทุ้งครุเป็นพื้นกระเบื้องผิวด้าน แต่เมื่อพื้นเปียกน้ำ ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกชื้นได้ง่าย เสี่ยงต่อการลื่นหกล้มได้ (รูปที่ 4.90)
3. ทางลาดภายในตลาดสด ส่วนใหญ่เป็นทางลาดขนาดเล็ก โดยจะมีทางลาดขนาดใหญ่บริเวณใกล้ศูนย์อาหาร มีการติดตั้งราวจับของด้านข้างหนึ่งของทางลาด แต่ไม่มีการแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และทางลาดบางจุดมีการจอดรถจักรยานยนต์กีดขวางทางสัญจร (รูปที่ 4.91)
4. ท่อระบายน้ำภายในตลาดสด เป็นตะแกรงเหล็กแนวตั้ง ทำให้เมื่อเข็นรถเข็นต่างๆ ล้อจะตกลงไปในท่อระบายน้ำได้ (รูปที่ 4.92)
5. แผงขายสินค้ามีลักษณะสูงเกินไป ประกอบกับการจัดวางโซว้สินค้าของผู้ขายสินค้า ทำให้สินค้าอยู่ในระดับที่สูงเกินไป โดยเฉพาะโซนผัก การเลือกซื้อสินค้าต้องยืนบนกล่องไม้เพื่อขึ้นไปเลือกซื้อสินค้า ทำให้ยากต่อการหยิบดูสินค้าของผู้สูงอายุ (รูปที่ 4.93)
6. การจัดวางสินค้าล้ำนอกเขตพื้นที่ของร้านค้า และการนำสิ่งของมาวางกีดขวางทางเดินของร้านค้า ทำให้ทางเดินมีขนาดพื้นที่แคบลง และอาจสะดุดสิ่งของดังกล่าวได้ (รูปที่ 4.94)

รูปที่ 4.89 ลักษณะลานจอดรถบริเวณด้านข้างของตลาดสดใหม่ทุ้งครุ

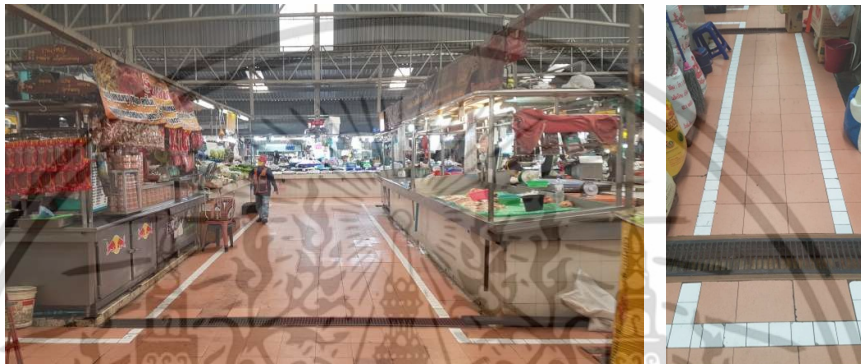

รูปที่ 4.90 ลักษณะพื้นบริเวณทางเดินของตลาดสดใหม่ทุ้งครุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

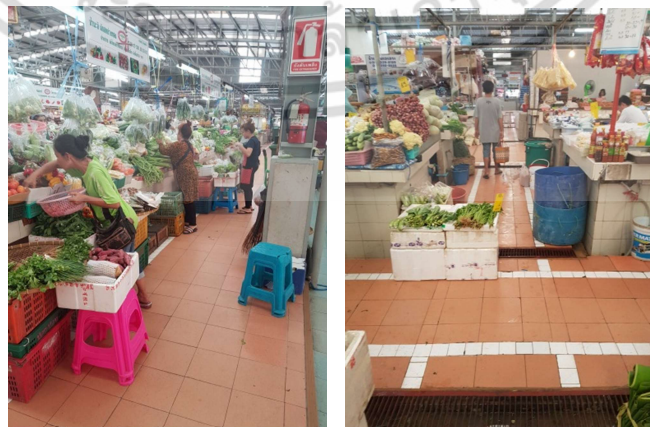
รูปที่ 4.91 ลักษณะทางลาดของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

รูปที่ 4.92 ลักษณะฝาปิดช่องระบายน้ำของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

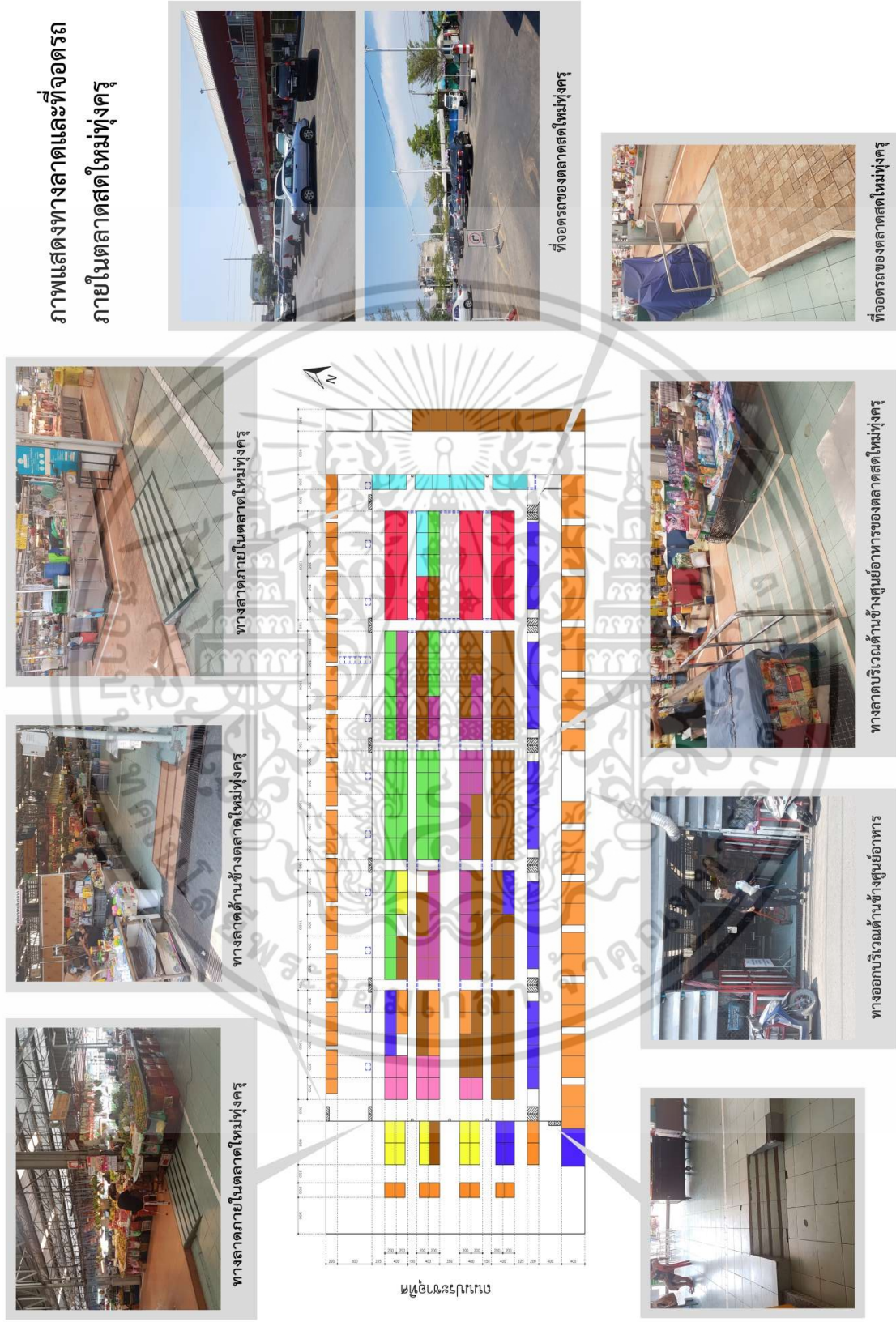
รูปที่ 4.93 ลักษณะแผงสินค้าที่วางสินค้าสูงเกินภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

รูปที่ 4.94 การวางสินค้าล้นออกนอกบริเวณแผงสินค้าภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.95 ภาพแสดงบริเวณทางลาดและที่จอดรถภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

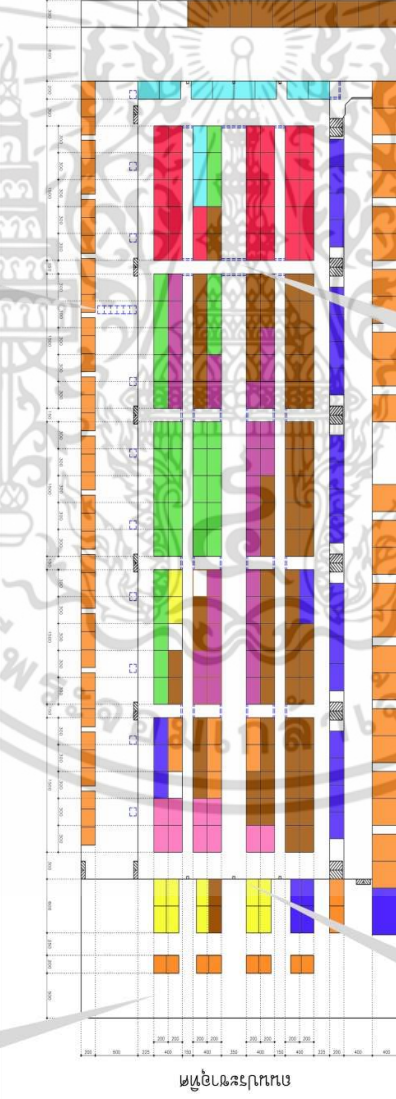
ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ทอระบายน้ำ และห้องน้ำของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

ทางเดินบริเวณด้านหน้าของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

แนวทอระบายน้ำบริเวณทางเดินของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

ห้องน้ำสาธารณะของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

พื้นที่วางระบบด้านหน้าของตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

พื้นทางเดินและแนวทอระบายน้ำบริเวณทางเดินตรงกลางของตลาด

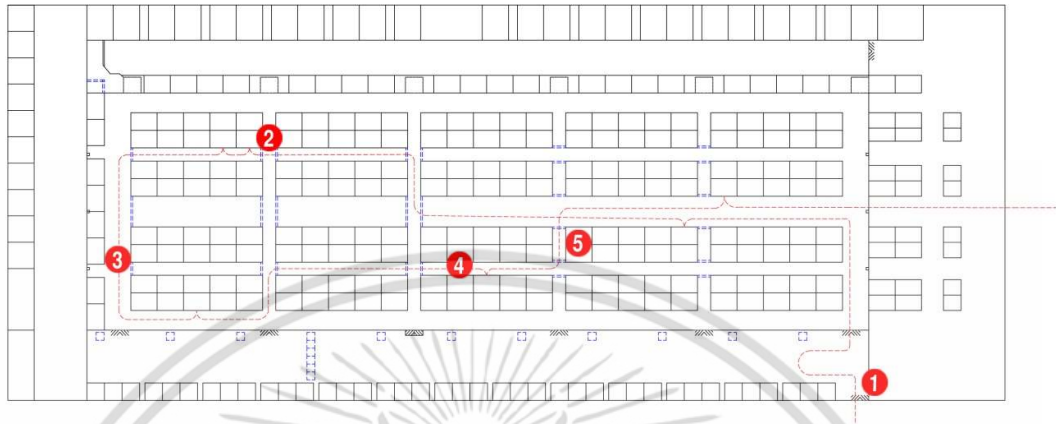

พื้นทางเดินโซนอาหารทะเลของตลาดใหม่ทุ่งครุ

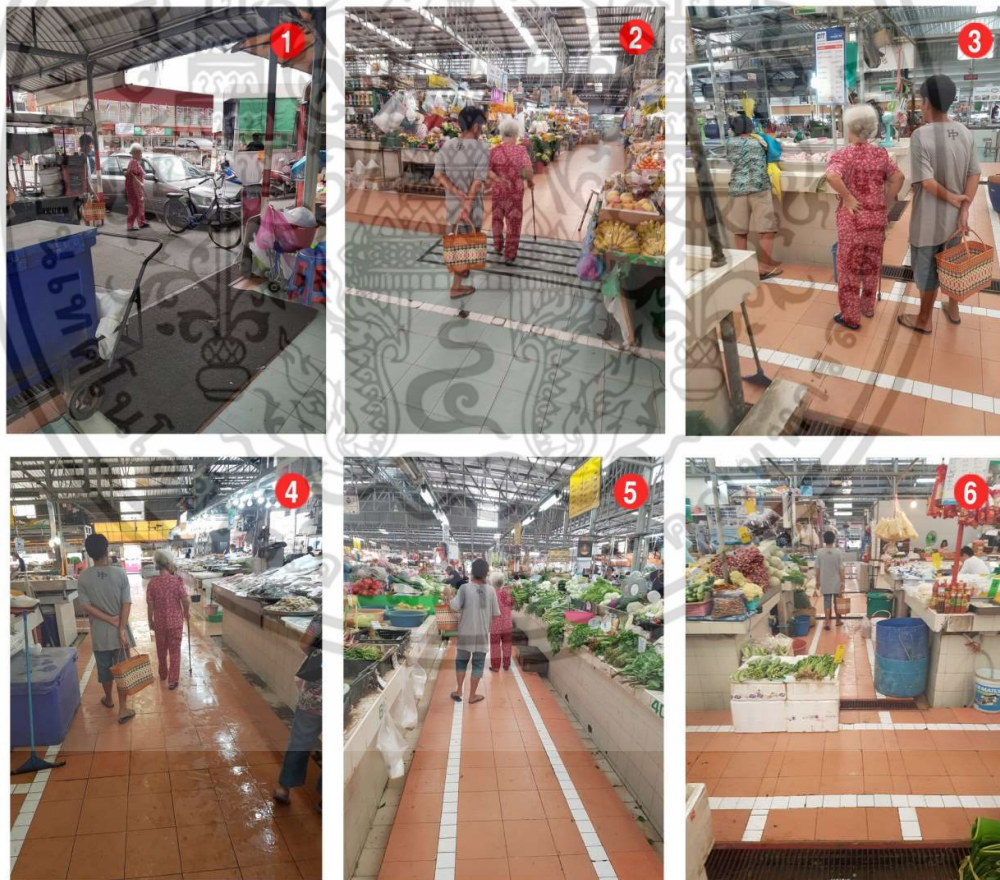
รูปที่ 4.96 ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ทอระบายน้ำและห้องน้ำภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2.2 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 1

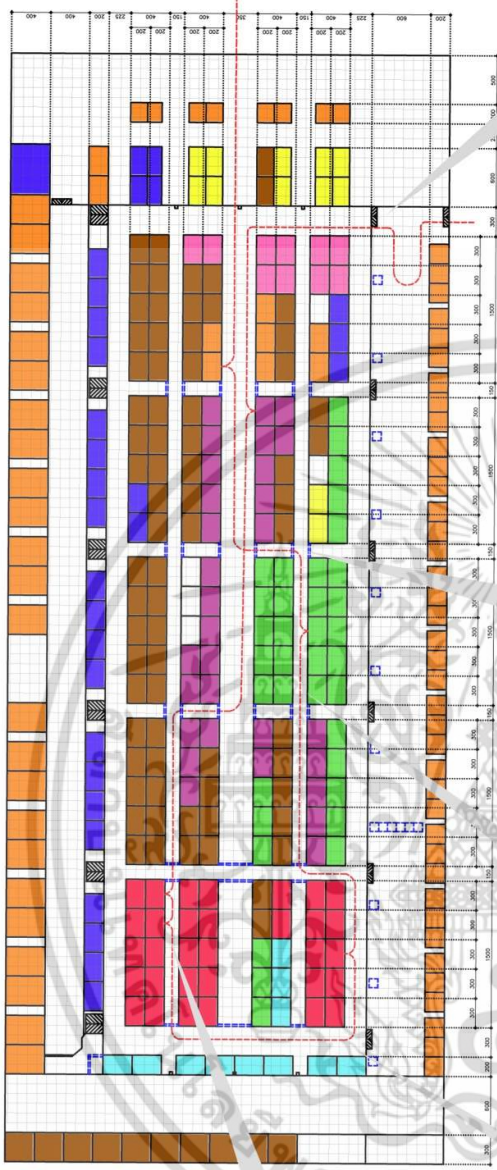
รูปที่ 4.97 ผังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 1

รูปที่ 4.98 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 1 (ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ)

ผู้สูงอายุเดินทางมาตลาดสดด้วยการเดินเท้า โดยเดินทางมากับผู้ช่วย ในช่วงเวลา 10.30 - 11.10 น. มีการอุปกรณีสื่ออันวยความสะดวกติดตัวมา เป็นไม้เท้า ผู้สูงอายุค่อนข้างคุ้นเคยกับเส้นทางภายในตลาด สิ่งเกดจากกรเดินมุ่งหน้าไปยังร้านที่ต้องการ การเลือกซื้อสินค้าค่อนข้างรวดเร็ว โดยเวลาที่ใช้งาน ในส่วนของเงินอาหาร ระหว่างการสินค้า โดยสินค้าที่ซื้อไว้จะให้ผู้ช่วยเป็นคนถือสินค้าให้

2. ผู้สูงอายุใช้เวลาในการเลือกซื้อสินค้าประเภทอาหารสดเป็นเวลาประมาณ 15 นาที เนื่องจากต้องรอเตรียมสินค้า ทำให้ระหว่างการรอแสดงอาการเมื่อยล้า จากการยืนเป็นระยะเวลานาน

3. วัสดุที่ใช้ในการปูพื้นภายในตลาดเป็นกระเบื้องเคลือบพื้นผิวเรียบ เมื่อพื้นเปียกน้ำ ส่งผลให้พื้นลื่น เสี่ยงต่อการล้มหกล้มของผู้สูงอายุได้ง่าย โดยเฉพาะในโซนอาหารทะเล

4. แสงสินค้าภายในตลาดมีระดับความสูงประมาณ 1 เมตร ประกอบกับการจัดวางกระดิ่งสินค้า ทำให้ต้องยืนบนกล่องไม้เพื่อเลือกสินค้า

5. บริเวณทางเดินสินค้า พบว่ามีการนำสินค้าและถังน้ำตั้งวางนอกพื้นที่ของแผงสินค้า ทำให้ทางสัญจรแคบลงและเกิดขวางการสัญจร

1. บริเวณทางลาดทางเข้าด้านหน้าตลาด มีการจอดรถจักรยานยนต์และรถเข็นสินค้า กีดขวางบริเวณทางลาดขึ้นลง

(เก็บข้อมูลในวันศุกร์ที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2560)

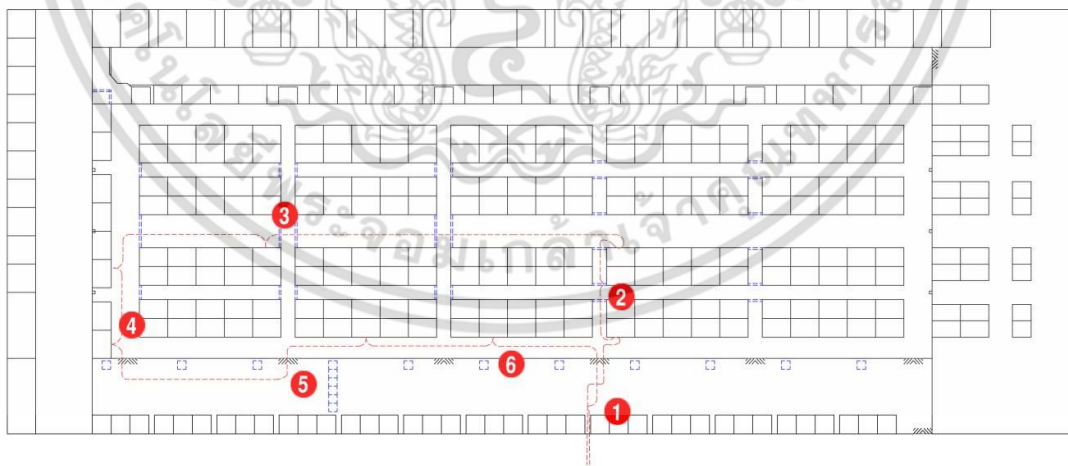
รูปที่ 4.99 แสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2.3 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 1

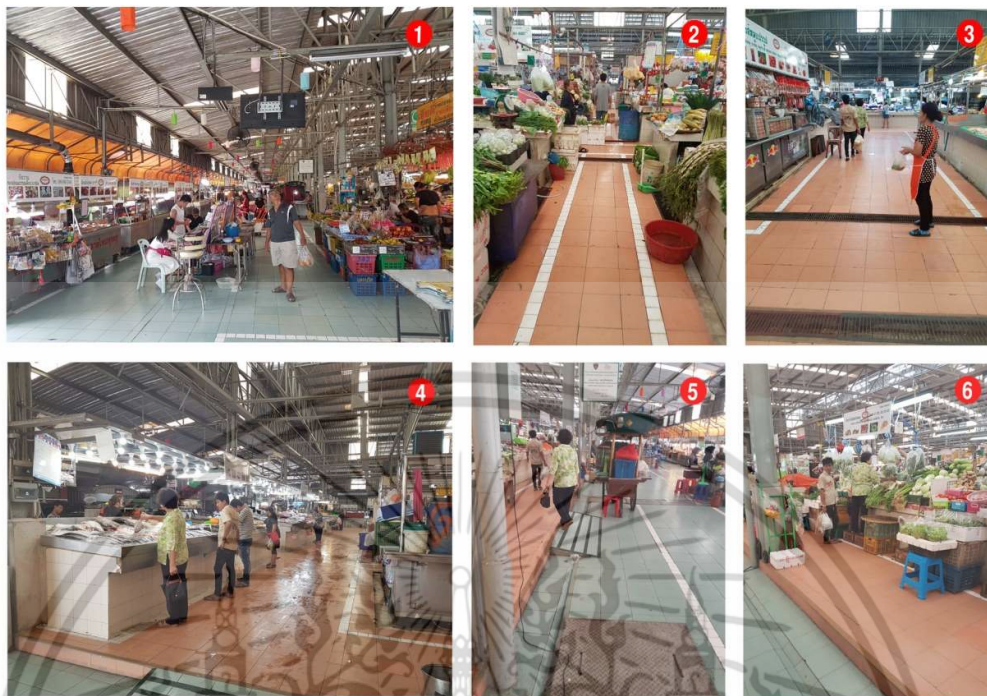
1. ทางลาดบริเวณทางเข้าออก มีรถจักรยานยนต์และรถเข็นสินค้าจอดกีดขวางทางสัญจรเนื่องจากภายในตลาดไม่มีการจัดที่จอดรถจักรยานยนต์ที่เป็นสัดส่วน และที่จอดรถส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่กลางแจ้ง
2. การวางแผงสินค้าในพื้นที่มาบริเวณทางลาด
3. บริเวณแผงสินค้าไม่มีที่ยึดเกาะ ทำให้ระหว่างการเลือกซื้อผู้สูงอายุต้องคอยจับบริเวณแผงสินค้า และระยะเวลาในการเตรียมสินค้าที่ใช้เวลานาน ทำให้ผู้สูงอายุแสดงอาการเมื่อยล้า
4. พื้นภายในตลาดปูด้วยกระเบื้องผิวเรียบ ทำให้เมื่อเปียกน้ำพื้นจะมีความลื่นมาก
5. แผงสินค้าภายในตลาดมีระดับแผงที่สูงกว่าปกติทั่วไป และการจัดวางโซวสินค้าของผู้ขายภายในตลาด ทำให้เมื่อลูกค้าต้องการเลือกซื้อสินค้า ต้องยืนบนกล่องไม้ชั้นเลือกซื้อ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจึงไม่ค่อยเลือกสินค้า ให้ทางผู้ขายเป็นคนหยิบสินค้าให้ เนื่องจากเสี่ยงต่อการหกล้มไปง่าย
6. ผู้ขายสินค้าภายในตลาดมีการวางสินค้านอกแผงสินค้าของตนเอง และการตั้งวางสิ่งของในการจัดเตรียมสินค้า ทำให้กีดขวางทางสัญจร ผู้สูงอายุเดินผ่านในบริเวณดังกล่าวต้องคอยหลบเลี่ยงเส้นทาง

4.5.2.4 กิจกรรมการใช้เส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 2

รูปที่ 4.100 ฟังแสดงเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.101 ภาพแสดงถึงปัญหาทางการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุของผู้สูงอายุคนที่ 2

4.5.2.5 ปัญหาที่พบจากการสังเกตพฤติกรรมการสัญจรภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 2

1. ผู้สูงอายุเลือกใช้ออกบริเวณช่องว่างระหว่างแผงสินค้า เนื่องจากใกล้บริเวณที่จอดรถมากกว่า และหากต้องเดินมาบริเวณทางเข้าออก ต้องเดินอ้อมแผงสินค้า ซึ่งระยะทางค่อนข้างไกลกว่า
2. ผู้ขายสินค้าภายในตลาดมีการวางสินค้านอกแผงสินค้าของตนเอง และการตั้งวางสิ่งของในการจัดเตรียมสินค้า ทำให้เกิดขวางทางสัญจร ผู้สูงอายุเดินผ่านในบริเวณดังกล่าวต้องคอยหลบเลี่ยงเส้นทาง
3. ท่อระบายน้ำเป็นตะแกรงเหล็ก แนวตรงและมีระยะค่อนข้างห่าง หากผู้สูงอายุใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาด ล้อรถอาจจะตกลงบริเวณดังกล่าวได้
4. พื้นภายในตลาดปูด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ ทำให้เมื่อเปียกน้ำพื้นจะมีความลื่นมาก โดยเฉพาะพื้นที่ในโซนอาหารทะเลและเนื้อสัตว์
5. ผู้สูงอายุเลือกที่จะเดินเลี่ยงเส้นทางที่ผ่านบริเวณหน้าร้านค้าโซนเนื้อสัตว์ เนื่องจากพื้นบริเวณดังกล่าวมีลักษณะที่เปียกลื่น
6. ผู้สูงอายุต้องยืนบนกล่องไม้บริเวณหน้าร้านขายผัก เพื่อขึ้นไปเลือกซื้อสินค้า เพราะระดับแผงสินค้าและการวางสินค้าของร้านค้าที่สูงเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุคนที่ 2 (ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ)

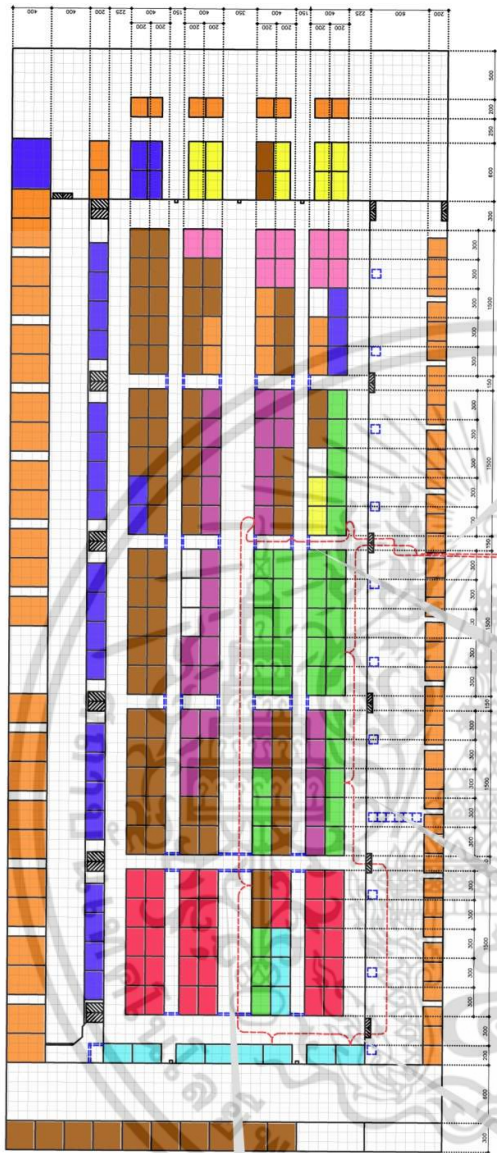
ผู้สูงอายุเดินทางมาตลาดสดโดยรถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางมากับผู้ช่วย ในช่วงเวลา 13.20 - 14.10 น. ไม่มีการอุปกรณีสิ่งอำนวยความสะดวกติดตัวมา ผู้สูงอายุค่อนข้างแข็งแรงและคุ้นเคยกับเส้นทางภายในตลาด การเลือกซื้อสินค้าจะเดินดูสินค้าก่อนเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพสินค้า ก่อนที่จะเดินกลับมาซื้อ โดยเวลาที่ใช้นาน ในส่วนของเขนอาหาร ระหว่างทางเตรียมสินค้าที่ซื้อไว้

3. พาหุระบายน้ำภายในตลาดสด ช่องว่างเป็นแนวตรงและขนาดระยะห่าง ถ้าผู้สูงอายุที่นำรถเข็นสินค้าเข้ามาใช้ ล้อรถเข็นอาจจะตกลงไป บริเวณพาหุระบายน้ำได้

4. วัสดุที่ใช้ในการปูพื้นภายในตลาดเป็นกระเบื้องเคลือบพื้นผิวเรียบ เมื่อพื้นเปียกน้ำ ส่งผลให้พื้นลื่น เสี่ยงต่อการล้มหกล้มของผู้สูงอายุได้ง่าย

5. แฉงสินค้าภายในตลาดมีระดับความสูงประกอบกับการจัดวางยกระดับสินค้า ทำให้ผู้สูงอายุต้องยืนบนกล่องไม่เพื่อเลือกซื้อสินค้า

2. บริเวณทางเดินสัญจร พบว่ามีกีดขวางสินค้าและสิ่งมีที่วางออกพื้นที่ของแฉงสินค้า ทำให้ทางสัญจรแคบลงและกีดขวางการสัญจร

1. ผู้สูงอายุเลือกเข้าออกบริเวณช่องว่างระหว่างร้านค้า ไปยังลานจอดรถ เนื่องจากใกล้จุดจอดรถมากกว่าบริเวณทางเข้าออก

(เก็บข้อมูลในวันศุกร์ที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2560)

รูปที่ 4.102 ฝั่งแสดงเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุคนที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

4.5.3.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ขึ้นไป ภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุจำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 80 เพศชายร้อยละ 20 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดสด ผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 50 โดยการเดินทางมาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร้อยละ 60 ผู้สูงอายุนำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วยร้อยละ 60 โดยส่วนใหญ่อุปกรณ์ที่นำติดตัวมาด้วย เป็นไม้เท้า ร้อยละ 50 รถเข็น ร้อยละ 20 และจากการสัมภาษณ์การเกิดอุบัติเหตุภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด มีเพียงร้อยละ 30 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ เป็นการลื่นล้มบริเวณทางเดินและสะดุดพื้นต่างระดับ กลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณโซนโซนผักและผลไม้ มากที่สุด ร้อยละ 70 และโซนอาหารสดร้อยละ 60 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ (n=10)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	8	80
	ชาย	2	20
อายุ	อายุ 66-70ปี	6	60
	อายุ 71-75ปี	2	20
	อายุ 60-65ปี	1	10
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	1	10
การเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	5	50
	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	2	20
	รถจักรยานยนต์	2	20
	เดินเท้า	1	10
เดินทางมาด้วยกัน	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	6	60
	มาคนเดียว	4	40
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	6	60
	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	3	30
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	1	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ใช่	6	60
	ไม่ใช่	4	40
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม้เท้า	5	50
	รถเข็น	2	20
	อื่นๆ	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	7	70
	เคย	3	30
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	ลื่นล้ม	2	20
	สะดุด	1	10
	อื่นๆ	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนผักและผลไม้	7	70
	พื้นที่โซนอาหารสด	5	50
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	3	30
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	2	20

4.5.3.2 ข้อมูลด้านปัญหาต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินมากที่สุด ร้อยละ 60 รองลงมาเป็นปัญหาที่จอดรถร้อยละ 30 ปัญหาทางลาด ร้อยละ 20 และปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 10 โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินพบปัญหาพื้นทางเดินที่เปียกชื้นมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาเป็นเรื่องของกีดขวางบริเวณทางเดินร้อยละ 40 ส่วนปัญหาบริเวณที่จอดรถพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 30 พื้นที่จอดรถตั้งอยู่กลางแจ้ง ร้อยละ 10 ส่วนปัญหาทางลาดพบว่ามีปัญหาการวางสิ่งกีดขวางบริเวณทางลาด ร้อยละ 20 และด้านปัญหาด้านอื่นๆ พบว่า ปัญหาแผงวางสินค้าที่สูงเกินไปมากที่สุด ร้อยละ 100 และปัญหาไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 20 (ตารางที่ 4.22) (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.22 ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด (n=10)

ข้อมูลด้านปัญหา		ความถี่	ร้อยละ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางเดิน	6	60
	บริเวณที่จอดรถ	3	30
	บริเวณทางลาด	2	20
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	1	10
ปัญหาบริเวณทางเดิน	พื้นทางเดินเปียกชื้นได้ง่าย	7	70
	สิ่งกีดขวางบริเวณทางเดิน	4	40
	ระดับฝ่าเท้าระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	1	10
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	พื้นที่จอดรถยนต์อยู่กลางแจ้ง	1	10
ปัญหาบริเวณทางลาด	สิ่งกีดขวางบริเวณทางลาด	2	20
ด้านอื่นๆ	การแผงวางสินค้าที่สูงเกินไป	10	100
	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	2	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 10)

ปัญหาที่พบ	ทางเดิน	ทางลาด	ที่จอดรถ	ห้องน้ำสาธารณะ
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	60 %	30 %	20 %	10 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.5.3.3 ข้อมูลด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุใหม่ทุ้งครุ

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการลักษณะพื้นบริเวณทางเดินมีลักษณะเรียบ ปูด้วยวัสดุกันลื่น ร้อยละ รองลงมาความต้องการทางลาดที่ได้มาตรฐานและมีอุปกรณ์ทั้งราวจับและขอบกันตก ร้อยละ 60 ความต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทางเดินภายในตลาดสดร้อยละ 40 เพื่อใช้ในการจัดสินค้าที่ซื้อมา ความต้องการพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุบริเวณทางเข้าออกหลัก ร้อยละ 30 และความต้องการห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 20

ด้านการปรับปรุงตลาดสดใหม่ทุ้งครุ ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุงพื้นบริเวณทางเดินที่เปียกชื้น ร้อยละ 80 รองลงมาเป็นการปรับปรุงพื้นที่ทางลาดให้ได้ตามมาตรฐาน ร้อยละ 60 การวางสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดินของร้านค้า ร้อยละ 30 การจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและปรับปรุงฝาปิดท่อระบายน้ำ ร้อยละ 20 (ตารางที่ 4.24) (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.24 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดใหม่ทุ้งครุ (n=10)

ข้อมูลด้านความต้องการ		ความถี่	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ ท่านต้องการ	พื้นทางเดินที่ปูด้วยวัสดุกันลื่น	6	60
	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	4	40
	จัดที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	3	30
	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	1	10
	รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ข้อมูลด้านความต้องการ		ความถี่	ร้อยละ
การปรับปรุงตลาดสด	ระดับความสูงแสงสีน้้าเหมาะสม	10	100
	พื้นทางเดินที่เปียกชื้น	6	60
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	3	30
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	2	20
	ฝาปิดช่องระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน	1	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

ตารางที่ 4.25 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ (n = 10)

ความต้องการ	พื้นที่ภายในตลาดสด	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	60 %	40 %	30 %
ความต้องการ	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	รถเข็นสินค้า	
รูปภาพ			
ร้อยละความถี่	10 %	10 %	

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.6 สรุปวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านข้อมูลทั่วไป ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสด ความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของผู้สูงอายุจากการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุจากกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง

4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง

จากการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดทั้ง 5 แห่ง พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว สำหรับผู้ที่มาโดยรถยนต์ส่วนตัวส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหญ่จะมาพร้อมกับบุคคลในครอบครัว รองลงมาจะเลือกการเดินทางมาโดยรถประจำทางและรถสาธารณะ ซึ่งส่วนใหญ่จะเดินทางมาเพียงลำพัง จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุจะเข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยการนำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกติดตัวมาตลาดของผู้สูงอายุแตกต่างกันออกไปแต่ละตลาด หากบางตลาดมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้ อาทิ รถเข็น ผู้สูงอายุจะไม่นำอุปกรณ์อำนวยความสะดวกติดตัวมาจากบ้าน สำหรับอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกที่ผู้สูงอายุนำติดตัวมา ส่วนใหญ่จะเป็นไม้เท้า รองลงมาเป็นรถเข็นขนาดเล็ก และร่ม จากการสัมภาษณ์ด้านการประสบอุบัติเหตุของผู้สูงอายุภายในตลาด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุร้อยละ 80 แต่มีบางส่วนที่เคยพบเห็นผู้อื่นประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสดและร้อยละ 20 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุจากการลื่นล้ม และสะดุด (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 จากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง (n=50)

ข้อมูลทั่วไป		ตลาดสดมีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป	ตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร			
		ตลาดสดเชิงเจริญ	ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ	ตลาดสดแปเป่แลนด์	ตลาดสดอ่อนนุช	ตลาดใหม่ทุ่งครุ
เพศ	หญิง	70	80	70	70	80
	ชาย	30	20	30	30	20
อายุ	อายุ 60-65ปี	10	10	60	10	10
	อายุ 66-70ปี	60	70	10	70	60
	อายุ 71-75ปี	20	20	20	10	20
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	10	-	10	10	10
เดินทางมาด้วยคัน	มาคนเดียว	70	40	70	60	40
	มาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป	30	60	30	40	60
การเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	30	60	90	40	50
	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	50	30	10	40	20
	รถจักรยานยนต์	10	10	-	10	20
	เดินเท้า	10	-	-	10	10
จำนวนครั้งที่มาตลาด / สัปดาห์	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	30	30	40	30	60
	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	60	60	50	60	30
	มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	10	10	10	-	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ใช่	80	70	30	40	60
	ไม่ใช่	20	30	70	60	40
อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	ไม้เท้า	60	60	30	40	50
	รถเข็น	40	20	-	10	20
	อื่นๆ	-	-	-	10	10

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		ตลาดสดมีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป	ตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร			
		ตลาดสดขี้มเจริญ	ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ	ตลาดสดแปเป็แลนด์	ตลาดสดอ่อนนุช	ตลาดใหม่ทุ่งครุ
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	80	90	80	80	70
	เคย	20	10	20	20	30
อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	ลื่นล้ม	20	-	10	20	20
	สะดุด	-	10	10	-	10
	อื่นๆ	-	-	-	-	-
พื้นที่ที่เข้ามาใช้บริการ	พื้นที่โซนอาหารสด	90	80	80	70	50
	พื้นที่โซนผักและผลไม้	70	80	40	60	70
	พื้นที่โซนอาหารแห้ง	40	50	70	30	30
	พื้นที่โซนเบ็ดเตล็ด	30	20	20	10	20
	พื้นที่โซนพลาซ่า	10	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหาต่อสภาพแวดล้อมและเส้นทางสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง

ผลจากการสัมภาษณ์ด้านปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง มีความสอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง โดยพบว่า บริเวณที่พบปัญหามากที่สุดเป็นบริเวณทางเดินและทางลาด รองลงมาเป็นปัญหาบริเวณที่จอดรถ

โดยปัญหาบริเวณทางเดินที่พบมากที่สุด เป็นปัญหาพื้นลื่นและเปียกแฉะ โดยเฉพาะในพื้นที่โซนอาหาร ประกอบกับวัสดุที่ใช้ปูในพื้นที่ไม่ได้เป็นวัสดุที่กันลื่นและเป็นพื้นที่ใช้น้ำและน้ำแข็งในการรักษาความสดของอาหาร ทำให้พื้นมีลักษณะที่เปียกแฉะตลอดเวลา มีโอกาสที่จะลื่นล้มได้ง่าย ส่งผลให้ผู้สูงอายุที่สัญจรผ่านในบริเวณดังกล่าว ต้องใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่นำติดตัวด้วย ค่อยพยุงตัวเองและค่อยจับบริเวณขอบแผงสินค้าตลอดเวลา

ปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน เนื่องจากผู้ขายสินค้าภายในตลาดมักจะนำสินค้าวางออกจากรถที่แผงสินค้าของตนเอง อาทิ ถังน้ำ ถังน้ำแข็ง รถเข็นสินค้า ทำให้กีดขวางเส้นทางสัญจรและพื้นที่ทางสัญจรมีขนาดเล็กลง ผู้สูงอายุต้องค่อยหลบเลี่ยงพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากผู้สูงอายุบางท่านนำรถเข็นสินค้าเข้ามาด้วย

ปัญหาระดับฝาปิดช่องระบายน้ำที่ไม่เรียบเสมอกับระดับพื้น เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางสัญจรบริเวณดังกล่าวของผู้สูงอายุ ที่มักมีการสะดุดในพื้นที่ต่างระดับ และการใช้รถเข็น

ผ่านในบริเวณพื้นที่ไม่เสมอกัน ผู้สูงอายุต้องค่อยๆ ใช้เท้าเพื่อผลัดกรงเงินที่ติดบริเวณฝาปิดท่อระบายน้ำที่ไม่เรียบเสมอ แม้จะต่างระดับเพียงเล็กน้อย แต่ยากต่อการเงินรถเข็นที่มีสินค้าของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ปัญหาฝาท่อระบายน้ำที่ทรุดตัวลงเมื่อเหยียบ เป็นปัญหาต่อการเสียวการทรงตัวของผู้สูงอายุ ที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุอาจจะเป็นหกล้มลงได้เช่นกัน

รูปที่ 4.103. ลักษณะพื้นที่ลื่นและเปียกและภายในตลาดสดกรณีศึกษา

รูปที่ 4.104 การวางของล้ำนอกพื้นที่ของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสด

รูปที่ 4.105 ฝาท่อระบายน้ำที่ไม่เรียบเสมอกับระดับพื้นภายในตลาดสดกรณีศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาบริเวณทางลาดที่พบมากที่สุด โดยปัญหาในส่วนนี้มีความแตกต่างกับออกไปในแต่ละตลาด โดยตลาดยิ่งเจริญและตลาดอ่อนนุช พบปัญหาเกี่ยวกับทางลาดที่ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตกมากที่สุด เนื่องจากทางลาดภายในตลาดมีอยู่หลายจุด แต่ทุกจุดไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับหรือขอบกันตกไว้เลย ทำให้ส่งผลกระทบต่อที่สัญจรผ่านในบริเวณดังกล่าว ผู้สูงอายุต้องคอยยึดเกาะแผงสินค้า และสิ่งยึดเกาะใกล้เคียงบริเวณดังกล่าวในการสัญจรบริเวณทางลาด

ปัญหาทางลาดของตลาดสดเอี่ยมสมบัติ พบปัญหาทางลาดที่ลาดชันบริเวณทางเดินตลอดแนวเสาของอาคารตลาด เนื่องจากมีลานพื้น โผล่จากระดับพื้นสูงประมาณ 30 เซนติเมตรทำให้ต้องทำเป็นทางลาดบริเวณดังกล่าวตลอดแนวเสา ส่งผลให้การสัญจรทางลาดบริเวณทางเดินเป็นไปด้วยความลำบาก อีกทั้งผู้สูงอายุต้องเดินขึ้นลงทางลาดตลอดเส้นทางสัญจรของตลาด

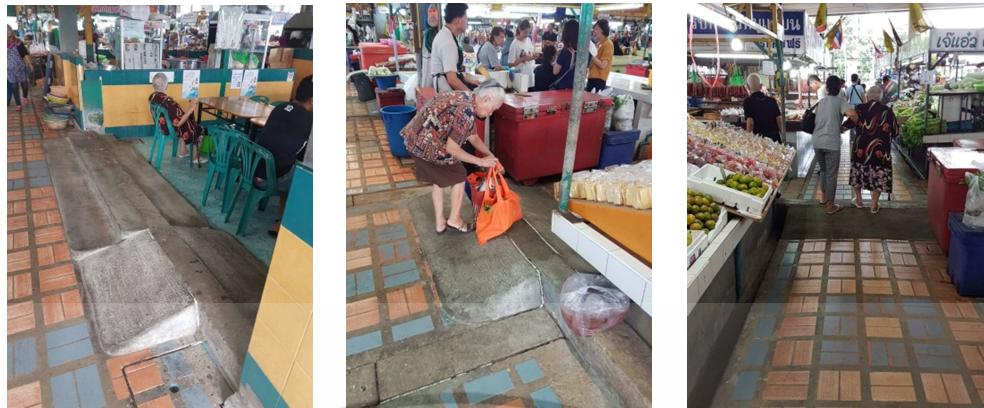
ปัญหาวัสดุพื้นทางลาดชำรุดของตลาดสดแฮปปี้แลนด์ พบปัญหาพื้นทางลาดที่ชำรุดจากการใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด ทำให้ทางลาดภายในตลาดมีพื้นผิวทางลาดชำรุด ปูนกะเทาะออก จึงยากต่อการสัญจรของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาด เนื่องจากพื้นมีลักษณะไม่เรียบสม่ำเสมอ อีกทั้งทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนเลือกที่จะไม่ใช้บริการรถเข็นภายในตลาดสดด้วย

กล่าวโดยสรุปจากการสังเกตและสัมภาษณ์ปัญหาในพื้นที่บริเวณทางลาด นอกจากปัญหาที่มาจากลักษณะโครงสร้างของอาคารตลาดแล้ว ส่วนใหญ่เป็นปัญหาจากการสร้างทางลาดที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับ ขอบกันตก การขาดการดูแลซ่อมบำรุงทางลาดให้อยู่ที่สภาพที่พร้อมใช้งานต่อผู้สูงอายุ ร่วมกับปัจจัยสภาพสิ่งแวดล้อม อาทิ การวางสิ่งของกีดขวางในบริเวณทางลาด การใช้ทางลาดร่วมกันระหว่างผู้ซื้อสินค้าและผู้ขายสินค้าภายในตลาด จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้เกิดเป็นปัญหาบริเวณทางลาดภายในตลาดสด

รูปที่ 4.106 ลักษณะทางลาดที่ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตกภายในตลาดสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.107 พื้นทางลาดบริเวณทางเดิน จากปัญหาคานพื้น โพล์ตลอดแนวเสากายในตลาดสด

รูปที่ 4.108 ลักษณะพื้นทางลาดที่ชำรุดจากการใช้รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด

ปัญหาบริเวณที่จอดรถ ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบ มีลักษณะคล้ายคลึงกันทุกตลาด คือ ปัญหาไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุที่นำรถยนต์ส่วนตัวมาต้องคอยหาที่จอดรถและหากได้ที่จอดรถที่มีระยะทางไกลทางเข้าออก ต้องใช้เวลาเดินเป็นระยะเวลาานาน กรณีผู้สูงอายุมากับบุคคลในครอบครัว ส่วนใหญ่จะเลือกจอดส่งผู้สูงอายุในบริเวณทางเข้าออกตลาดก่อน จึงนำรถไปจอดยังที่จอดรถ และปัญหาอีกส่วนหนึ่งคือ ปัญหาพื้นที่จอดรถในที่โล่งแจ้ง ไม่มีหลังคา

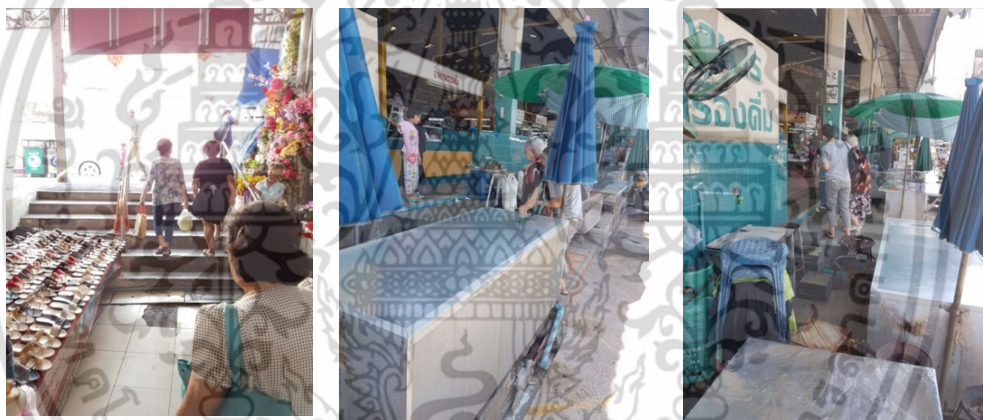
รูปที่ 4.109 ลักษณะพื้นที่จอดรถภายในตลาดสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาบริเวณบันได จากการสัมภาษณ์พบปัญหาเกี่ยวกับบันไดใน 2 ตลาด คือ ตลาดสด ยิ่งเจริญที่พบปัญหา ระยะลูกตั้งและลูกนอนของบันไดไม่สม่ำเสมอ บันไดมีลักษณะที่ชำรุด อีกทั้งมีการวางแผนสินค้ากีดขวางเส้นทางสัญจรบริเวณบันได

ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ พบปัญหาเกี่ยวกับบันได ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับบันไดและจำนวนขั้นบันไดที่มากเกินไปสำหรับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่พบปัญหาในการใช้งานพื้นที่บริเวณบันได ผู้สูงอายุมีการยึดเกาะแผงสินค้าบริเวณด้านข้างบันไดเพื่อพยุงตัวในการขึ้นลงบันไดตลอดเวลา เนื่องจากบันไดไม่มีราวจับและมีจำนวนขั้นที่มาก อันเป็นผลมาจากลักษณะโครงสร้างของตัวตลาดที่มีคานพื้นโผล่ขึ้นมา ทำให้ทางตลาดต้องจัดทำบันไดเหนือขึ้นไปในบริเวณดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการใช้งานพื้นที่ส่วนนี้ของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตบริเวณพื้นที่บันได ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ใช้บันไดในการสัญจร ส่วนใหญ่จะหลีกเลี่ยงไปใช้เส้นทางสัญจรอื่นทดแทน ทำให้พื้นที่บันไดพบปัญหาในการสัญจรเพียงเล็กน้อย

รูปที่ 4.110 ลักษณะบันไดภายในตลาดสด

ปัญหาด้านอื่นๆ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ภายในตลาดสดแต่ละแห่งมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันในส่วนและปัญหาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะ โครงสร้างของอาคารตลาด

ปัญหาไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ภายในตลาดสดบางแห่งมีการจัดห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุไว้ แต่เปิดให้บริการและห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุที่มีอยู่ยังไม่ได้ตามมาตรฐาน ทำให้ผู้สูงอายุต้องใช้งานห้องน้ำสาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีสภาพที่ชำรุดอีกด้วย และนอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุบางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าห้องน้ำควรตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวภายในตลาด ไม่ควรจะแยกออกไปอีกอาคาร

รูปที่ 4.111 ลักษณะห้องน้ำสาธารณะภายในตลาดสด

ปัญหาการจัดวางสินค้าที่สูงเกินไป จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ปัญหาการจัดวางสินค้าที่สูงเกินไปนั้น มีทั้งเกิดจากลักษณะแผงสินค้าของภายในตลาดที่มีระยะความสูงที่ไม่เหมาะสม และจากการจัดวางสินค้าของผู้ขายสินค้าภายในตลาดสด ที่ต้องการโชว์สินค้าของตนเองให้โดดเด่นจึงจัดวางสินค้าในลักษณะซ้อนกันเป็นชั้นบันได เพื่อให้สามารถโชว์สินค้าได้หลากหลายมากขึ้นและเป็นการป้องกันการหยิบจับ เลือกซื้อสินค้าด้วยตนเองของลูกค้าอีกด้วย โดยปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถเอื้อมมือหยิบสินค้าที่ต้องการเลือกซื้อเองได้ และในการชั่งน้ำหนักสินค้า ผู้สูงอายุบางส่วนมีความกังวล เนื่องจากลักษณะแผงสินค้าที่สูง ทำให้ยากต่อการมองเห็นน้ำหนักสินค้า ขณะที่ผู้ขายชั่งน้ำหนักสินค้าและสลับสับเปลี่ยนสินค้าที่ตนเองได้เลือกไว้

รูปที่ 4.112 ลักษณะการจัดวางสินค้าภายในตลาดสด

ปัญหาการจัดวางผังสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า การจัดวางผังสินค้าของตลาดสดบางแห่ง ไม่มีการจัดแยกหมวดหมู่ตามประเภทสินค้าให้เหมาะสม ทำให้ผู้สูงอายุต้องเดินดูสินค้าต่างๆ ในหลากหลายจุดเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพและราคาของสินค้าภายในตลาด อีกทั้งยากต่อการจับจ่ายใช้สอยของผู้สูงอายุที่ไม่คุ้นเคยเส้นทางสัญจรภายในตลาด นอกจากนี้ยังทำให้ยากต่อการจัดสรรพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะประเภทสินค้าที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.113 ลักษณะการจัดผังสินค้าภายในตลาดสด

ตารางที่ 4.27 จากการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง (n=50)

ข้อมูลด้านปัญหา		ตลาดสดมีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป	ตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร			
		ตลาดสดอสังเจริญ	ตลาดสดเอ็มสมบัติ	ตลาดสดแฮปปี้แลนด์	ตลาดสดอ่อนนุช	ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ
ปัญหาที่พบบริเวณ	บริเวณทางเดิน	100	40	50	80	60
	บริเวณทางลาด	80	90	80	60	20
	บริเวณที่จอดรถ	60	50	40	30	30
	บริเวณบันได	50	70	-	-	-
	บริเวณห้องน้ำสาธารณะ	30	10	20	20	10
ปัญหาบริเวณทางเดิน	พื้นลื่นและเปียกแฉะ	100	20	50	70	70
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	70	30	40	30	40
	ระดับฝาปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบ	70	20	-	-	10
	เสมอ					
	ฝาปิดช่องระบายน้ำทรุดตัว	40	-	10	10	-
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางเดิน	30	10	-	-	-
ปัญหาบริเวณทางลาด	ขนาดพื้นที่ช่องทางเดิน	10	-	-	-	-
	ไม่มีราวจับและขอบกั้นตก	80	50	-	70	-
	รถเข็นสินค้าบริเวณทางลาด	40	10	-	-	-
	ไม่มีสัญลักษณ์สำหรับทางลาด	20	10	10	-	-
	วัสดุพื้นที่ชำรุดของทางลาด	10	10	70	-	-
	ตำแหน่งของทางลาด	10	-	-	-	-
	ความลาดชันของทางลาด	-	90	-	-	-
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาด	-	-	30	30	20
	จุดจบทางลาดไม่เรียบเสมอกับพื้น	-	-	20	-	-
ขนาดทางลาดที่แคบเกินไป	-	-	-	10	-	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ข้อมูลด้านปัญหา		ตลาดสดมีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป	ตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร			
		ตลาดสดเชิงเจริญ	ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ	ตลาดสดแฮปปี้แลนด์	ตลาดสดอ่อนนุช	ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ
ปัญหาบริเวณที่จอดรถ	ไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	60	50	40	30	30
	สัญลักษณ์พื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	40	10	30	10	-
	ที่จอดรถตั้งอยู่บริเวณกลางแจ้ง	-	-	-	-	10
ปัญหาบริเวณบันได	ระยะของลูกตั้งบันไดไม่สม่ำเสมอ	50	-	-	-	-
	พื้นบันไดชำรุด ไม่มีมุกบันได	20	-	-	-	-
	แผงสินค้าล้นบริเวณพื้นที่บันได	20	10	-	-	-
	สัญลักษณ์บริเวณบันได (แถบสี)	10	10	-	-	-
	ไม่ราวจับบริเวณบันได	-	60	-	-	-
จำนวนชั้นบันไดมากเกินไป	-	40	-	-	-	
ด้านอื่นๆ	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	30	-	30	20	20
	ห้องน้ำตั้งอยู่ภายนอกอาคาร	-	10	10	-	-
	การจัดวางสินค้าสูงเกินไป	20	20	10	10	100
	ความสะอาดของตลาดสด	10	-	20	10	-
	การจัดวางสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่	-	-	60	20	-
	รถเข็นสินค้าชำรุด	-	-	20	-	-

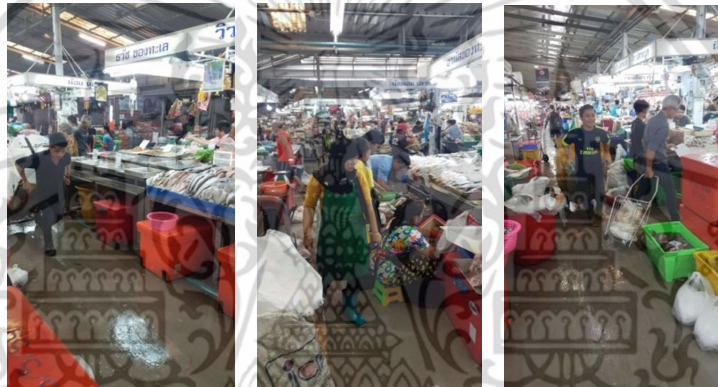
ที่มา: ผู้วิจัย 2559

4.6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความต้องการในการปรับปรุงตลาดสดของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง

ผลจากการสัมภาษณ์ด้านต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง มีความสอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง โดยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้พื้นที่บริเวณทางเดินมีลักษณะที่เรียบ และปูด้วยวัสดุที่กันลื่น โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่โซนอาหารสดและอาหารทะเล และปรับปรุงในเรื่องสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน จากการวางสิ่งของล้นนอกบริเวณแผงสินค้าและปรับปรุงในเรื่องการใช้ทางสัญจรร่วมกันกับรถเข็นสินค้าภายในตลาด ที่ควรแยกเส้นทางระหว่างทางสัญจรของรถเข็นสินค้าของผู้ขายสินค้าภายในตลาดออกจากเส้นทางสัญจรของผู้ใช้บริการภายในตลาดอย่างชัดเจน ซึ่งมีสอดคล้องกับปัญหาที่พบในข้างต้น

รูปที่ 4.114 การสังเกตพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ที่มีสภาพเปียกและ

รูปที่ 4.115 ปัญหาทางสัญจรบริเวณทางเดินที่ผู้สูงอายุต้องการให้ปรับปรุง

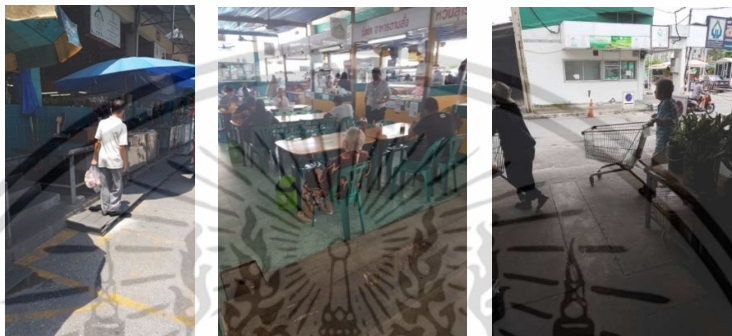
ความต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทาง จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่สำหรับนั่งพักคอย และพักระหว่างการเดินซื้อของภายในตลาดสดเป็นระยะ โดยจะเห็นได้จากการหยุดพักระหว่างทางเพื่อจัดสิ่งของสัมภาระที่ซื้อมาและนั่งพักระหว่างทาง

รูปที่ 4.116 การสังเกตพฤติกรรมในการนั่งพักและจัดสิ่งของระหว่างทางเดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะตลาดสดที่มีขนาดใหญ่เกิน 10000 ตารางเมตร ที่มีปัญหาในการหาที่จอดรถยาก ทำให้ต้องจอดในพื้นที่ที่มีระยะทางค่อนข้างไกล ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าออกหลักของตลาด เพื่อความสะดวกในการจอดรถและของไปใช้บริการภายในตลาด โดยพื้นที่บริเวณดังกล่าวควรมีหลังคากันแดดกันฝนและควรมีที่นั่งพักสำหรับผู้สูงอายุพักคอยรถมารับ-ส่งด้วย

รูปที่ 4.117 ภาพแสดงการนั่งคอยรถมารับส่งของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีทางลาดในบริเวณทุกพื้นที่ที่มีทางต่างกัน โดยเฉพาะทางลาดบริเวณทางเข้าออกหลัก เพื่อความสะดวกในการสัญจรและการเงินรถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุ โดยทางลาดควรจัดสร้างตามมาตรฐานที่กำหนดและมีอุปกรณ์ราวจับและราวกันตกในทุกจุด เพื่อใช้ช่วยในการพยุงตัวเดินของผู้สูงอายุ

รูปที่ 4.118 ภาพแสดงการใช้พื้นที่ทางลาดของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

ความต้องการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสด จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสดที่มีขนาดใหญ่เกิน 10000 ตารางเมตร มากกว่า ตลาดสดที่มีขนาดใหญ่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร เนื่องจากส่วนใหญ่ ลักษณะการซื้อสินค้าภายในตลาดสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และระยะเวลาในการใช้บริการมีความแตกต่างกันออกไป ทำให้ตลาดสดที่มีขนาดใหญ่มากเกิน 10000 ตารางเมตรควรจัดให้มีจุดบริการรถเข็นสินค้าไว้คอยให้บริการภายในตลาดสด บริเวณทางเข้าออกหลัก และมีระบบการแลกเปลี่ยนในการใช้บริการ เพื่อป้องกันปัญหาการทิ้งรถเข็นกีดขวางระหว่างทางสัญจรภายในตลาดสด

รูปที่ 4.119 ภาพแสดงการใช้รถเข็นสินค้าของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

ห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุภายในตลาดสด จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมักเข้าใช้บริการห้องน้ำสาธารณะเป็นจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะหลีกเลี่ยงการใช้บริการห้องน้ำสาธารณะ เนื่องจากความไม่สะดวกในสถานที่และไม่สะอาดถูกสุขลักษณะ

โดยจากการสังเกตพบว่า ในตลาดสดที่มีขนาดใหญ่เกิน 10000 ตารางเมตร ผู้สูงอายุที่เข้าใช้ห้องน้ำสาธารณะจำนวนมากกว่ ตลาดขนาดใหญ่ที่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร เนื่องจากระยะเวลาในการใช้บริการภายในตลาดขนาดใหญ่เกิน 10000 ตารางเมตร ผู้สูงอายุใช้เวลาในการเลือกซื้อสินค้าเป็นเวลานาน

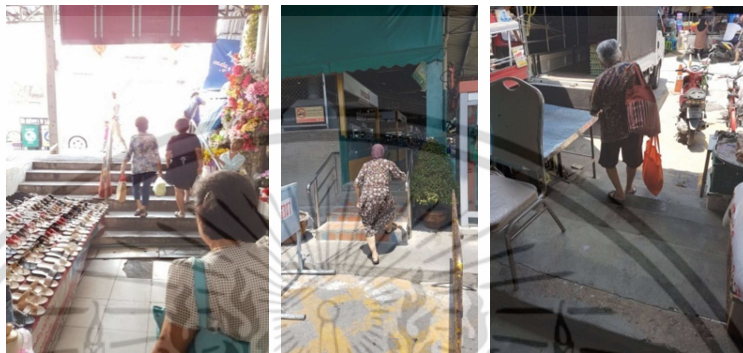
ห้องน้ำสาธารณะที่ผู้สูงอายุต้องการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการห้องน้ำที่ตั้งอยู่ภายในอาคารเดียวกันกับตลาด เป็นบริเวณที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และแยกออกจากห้องน้ำสาธารณะทั่วไป ไม่มีอุปกรณ์เครื่องกั้นสามขา ลักษณะพื้นห้องน้ำควรเรียบเสมอกัน พื้นผิวปูด้วยวัสดุกันลื่น มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับไว้เหมาะสม อุปกรณ์ต่างๆภายในห้องน้ำไม่ชำรุด และสะอาด

รูปที่ 4.120 ภาพแสดงการใช้ห้องน้ำสาธารณะของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

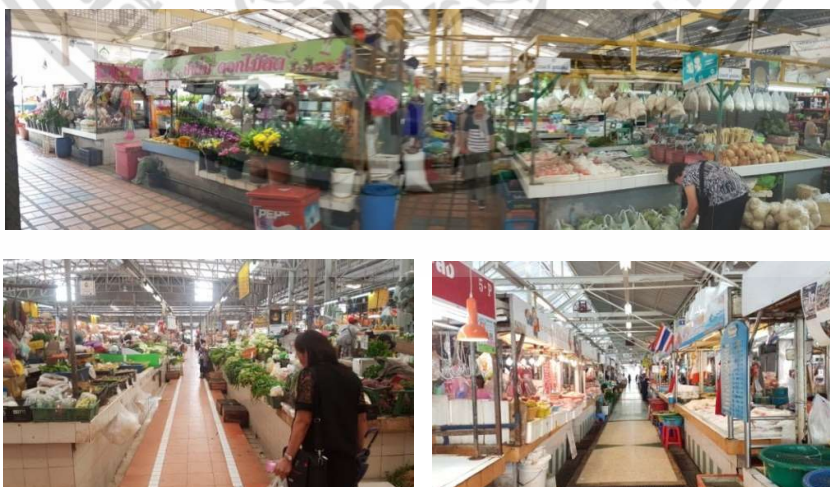
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันไดภายในตลาดสด จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุมีการใช้พื้นที่บริเวณ บันไดเป็นจำนวนน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ตลาดสดจะเป็นลักษณะพื้นที่เปิดโล่ง จึงไม่ค่อยมีบันได นอกจากบางตลาดที่มีโครงสร้างพื้นที่สูงจากระดับพื้น ทำให้มีปัญหาในการใช้บันไดขึ้นลง ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการบันไดที่มีมาตรฐาน ระยะลูกตั้งลูกนอนที่สม่ำเสมอและมีการติดตั้ง อุปกรณ์ราวจับทั้งสองด้านตลอดแนวบันได

รูปที่ 4.121 ภาพแสดงการใช้ทางสัญจรบริเวณบันไดของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

สัญลักษณ์ และป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา จึงจะมองป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีขนาดเล็กไม่ค่อย ชัดเจน อีกทั้งภายในตลาดสดยังไม่มี การแสดงสัญลักษณ์หรือป้ายสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่าง ชัดเจน ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้ตลาดสดควรแสดงสัญลักษณ์ของประเภทสินค้า ตำแหน่งของ ประเภทสินค้านั้น ป้ายแสดงเส้นทางนำไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆสำหรับผู้สูงอายุไว้อย่าง ชัดเจน เช่น เส้นทางไปสู่ห้องน้ำ จุดบริการรถเข็น ศูนย์อาหาร ทางเข้าทางออกแต่ละประตู เพื่อ ความสะดวกในการเดินไปยังจุดต่างๆ

รูปที่ 4.122 ตลาดสดไม่มีการแสดงสัญลักษณ์และป้ายสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับแพงสินค้า จากการสัมภาษณ์และสังเกตพบว่า ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ปรับปรุงระดับแพงสินค้าให้มีระดับลดลง เนื่องจากระดับแพงสูงเกินไป ประกอบกับการจัดวางสินค้าของผู้ขายทำให้เวลาเลือกซื้อสินค้าต้องยืนบนกล่องไม้

รูปที่ 4.123 แพงสินค้าภายในตลาดสดที่มีระดับแพงสินค้าที่สูงเกินไป

ตารางที่ 4.28 จากการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง (n=50)

ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุ		ตลาดสดมีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป	ตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร			
		ตลาดสดยังเจริญ	ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ	ตลาดสดแปเป็แลนด์	ตลาดสดอ่อนนุช	ตลาดใหม่ทุ่งครุ
สิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านต้องการ	พื้นทางเดินที่เรียบ วัสดุกันลื่น	100	20	80	80	60
	พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง	90	70	20	40	40
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	80	50	40	30	30
	ทางลาดที่ได้มาตรฐาน	60	80	60	60	-
	รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	60	10	-	10	10
	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	50	-	10	20	10
	บันไดที่ได้มาตรฐาน	40	50	-	-	-
	ผ้าปิดช่องระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน	-	30	20	-	-
การปรับปรุงตลาดสด	ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก	20	-	-	-	-
	วัสดุปูพื้นกันลื่น	100	-	-	80	60
	สิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน	80	30	20	30	30
	ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	70	40	40	20	20
	ระดับผ้าปิดช่องระบายน้ำไม่เรียบเสมอ	50	30	-	-	10
	จุดบริการรถเข็นสินค้าภายในตลาด	30	-	-	-	-
	ไม่ใช่ทางเดินร่วมกับรถเข็นสินค้า	20	10	-	-	-
	ทางลาดบริเวณทางเดิน ทางเข้าออก	-	80	60	-	-
	ราวจับบริเวณบันได	-	50	50	-	-
	พื้นทางเดินที่ชำรุด	-	-	80	-	-
	ผ้าทอระบายน้ำที่ทรุดตัวเมื่อเหยียบ	-	-	20	20	-
ราวจับบริเวณทางลาด	-	-	-	60	-	
ระดับความสูงของแพงสินค้า	-	-	-	-	100	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอสาระสำคัญของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเสนอแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ 2. เพื่อศึกษากิจกรรม ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับการใช้งานของผู้สูงอายุภายในตลาดสด

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด กรณีศึกษาทั้ง 5 ตลาด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจและสังเกตแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามเนื้อหา ความสำคัญแล้วแยกประเด็น ลักษณะกรณีตัวอย่างทั้ง 5 ตลาดสดโดยใช้วิธีการวิเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทางสัญจรของตลาดสด วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกรณีตัวอย่างทั้ง 5 ตลาดสด และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การหาค่าความถี่ แล้วนำผลที่ได้มาพัฒนาแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

รูปที่ 5.1 ภาพแสดงวิธีการทำงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุในช่วง 66-70 ปี การเดินทางมาที่ตลาดส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และรถประจำทาง สำหรับผู้ที่มาโดยรถยนต์ส่วนตัวส่วนใหญ่จะมาพร้อมกับบุคคลในครอบครัว ผู้สูงอายุจะเข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยการนำอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกติดตัวมาตลาดของผู้สูงอายุแตกต่างกันออกไปแต่ละตลาด สำหรับอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกที่ผู้สูงอายุนำติดตัวมา ส่วนใหญ่จะเป็นไม้เท้า รองลงมาเป็นรถเข็นขนาดเล็ก และร่ม ด้านการประสบอุบัติเหตุของผู้สูงอายุภายในตลาด ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุร้อยละ 80 แต่มีบางส่วนที่เคยพบเห็นผู้อื่นประสบอุบัติเหตุภายในตลาดสด และร้อยละ 20 ที่เคยประสบอุบัติเหตุ ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุจากการลื่นล้ม และสะดุด

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดทั้ง 5 แห่ง (n=50)

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	หญิง	35	70
	ชาย	15	30
อายุ	อายุ 60-65ปี	10	20
	อายุ 66-70ปี	15	30
	อายุ 71-75ปี	15	30
	อายุ 76 ปีขึ้นไป	10	20
การเดินทาง	รถสาธารณะ /รถประจำทาง	15	30
	รถยนต์ส่วนตัว	25	50
	รถจักรยานยนต์	5	10
	เดินเท้า	5	10
อุปกรณ์ช่วยเหลือ	ไม่ใช้	20	40
	ใช้	30	60
การเกิดอุบัติเหตุ	ไม่เคย	40	80
	เคย	10	20

5.1.2 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ

จากวัตถุประสงค์ (ข้อที่1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลตลาดสดกรณีศึกษาจำนวน 5 แห่ง โดยแบ่งสามารถแบ่งเส้นทางสัญจรในตลาดสดออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม บริเวณทางลาด บริเวณที่จอดรถ บริเวณบันไดซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง สามารถแบ่งตามประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้

5.1.2 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ

5.1.2.1 ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม

1. พื้นทางเดิน

ทางสัญจรบริเวณทางเดินหลักภายในตลาดสด มีขนาดประมาณ 1.5-2.5 เมตร ยกเว้นตลาดใหม่ทุ่งครุที่มีทางเดินหลักบริเวณตรงกลางกว้าง 3.5 เมตร ทางสัญจรทางเดินย่อย มีขนาดเล็กสุดอยู่ที่ 1 เมตรในตลาดสดอ่อนนุช โดยวัสดุที่ใช้ในการปูพื้นตลาดส่วนใหญ่เป็นกระเบื้องเซรามิกผิวเรียบในสามตลาด และกระเบื้องปูสลับเว้นร่องปูนและทรายล้างประมาณ 1 นิ้ว ในอีกสองตลาด โดยวัสดุกระเบื้องเซรามิกผิวเรียบไม่เหมาะในการปูพื้นตลาดในโซนอาหารสดและอาหารทะเล เพราะเมื่อวัสดุเปียกน้ำจะมีสภาพที่เป็ยกและลื่นได้ง่าย ส่วนพื้นกระเบื้องปูสลับเว้นร่องปูนหรือทรายล้าง สามารถช่วยป้องกันการลื่นล้มได้ในระดับหนึ่ง แต่ต้องคอยดูแลเรื่องความสะอาด

2. ลักษณะฝาปิดช่องระบายน้ำบริเวณทางเดินภายในตลาดสด

2.1 ฝาปิดปูนทั้งหมด มีขนาดประมาณ 5-30 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของทางระบายน้ำแต่ละจุด ใช้ในตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดสดเอี่ยมสมบัติและตลาดอ่อนนุช ซึ่งฝาปิดปูนลักษณะนี้หากระดับของฝาปิดไม่เสมอกัน เมื่อเหยียบลงไปในพื้นที่ฝาปิดจะทำให้ฝาปิดกระดกขึ้นลง

2.2 ฝาปิดตะแกรง มีทั้งที่เป็นตะแกรงเหล็ก และตะแกรงพลาสติก โดยลักษณะของตะแกรงมีหลายรูปแบบ ทั้งตะแกรงเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดรูกว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ตะแกรงเป็นแนวตั้ง ระยะห่างของรูประมาณ 2 เซนติเมตร และตะแกรงสี่เหลี่ยมไขว้กัน เป็นรูปข้าวหลามตัด ขนาดรูกว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร ใช้ในตลาดสดอ่อนนุช ตลาดสดแฮปปี้แลนด์และตลาดสดใหม่ทุ่งครุ โดยฝาปิดตะแกรงลักษณะแบบแนวตั้ง จะเป็นอุปสรรคในการเข็นรถเข็นสินค้าที่มีล้อขนาดเล็กได้

3. ลักษณะฝาปิดท่อระบายน้ำบริเวณทางเดินภายในตลาดสด มีใช้กันอยู่ 2 ลักษณะ โดยแบ่งตามวัสดุที่ใช้คือ

3.1 ฝาปิดปูนท่อระบายน้ำ มีขนาดประมาณ 60x50 เซนติเมตร, 80x60 เซนติเมตร และ 100x80 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของท่อระบายน้ำ โดยวัสดุพื้นผิวด้านบนฝาปิดส่วนใหญ่เป็นปูนฉาบเรียบหรือปูกระเบื้องชนิดเดียวกันกับวัสดุปูพื้น ขนาดท่อระบายน้ำ

เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4-6 เซนติเมตร พบใช้ในตลาดสดยิ่งเจริญ ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ และ ตลาดสดอ่อนนุช

3.2 ฝาปิดเหล็กที่ระบายน้ำ มีขนาดประมาณ 90x90 เซนติเมตร และ 60x60 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของท่อระบายน้ำ วัสดุเป็นแผ่นเหล็กทั้งแผ่นมีน้ำหนักขนาดค่อนข้างมาก เมื่อปิดฝาแล้วระดับฝาปิดจะอยู่เหนือพื้นเล็กน้อยประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร ไม่มีช่องรูระบายน้ำ พบใช้ในตลาดสดแฮปปี้แลนด์ และตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

5.1.2.2 ทางสัญจรบริเวณทางลาด

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง ส่วนใหญ่ทางลาดเป็นพื้นปูนเรียบ ไม่มีการแสดงป้ายทิศทางหรือตำแหน่ง ไม่มีการแสดงสัญลักษณ์รูปผู้พิการบริเวณทางลาด ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับหรือขอบกันตก มีเพียงที่ตลาดสดใหม่ทุ่งครุที่ติดตั้งราวจับข้างหนึ่งของทางลาด ขนาดความกว้างของทางลาดที่พบ มีตั้งแต่ 0.90 – 4 เมตร ความยาวของทางลาดมีขนาดตั้งแต่ 1-3 เมตร โดยพบว่าทางลาดในบางจุดของตลาดมีความลาดชันเกินที่ 1:12 ตามที่กำหนดไว้ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

5.1.2.3 ทางสัญจรบริเวณบันได

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง บันไดภายในตลาดสดส่วนใหญ่เป็นบันไดที่เชื่อมต่อระหว่างภายในตลาดสดและภายนอกอาคาร พบบริเวณทางเข้าออกเป็นหลัก ลักษณะบันไดเป็นบันไดพื้นปูนปูกระเบื้องชนิดเดียวกับพื้นตลาดและพื้นปูนฉาบเรียบเป็นส่วนใหญ่ ขนาดของบันไดแต่ละที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะ โครงสร้างของตลาด ระเบียงลูกตั้งและลูกนอนของบันไดไม่ค่อยสม่ำเสมอ และการติดตั้งราวจับของบันไดของตลาด ส่วนใหญ่ไม่มีติดตั้งราวจับ โดยจะมีการติดตั้งเพียงในบางส่วนของบันไดภายในตลาด

5.1.2.4 ที่จอดรถ

ที่จอดรถภายในตลาดสด ส่วนใหญ่ตลาดสดจะมีที่จอดรถหลายจุดภายในตลาด โดยจะแบ่งพื้นที่จอดรถออกแบ่ง 2 ส่วนชัดเจน คือที่จอดรถยนต์และที่จอดรถจักรยานยนต์ และจากการสำรวจที่จอดรถทั้ง 5 ตลาดกรณีศึกษา พบว่า ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุหรือสัญลักษณ์แสดงที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุภายในตลาดสดทั้ง 5 แห่ง

5.1.3 กิจกรรมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสด

จากวัตถุประสงค์(ข้อที่ 2) เพื่อศึกษากิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ ในตลาดสดของผู้สูงอายุได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลตลาดสดกรณีศึกษาจำนวน 5 แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นได้ 2 กลุ่ม คือ ตลาดสดที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป จำนวน 1 ตลาด คือ ตลาดสดยิ่งเจริญ และตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตรแต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร จำนวน 4 ตลาด คือ ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ ตลาดสดอ่อนนุช ตลาดสดแฮปปี้แลนด์และตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

พฤติกรรมของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดยิ่งเจริญ ซึ่งเป็นตลาดสดขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 10000 ตารางเมตรขึ้นไป ผู้สูงอายุจะเดินทางมาด้วยรถประจำทางเป็นหลัก เนื่องจากตลาดตั้งอยู่ติดกับถนนใหญ่และหาที่จอดรถบริเวณใกล้ทางเข้าออกได้ยาก โดยผู้สูงอายุจะนำอุปกรณ์อำนวยความสะดวกติดตัวมาด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นรถเข็นและไม้เท้า ที่ใช้ในการพยุงตัวและใส่สิ่งของสัมภาระ เนื่องจากภายในตลาดไม่มีรถเข็นไว้ให้บริการ และผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดแห่งนี้ส่วนใหญ่จะซื้อของเป็นจำนวนมาก การเลือกซื้อของภายในตลาดสดผู้สูงอายุมักเลือกเดินเพียงโซนฝั่งใดฝั่งหนึ่งของตลาด เนื่องจากตลาดมีขนาดใหญ่มากและมีสินค้าลักษณะคล้ายกันทั้งสองฝั่ง โดยผู้สูงอายุมักเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าที่มีความคุ้นเคยเป็นหลัก โดยจะใช้ระยะเวลาในการซื้อสินค้าประเภทอาหารสดที่ต้องรอผู้ขายเตรียมสินค้าให้ ในระหว่างการเดินเลือกซื้อสินค้า ผู้สูงอายุจะมีการจูงนั่งพักบริเวณร้านค้าที่ตนเองรู้จัก และจัดสิ่งของที่ซื้อไว้ในรถเข็น เป็นเวลาประมาณ 15-20 นาที ก่อนที่จะนำสิ่งของกลับไปขึ้นรถกลับบ้าน ระยะเวลาในการใช้บริการภายในตลาดสดเฉลี่ยประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง

พฤติกรรมของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการตลาดสดที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่า 2500 ตารางเมตรแต่ไม่เกิน 10000 ตารางเมตร ผู้สูงอายุจะเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัวเป็นหลัก โดยผู้สูงอายุมักจะลงจากรถก่อนในบริเวณทางเข้าออกหลัก แล้วจะไปนั่งรอสมาชิกในครอบครัวนำรถไปจอด ผู้สูงอายุจะไม่ค่อยนำสิ่งอำนวยความสะดวกมา ที่นำมาส่วนใหญ่จะเป็นเพียงไม้เท้า เนื่องจากสินค้าที่ซื้อไม่มากนัก การเลือกซื้อสินค้าจากการสังเกตผู้สูงอายุ มักจะเลือกสินค้าในร้านค้าที่ซื้อเป็นประจำ และใช้ระยะเวลาในการซื้อสินค้าประเภทอาหารสดที่ต้องรอผู้ขายเตรียมสินค้าให้ ในระหว่างการเลือกซื้อจะมีการนั่งพักบางประมาณ 5 นาที และแวะหยุดจัดสิ่งของระหว่างทางเป็นระยะ เมื่อซื้อสิ่งของเสร็จจึงไปขึ้นรถบริเวณเดิม เพื่อรอรถมารับขึ้นรถกลับบ้าน ระยะเวลาในการใช้บริการภายในตลาดสดเฉลี่ยประมาณ 30 – 60 นาที

จากพฤติกรรมในข้างต้น สรุปได้ว่า ขนาดพื้นที่ของตลาดสด มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ ทั้งในด้านสถานที่จอด และความต้องการในสิ่งอำนวยความสะดวกในการสัญจรที่ต่างกันออกไป ตามลักษณะการซื้อสินค้าและระยะเวลาในการซื้อสินค้าด้วย

5.1.4 ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสด

จากวัตถุประสงค์(ข้อที่ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก คือ ทางสัญจร บริเวณทางเดินและทางเชื่อม บริเวณทางลาด บริเวณที่จอดรถ บริเวณบันไดและบริเวณอื่นๆ ดังนี้

5.1.4.1 ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม

ปัญหาที่พบในทางสัญจรบริเวณทางเดิน เป็นปัญหาพื้นลื่น พื้นเปียกแฉะและพื้นชำรุด โดยเฉพาะในพื้นที่โซนอาหารสดและอาหารทะเล ปัญหาระดับฝาดปิดช่องระบายน้ำและฝาดปิดที่ระบายน้ำที่มีระดับไม่เรียบเสมอกับระดับพื้น ปัญหาสิ่งกีดขวางบริเวณทางเดิน จากการวางสินค้าและอุปกรณ์ต่างๆ ล้ำออกนอกพื้นที่ของผู้ขายภายในตลาดสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธพร จิรวินทกุล (2549) กล่าวว่า ผู้ขายและผู้ช่วยผู้ขายของวางสินค้าล้ำนอกแผงสินค้า

ความต้องการในทางสัญจรบริเวณทางเดิน ผู้สูงอายุมีความต้องการให้พื้นในบริเวณที่เปียกชื้นได้ง่าย ปูด้วยวัสดุที่กันลื่น ระดับพื้นผิวทางเดินเรียบลื่นไม่มีพื้นต่างระดับ ฝาดปิดช่องระบายที่ไม่ทรุดตัว และมีขนาดรูระบายไม่กว้างเพื่อความสะดวกในการเดินรถเข็นผ่านบริเวณดังกล่าวและปรับปรุงเรื่องสิ่งกีดขวางบริเวณทางเดิน

5.1.4.2 ทางสัญจรบริเวณทางลาด

ปัญหาที่พบในทางสัญจรบริเวณทางลาด เป็นปัญหาทางลาดที่ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับ ปัญหาสิ่งกีดขวางในบริเวณทางลาด ปัญหาวัสดุพื้นทางลาดที่ชำรุด ปัญหาความลาดชันของพื้นทางลาด ปัญหาการไม่แสดงป้ายทิศทางและสัญลักษณ์ในบริเวณทางลาด และปัญหาการใช้ทางลาดร่วมกับรถเข็นสินค้าภายในตลาดสด จากปัญหาข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระนันท์ ระพิพงษ์ ได้กล่าวไว้ว่า ทางลาดและห้องส้วมตามสถานที่ต่างๆ ไม่เหมาะสมสำหรับผู้พิการที่ใช้วีลแชร์ เจ้าของหรือผู้ดูแลสถานที่ยังไม่รู้กฎหมายและยังไม่เห็นความสำคัญกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว

ความต้องการในทางสัญจรบริเวณทางลาด ผู้สูงอายุมีความต้องการทางลาดที่ได้มาตรฐาน มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตก และไม่ใช้ทางลาดร่วมกับรถเข็นสินค้าภายในตลาด

5.1.4.3 ทางสัญจรบริเวณบันได

ปัญหาที่พบในทางสัญจรบริเวณบันได เป็นปัญหาระยะลูกตั้งและลูกนอนของบันไดที่ไม่สม่ำเสมอ ปัญหาการไม่มีการติดตั้งราวจับบริเวณบันได ปัญหาจำนวนขั้นบันไดที่มากเกินไป และปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณบันได

ความต้องการในทางสัญจรบริเวณบันได ผู้สูงอายุมีความต้องการให้บันไดได้มาตรฐาน คือมีระยะลูกตั้งและลูกนอนที่สม่ำเสมอ มีการติดตั้งราวจับบันไดในทุกจุดและราวบันไดควรเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นของบันไดถึงจุดปลายสุดของบันได

5.1.4.4 บริเวณที่จอดรถ

ปัญหาที่พบบริเวณที่จอดรถ เป็นปัญหาไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะและที่จอดรถตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่กลางแจ้ง

ความต้องการในบริเวณที่จอดรถ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ตลาดจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และควรจะมีหลังคากันแดดกันฝน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ สินวรรณ (2558) เกี่ยวกับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ ที่เส้นทางสัญจร ม้านั่งพักผ่อน ที่จอดรถและต้นไม้

5.1.4.5 ทางสัญจรบริเวณอื่นๆ

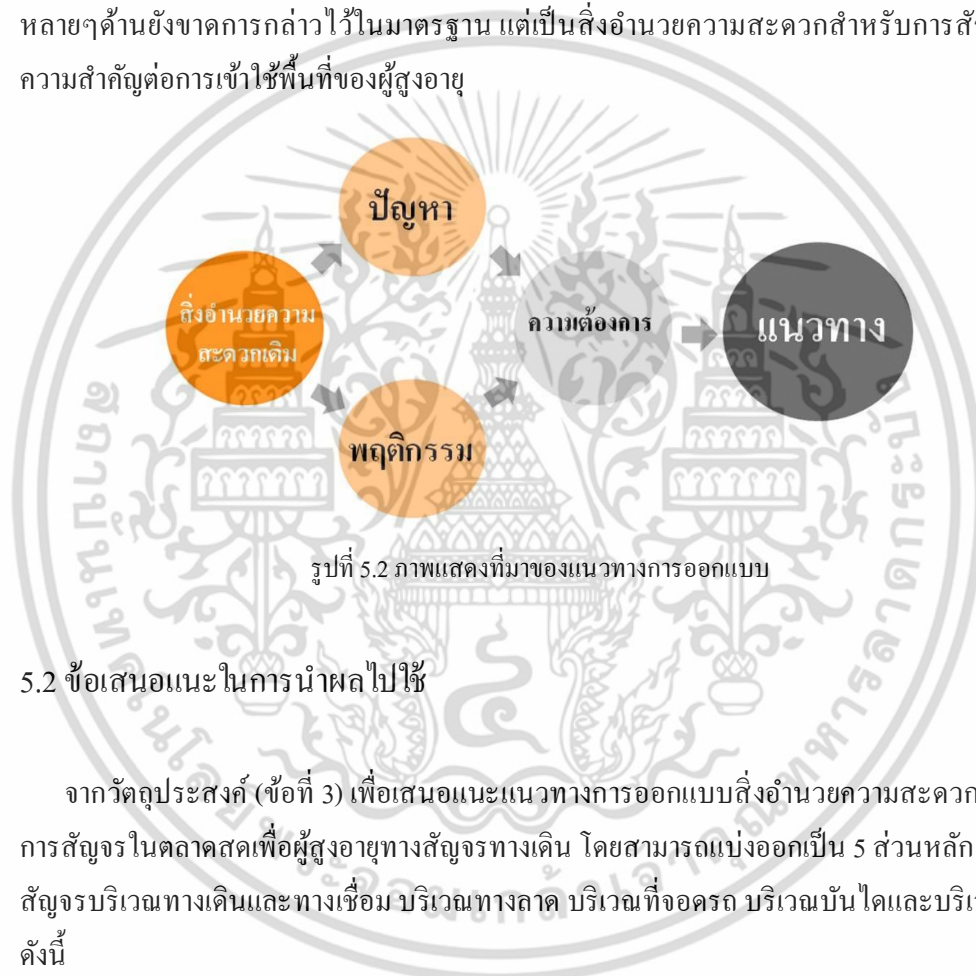
ปัญหาในบริเวณอื่นๆที่พบ เป็นปัญหาห้องน้ำสาธารณะที่ไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุไว้ให้บริการ ปัญหาแผงสินค้าที่สูงเกินไปและการจัดวางสินค้าของผู้ขายที่สูงเกินไป ปัญหาการจัดแผงสินค้าภายในตลาดสดที่ไม่เป็นหมวดหมู่ ปัญหารถเข็นสินค้าที่ให้บริการภายในตลาดที่ชำรุด และปัญหาเรื่องความสะดวกของตลาดสด

ความต้องการในพื้นที่บริเวณอื่นๆของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ตลาดจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักระหว่างทางเป็นจุดๆ ภายในตลาดสด ความต้องการห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ความต้องการระดับแผงสินค้าที่มีความเหมาะสมสามารถเอื้อมหยิบสินค้าได้สะดวก และความต้องการจุดบริการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ปัญหาที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุดเป็นปัญหาพื้นลื่น ซึ่งมีความขัดแย้งกับข้อมูลส่วนตัวที่ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุลื่นล้มภายในตลาดสด จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ป้องกันปัญหาพื้นลื่นด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการเดินในบริเวณที่มีพื้นลื่นเปียกและระมัดระวังเป็นพิเศษหากต้องเดินในบริเวณที่

มีพื้นลิ้นเปียก อีกทั้งยังเลือกใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่พกติดตัวมาด้วยเป็นอุปกรณ์ช่วยในการพยุงตัวในการเดิน ทำให้ช่วยลดความเสี่ยงในการลื่นล้มภายในตลาดสด

จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดของผู้สูงอายุ พบว่า ข้อมูลมีความสอดคล้องกัน จากปัญหาที่พบในด้านต่างๆเป็นที่มาของความต้องการของผู้สูงอายุและความต้องการในการปรับปรุงตลาดสดในด้านต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่กฏกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชราได้กำหนดไว้ และยังพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายๆด้านยังขาดการกล่าวไว้ในมาตรฐาน แต่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรที่มีความสำคัญต่อการเข้าใช้พื้นที่ของผู้สูงอายุ

รูปที่ 5.2 ภาพแสดงที่มาของแนวทางการออกแบบ

5.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้

จากวัตถุประสงค์ (ข้อที่ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุทางสัญจรทางเดิน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก คือ ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม บริเวณทางลาด บริเวณที่จอดรถ บริเวณบันไดและบริเวณอื่นๆ ดังนี้

5.2.1 สำหรับตลาดสด ควรจัดทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อมสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. ทางสัญจรทางเดินควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 2 เมตร เพื่อความสะดวกในการขึ้นรถเข็นสินค้าสวนทางกันของผู้ซื้อสินค้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับขนาดมาตรฐานของ สุรชาติ สินวรรณ (2558)
2. วัสดุในการปูพื้นทางเดิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนพื้นที่เปียก (บริเวณโซนอาหารสด อาหารทะเล โซนผักและผลไม้) พื้นที่บริเวณดังกล่าวควรปูด้วยพื้นด้วยวัสดุกันลื่น แต่สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จะทำความสะอาดได้ง่าย ส่วนพื้นที่แห้ง (อาหารแห้งและอาหารปรุงสุก) ควรปูด้วยวัสดุที่พื้นสัมผัสเรียบ แต่ไม่ลื่นและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

3. ฝาปิดร่องระบายน้ำและท่อระบายน้ำ ไม่ควรอยู่ในแนวเดียวกันกับทางสัญจร ควรขนาดไปกับทางสัญจรทางเดินภายในตลาด กรณีที่อยู่แนวเดียวกับทางสัญจรควรวางแนวระดับฝาปิดให้เสมอกับระดับพื้น

4. ฝาปิดร่องระบายน้ำ ควรเป็นวัสดุที่แข็งแรง ไม่ทรุดตัวได้ง่าย เมื่อวางลงควรมีระดับเสมอกันกับระดับพื้น ไม่กระดกขึ้นลงเมื่อเหยียบลงไป ขนาดของร่องระบายน้ำ ควรลึกไม่เกิน 2 เซนติเมตร และกว้างไม่เกิน 5 เซนติเมตร สอดคล้องงานวิจัยของ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2556) วัสดุที่ใช้อาจเป็นเหล็กแต่ลักษณะของช่องตะแกรงที่เหมาะสม ควรจะเป็นตะแกรงไขว้เป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ขนาดร่องระบายน้ำไม่ควรเกิน 1 เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการเข็นรถเข็นสินค้าผ่านในบริเวณดังกล่าว

5. ฝาปิดท่อระบายน้ำ ควรเป็นวัสดุที่แข็งแรง ไม่ทรุดตัวได้ง่าย เมื่อวางลงควรมีระดับเสมอกันกับระดับพื้น ไม่กระดกขึ้นลงเมื่อเหยียบลงไป วัสดุที่เหมาะสมควรเป็นฝาปิดปูนหรือฝาปิดเหล็ก แต่ต้องจัดระบบการวางฝาปิดให้เมื่อวางลงไปแล้ว ฝาปิดสนิทและเรียบเสมอกับระดับพื้น

6. บริเวณทางสัญจรทางเดิน ต้องไม่มีสิ่งของกีดขวาง ล้ำพื้นที่บริเวณทางเดินซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) ที่กล่าวว่า การออกแบบพื้นที่บริเวณทางเดินไม่ควรวางสินค้าหล่อมมาบริเวณทางเดิน

7. บริเวณทางเดินที่ไม่มีร้านค้าด้านข้าง ควรมีการติดตั้งราวจับบริเวณด้านข้างทั้งสองด้าน ระดับความสูงประมาณ 80-90 เซนติเมตร

8. พื้นทางเดินหากใกล้จุดสิ้นสุดของทางเดิน หรือพื้นที่ต่างระดับ ควรมีการแสดงสัญลักษณ์ในทราบก่อนล่วงหน้า สำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางสายตา จะได้มองเห็นในระยะไกลได้

5.2.2 สำหรับตลาดสด ควรจัดทางสัญจรบริเวณทางลาดสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. ทางลาดภายในตลาดสด ควรแยกทางลาดสำหรับขนสินค้าของผู้ขายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าไว้อย่างชัดเจน กรณีที่ต้องใช้ทางลาดร่วมกัน ควรใช้สัญลักษณ์สีแบ่งสัดส่วนพื้นที่ทางลาดให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการใช้ทางลาดร่วมกันระหว่างของผู้สูงอายุและผู้ขายสินค้าภายในตลาด

2. ควรมีทางลาดตั้งอยู่ใกล้กับจุดบริเวณทางเข้าออกหลักและจุดจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวกในการเข้าออกภายในตลาด

3. พื้นผิวของทางลาดควรเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น ไม่เรียบไม่สะดุด ปลายทางลาดต้องมีสภาพดี เชื่อมต่อกับระดับเดิมของตลาด และควรติดตั้งพื้นผิวสัมผัสบริเวณก่อนทางขึ้น ชานพัก และขั้นสุดท้ายของทางลาดด้วย

4. บริเวณทางลาดควรแสดงสัญลักษณ์ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุไว้อย่างชัดเจน

5. ทางลาดควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ 6 เมตรขึ้นไป ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร

6. ความกว้างที่เหมาะสมสำหรับทางลาดภายในตลาด สำหรับทางสัญจรทางเดียว คือ 1.5 เมตร และสำหรับทางสัญจรสองทาง คือ 2 เมตร เนื่องจากทางลาดภายในตลาดสควมีการใช้รถเข็นสินค้าสวนทางกัน

7. ระดับพื้นที่ต่างระดับกันเกิน 2 เซนติเมตร ต้องมีทางลาด ถ้าระดับพื้นที่ต่างกันไม่เกิน 2 เซนติเมตร ต้องปาดมุมพื้นที่ส่วนที่ต่างระดับกันไม่เกิน 45 องศา

8. ทางลาดควรมีราวจับและขอบกันตกทั้งสองด้าน ลักษณะของราวจับควรมีลักษณะกลม ผิวเรียบ แข็งแรง สูงจากระดับพื้นประมาณ 80-90 เซนติเมตร ปลายราวจับยื่นจากจุดสิ้นสุด 30 เซนติเมตร ขนานกับพื้นทั้งจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของราวจับ ปลายราวจับต้องเป็นปลายมน

9. กรณีทางลาดที่ติดกับบริเวณด้านข้างของร้านค้า ผนังด้านข้างร้านค้าควรทำเป็นผนังเรียบ และติดตั้งราวจับกับบริเวณด้านข้างร้านค้าด้วย

10. ราวจับต้องยาวต่อเนื่องและส่วนที่ยึดกับผนังต้องไม่มีสิ่งกีดขวางหรืออุปสรรคต่อการใช้งานของผู้ที่มีความผิดปกติทางสายตา

11. พื้นที่บริเวณทางลาดไม่ควรมีสิ่งของหรืออุปกรณ์กีดขวางบริเวณทางลาด

5.2.3 สำหรับตลาดสด ควรจัดทางสัญจรบริเวณบันไดสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. บันไดควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร

2. ราวจับตลอดแนวบันไดทั้งสองข้างและราวจับควรเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นของบันไดถึงจุดปลายสุดของบันได ราวจับต้องเป็นปลายมน

3. พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น และควรมีแถบสีบริเวณจุกบันได เพื่อป้องกันการก้าวพลาดของผู้สูงอายุที่ไม่ปัญหาทางสายตา

4. ระยะลูกตั้งไม่เกิน 15 ซม. และระยะลูกนอนของบันไดกว้างไม่น้อยกว่า 30 ซม. โดยระยะลูกตั้งและลูกนอนควรมีค่าเสมอกัน บันไดไม่เป็นลักษณะช่องเปิด

5. บันไดควรมีป้ายแสดงทิศทางและตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน

6. บันไดภายในตลาดสด ควรมีขึ้นบันไดไม่มากนัก ไม่ควรเกิน 4 ชั้น เพราะจะทำให้ลำบากต่อการยกระดับขึ้นสินค้าของผู้สูงอายุ

5.2.4 สำหรับตลาดสด ควรจัดทางสัญจรบริเวณที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. ทางตลาดสดควรจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุบริเวณที่ใกล้ทางเข้าออกหลักมากที่สุด ตั้งอยู่ฝั่งด้านเดียวกันกับอาคารและไม่ขนานกับทางสัญจรของรถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ สินวรรณ (2558)

2. ที่จอดรถควรมีพื้นผิวเรียบ ระดับพื้นเสมอกัน

3. ขนาดพื้นที่จอดรถ ต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2.4 เมตร และ ยาวไม่น้อยกว่า 6 เมตร บริเวณด้านข้างควรมีพื้นที่สำหรับเงินรถเงินสินค้าเข้าออกไปสะดวก

4. พื้นที่บริเวณที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุควรมีหลังคาคลุมและหลักคาเชื่อมต่อไปยังจุดทางเข้าออกตลาด

5. ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุควรแสดงสัญลักษณ์ไว้อย่างชัดเจน และป้ายแสดงว่าเป็นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุเท่านั้น

6. บริเวณจุดจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ควรมีพื้นที่นั่งพักคอยสำหรับผู้สูงอายุด้วย

7. ทางตลาดควรจะให้จุดที่จอดรถรับส่งผู้สูงอายุชั่วคราว ที่สามารถให้บุคคลในครอบครัว จอดรถเพื่อส่งและรับผู้สูงอายุในระยะเวลาสั้น กรณีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ สอดคล้องงานวิจัยของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการพื้นที่จอดรถของตลาดสดควรมี 2 ลักษณะคือ ที่จอดรถสำหรับการจอดที่ใช้เวลาจอดนานและพื้นที่จอดรถสำหรับส่งสินค้าเพียงไม่นาน ดังนั้น การจัดพื้นที่จอดรถภายในตลาดสด ควรจัดพื้นที่สำหรับจอดรถรับส่งผู้สูงอายุขึ้นลงและจัดเก็บสินค้าที่ใช้ระยะเวลาไม่นานด้วย

8. จำนวนที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ (กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

8.1 จำนวนที่จอดรถ 10 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ให้มีที่จอดรถผู้พิการอย่างน้อย 1 คัน

8.2 จำนวนที่จอดรถ 51 คัน แต่ไม่เกิน 100 คัน ให้มีที่จอดรถผู้พิการอย่างน้อย 2 คัน

8.3 ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 101 คัน ขึ้นไป ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการอย่างน้อย 2 คันและเพิ่มขึ้นอีก 1 คัน สำหรับทุกๆ จำนวนรถ 100 คันที่เพิ่มขึ้นเศษของ 100 คัน ถ้าเกิน กว่า 50 คัน ให้คิดเป็น 100 คัน

5.2.5 สำหรับตลาดสด ควรจัดทางสัญจรพื้นที่บริเวณอื่นๆ สำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1. พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง

ตลาดสดควรมีพื้นที่นั่งพักระหว่างทางให้กับผู้สูงอายุ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีการหยุดพักระหว่างการซื้อสินค้าเป็นระยะ เพื่อนั่งพักและจัดสิ่งของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมภาระที่ซื้อมาและการสัมภาระ ด้านความต้องการ ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่นั่งพักระหว่างทางภายในตลาดสด ซึ่งมีความสอดคล้องงานวิจัยการศึกษาชุมชนในพื้นที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ ม้านั่งพักผ่อน ที่จอดรถและต้นไม้ (สุรชาติ สนิทวรรณ. 2558) ดังนั้นตลาดสดควรจัดพื้นที่นั่งพักระหว่างทางจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกการสัญจรของผู้สูงอายุ

2. การจัดแบ่งโซนตามประเภทสินค้า

ตลาดสดควรมีการจัดแบ่งประเภทของสินค้าให้มีความชัดเจน โดยแยกหมวดหมู่ตามประเภทของสินค้า ระหว่างสินค้าประเภทส่วนเปียก คือ อาหารทะเล อาหารสด และผักผลไม้ กับประเภทส่วนแห้ง คือ อาหารแห้ง และอาหารปรุงสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะการออกแบบผังของตลาดสดอ่อนนุชของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) นอกจากนี้ยังสามารถใช้สัญลักษณ์สีที่แตกต่างกันออกไป เพื่อแบ่งสัดส่วนของประเภทสินค้า ดังนั้นจึงสามารถนำสีมาช่วยในการแบ่งหมวดหมู่ของสินค้าภายในตลาด เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถหาสินค้าที่ต้องการได้ง่ายขึ้นและยังช่วยให้ง่ายต่อการจัดผังวัสดุพื้นของตลาดให้มีความเหมาะสมกับประเภทของสินค้า

3. จุดบริการรถเข็นสินค้า

ตลาดสดควรมีจุดให้บริการรถเข็นสินค้าภายในตลาดสด ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้กับทางเข้าออกและที่จอดรถหรือจุดจอดรถรับส่งของผู้สูงอายุ โดยรถเข็นสินค้าควรจะเป็นรถเข็นสินค้าขนาดเล็ก คล่องตัวสามารถเข็นภายในตลาดสดได้สะดวก และใช้ระบบการแลกเปลี่ยนเพื่อป้องกันการทิ้งรถเข็นในระหว่างทาง สอดคล้องกับการสังเกตตลาดแฮปปี้แลนด์ที่มีจุดบริการของรถเข็นสินค้า แต่ไม่มีระบบการแลกเปลี่ยนรถเข็น ส่งผลให้มีรถเข็นจอดทิ้งกีดขวางทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางลาด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรยศ พรหมชาติ (2553) กล่าวว่าวิธีการเพิ่มคุณค่าของตลาดสด คือ การปรับปรุงด้านการอำนวยความสะดวกให้ลูกค้า เช่น การมีบริการตะกร้าหรือรถเข็นสินค้า ดังนั้นตลาดควรมีจุดบริการรถเข็นสินค้าภายในตลาด โดยให้บริการรถเข็นขนาดเล็กและจัดระบบในการยืม-คืนรถเข็นด้วย

4. ระดับแสงสินค้า

ตลาดสดควรควบคุมเรื่องของระดับแสงสินค้า โดยระยะแสงสินค้าที่เหมาะสมระดับสูงสุดไม่ควรเกิน 90 ซม. และระดับแสงสินค้าต่ำสุดไม่ควรเกิน 60 ซม. เพราะหากแสงสินค้าสูงหรือต่ำเกินไปจากระดับดังกล่าว แสงสินค้าที่ต้องการการจัดโชว์สินค้า อาทิ แสงสินค้าประเภทผักและ

ผลไม้ ควรเลือกแสงสีน้าแบบชั้นบันได แต่ระยะชั้นบนสุดไม่ควรเกิน 90 เซนติเมตร เพื่อให้ผู้สูงอายุมีปัญหาในการหยิบและเอื้อมหยิบสีน้า และจากการสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุ พบว่า บริเวณรอบๆของแสงสีน้าควรติดตั้งราวจับโดยรอบ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถจับ ยึดเกาะ ประคองตัวเองขณะเลือกซื้อสีน้า ไม่ต้องคอยเกาะกับแสงสีน้าซึ่งอาจจะทำให้แสงสีน้า หรือ สีน้าตกลงพื้นได้

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้ผู้วิจัยทำการวิจัยสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดเท่านั้น ส่วนอื่น ๆ มีเพียงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาในส่วนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากทางสัญจร
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุเท่านั้น ในอนาคตจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มผู้พิการด้านต่างๆ
3. การวิจัยนี้เลือกศึกษาในเฉพาะตลาดสดประเภทที่ 1 เท่านั้น ควรศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดประเภทอื่นๆด้วย
4. ในการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุภายในตลาดสดในครั้งนี้ เก็บข้อมูลเฉพาะผู้สูงอายุที่เป็นผู้เข้ามาใช้บริการเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลในส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นผู้ขายสีน้าภายในตลาดสดด้วย

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ. (2536). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 52 ก ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2548.
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมการแพทย์. สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. (2541) รวมนบทคัดย่องานวิจัย และวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2530-2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กวีพจน์ วรยิ่งยง. (2542). แบบก่อสร้างตลาดสดอ่อนนุชเฟรชมาร์ท.ตลาดสดอ่อนนุชเฟรช มาร์ท. กรุงเทพฯ.
- เกียรติ จิวะกุลและคณะ. (2525). ตลาดในกรุงเทพมหานคร : การขยายตัวและพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไกรยศ พรหมชาติ. (2553). แนวทางการบริหารจัดการ การออกแบบพื้นที่และรูปแบบร้านค้าของ ตลาดสดชุมชนในกรุงเทพมหานคร.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการวางผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จักรกฤษณ์ แสงพรหม. (2556). ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระธาตุบริวารของพระ ธาตุพนมจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- จีระนันท์ ระพิพงษ์และคณะ. (2558). การสำรวจทางลาดและห้องส้วมสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุในเขตถนนคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชัยยุทธ สุขเมธติ. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าที่ตลาดบางแค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ไทรรัตน์ จารุพัฒน์. (2556) คู่มือการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการการจัดการความรู้อาคาร สถานที่ที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงอายุ.แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบและปัจจัยสำคัญสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สสส
- นันทน์ภัท หงษ์เวียงจันทร์. (2546). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในบ้านของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(สุขศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม (ต่อ)

ประมวล พิรัชพันธุ์. (2543) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ประวิต เอราวรรณ์. การวิจัยเชิงคุณภาพ [Online]. Available : www.udru.ac.th/kmudru/document/research2.pdf

(วันที่ค้นข้อมูล : 20 พฤษภาคม 2560).

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2557-2560) [Online]. Available :

<http://www.bangkok.go.th/hesd/page/main/1686/%E0%B9%81%E0%B8%0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%87%E0%B9%88-1-%E0%B8%9E%E0%B8%A8-2557--2560>

(วันที่ค้นข้อมูล : 20 พฤศจิกายน 2559).

พรทิพย์ เรื่องธรรม. (2545). เกณฑ์การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เมธาวร จีรวินัยกุล. (2552). แนวทางการพัฒนาตลาดสดให้เป็นตลาดสดน่าซื้อระดับดีมาก: กรณีศึกษาตลาดสดปลาซำ3 เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วานิสสา ตโนภาส. (2554). พื้นที่ใช้สอยและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อรีสอร์ทสำหรับผู้สูงอายุ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการวางผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิรัชศักดิ์ เมืองไพศาล. (2557). การจัดการภาวะฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ สมาคมพัฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุไทย

สมลักษณ์ หมูสวัสดิ์. (2545). แนวทางการออกแบบตลาดสดระดับชุมชนในเขตบางกะปิ. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สมาคมตลาดสดไทย. (2552). ข้อมูลสมาคมตลาดสดไทย.

[Online]. Available : www.thaifreshmarket.net (วันที่ค้นข้อมูล : 3 ตุลาคม 2559).

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ชนาครออมสิน และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

(2551). คู่มือการออกแบบตลาดสด ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ พราวเพรส จำกัด

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557). ประชากรผู้สูงอายุอาเซียน เอกสารประมวลสถิติด้านสังคม

[Online]. Available : http://www.dop.go.th/upload/knowledge/knowledge_th_20161309

[100713_1.pdf](#) (วันที่ค้นข้อมูล : 15 พฤศจิกายน 2559).

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2546). การพัฒนาตลาดสดน่าซื้อ สำหรับเจ้าหน้าที่ปี 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุปราณี ยมทุก. (2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดอุบัติเหตุในบ้านของผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สุรชาติ สินวรรณและคณะ. (2558). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุและพิการ ตลาดน้ำตลิ่งชัน. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

แสงเดือน มุสิกธรรมณี. (2545). ความต้องการด้านกิจกรรมของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

วีระศักดิ์ ธนบุญย์. (2547). ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสภาพภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิพัฒน์ ตั้งนิติพงษ์. (2550). การออกแบบบ้านพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ. คุรุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Hall, D.A. (1976). **The Aging of Connective Tissue**. New York: Academic Press.

John W. Creswell (1998). Educational research : planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research.

Ronald L. Mace (2013) NC State University, College of Design". Design.ncsu.edu. Retrieved 07-26.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจและสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสถาปัตยกรรมภายในที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางสัญจรภายในตลาดสด
เพื่องานวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

เรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

ชื่อนักศึกษา ชัยวัฒน์ ช่วรอด สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานที่

1. ชื่อสถานที่

.....

2. สถานที่ตั้ง

.....

3. วัน / เวลาทำการ

.....

4. วัน / เวลาที่สังเกต

.....

ส่วนที่ 2 บริบทของสถานที่

ผังบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ลักษณะพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน

1. พื้นที่ทางเข้า

1.1 ลักษณะ.....ขนาด.....

1.2 ลักษณะพื้น / พื้นผิวต่างสัมผัส.....

2. บริเวณทางเดิน

2.1. ขนาดบริเวณพื้นทางเดิน.....

2.2. วัสดุพื้น.....

2.3. ช่องระบายน้ำ.....

2.4. พื้นต่างกันระดับ.....

3. ทางลาด

3.1 ตำแหน่งที่ตั้งของทางลาด.....

3.2 ขนาดและความลาดชันของทางลาด.....

3.3 วัสดุพื้นทางลาด.....

3.4 ราวจับและขอบกันตก.....

4. บันได

4.1 ตำแหน่งที่ตั้งของบันได.....

4.2 ขนาดและระยะของบันได.....

4.3 วัสดุพื้นบันได.....

4.4 ราวจับขอบบันได.....

5. ที่จอดรถ

5.1 ตำแหน่งที่ตั้งของลาดจอดรถ.....

5.2 จำนวนที่รองรับของลาดจอดรถ.....

5.3 สัญลักษณ์.....

6. ด้านอื่นๆ

6.1 การจัดโซนสินค้า.....

6.2 ระดับแผงสินค้า.....

6.3 ด้านอื่นๆ.....

7. สิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

8. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 4 ผังพื้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข (ฉบับร่าง)

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุภายในตลาดสด

เพื่องานวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาสาขาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาศาปัตยกรรมภายใน
เรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ
ซึ่งนักศึกษา ชัยวัฒน์ ช้วยรอด สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชุดที่.....

คำชี้แจง : ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความต้องการและเติมคำหรือแสดงความคิดเห็นในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุของท่าน

1. 60-65 ปี 2. 66-70 ปี 3. 71-75 ปี 4. 76 ปีขึ้นไป

3. ท่านเดินทางมาคนเดียว

1. คนเดียว 2. มากกว่า 1 คน

4. ท่านเดินทางมาตลาดแห่งนี้ สัปดาห์ละกี่ครั้ง

1. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 2. สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง 3. มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์

5. ท่านอุปกรณ์ในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกมาด้วยหรือไม่

0. ไม่ใช่ 1. ใช่

6. อุปกรณ์ในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกของท่านเป็นอะไร

1. ไม้เท้า 2. รถเข็น 3. อื่นๆ ระบุ.....

7. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุลื่นล้มในตลาดหรือไม่

0. ไม่ใช่ 1. ใช่

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมและปัญหาในสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสด

8. ท่านเข้ามาใช้บริการตลาดสดในพื้นที่ส่วนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. โซนประเภทเนื้อสัตว์ 2. โซนผัก 3. โซนอาหารทะเล

4. โซนผลไม้ 5. โซนอาหารปรุงสำเร็จรูป 6. โซนอาหารแห้ง

7. อื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ปัญหาที่ท่านพบในการเข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาด บริเวณใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก 2. ทางลาด 3. บันได
 4. ที่จอดรถ 5. ห้องน้ำสาธารณะ 6. พื้น
 7. อื่นๆ.....

10. ปัญหาที่ท่านพบในพื้นที่ดังกล่าว (ข้อ 8)

10.1 พื้นทางเดินทางเชื่อม

.....

10.2 ทางลาด

.....

10.3 บันได

.....

10.4 ที่จอดรถ

.....

ส่วนที่ 2 ความต้องการในการใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในตลาดสด

11. สิ่งใดที่ควรมีเพื่อช่วยให้ท่านเข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาดสดได้สะดวกมากยิ่งขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก 2. ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุ 3. บันได
 4. ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ 5. ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ 6. พื้นวัสดุกันลื่น
 7. รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด 8. พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง 9. อื่นๆ.....

12. ท่านมีความต้องการให้ตลาดสดมีการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

- ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข (ฉบับปรับปรุง)

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุในตลาดสด

เพื่องานวิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาสาขาศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

ชื่อนักศึกษา ชัยวัฒน์ ช่วยรอด สาขาสาขาศึกษาศาสตร์ คณะสาขาศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชุดที่.....

วันที่สัมภาษณ์..... เวลาเริ่ม..... เวลาสิ้นสุด.....

คำชี้แจง : ใส่เครื่องหมาย ในช่อง ที่ตรงกับความต้องการและเติมคำหรือแสดงความคิดเห็นในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุของท่าน

1. 60-65 ปี 2. 66-70 ปี 3. 71-75 ปี 4. 76 ปีขึ้นไป

3. ท่านเดินทางมากี่ครั้ง

1. คนเดียว 2. มากกว่า 1 คน

4. ท่านเดินทางมาตลาดแห่งนี้ สัปดาห์ละกี่ครั้ง

1. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 2. สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง 3. มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์

5. ท่านอุปกรณ์ในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกมาด้วยหรือไม่

0. ไม่ใช่ 1. ใช่

6. อุปกรณ์ในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกของท่านเป็นอะไร

1. ไม่เท่า 2. รถเข็น 3. อื่นๆ ระบุ.....

7. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุในตลาดหรือไม่

0. ไม่เคย 1. เคย

7. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในตลาดคืออะไร

1. ลื่นล้ม 2. สะดุด 3. อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมและปัญหาในการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสด

8. ท่านเข้ามาใช้บริการตลาดสดในพื้นที่ส่วนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. พื้นที่โซนอาหารสด 2. พื้นที่โซนอาหารแห้ง
 4. พื้นที่โซนผักและผลไม้ 5. พื้นที่โซนสินค้าเบ็ดเตล็ด
 6. พื้นที่โซนปลา 7. อื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ปัญหาที่ท่านพบในการเข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาด บริเวณใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. บริเวณทางเดิน 2. บริเวณทางลาด 3. บริเวณบันได
 4. บริเวณที่จอดรถ 5. ห้องน้ำสาธารณะ 6. อื่นๆ.....

10. ปัญหาที่ท่านพบในเส้นทางสัญจรภายในตลาดสดดังกล่าว (ข้อ 9)

10.1 บริเวณทางเดิน

10.1.1 ขนาดบริเวณพื้นทางเดิน.....

10.1.2 วัสดุพื้น.....

10.1.3 ช่องระบายน้ำ.....

10.1.4 พื้นต่างระดับ.....

10.2 ทางลาด

10.2.1 ตำแหน่งที่ตั้งของทางลาด.....

10.2.2 ขนาดและความลาดชันของทางลาด.....

10.2.3 วัสดุพื้นทางลาด.....

10.2.4 ราวจับและขอบกันตก.....

10.3 บันได

10.3.1 ตำแหน่งที่ตั้งของบันได.....

10.3.2 ขนาดและระยะของบันได.....

10.3.3 วัสดุพื้นบันได.....

10.3.4 ราวจับขอบบันได.....

10.4 ที่จอดรถ

10.4.1 ตำแหน่งที่ตั้งของลาดจอดรถ.....

10.4.2 จำนวนที่รองรับของลาดจอดรถ.....

10.4.3 สัญลักษณ์.....

10.5 ด้านอื่นๆ

10.5.1 การจัดโซนสินค้า.....

10.5.2 ระดับแสงสินค้า.....

10.5.3 ห้องน้ำสาธารณะ.....

10.5.4 ด้านอื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 ความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการสัญจรของผู้สูงอายุในตลาดสด

11. สิ่งใดที่ควรมีเพื่อช่วยให้ท่านเข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาดสดได้สะดวกมากยิ่งขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุ	☐ 2. ทางลาดที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุ
☐ 3. บันไดที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุ	☐ 4. ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
☐ 5. ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	☐ 6. พื้นวัสดุกันลื่น
☐ 7. รถเข็นสินค้าภายในตลาดสด	☐ 8. พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง
☐ 9. อื่นๆ.....	

12. ท่านมีความต้องการให้ตลาดสดมีการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

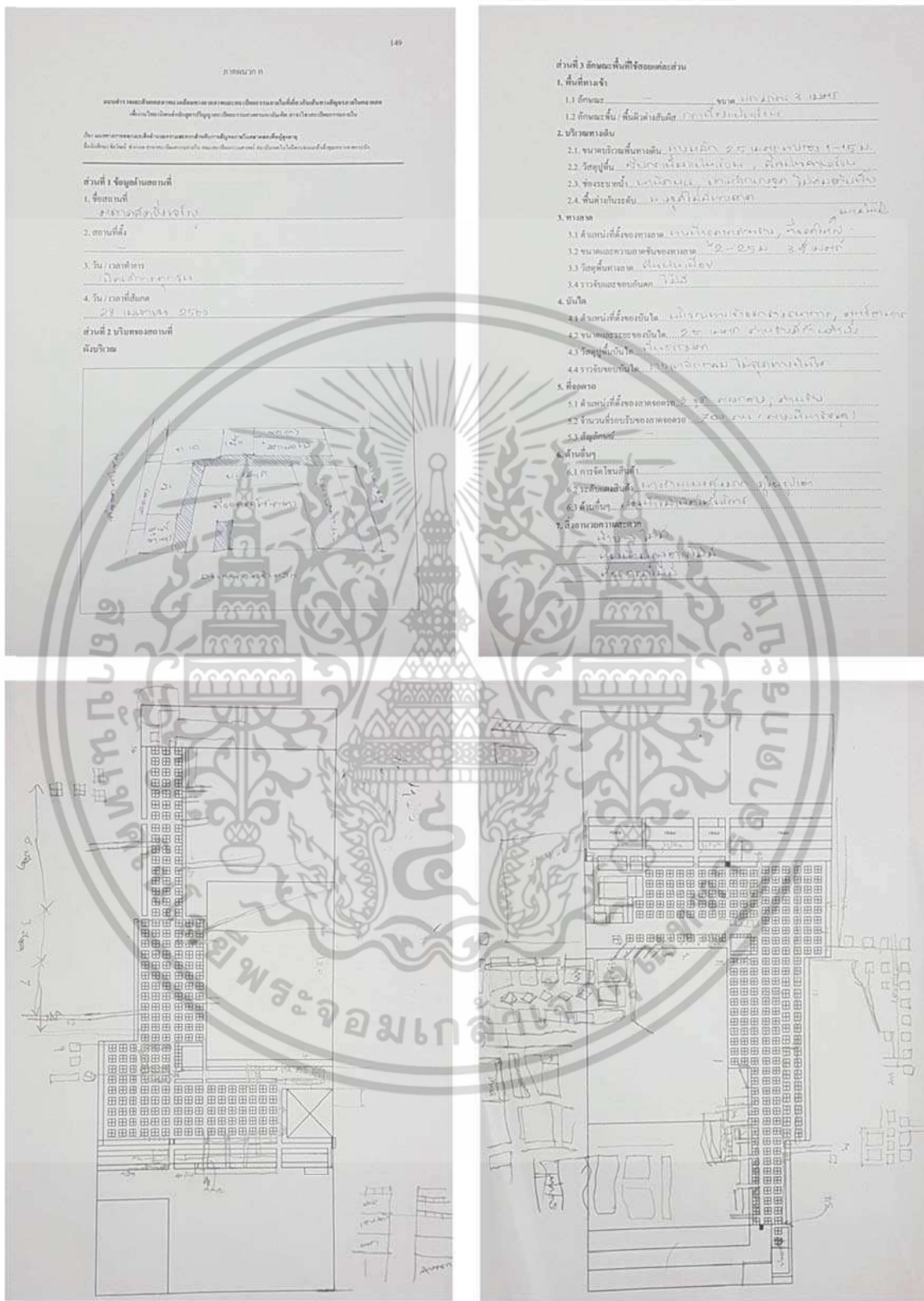
.....

.....

.....

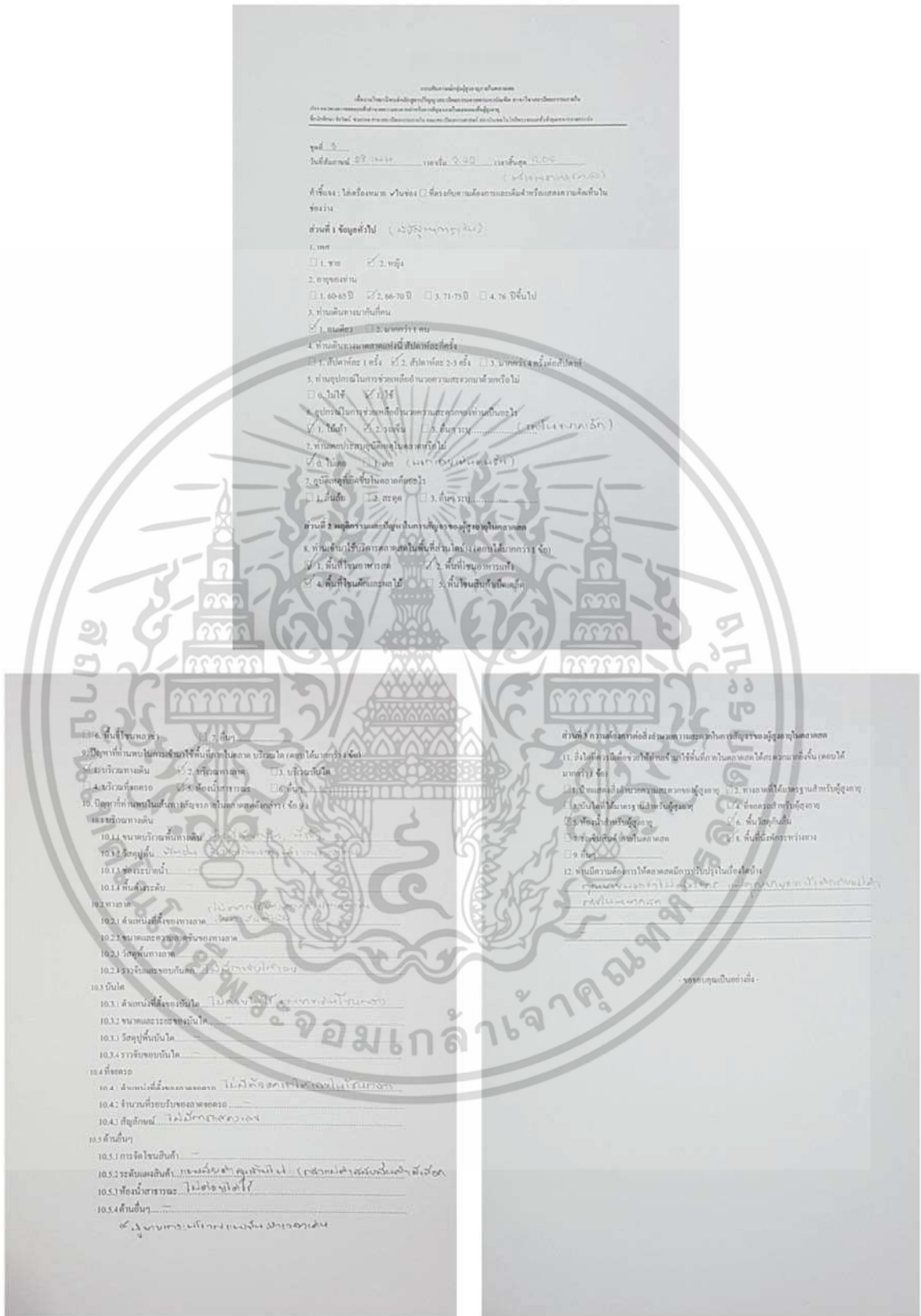
.....

- ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง -

ภาพแสดงลักษณะการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพแสดงลักษณะการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

บทความวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ Interior Environmental Design Guideline of market for the elderly

ชัยวัฒน์ ช่วยรอด¹ จันทน์ เพชรานนท์²

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพของผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านสังคมของประเทศ ซึ่งตลาดสดเป็นพื้นที่สาธารณะแห่งหนึ่งที่มีความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษาจากการสำรวจ สังเกตและการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่ใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน จำนวน 55 คน โดยใช้การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ ตามหลักกฎกระทรวงที่ว่าด้วยเรื่องข้อกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา และการสัมภาษณ์ความต้องการต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติพรรณนา ด้านปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุต่อสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด เพื่อนำผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลนำร่องไปสู่แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกใน 8 ด้าน ทั้งป้ายสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาด บันได ที่จอดรถ ทางเดิน ห้องส้วมที่ยังไม่ได้ตามมาตรฐานการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุแล้ว ผู้สูงอายุยังมีความต้องการพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อน โชนสินค้าสำหรับผู้สูงอายุและบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวนี้จึงสามารถนำไปต่อยอดการวิจัยในตลาดสดในอีกชุดหนึ่งเพื่อสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้บริการภายในตลาดสดได้สะดวกและปลอดภัยมากขึ้นอีกด้วย

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ ตลาดสด สภาพแวดล้อมภายใน

¹ หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Abstract

The elderly population has been increasing rapidly which make the preparation for these facilities for becomes the first priority of the social development. As the communal ground, 'Talad Nut' or bazaar is one of the areas that should be suitable for the elderly including environment of the market itself. This research aims to study the problems and needs regarding the market environment through the interview from 55 elderly with the age of 60 years or above who come to the bazaar in Bang Khen District and through the observation toward the facilities usage according to the regulations regarding the designated facilities in the building for the disabled, handicapped, and the elderly. The data will be analyzed to identify the problems and needs of the elderly toward the suitable environment of market and then the findings will be used as a guideline for the further market design.

The research found that there is a shortage of the amenities within market including the label facilities, parking ramps, stairs, corridors, the substandard toilets, and the constructions which lack of knowledge and correct understanding toward the elderly's needs. In addition to the basic amenities, they also need space to relax and zone management to create the suitable atmosphere for the elderly. The results of this finding can lead to further design guideline of the built environment of the bazaar so that seniors can have access to safer and more convenient marketplace.

Keywords: The elderly Market Bazaar Interior Environmental

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจากข้อมูลทางสถิติพบว่าในปี พ.ศ. 2557 มีการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุร้อยละ 14.9 และมีดัชนีการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557) การเพิ่มขึ้นของจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของด้านสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยเฉพาะ ความพร้อมด้านสถานที่อยู่อาศัย สถานที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการดำรงชีวิต ให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงทางสังคม จึงควรมีการจัดสรรพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อผู้สูงอายุในทุกพื้นที่ สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่ว่าด้วยการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา โดยอาคารที่มีลักษณะตามข้อกำหนดและอาคารที่มีพื้นที่ส่วนที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน 2000 ตารางเมตรต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา โดยแบ่งออกเป็น 8 ส่วนหลัก คือ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาดและลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร ประตู ห้องส้วมและพื้นผิวต่างระดับ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ตลาดสด” ถือเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ตลาดสดเป็นองค์ประกอบสำคัญขั้นพื้นฐานในโครงสร้างการจัดหาบริการให้กับชุมชนเมือง ตลาดสดกับชุมชนเมืองจึงเกิดขึ้นและพัฒนาควบคู่กันไป (เกียรติ จิวะกุลและคณะ. 2525) นอกจากนี้ตลาดยังเป็นตัวสะท้อนถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย โดยในแต่ละวันมีผู้คนเข้ามาใช้บริการจับจ่ายซื้อสินค้าภายในตลาดสดบริเวณเป็นจำนวนมาก และเมื่อมีผู้เข้ามาใช้พื้นที่เป็นจำนวนมากจึงทำให้เกิดปัญหาตามมาจากบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน มีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสรรพื้นที่ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับทุกคมในสังคม ถือเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุถือเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาใช้พื้นที่ภายในตลาดสดเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุสูง เนื่องจากผู้สูงอายุมีความเสื่อมและถดถอยทางร่างกายร่วมกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ พื้นไม่เรียบ เปียก เป็นต้น (วีรศักดิ์ เมืองไพศาล. 2557) โดยอุบัติเหตุที่พบมากในผู้สูงอายุเป็นอุบัติเหตุพลัดตกหกล้มมากที่สุด ร้อยละ 35.4 และผลของอุบัติเหตุยังนำไปสู่ความพิการทางร่างกายและผลเสียทางด้านจิตใจ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง (กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ 2541) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ เพื่อนำไปสู่แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุภายในตลาดสดกรณีศึกษา
- 2.2 เพื่อศึกษากิจกรรมและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ
- 2.3 เพื่อเป็นข้อมูลนำร่องไปสู่แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้

- 3.1 การวิจัยนี้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดย่านบางเขนที่มีผลต่อผู้สูงอายุ
- 3.2 กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน จำนวนทั้งหมด 55 คนทั้งหมดในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง มกราคม พ.ศ. 2560

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุภายในตลาดสด สังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ปัญหาและความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด

4.1 เครื่องมือในการวิจัย

- 4.1.1 แบบสำรวจ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในตลาดสด แบบสำรวจสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด โดยยึดหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 โดยแบ่งออกเป็น 8 ส่วนหลัก คือ บ้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในกรณีใดๆ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาดและลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคารและทางเชื่อมระหว่างอาคาร ประตู ห้องลิฟต์และพื้นผิวต่างระดับ

4.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุ โดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจากการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุ และปัญหาจากการใช้พื้นที่ในสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ

4.1.3 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกการสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง เนื่องจากผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาด ไม่สามารถใช้เวลาในการให้สัมภาษณ์ จึงเลือกสัมภาษณ์ในด้านข้อมูลส่วนตัว ปัญหาที่พบเวลาเข้ามาใช้บริการ และ ความต้องการต่อสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด

4.2 กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้สูงอายุอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาใช้บริการภายในพื้นที่ตลาดสดย่านบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดสดที่อยู่ในสมาคมตลาดสดไทยและตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกรณีศึกษา จัดเป็นตลาดสดประเภทที่ 1 เป็นตลาดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นการประจำหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีขนาดของอาคาร 2500 ตารางเมตรขึ้นไป (สำนักงานกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ธนาคารออมสิน และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2551) ตลาดในกรณีศึกษามีขนาดพื้นที่เข้าเกณฑ์ตามกฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 ที่บังคับใช้กับอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปและมีขนาดพื้นที่เกิน 2000 ตารางเมตรขึ้นไป จะต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการและคนชราตามที่ได้กำหนดไว้ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าสำรวจกรณีศึกษาและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด โดยใช้เวลาสอบถามประมาณคนละ 10 นาที จำนวน 55 คน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง มกราคม พ.ศ. 2560 โดยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุภายในตลาดสด โดยผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลในวันและเวลาที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น โดยแบ่งการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

- 4.3.1 วันศุกร์ที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เวลา 13.00-16.00
- 4.3.2 วันเสาร์ที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เวลา 8.00-11.00 น.
- 4.3.3 วันอาทิตย์ที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 เวลา 12.00-15.00 น.
- 4.3.4 วันอังคารที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เวลา 10.00-13.00 น.
- 4.3.5 วันพฤหัสบดีที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เวลา 9.00-13.00 น.

รูปที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน
ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ การสังเกตและถ่ายภาพ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด โดยใช้มาตรฐานของกฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 เข้ามาใช้ในการเปรียบเทียบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุภายในตลาดสด และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดเกี่ยวกับด้านข้อมูลส่วนตัว ปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาเรียบเรียงประเด็นต่างๆ ตามเค้าโครงที่กำหนดไว้ ข้อมูลเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ใช้วิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติพรรณนา แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนตัว ปัญหาที่พบ และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดย่านบางเขน

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสดยังไม่ได้ตามมาตรฐานและยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายด้าน ไม่มีการแสดงป้ายสิ่งอำนวยความสะดวกทางลาดส่วนใหญ่ใช้ในการขนถ่ายสินค้าภายในตลาดสด ไม่ได้จัดสร้างไว้เพื่ออำนวยความสะดวกผู้สูงอายุ บันไดมีระดับลูกตั้งและลูกนอนไม่สม่ำเสมอทำให้ระยะก้าวขึ้นลงไม่สะดวก ส่วนที่จอดรถไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุเลย ทางเดินภายในอาคารและระหว่างอาคาร มีลักษณะพื้นผิวที่ลื่นและเปียก ในบางจุดที่มีทางระบายน้ำไม่มีฝาปิด และมีสิ่งของกีดขวางทางเดิน ห้องสุขาสาธารณะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการ ทำให้มีการติดตั้งเครื่องกันสามขา ยากต่อการเข้าออกและนำเก้าอี้ล้อเข้าไปใช้ภายในห้องน้ำ โดยภายในห้องน้ำไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุให้เลย จึงเห็นได้ว่า ในตลาดสดไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้กับผู้สูงอายุเลย อีกทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ การจัดสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (ตาราง 1)

ตารางที่ 1 การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

สิ่งอำนวยความสะดวก	มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	ผลวิจัยจากการสำรวจ
6.1.1 ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก 	ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก 1. สัญลักษณ์รูปผู้พิการ 2. เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวก ต้องเป็นสีขาวพื้นป้ายเป็นสีน้ำเงินหรือเป็นสีน้ำเงินโดยพื้นป้ายเป็นสีขาว 3. ป้ายมองเห็นได้ง่าย ติดในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสนและให้แสงสว่างเป็นพิเศษทั้งกลางวันและกลางคืน	สำรวจภายในตลาดสดไม่มีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ สัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งที่จอดรถผู้สูงอายุ ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีพบการแสดงสัญลักษณ์ใดๆ ป้ายที่พบภายในตลาดแสดงสัญลักษณ์ไม่ชัดเจน และติดตำแหน่งที่ทำให้สับสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ (ต่อ)

มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

สิ่งอำนวยความสะดวก	มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	ผลวิจัยจากการสำรวจ
<p>6.1.2 ทางลาด</p> 	<p>หากระดับพื้นภายในอาคารมีความต่างระดับกันเกิน 20 มิลลิเมตร ให้มีทางลาด ถ้าไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ต้องปาดมุมพื้นต่างระดับไม่เกิน 45 องศา โดยพื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร พื้นหน้าทางลาดเป็นที่ยาวไม่น้อยกว่า 1500 มิลลิเมตร ความลาดชันไม่เกิน 1:12 และความยาวช่วงไม่เกิน 6000 มิลลิเมตร ต้องมีราวจับทั้งสองด้าน มีป้ายแสดงทิศทางและสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ด้วย</p>	<p>ทางลาดภายในตลาดพบ บริเวณทางเข้าและภายในตลาด โดยลักษณะของทางลาดมีลักษณะพื้นผิวเป็นพื้นปูน โดยมี 2 จุดที่ความลาดชันเกิน 1:12 ตามที่กำหนดไว้ บริเวณด้านข้างทางลาดไม่มีการยกขอบสูงหรือราวจับและไม่มีการแสดงสัญลักษณ์บริเวณทางลาดเลย โดยทางลาดมีการใช้ร่วมกันกับรถเข็นสินค้าภายในตลาดด้วย</p>
<p>6.1.3 บันได</p> 	<p>บันได</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 มีความกว้างไม่น้อยกว่า 1500 มิลลิเมตร 2 มีราวบันไดทั้งสองข้าง 3 ลูกตั้งไม่เกิน 150 มิลลิเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 280 มิลลิเมตรและมีขนาดสม่ำเสมอ 4 พื้นผิวต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น 5 มีป้ายแสดงทิศทางและตำแหน่ง 	<p>บันไดภายในตลาดพบบริเวณทางเข้าด้านหน้าจุดเดียว ซึ่งบริเวณด้านข้างมีการตั้งร้านค้า ทำให้มีพื้นที่บันไดเล็ก และ ระยะลูกตั้งของบันไดมีขนาดไม่เท่ากัน พื้นผิวเป็นพื้นปูนฉาบเรียบ ไม่มีการปิดมุกบันได ราวจับบันไดมีความยาวไม่สุดตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงปลาย และด้านข้างฝั่งชิดผนังไม่มีการติดตั้งราวบันได</p>
<p>6.1.4 ที่จอดรถ</p> 	<p>ที่จอดรถ ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 10 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ต้องมีที่จอดรถสำหรับผู้พิการและคนชรา อย่างน้อย 1 คันและตั้งแต่ 101 คันขึ้นไปต้องมีที่จอดรถสำหรับผู้พิการและคนชรา อย่างน้อย 2 คันและเพิ่มขึ้นอีก 1 คันทุกๆ 100 คัน</p> <p>ที่จอดรถสำหรับผู้พิการและคนชราต้องจัดใกล้ทางเข้าออก มีลักษณะไม่ขนานทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบ ระดับเสมอกัน มีสัญลักษณ์ผู้พิการบนพื้น</p>	<p>ภายในตลาดสามารถมีที่จอดรถรองรับได้ไม่ต่ำกว่า 700 คัน แต่ไม่มีพื้นที่จัดไว้ให้ในส่วนของพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุเลย</p>

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ (ต่อ)

มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

สิ่งอำนวยความสะดวก	มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	ผลวิจัยจากการสำรวจ
<p>6.1.5 ทางเข้าอาคาร ทางเดิน ระหว่างอาคาร</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง 2. อยู่ระดับเดียวกับพื้นถนนนอกอาคาร หรือพื้นลาดจ่อรถ 3. ทางเดินหากมีท่อระบายน้ำบนพื้นต้องมีฝาปิดสนิท ถ้าฝาเป็นแบบตะแกรงหรือรู ต้องมีขนาดรูกว้างไม่เกิน 13 มิลลิเมตร 4. กรณีมีสิ่งกีดขวางต้องจัดให้อยู่ในแนวเดียวกัน ไม่กีดขวางทางเดิน 5. ป้ายหรือสิ่งอื่นใดแขวนเหนือทางเดิน ต้องมีความสูงจากพื้นทางเดินไม่น้อยกว่า 2000 มิลลิเมตร 	<p>พื้นภายในตลาดมีบางส่วนพบพื้นผิวขรุขระไม่เรียบเสมอกัน และมีลักษณะพื้นผิวลื่น ประกอบกับน้ำที่เปียกพื้น การวางสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดินสัญจร และบางจุดที่เป็นรางระบายน้ำ ไม่มีฝาปิดและส่วนที่มีฝาปิดของขนาดรูระบายที่กว้างเกินไป อาจเป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็นได้</p>
<p>6.1.6 ประตู</p> 	<p>ประตู ต้องเปิดปิดได้ง่าย หากมีธรณีความสูงต้องไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ช่องประตูต้องกว้างไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร อุกรณ์เปิดปิดประตูต้องเป็นชนิดก้านบิดหรือแกนผลักร อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1000 มิลลิเมตรและไม่เกิน 1200 มิลลิเมตร</p>	<p>บริเวณทางเข้าตลาดเป็นลักษณะเปิดโล่งจึงไม่มีบานประตู</p>
<p>6.1.7 ห้องส้วม</p> 	<p>อาคารต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุใช้อย่างน้อย 1 ห้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่ภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวได้ เส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1500 มิลลิเมตร 2. ประตูเป็นแบบบานเปิดออกภายนอก เปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา 3. พื้นห้องส้วมต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าพื้นต่างระดับกันต้องมีทางลาด 4. มีโถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 450 มิลลิเมตรแต่ไม่เกิน 500 มิลลิเมตร มีพนักพิงให้ ที่ปล่อยน้ำเป็นชนิดคันโยก ปุ่มกดขนาดใหญ่ 5. มีราวจับบริเวณด้านที่ชิดผนัง เป็นราวจับในแนวนอนและแนวตั้ง 6. ติดตั้งระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้ที่อยู่ภายนอกแจ้งแก่ผู้สูงอายุ 	<p>ห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุมี 1 จุด แต่ปิดให้บริการมาเป็นเวลานานแล้ว จึงสังเกตในสวนห้องน้ำสาธารณะทั่วไปพบว่าบริเวณทางเข้าเป็นเครื่องกันสามขา ทำให้ยากต่อการเข้าออกของผู้สูงอายุและไม่สามารถนำเก้าอี้เข้าไปได้ บริเวณทางเข้าประตูมีระดับพื้นต่างระดับที่สูงมากยากต่อการก้าวขึ้นและไม่มีทางลาด พื้นภายในห้องน้ำมีขนาดเล็กไม่สามารถในเก้าอี้ล้อเข้าไปได้ ประตูห้องมีลักษณะขรุขระ โถส้วมมีลักษณะขรุขระ ไม่มีพนักพิง อ่างล้างมือมีลักษณะเป็นเคาน์เตอร์ไม่สามารถสอดเก้าอี้ล้อเข้าไปได้</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ (ต่อ)

สิ่งอำนวยความสะดวก	มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก	ผลวิจัยจากการสำรวจ
<p>6.1.8 พื้นผิวต่างสัมผัส</p> 	<p>อาคารต้องจัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสสำหรับผู้พิการทางสายตาที่พื้นบริเวณต่างระดับที่ต่างกันเกิน 200 มิลลิเมตร ที่ทางขึ้นและทางลงของทางลาด บันไดที่พื้นด้านหน้าด้านหลังประตูทางเข้าอาคาร และที่พื้นด้านหน้าของประตูห้องส้วม</p>	<p>ภายในตลาดไม่มีการใช้วัสดุพื้นผิวสัมผัสสำหรับผู้พิการทางสายตาและสูงอายุ พื้นต่างระดับเกิน 200 มิลลิเมตร บางจุดไม่มีทางลาดหรือบันไดไว้ให้ความสะดวกและไม่ใช้พื้นผิวต่างสัมผัสบริเวณทางลาดบันไดเลย</p>

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

6.2 ผลการวิจัยจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน

ผลการจากสังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง และเดินทางมาเพียงคนเดียว โดยจะนำสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินติดตัวมาด้วย อาทิ รถเข็น ไม้เท้า และร่ม ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวใช้เป็นอุปกรณ์ในการช่วยพยุงตัวเวลาเดินจับจ่ายใช้สอย และใส่สินค้าที่ซื้อภายในตลาด นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังหลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางที่มีพื้นผิวเปียกชื้น โดยจะอาศัยการเดินอ้อมบริเวณดังกล่าว เพื่อป้องกันการลื่นล้ม ลักษณะของการซื้อสินค้าภายในตลาด ระหว่างการเลือกซื้อสินค้าผู้สูงอายุจะคอยจับบริเวณแผงสินค้าเพื่อช่วยพยุงตัวและจะเลือกดูสินค้าที่ต้องการก่อนรอบหนึ่ง เพื่อดูความสดของสินค้าแต่ละร้าน แล้วจึงเดินกลับมาซื้อสินค้าอีกครั้ง นอกจากนี้หากกรณีที่เป็นลูกค้าประจำของทางร้านค้า จะสั่งสินค้าที่ต้องการและให้ทางร้านจัดสินค้าไว้ให้ แล้วจึงเดินกลับมารับสินค้าที่ร้านอีกครั้งก่อนกลับบ้าน ในระหว่างการเดินซื้อสินค้าภายในตลาด ผู้สูงอายุจะแวะพักเป็นระยะและจัดสิ่งของที่ซื้อให้เป็นสัดส่วน โดยการเดินทางมาตลาดของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่มากคนเดียวและซื้อสินค้าไม่มากนักจะเดินทางด้วยรถประจำทาง ส่วนที่มากับสมาชิกในครอบครัวจะเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว ซึ่งสถานที่จอดรถไม่มีการจัดสถานที่จอดสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้มีระยะทางไกลพอสมควรในการเข้าถึงตลาด การใช้ทางลาดและบันไดภายในตลาด เนื่องจากทางลาดไม่มีราวจับ ทำให้ผู้สูงอายุต้องใช้ไม้เท้าหรือร่มในการทรงตัว กรณีไม่มีอุปกรณ์ก็จะมีการเอียงตัวเพื่อรักษาสถิตในการทรงตัว การเข้าใช้ห้องน้ำของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจะใช้มือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่พกติดตัวมาช่วยในการประคองตัวเวลาเข้าห้องน้ำ ในขณะที่ก้าวขึ้นและก้าวลงบริเวณพื้นต่างระดับ เนื่องจากบริเวณทางเข้าเป็นพื้นต่างระดับและมีเครื่องสามขาขึ้นไว้ อีกทั้งภายในห้องน้ำไม่อุปกรณ์อำนวยความสะดวกไว้ให้เลย

รูปที่ 2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสดย่านบางเขน
ที่มา: ผู้วิจัย 2559

6.3 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ด้านข้อมูลส่วนตัวปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสด

6.3.1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ทั้งหมด 55 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87 อยู่ในช่วงอายุ 66-70 ปี ร้อยละ 50 โดยเดินทางมาคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 82 ใช้การเดินทางมาโดยรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 64 โดยเฉลี่ยมาสัปดาห์ละ 1-3 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 69 ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นำอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือในการเดินมาด้วย และอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่นำติดตัวมามากที่สุดร้อยละ 72 คือ ไม้เท้า และจากประสบการณ์ที่เข้ามาใช้ในพื้นที่ร้อยละ 94 ไม่เคยประสบอุบัติเหตุลื่นล้มภายในตลาด

6.3.2 ปัญหาที่พบของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินมากที่สุด รองลงมา เป็นปัญหาห้องส้วมสาธารณะ ปัญหาที่จอดรถ ปัญหาทางลาด ปัญหาบันไดและปัญหาป้ายสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเมื่อสัมภาษณ์เฉพาะแต่ละส่วนพบว่า ปัญหาพื้นบริเวณทางเดินพบปัญหาพื้นลื่นมากที่สุดร้อยละ 57 รองลงมา เป็นสิ่งของกีดขวางทางเดินร้อยละ 32 ส่วนปัญหาห้องส้วมสาธารณะพบว่าปัญหาไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 81 ปัญหาที่จอดรถพบว่าปัญหาไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการร้อยละ 67 ปัญหาทางลาดพบว่าปัญหาการใช้ทางลาดร่วมกับรถเข็นของตลาดร้อยละ 54 และปัญหาบันไดพบว่าระดับลูกตั้งของบันไดไม่สม่ำเสมอร้อยละ 50 (ตารางที่ 2)

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุดเป็นปัญหาพื้นลื่น แต่ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไม่เคยประสบอุบัติเหตุลื่นล้มภายในตลาดสด จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ป้องกันปัญหาพื้นตลาดที่เปียกชื้นด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการเดินในบริเวณที่มีพื้นลื่นเปียกและระมัดระวังเป็นพิเศษหากต้องเดินในบริเวณที่มีพื้นลื่นเปียก อีกทั้งยังเลือกใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่พกติดตัวมาด้วยเป็นอุปกรณ์ช่วยในการพยุงตัวในการเดิน ทำให้ช่วยลดความเสี่ยงในการลื่นล้มภายในตลาดสด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ปัญหาที่พบภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 55)

ปัญหาที่พบ	พื้นบริเวณทางเดิน	ห้องส้วม	ที่จอดรถ	ทางลาด	บันได	ป้ายสิ่งอำนวยความสะดวก
รูปภาพ						
ร้อยละ	40.8 %	26.6 %	12.5 %	9.2 %	8.4 %	2.5 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.3 ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อน รองลงมาผู้สูงอายุต้องการห้องส้วมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ความต้องการวัสดุปูพื้นที่ไม่ลื่นภายในตลาด ความต้องการโชนสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ ความต้องการการออกแบบภายในตลาดควรใช้ธรรมชาติด้วย ความต้องการรถเข็นสำหรับใส่สินค้าในขณะจับจ่าย ความต้องการพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และความต้องการให้แผงสินค้าอยู่ในระดับที่เหมาะสมสามารถเอื้อมหยิบสินค้าได้สะดวก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความต้องการภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 55)

ความต้องการ	พื้นที่นั่งพักผ่อน	ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ	วัสดุปูพื้นกันลื่น	โชนสินค้าผู้สูงอายุ
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	25 %	17 %	15 %	13 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

ตารางที่ 3 ความต้องการภายในตลาดจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ (n = 55) (ต่อ)

ความต้องการ	บรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ	รถเข็นภายในตลาดสด	พื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	ระดับแผงสินค้า
รูปภาพ				
ร้อยละความถี่	11 %	8 %	8 %	3 %

ที่มา: ผู้วิจัย 2559

7. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย ในด้านปัญหา พฤติกรรมและความต้องการสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ มาเปรียบเทียบกับข้อกำหนดและมาตรฐานในการออกแบบ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสดย่านบางเขน จากการศึกษาของผู้วิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุ พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของผู้สูงอายุยังขาดความพร้อมในหลายๆ ด้านตลาดสดควรมีการเพิ่มและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมตามกฎกระทรวง

7.1.1 ปัญหาของพื้นบริเวณทางเดิน ระหว่างทางเดินที่ใช้วัสดุปูพื้นผิวลื่น ระดับพื้นไม่เรียบสม่ำเสมอ มีร่องน้ำและช่องระบายน้ำเปิดทิ้งไว้ สิ่งของกีดขวางทางเดิน

7.1.2 ปัญหาห้องน้ำสาธารณะ ที่ไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุเลยและห้องน้ำที่ไม่สะอาดไม่ถูกสุขลักษณะ

7.1.3 ปัญหาที่จอดรถ ที่ไม่มีการจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.1.4 ปัญหาทางลาด ที่มีความลาดชันที่ไม่เหมาะสมและไม่มีการจัดที่ลาดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนย้ายสินค้า ไม่ได้จัดสร้างไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

7.1.5 บันไดที่ไม่ได้ตามมาตราฐาน ระยะของลูกตั้งและลูกนอนไม่สม่ำเสมอ และมีการวางสิ่งของกีดขวางบริเวณบันได

7.1.6 ปัญหาขาดป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชัดเจน ไม่มีการแสดงสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวก ป้ายที่มีภายในตลาดไม่ได้ตามมาตราฐานที่กำหนดไว้

จากปัญหาที่พบในข้างต้นมีความสอดคล้องกับการสำรวจทางลาดและห้องส้วมสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุในเขตถนนคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวไว้ว่า ทางลาดและห้องส้วมตามสถานที่ต่างๆ ไม่เหมาะสมสำหรับผู้พิการที่ใช้วีลแชร์ เจ้าของหรือผู้ดูแลสถานที่ซึ่งไม่รู้กฎหมายและยังไม่เห็นความสำคัญกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว (จิระนันท์ ระพีพินช์. 2558) จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้น เกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุในพื้นที่สาธารณะ ส่งผลให้ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ไม่ได้ตามมาตราฐานที่กำหนด

7.2 ด้านพฤติกรรมและความต้องการต่อสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ จากการศึกษาของผู้วิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุ นอกจากความต้องการในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุตามมาตราฐานแล้ว ผู้สูงอายุยังมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ อีกด้วย

7.2.1 ตลาดสดควรมีการจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนหลายๆ จุดระหว่างการซื้อขายของภายในตลาด เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถแวะนั่งพักและจัดสิ่งของที่ซื้อระหว่างทาง

7.2.2 ตลาดควรจัดแบ่งโซนสินค้าสำหรับผู้สูงอายุ ที่ประกอบไปด้วยสินค้าเพื่อสุขภาพ สินค้าที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าไปเลือกซื้อได้สะดวกยิ่งขึ้น

7.2.3 บรรยากาศภายในตลาดสดควรมีการนำวัสดุธรรมชาติ ต้นไม้ต่างๆ เข้ามาออกแบบภายในตลาดสด

7.2.4 ควรจัดให้มีจุดบริการรถเข็นไว้สำหรับเข็นใส่สินค้าภายในตลาด

จากการศึกษาด้านความต้องการต่อสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดของผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาชุมชนในพื้นที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรอบรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ ที่เส้นทางสัญจร ม้านั่งพักผ่อน ที่จอดรถและต้นไม้ (สุรชาติ สินวรรณ. 2558) ดังนั้นนอกจากการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดให้ได้มาตรฐานตามกฎหมายกระทรวงแล้ว ควรมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมให้กับผู้สูงอายุอีกด้วย

8. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยนำร่องที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะในตลาดประเภทที่ 1 ในตลาดกรณีศึกษา และเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น ในอนาคตควรศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตลาดในประเภทอื่นๆ และศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของผู้พิการประเภทต่างๆ ที่เข้ามาใช้บริการภายในตลาดสด เช่น ผู้พิการทางสายตา ผู้พิการใช้รถวีลแชร์ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการใช้พื้นที่ภายในตลาดสดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. กรมการแพทย์. สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. **รวมบทความงานวิจัยและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสุขภาพ ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2530-2540.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2541.

กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 52 ก ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2548.

เกียรติ จิวะกุลและคณะ. (2525). **ตลาดในกรุงเทพมหานคร : การขยายตัวและพัฒนาการ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิระนนท์ ระพีพงษ์และคณะ. (2558). **การสำรวจทางลาดและห้องส้วมสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุในเขตถนนคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่.** คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วีรศักดิ์ เมืองไพศาล. (2557). **การจัดการภาวะฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ สมาคมพัฒนาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุไทย

สุรชาติ สินวรรณและคณะ. (2558). **แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุและพิการ ตลาดน้ำตลิ่งชัน.** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

สำนักงานกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ธนาคารออมสิน และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **คู่มือการออกแบบตลาดสด ฉบับปรับปรุง.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ พราวเพรส จำกัด

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557). **ประชากรผู้สูงอายุอาเซียน เอกสารประมวลสถิติด้านสังคม**
เข้าถึงได้จาก: http://www.dop.go.th/upload/knowledge/knowledge_th_.pdf

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจร
ในตลาดสด เพื่อผู้สูงอายุ

FACILITIES DESIGN GUIDELINE OF CIRCULATION
IN FRESH MARKET FOR THE ELDERLY

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จันทิมา เพชรานนท์

นาย ชัยวัฒน์ ช่วยรอด รหัส 55620215

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

3

บทนำ : ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดสดเป็นสถานที่สาธารณะที่มีผู้สูงอายุ
เข้ามาใช้เป็นจำนวนมากอีกสถานที่หนึ่ง

ผลการสำรวจสถานที่ใน 4 เขตของกรุงเทพฯ
พบว่า มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ
ผู้สูงอายุและผู้พิการไม่ถึง 30%

(มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทยและ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ)

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

1

บทนำ
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุ + **ตลาดสด**

ผู้สูงอายุมีความเสื่อมและถดถอยทาง
ร่างกายร่วมกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม
(วีรศักดิ์ เมืองไพศาล, 2557)

"ตลาดสด" ถือเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่มี
ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน
(เกียรติ จิวะกุล, 2525)

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

4

บทนำ : ความหมายของผู้สูงอายุ

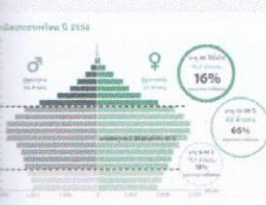
ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
โดยนับอายุตามอายุในปีปฏิทิน (องค์การสหประชาชาติ)

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

2

บทนำ : ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2558 มีการเพิ่มขึ้นของ
ผู้สูงอายุร้อยละ 16 และมีดัชนีการเพิ่ม
ขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยคาด
ว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะก้าว
เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

5

บทนำ : ความหมายของตลาดสด

ตลาดสด หมายถึง แหล่งซื้อขายสินค้าทั้งของสด เนื้อสด
ปลา ผัก ผลไม้และอาหารแห้งต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะมีการ
จัดสร้างเป็นโรงอาคารถาวรยกพื้นสูงแบ่งเป็นช่องสำหรับ
จำหน่ายสินค้าประเภทต่างๆ (เกียรติ จิวะกุล, 2525)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

6

บทนำ : ความหมายของตลาดสด

ตลาดสดประเภทที่ 1 ตลาดสดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินการเป็นประจำหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

9

บทนำ : แนวคิดและกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร
ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2557-2560)

ทางเดินบันได ทางลาด
จุดประชาสัมพันธ์ ที่จอดรถ
ป้ายสัญลักษณ์ ห้องสุขา

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

7

บทนำ : แนวคิดและกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ

แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางารออกแบบเพื่อทุกคน

Principles of Universal Design

- 1 Fairness
- 2 Flexibility
- 3 Simplicity
- 4 Understanding
- 5 Safety
- 6 Energy conservation
- 7 Space

หลักการของ Universal Design (Mr.Lifehouse.2012. Universal Design. [Online])

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

10

ประเภท	รายละเอียด	ข้อกำหนด	พื้นที่	จำนวน	หมายเหตุ
1	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 100 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
2	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 50 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
3	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 20 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
4	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 10 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
5	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 5 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
6	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 2 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
7	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 1 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
8	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 0.5 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
9	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 0.2 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	
10	อาคารพาณิชย์ที่มีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 0.1 ตารางเมตรขึ้นไป	ต้องมีลิฟต์	100%	100%	

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

8

บทนำ : แนวคิดและกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ

กฎกระทรวงที่ว่าด้วยเรื่อง การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548

ป้ายสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาดและลิฟท์
บันได ที่จอดรถ
ทางเข้าอาคาร ทางเดิน ห้องส้วม

แนวทางการออกแบบที่อำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

11

กฎกระทรวงที่ว่าด้วยเรื่อง การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2557-2560)

ทางเดิน
บันได
ทางลาด
ที่จอดรถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

12

บทนำ : วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาถึงกรรมและความต้องการถึงอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางออกนอกเขตสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับภารกิจงานของผู้สูงอายุภายในอาคาร

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

15

บทนำ : ตลาดกรณีศึกษา

ตลาดสตยิ่งเจริญ

ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ

ตลาดสดอ่อนนุช

ตลาดสดกลางแอมป์ปี่แลนด์

ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

13

บทนำ : ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เลือกแบบเจาะจง

กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการภายในอาคารตลาดสดกลุ่มตัวอย่าง

ให้ความร่วมมือวันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

16

1. ตลาดสตยิ่งเจริญ (เขตบางเขน)

2. ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ (เขตบางกะปิ)

3. ตลาดสดอ่อนนุช (เขตวัฒนา)

4. ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ (เขตทุ่งครุ)

5. ตลาดสดเอี่ยมสมบัติ (เขตสวนหลวง)

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

14

บทนำ : เกณฑ์ในการเลือกตลาดสด

ตลาดสดประเภทที่ 1

สมาคมตลาดสดไทย

เขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง

มีขนาดพื้นที่ภายในตลาดมากกว่า 2500 ตารางเมตร

ตลาดสดทั้ง 5 แห่ง

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

17

บทนำ : วิธีดำเนินการวิจัย

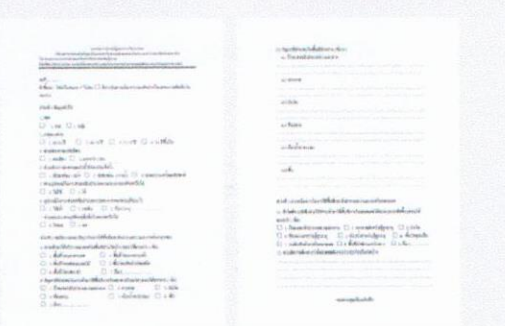
วิธีการเก็บข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	วิธีการวิเคราะห์
สำรวจ	ตลาดสดย่านกรณีศึกษา 5 แห่ง	แบบสำรวจ	วิเคราะห์เปรียบเทียบ
สังเกต	ผู้สูงอายุที่ใช้บริการภายในอาคาร	แบบสังเกต	วิเคราะห์เนื้อหา
สัมภาษณ์	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

18

บทนำ : เครื่องมือในการวิจัย

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

19

บทนำ : การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

วิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาเรียบเรียงประเด็นต่างๆ ตามเค้าโครงวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติพรรณนา แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

20

บทนำ : วิธีการเก็บข้อมูล

สัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ใช้บริการภายในตลาดสดกรณีศึกษา

กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้ใช้บริการภายในตลาดสด ทั้งหมด 11 คนจากตลาด 6 ตลาด ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 15 นาที

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

22

บทนำ : ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ทราบถึงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรของผู้สูงอายุภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ
- ทราบถึงกิจกรรมและความต้องการคือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดของผู้สูงอายุ
- ได้แนวทางที่สามารถนำไปออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรภายในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ เพื่อให้อี้อี้อุดมการณ์ใช้งานของผู้สูงอายุ

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

20

บทนำ : การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ การสังเกตและถ่ายภาพ

มาตรฐานของกฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548

ปัญหาจากสิ่งอำนวยความสะดวกทางการสัญจรอยู่ภายในตลาดสด

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

23

บทนำ : การเก็บข้อมูลจากการสำรวจ

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในตลาดสด

.....

มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (กฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

36

ภาพแสดงสภาพภายในตลาดสดแบบเป็นระเบียบ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

39

การเก็บข้อมูลจากการสำรวจ ตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

37

ภาพแสดงบริเวณที่ทางเดินและราวบันได
เพื่อช่วยผู้สูงอายุในตลาดสดแบบเป็นระเบียบ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

40

ภาพแสดงบริเวณทางเดิน ช่องระบายน้ำ
และจุดนำร่องตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

38

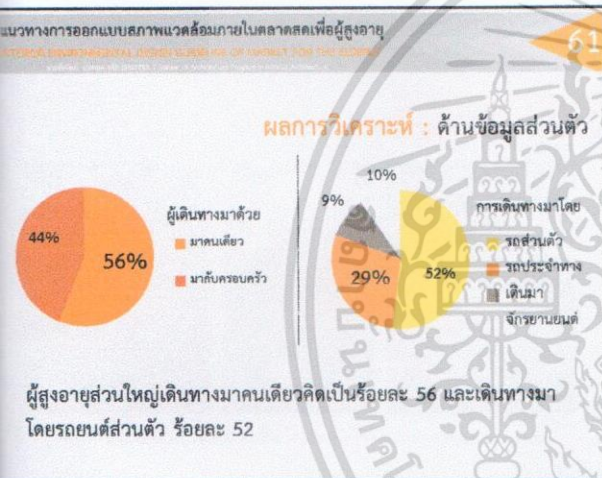
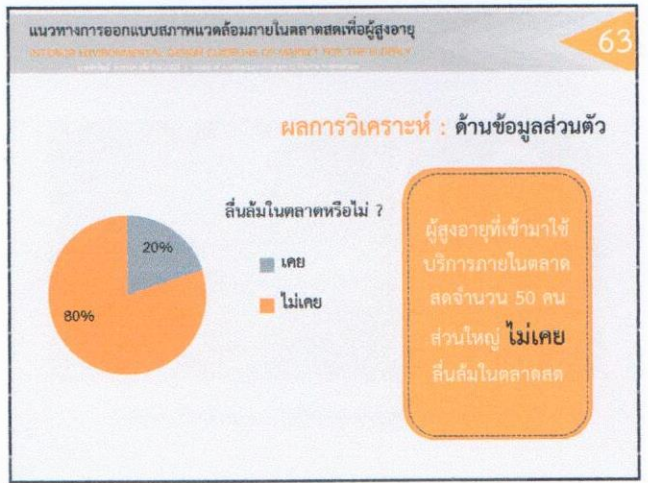
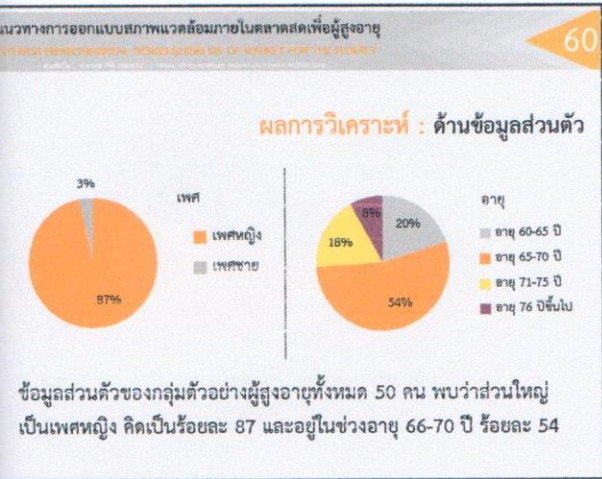
ภาพแสดงบริเวณแผงสินค้า จุดบริการต่างๆ มีเก้าอี้
และทางเดินที่สะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดสดแบบเป็นระเบียบ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุในตลาดสดเพื่อผู้สูงอายุ

41

ภาพแสดงสภาพแวดล้อมที่สะอาด
ภายในตลาดสดใหม่ทุ่งครุ

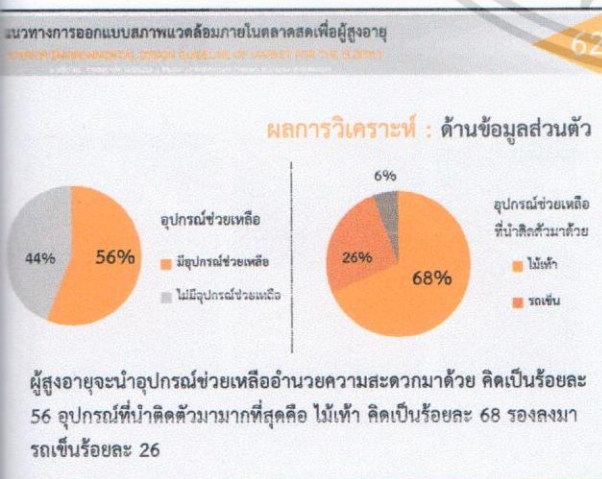
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

64

แนวทางการออกแบบสิ่งแวดล้อมและความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

ประเภท	จำนวนผู้สูงอายุ (จำนวนผู้ตอบ)	สถานที่ที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการตลาดสด			
		ตลาดสดที่มีทางลาด	ตลาดสดที่มีบันได	ตลาดสดที่ราบเรียบ	ตลาดที่ไม่ระบุ
หญิง	70	80	70	70	80
ชาย	50	20	30	30	20
อายุ 60-65 ปี	10	10	10	10	10
อายุ 66-70 ปี	40	70	10	70	60
อายุ 71-75 ปี	20	20	20	20	20
อายุ 76 ปีขึ้นไป	10	10	10	10	10
มีรถเข็น 2 คันขึ้นไป	40	60	30	40	60
มีรถเข็นคันเดียว	40	40	40	40	40
ไม่เคยมีรถเข็น	50	30	10	40	20
มีจักรยานยนต์	40	10	-	10	20
ไม่มี	10	-	-	10	10

65

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนผู้สูงอายุ (จำนวนผู้ตอบ)	สถานที่ที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการตลาดสด			
		ตลาดสดที่มีทางลาด	ตลาดสดที่มีบันได	ตลาดสดที่ราบเรียบ	ตลาดที่ไม่ระบุ
ขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวก					
ขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวก	30	20	40	30	60
ขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวก	60	60	50	60	30
ขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวก	10	10	10	-	10
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น					
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	80	70	30	40	60
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	70	70	70	70	70
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	60	60	30	40	50
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	40	20	-	10	20
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	-	-	-	10	10
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	60	60	60	60	70
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	20	10	20	20	30
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	40	-	10	20	40
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	-	10	10	-	10
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	-	-	-	-	-
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	30	30	60	70	30
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	70	80	40	60	70
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	40	70	70	70	70
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	30	20	20	10	20
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	10	-	-	-	-
ผู้สูงอายุที่มีรถเข็น	-	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

66

ผลการวิเคราะห์ : ด้านปัญหา

ปัญหา	ร้อยละ
บริเวณทางเดิน	31%
บริเวณทางลาด	31%
บริเวณที่จอดรถ	19%
บริเวณบันได	11%
บริเวณอื่นๆ	8%

ปัญหาที่พบมากที่สุดของผู้สูงอายุในตลาดสด คือ **ปัญหาบริเวณทางเดิน และปัญหาบริเวณทางลาด ร้อยละ 31**

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

69

ปัญหาเปิดต่อระบายน้ำที่ไม่เรียบเสมอกับพื้นบริเวณทางเดิน

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

67

ปัญหาบริเวณทางเดิน

ปัญหาบริเวณพื้นทางเดินเปียกลื่น โดยเฉพาะโซนอาหารทะเลและอาหารสด

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

70

ปัญหาบริเวณทางลาด

ปัญหาทางลาด ที่ไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ราวจับและขอบกันตก

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

68

ปัญหาสิ่งของกีดขวางบริเวณทางเดิน การวางสินค้าออกจัดพื้นที่แคบเกินไป

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในการสัญจรในตลาดสดสำหรับผู้สูงอายุ

71

ปัญหาทางลาดบริเวณทางเดินที่ไม่สอดคล้องแนวเสาของตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

72

ปัญหาลักษณะพื้นทางลาดที่ขรุขระ จากการใช้รถเข็นดินท้าวภายในอาคาร

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

75

ปัญหาห้องน้ำสาธารณะ

ปัญหาไม่มีที่วางรถเข็นสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

73

ปัญหาที่จอดรถ

ปัญหาไม่มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุภายในอาคาร

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

76

ปัญหาแผงสินค้า

ปัญหาแผงสินค้าและการจัดวางสินค้าที่สูงเกินระยะเอื้อมถึง

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

74

ปัญหาน้ำใจ

ปัญหาน้ำใจที่ไม่มีการติดตั้งราวบันได และสิ่งกีดขวางบริเวณบันได

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

77

ข้อมูลปัญหา	สถานที่ที่มีปัญหา	จำนวนผู้สูงอายุที่มีปัญหา (จำนวนผู้สูงอายุที่มีปัญหา)				
		สถานที่ในวัย	สถานที่ในวัย	สถานที่ในวัย	สถานที่ในวัย	
ปัญหาที่พบ	บริเวณทางเดิน	100	40	50	80	60
	บริเวณทางลาด	80	90	80	60	20
	บริเวณที่จอดรถ	60	50	40	30	30
	บริเวณบันได	50	70	-	-	-
	บริเวณใต้อาคาร	50	10	20	20	10
จุดสังเกต	พื้นที่ว่าง	100	20	50	70	70
	สิ่งกีดขวาง	70	30	40	30	40
	สิ่งกีดขวาง	70	20	-	-	10
	สิ่งกีดขวาง	40	-	10	10	-
	สิ่งกีดขวาง	30	10	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

78

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้พิการ ที่มีข้อบกพร่อง ทางการได้ยิน	จำนวนผู้พิการที่มีข้อบกพร่องทางการได้ยิน			
		ชาย	หญิง	รวม	ไม่ระบุ
ไม่มีราวจับและขอบค้ำ	80	50	-	70	-
รถเข็นในค้ำบริเวณทางลาด	40	10	-	-	-
ไม่มีสัญลักษณ์สำหรับทางลาด	20	10	10	-	-
วัสดุพื้นแข็งของทางลาด	10	10	70	-	-
ด้านหน้าของทางลาด	10	-	-	-	-
ความลาดชันของทางลาด	-	90	-	-	-
กึ่งของกึ่งขารับบริเวณทางลาด	-	-	30	30	20
จุดขายแบบ ไม่มีวิธีแยกแยะบน	-	-	20	-	-
ขนาดทางลาดที่แคบเกินไป	-	-	-	10	-
ไม่มีที่นั่งรอรถสำหรับผู้สูงอายุ	60	50	40	30	30
สัญลักษณ์ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	40	10	30	10	-
ที่จอดรถสำหรับผู้พิการ	-	-	-	-	10

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

81

ความต้องการที่จำเป็นระหว่างทางเดินภายในตลาด

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

79

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนผู้พิการที่มีข้อบกพร่องทางการได้ยิน	จำนวนผู้พิการที่มีข้อบกพร่องทางการได้ยิน				
		ชาย	หญิง	รวม	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
ระวางของสูงเกินไป	30	-	-	-	-	-
พื้นผิวไม่เรียบ	30	-	-	-	-	-
แสงสว่างไม่เพียงพอ	30	10	-	-	-	
สัญลักษณ์บนผนัง	20	10	-	-	-	
ไม่มีราวจับหรือบันได	-	60	-	-	-	
จำนวนบันไดมากเกินไป	-	-	40	-	-	
ไม่มีที่นั่งรอรถสำหรับผู้สูงอายุ	30	-	30	-	20	
ไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	-	10	-	-	-	
การจราจรที่แออัด	30	20	10	10	100	
การจราจรที่แออัด	10	-	20	10	-	
การจราจรที่แออัด	-	-	60	20	-	
รถเข็นที่ชำรุด	-	-	20	-	-	

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

82

ความต้องการจุดจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

80

ความต้องการของผู้สูงอายุ

ความต้องการการรถเข็นที่ภายในตลาด

แนวทางออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในตลาดเพื่อผู้สูงอายุ

83

ความต้องการจุดจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ บริเวณทางเข้าออกด้านหน้าตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

84

ความต้องการจุดบริการรถเข็นสินค้าภายในอาคาร

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

87

ความต้องการแสดงสัญลักษณ์และป้ายชี้จำนวนความสะดวกภายในอาคาร

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

85

ความต้องการห้องนำสารณะสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

88

ความต้องการเส้นทางเดินภายในอาคารที่มีระดับพื้นผิวที่เหมาะสม

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

86

ความต้องการบันไดที่ไปตามมาตรฐานและจำนวนขั้นไม่เยอะเกินไป

แนวทางออกแบบสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารเพื่อผู้สูงอายุ

89

ตารางผลการประเมินสี่จำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคาร

ความต้องการสี่จำนวนความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ	ผลทดสอบเบื้องต้นที่ห้องทดลอง	ผลการประเมินที่ศูนย์วิจัยฯ ปี 2564 (จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม)				
		ผลทดสอบจริง	สังเกต	สอบถาม	จดหมาย	
มีบันไดขึ้นลง	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	100	20	80	80	60
มีลิฟต์ขึ้นลง	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	90	70	20	40	40
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	80	50	40	30	30
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	60	80	60	60	-
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	60	10	-	10	10
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	50	-	10	20	10
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	40	50	-	-	-
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	-	30	20	-	-
มีทางลาด	ที่อาคารที่วิจัย วัตถุประสงค์	20	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

96

สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

สิ่งอำนวยความสะดวก	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง
สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ					
สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดที่มีราวจับ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางเดินที่ยกระดับ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางเดินที่กว้างขวาง	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น พื้นผิวสัมผัส	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ที่นั่ง

ลักษณะของเก้าอี้ที่ระบายน้ำ : เก้าอี้ปูนที่ระบายน้ำ ขนาดประมาณ 60x50 ซม. , 80x60 ซม. และ 100x80 ซม. และเก้าอี้เหล็กที่ระบายน้ำ ขนาดประมาณ 90x90 ซม. และ 60x60 ซม.

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

99

กิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

สถานที่ที่มีคนสัญจรมากกว่า 10000 คนรวมแล้ว

ศาลาศิริยิมาเวริญ

การเดินทรมานทดสอบ

รถประจำทางเป็นหลัก

ระยะเวลาเฉลี่ยในการซื้อสินค้า

1-2 ชั่วโมง

สถานที่ที่มีคนสัญจรไม่เกิน 10000 คนรวมแล้ว

ศาลาเดครณีเก็ทนาทั้ง 4 เถิง

การเดินทรมานทดสอบ

รถยนต์ส่วนตัวเป็นหลัก

ระยะเวลาเฉลี่ยในการซื้อสินค้า

30 - 60 นาที

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

97

สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1)

สิ่งอำนวยความสะดวก	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง	ภาพตัวอย่าง
สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ					
สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดที่มีราวจับ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางเดินที่ยกระดับ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางเดินที่กว้างขวาง	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น พื้นผิวสัมผัส	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ที่นั่ง

ลักษณะที่จอดรถ : ศาลากลางมีการจัดที่จอดรถอย่างเป็นองค์ประกอบ คือ มีช่องว่างกลางแห้งและที่จอดรถมีหลังคา โค้งทั้ง 5 ศาลากลางมีที่จอดรถที่มีหลังคาที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

100

กิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคนสัญจรมากกว่า 10000 คนรวมแล้ว

ไม้เท้าและรถเข็น

การเดินทรมานทดสอบ

รถเข็น

ระยะเวลาในการนั่งพัก

15-20 นาที

สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคนสัญจรไม่เกิน 10000 คนรวมแล้ว

ไม้เท้า

การเดินทรมานทดสอบ

ร้านที่มีความคุ้นเคย

ระยะเวลาในการนั่งพัก

5 - 10 นาที

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

98

กิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

กิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

แนวทางการออกแบบเชิงจำนวนความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ

101

กิจกรรมต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในศาลากลางของผู้สูงอายุ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

ขนาดพื้นที่ของศาลาสวด มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการภายในศาลากลางของผู้สูงอายุ

การเดินทาง	↔	สถานที่จอดรถ
อุปกรณ์	↔	สิ่งอำนวยความสะดวก
ระยะเวลา	↔	พื้นที่ / จุดนั่งพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

102

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

105

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

บริเวณพื้นที่บันได

- ระยะลูกตั้งลูกนอน → บันไดที่ได้มาตรฐาน
- ไม่มีอุปสรรคราวจับ → บันไดที่ได้มาตรฐาน
- แผงกันลื่นที่พื้น → จัดแนวแบ่งเขตพื้นที่

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

103

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

บริเวณพื้นที่ทางเดิน และ ทางเชื่อม

- พื้นที่เปียกชื้น → วัสดุปูพื้นที่กันลื่น
- ฝาเปิดหรือระบายที่ทุดตัว → ฝาปิดที่ได้มาตรฐาน
- สิ่งของกีดขวาง → จัดระบบแผงกันลื่น

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

106

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

บริเวณพื้นที่ที่จอดรถ

- ไม่กีดขวางรถเข็น → ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
- ไม่กีดขวางสิ่งอำนวยความสะดวก → ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ
- พื้นผิวที่ลื่น → ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

104

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

บริเวณพื้นที่ทางลาด

- ทางลาดชันเกินไป → ทางลาดที่ได้มาตรฐาน
- ไม่มีอุปสรรคราวจับ → ทางลาดที่ได้มาตรฐาน
- รถเข็นขึ้นบันได → แยกพื้นที่ทางลาด

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

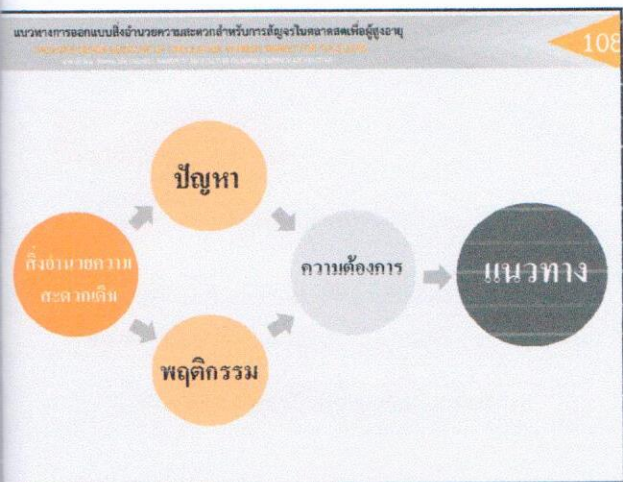
107

ปัญหาและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารของผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

บริเวณพื้นที่อื่นๆ

- ไม่มีห้องนี้สำหรับผู้สูงอายุ → ทางลาดที่ได้มาตรฐาน
- แผงกันลื่นสูงเกินไป → ลดระดับแผงกันลื่น
- ลดการกีดขวางสิ่งอำนวยความสะดวก → จัดแบ่งโซนกันลื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

111

ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม

5. บริเวณทางสัญจรทางเดิน ไม่ควรมีสัญญลักษณ์ของกีดขวาง
ด้านพื้นที่บริเวณทางเดิน

6. พื้นทางเดินหากใกล้จุดสิ้นสุดของทางเดิน หรือพื้นที่
ต่างระดับ ควรมีการแสดงสัญลักษณ์

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

109

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3)

ทางสัญจรบริเวณทางเดินและ ทางเชื่อม

1. ทางสัญจรทางเดินควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 2 เมตร

2. วัสดุในการปูพื้นทางเดิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ
ส่วนพื้นที่เปียก และ ส่วนแห้ง

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

112

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ
(ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3)

ทางสัญจรบริเวณทางลาด

1. ทางลาดภายในอาคาร ควรแยกทางลาดสำหรับ
ขนสินค้าของผู้ขายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าไว้อย่างชัดเจน
กรณีที่ต้องใช้ทางลาดร่วมกัน ควรใช้สัญลักษณ์สีแบ่ง
สัดส่วนพื้นที่ทางลาดให้ชัดเจน

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

110

ทางสัญจรบริเวณทางเดินและทางเชื่อม

3. ฝาปิดร่องระบายน้ำ ควรเป็นวัสดุที่แข็งแรง ไม่หลุด
ตัวได้ง่าย ตะแกรงไขว้เป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ขนาด
ร่องระบายน้ำไม่ควรเกิน 1 ซม.

4. ฝาปิดท่อระบายน้ำ ควรเป็นวัสดุที่แข็งแรง ไม่หลุดตัว
ได้ง่าย เมื่อวางลงควรมีระดับเสมอกันกับระดับพื้น

แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

113

ทางสัญจรบริเวณทางลาด

2. ควรมีทางลาดตั้งอยู่ใกล้กับจุดบริเวณทางเข้าออก
หลักและจุดจอดรถสำหรับผู้สูงอายุ

3. พื้นผิวของทางลาดควรเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น ไม่เรียบไม่
สะดุด และบริเวณทางลาดควรแสดงสัญลักษณ์ทางลาด
สำหรับผู้สูงอายุไว้อย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้รถในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

114

ทางสัญจรบริเวณลาด

4. ทางลาดควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 90 ซม.
5. ความกว้างสำหรับทางสัญจรทางเดียว คือ 1.5 เมตร และสำหรับทางสัญจรสองทาง คือ 1.8 เมตร
6. ทางลาดควรมีราวจับและขอบกันตกทั้งสองด้าน

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับการสัญจรในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

117

ทางสัญจรบริเวณบันได

- 4 ระยะเวลาพักยืนไม่เกิน 15 ชม. และระยะเวลาพักนอนของบันไดกว้างไม่น้อยกว่า 28 ซม.
- 5 บันไดควรมีป้ายแสดงทิศทางและตำแหน่งไว้ชัดเจน
- 6 บันไดภายในอาคารควรจะมีขั้นบันไดไม่มากนัก ไม่ควรเกิน 4 ขั้น

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้รถในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

115

ทางสัญจรบริเวณลาด

- 7 กรณีทางลาดที่ติดกับบริเวณด้านข้างของร้านค้า ผันด้านข้างร้านค้าควรทำเป็นผนังเรียบและติดตั้งราวจับกับบริเวณด้านข้างร้านค้าด้วย
8. พื้นที่บริเวณทางลาดไม่ควรมีสิ่งของกีดขวางบริเวณทางลาด

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้รถในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

118

พื้นที่จอดรถ

1. ทางลาดควรจัดพื้นที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ บริเวณที่ใกล้ทางเข้าออกหลักมากที่สุด ตั้งอยู่ฝั่งด้านเดียวกันกับอาคารและไม่ชนกับทางสัญจรของรถ
- 2 ที่จอดรถควรมีพื้นผิวเรียบ ระดับพื้นเสมอกัน

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้รถในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

116

ทางสัญจรบริเวณบันได

1. บันไดควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร
- 2 มีราวจับตลอดแนวบันได ทั้งสองข้าง
- 3 พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น และควรมีแถบสีบริเวณจมูกบันได

แนวทางการออกแบบเชิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้รถในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ

119

ทางสัญจรที่จอดรถ

- 3 ขนาดพื้นที่จอดรถ ต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2.4 เมตร และ ยาวไม่น้อยกว่า 6 เมตร
- 4 พื้นที่บริเวณที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุควรมีถังดับเพลิงและถังกักเก็บเชื่อมต่อไปยังจุดทางเข้าออกอาคาร
- 5 ที่จอดรถผู้สูงอายุควรแสดงสัญลักษณ์ไว้อย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางสัญจรที่จอดรถ

6 ทางลาดควรจะให้จุดที่จอดรถรับส่งผู้สูงอายุชั่วคราว ที่สามารถให้บุคคลในครอบครัว จอครรถเพื่อส่งและรับผู้สูงอายุในระยะเวลาสั้น กรณีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ

7 บริเวณจุดจอดรถส่งผู้สูงอายุ ควรมีพื้นที่นั่งพักคอยสำหรับผู้สูงอายุด้วย

ควบคุมระดับแสงสีจ้า

ตลาดสดควรควบคุมเรื่องของระดับแสงสีจ้า โดยระดับแสงสีจ้าที่เหมาะสมระดับสูงสุดไม่ควรเกิน 90 ชม.และระดับแสงสีจ้าต่ำสุดไม่ควรเกิน 60 ชม. และบริเวณรอบๆของแสงสีจ้าควรติดตั้งราวรับโดยรอบ

พื้นที่นั่งพักระหว่างทาง

ตลาดสดควรมีพื้นที่นั่งพักระหว่างทางให้กับผู้สูงอายุ จากกรณีสังเกตและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีการหยุดพักระหว่างการซื้อสินค้าเป็นระยะ เพื่อนั่งพักและจัดสิ่งของสัมภาระที่ซื้อมา

ส่งเสริมและไปศึกษานานาชาติ

1. การศึกษาในส่วนอื่นๆที่นอกเหนือจากทางสัญจร
2. การศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มผู้บกพร่องด้านต่าง
3. การศึกษาถึงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในตลาดประเภทอื่นๆ

การจัดแบ่งโซนตามประเภทสินค้า

ตลาดสดควรมีการจัดแบ่งประเภทของสินค้าที่มีความชัดเจน โดยแยกหมวดหมู่ตามประเภทของสินค้านั้นระหว่างสินค้าประเภทส่วนเปียก และส่วนแห้ง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. กรมการแพทย์. สถาบันโรคผิวหนัง. รมบทคัดย่อฉบับเต็มและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2530-2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2541.

กฎกระทรวง. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 52 ก ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2548.

เบ็ริคคิ จิระกุลและคณะ. (2525). ตลาดในกรุงเทพมหานคร: การขยายตัวและวิวัฒนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพันธ์ ทรัพย์และคณะ. (2558). การสำรวจทางอากาศและห้องสัมผัสสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุในตลาดคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิรัตน์คี่ เมืองไพศาล. (2557). การจัดการวางจุดเดินสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สมาคมพัฒนาวิชาการและทางหลวงผู้สูงอายุไทย.

สุชาติ สินวรรณและคณะ. (2558). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการวางตัวของสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ตลาดน้ำลัดขันธ์. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

สำนักงานกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ธนาคารเอชเอซีและกอนามัน. กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มือการออกแบบตลาดสดฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ พรวนพรส จำกัด.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557). ประชากรผู้สูงอายุชายจีน เอกสารประมวลสถิติกับสังคม.

เข้าถึงได้จาก: http://www.dcp.go.th/fileupload/knowledge/knowledge_th_20161302169T13_1.pdf

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นายชัยวัฒน์ ช้วยรอด

วัน เดือน ปีเกิด 29 ตุลาคม 2532

ที่อยู่ 27/7 หมู่ 7 ต.บางนายสี อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา 82110

ประวัติการศึกษา

2554 ปริญญาตรีศิลปบัณฑิต สาขาวิชา ออกแบบภายใน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2555 สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สถาปัตยกรรมภายใน)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประสบการณ์การทำงาน

2554 - 2556 นักออกแบบภายในประจำ บริษัท บีแอนด์ดี รีเสิร์ชแอนด์ดีไซน์ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้